

ព្រះ
ក្រែតបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រយោគាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ បហាវានវគ្គ
ទសបកាត

៣៨

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុត្តន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

SAṂYUTTANIKĀYA

MAHĀVĀRAVAGGA

DASAMABHĀGA

38

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសឡរាជាធិបតី ចូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសឡរាជ នៃគណៈចម្បងក្រឹតនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

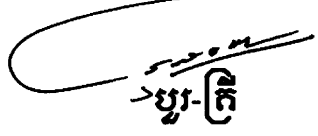
និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ ៥០០ ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេសអ្នកកាន់ ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលវ័យជាតិធំៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បី ធ្វើការស្រាវ ជ្រាវសិក្សា ស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើម ឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើ ស្លឹករឹត ព្រម ទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមកក៏បាននាំគ្នា បោះពុម្ពលើក្រដាស ចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុង កុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបាន ឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យ អក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុង តួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិ មិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាភិយ្យភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធម៌. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

ចូរ-ត្រី

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: <http://www.budaedu.org>
This book is strictly for free distribution, it is not for sale.
សំរាប់ចែកចាយឥតគិតថ្លៃ

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតន្ត្រីណេណា (ឡូន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្យក្ក

ទសមភាគ

៣៨

ព. ស. ២៤៩៦

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

ទេសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ

អម្ពបាលិវគ្គោ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា វេសា-
លិយំ វិហារតិ អម្ពបាលិវនេ ។ តត្រិ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ
អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភក្កវោ
បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្កវា ឯតទវោច ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ទសមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត

អម្ពបាលិវគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន^(១) ជិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះ
 ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ ។

១ អម្ពបាលិវននេះ គឺព្រៃស្វាយដែលនាងអម្ពបាលីបានដាំទុកធ្វើសួនឱ្យនាងរបស់នាង ។
 តមក នាងបានស្តាប់ធម្មទេសនារបស់ព្រះសាស្តា មានចិត្តជ្រះថ្លា ទើបឲ្យកសាងព្រះវិហារក្នុង
 ឱ្យនាងនោះ ហើយផ្សាយចំពោះព្រះអង្គ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[២] ឯកាយន្ទាយំ^(១) ភិក្ខុវេ មក្កោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោ-
 មនស្សានំ អត្តង្គមាយ ញាយស្ស អធិតមាយ និព្វា-
 នស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។

[៣] ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ^(២) លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្ប-
 ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

១ ឯកាយនោ អយន្តិបិ ទិស្សតិ ។ ២ វិនេយ ឥតិ អម្ពាភំ មតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាផ្លូវមូលតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវ សេចក្តីសោកនិងសេចក្តីឱ្យកខ្វល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ) ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជា អ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង លោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមាន ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នក ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា ប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមាន ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពចាលីវគ្គោ

[៤] ឯកាយឆ្ងាយំ ភិក្ខុវេ មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិ-
 យា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ
 អត្តដ្ឋមាយ ញាយស្ស អធិតមាយ និព្វានស្ស សច្ចិ-
 កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានតិ ។ ឥទមវោច
 ភក្ខវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ ភាសិតំ អ-
 ភិទន្ធន្តិ ។

[៥] ឯកំ សមយំ ភក្ខវា វេសាលិយំ វិហារតិ
 អម្ពចាលីវនេ ។ តត្រិ ខោ ភក្ខវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
 ភិក្ខុវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ បច្ចុស្សោ-
 សុំ ។ ភក្ខវា ឯតទវោច សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហា-
 វេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនីតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ជាផ្លូវ
 មូលតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បី
 កន្លងបង្កនូវសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្កនូវទុក្ខនិងទោ-
 មនស្ស ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨) ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់នូវពុទ្ធភាសិតនេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៣] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន
 ជិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួល
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នក
 មានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន នេះជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 របស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៦] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ
អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

[៧] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ ហោតិ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្មជាដ-
ការី ហោតិ អាណោតិកេ វិណោតិកេ សម្មជាដ-
ការី ហោតិ សម្មិញ្ចិតេ បសារិតេ សម្មជាដ-
ការី ហោតិ សង្ឃាដិបត្តចីវរោសោ សម្មជាដ-
ការី ហោតិ អសិតេ បិតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្មជាដ-
ការី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាលើញនូវ
 កាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 ជាអ្នកមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាលើញនូវធម៌
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក-
 ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងការដើរទៅខាងមុខ និងថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាល
 ក្រឡេកមើលទៅខាងមុខ និងក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេង ។ ធ្វើនូវ
 សេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបត់ដៃជើង និងលាដៃជើង ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលទ្រទ្រង់នូវសំពត់សង្សារដី បាត្រនិងបីវរ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន
 ក្នុងកាលបរិភោគភោជន ផឹកទឹក ទំពាស៊ី (ខាទនីយវត្ថុ) ជញ្ជាបរស

អម្ពបាលីវគ្គោ

ឧច្ចារហ្មស្សារកម្មេ សម្មជាណការី ហោតិ កតេ បិតេ
 និសិទ្ធនេ សុត្តេ ជាតវិតេ កាសិតេ តុណ្ហិកាវេ សម្ម-
 ជាណការី ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាណោ
 ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ សម្មជា-
 ណោ អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនីតិ ។

[៨] ឯកំ សមយំ ភក្ខវា សារត្ថិយំ វិហារតិ ជេ-
 តវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ អថខោ អញ្ញ-
 តវោ ភិក្ខុ យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
 សិទ្ធនោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯតទវោច ។

[៩] សាធុ មេ ភន្តេ ភក្ខវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ
 ទេសេតុ យមហំ ភក្ខវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូប-
 កដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារេយ្យន្តិ ។
 ឯវមេវ បនិទេកកថេ មោឃបុរិសា មញ្ញេវ អន្លេសន្តិ

អម្ពបាលីវគ្គ

ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបន្ទោបង់នូវឧប្បារៈនិងបស្សាវៈ ធ្វើនូវសេចក្តី
ដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរ ឈរ អង្គុយ លក់ ភ្ញាក់ឡើង និយាយ និងនៅ
ស្ងៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នកមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាអ-
នុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[៨] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយ
រូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយ
បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះ ។

[៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់នូវធម៌ឯណា
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ
មិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសម្តែងនូវធម៌នោះឲ្យទាន ដល់ខ្ញុំព្រះ
អង្គដោយសង្ខេប ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា យ៉ាងនេះឯង
មានពួកមោឃបុរសដ៏ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែអារាធនាតថាគត

៦

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ធម្មេ ច ភាសិតេ មមេវ អនុពន្ធិតព្វំ មញ្ញន្តិតិ ។

ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភកវា សង្ខត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ

សុតតោ សង្ខត្តេន ធម្មំ អប្បេវ ធាមាហំ ភកវតោ

ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យំ អប្បេវ ធាមាហំ ភក-

វតោ ភាសិតស្ស ទាយានោ អស្សន្តិ ។

[១០] តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធម៌ា

កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មា-

នំ ។ សីលំ ច សុវិសុទ្ធិំ ទិដ្ឋិ ច ឧដុកា ។ យតោ

ខោ តេ ភិក្ខុ សីលំ ច សុវិសុទ្ធិំ ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ

ច ឧដុកា ។ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ ទិស្សាយ សីលេ

បតិដ្ឋាយ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ តិវិជេន ភាវយ្យាសិ ។

កតមេ ចត្តាហេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

មួយទៀត គ្រាន់តែសម្គាល់តថាគតថាជាបុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តតាមក្នុងធម៌
 ដែលតថាគតសម្តែងហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ដោយសង្ខេប សូមព្រះសុគតទ្រង់សម្តែងនូវ
 ធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹង
 ច្បាស់នូវអត្ថនៃភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យខ្ញុំ
 ព្រះអង្គគប្បីជាអ្នកទទួលនូវមត៌កនៃភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ជាខាងដើមបង្កស័សិនចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 គឺសីលដ៏បរិសុទ្ធ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាសីលរបស់អ្នក
 បរិសុទ្ធផង ទិដ្ឋិត្រង់ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ អ្នកអាស្រ័យសីល
 តាំងនៅក្នុងសីល ហើយគប្បីចម្រើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដោយចំណែក ៣ ។
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[១១] ឥធិ តំ ភិក្ខុ អដ្ឋតំ វា កាយេ កាយា-
 នុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិ-
 នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វា
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អដ្ឋតុ-
 ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ អដ្ឋតំ វា វេទនាសុ ។ ពហិទ្ធា វា វេទ-
 នាសុ ។ អដ្ឋតុពហិទ្ធា វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី
 វិហារហិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អដ្ឋតំ វា ចិត្តេ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

[១១] ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញ
 នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញក្ដី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជា
 ខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្ដី ។
 អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ
 ជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្ដី ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយជាខាងក្នុងក្ដី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្ដី ។ អ្នក
 ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង ទាំង
 ខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្ដី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ។ អដ្ឋត្តពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ចិត្តានុ-
 បស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អដ្ឋត្តំ វា ធម្មេសុ ។
 ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ។ អដ្ឋត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[១២] យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ
 តិរិយេន ការេស្សសិ ។ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា រត្តិ
 វា ទិវសោ វា អាកមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកដ្ឋា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងក្តី ។ ក្នុងចិត្តជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យ
 ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាង
 ក្នុងក្តី ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញ
 នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នក
 មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។

[១២] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកបានអាស្រ័យសីល តាំងនៅក្នុង
 សីល នឹងចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដោយ ៣ ចំណែកយ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ សេចក្ដីចម្រើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមាន
 ប្រាកដដល់អ្នកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្ដីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[១៣] អថខោ សោ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ
អភិណទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវត្ថំ អភិវា-
ទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បញ្ញាមិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ
ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហា-
រន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ
អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
យោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប-
សម្បជ្ជ វិហារតិ^(១) ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ^(២) ។
អញ្ញតរោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

១ ឱ. វិហារសិ ។ ២ អភិញ្ញាសិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

[១៣] គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះក៏រីករាយ អនុមោទនា ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុ
 នោះចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្តចេញ
 ចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា
 មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ
 ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញ
 បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើហើយ មគ្គការនា-
 កិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តា
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៤] ឯកំ សមយំ ភក្កវា កោសលេសុ វិហារតិ
 កោសលាយំ ព្រាហ្មណក្កាមេ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ឯតទវោច យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 នវា អចិរប្បព្វជិតា អធុណាតតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេ វោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការាយ សមា
 ទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ
 ចតុន្នំ ។

[១៥] ឯថ តុម្ព្ព អារុសោ កាយេ កាយានុ-
 បស្សិនោ វិហារថ អាតាបិណោ សម្បជានា ឯកោទិក្ខុ-
 តា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា កាយស្ស
 យថាក្ខតំ ញាណាយ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ
 វិហារថ អាតាបិណោ សម្បជានា ឯកោទិក្ខុតា វិប្ប-
 សន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា វេទនាទំ យថា-
 ក្ខតំ ញាណាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហារថ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណ-
 គ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែនពួកអ្នកកោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ទ្រង់ត្រាស់នូវ
 ភាសិតនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាជាភិក្ខុថ្មី ទើបនឹងបួស
 ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ អ្នក
 ទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យតាំងនៅក្នុងការចម្រើន
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ២ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ២ តើដូចម្តេច ។

[១៥] ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកអាយ ចូរ
 ពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុត
 កម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹង
 នូវកាយ តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវ
 វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំង
 ខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវវេទនា តាមស-
 ភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី

អម្ពបាលីវគ្គោ

អាតាបិដោ សម្បជានា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា ស-
 មាហិតា ឯកត្តចិត្តា ចិត្តស្ស យថាក្ខតំ ញាណាយ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិដោ វិហារេ អាតាបិដោ សម្បជានា
 ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា
 ធម្មានំ យថាក្ខតំ ញាណាយ ។

[១៦] យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេត្តា អប្ប-
 ត្តមានសា អនុត្តរំ យោកក្ខេមំ បត្តយមាណា វិហារន្តិ
 តេបិ កាយេ កាយានុបស្សិដោ វិហារន្តិ អាតាបិដោ
 សម្បជានា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា
 ឯកត្តចិត្តា កាយស្ស បរិញ្ញាយ ។ វេទនាសុ វេ-
 ទនានុបស្សិដោ វិហារន្តិ អាតាបិដោ សម្បជានា ឯ-
 កោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា

អម្ពបាលីវគ្គ

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមាន
 អារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីដឹងនូវចិត្ត តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែ
 មួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ តាមសភាវៈពិត ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសេក្ខភិក្ខុឯណា ជាអ្នកមិនទាន់
 ដល់នូវអរហត្តមគ្គ ជាគ្រឿងផ្តាច់បង់នូវមានៈនៅឡើយ ហើយប្រាថ្នានូវ
 ធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ សេក្ខភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ជាអ្នក
 ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុត
 កម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹង
 នូវកាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រ-
 ក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមាន
 អារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

វេទនានំ បរិញ្ញាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្ស៊ីនោ វិហារន្តិ
 អាតាបិណោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា
 សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា ចិត្តស្ស បរិញ្ញាយ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្ស៊ីនោ វិហារន្តិ អាតាបិណោ សម្មជាតា ឯ-
 កោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកត្តចិត្តា
 ធម្មានំ បរិញ្ញាយ ។

[១៧] យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហន្តោ ទី-
 ណាសវា រុសិតរន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អ-
 នុប្បត្តសទត្តា បរិក្ខិណាករសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា
 តេបិ កាយេ កាយានុបស្ស៊ីនោ វិហារន្តិ អាតាបិណោ
 សម្មជាតា ឯកោទិក្ខតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ។ ជាអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្ត
 តាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចិត្ត ។ ជា
 អ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យា-
 យាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ
 មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កំណត់ដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាអរហន្តខីណាស្រេត
 ដែលមានព្រហ្មចារ្យនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើហើយ មាន
 ភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់
 មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះ
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះ តែងពិចារណាឃើញនូវកាយ
 ក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់

អម្ពបាលីវគ្គោ

ឯកក្កចិត្តា កាយេន វិសំយុត្តា ។ វេទនាសុ វេទនា-
 បស្សិនោ វិហារន្តិ អាតាបិដោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខុ-
 តា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកក្កចិត្តា វេទនាហិ
 វិសំយុត្តា ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហារន្តិ អាតាបិដោ
 សម្មជាតា ឯកោទិក្ខុតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯ-
 កក្កចិត្តា ចិត្តេន វិសំយុត្តា ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ
 វិហារន្តិ អាតាបិដោ សម្មជាតា ឯកោទិក្ខុតា វិប្ប-
 សន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកក្កចិត្តា ធម្មេហិ វិសំយុត្តា ។

[១៨] យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ នវា អចិរយ្យព្វទិតា
 អនុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេ វោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមេ-
 សំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការាយ សមាទបេតព្វា
 និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយកាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយវេទនាទាំង-
 ឡាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
 ព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូល
 តែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិន
 ជំពាក់ដោយចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្ត
 មានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្ត
 ខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយធម៌ទាំងឡាយ ។

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែ
 នឹងបួស ទើបនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំង
 អម្បាលនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យតាំងនៅ
 ក្នុងការចម្រើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៩] សាវត្ថីនិទានំ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា ។ បេ ។
 ឯតទោច អកុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទមាដោ បញ្ច
 ដីវរណោ សម្មា វេទមាដោ វេទយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ
 ភិក្ខុវេ អកុសលរាសិ យទិទំ បញ្ច ដីវរណា ។ កត-
 មេ បញ្ច ។ កាមច្ចន្ធដីវរណំ ព្យាទាទដីវរណំ មីន-
 មិទ្ធដីវរណំ ឧទ្ធចកុក្កុច្ចដីវរណំ វិចិត្តិច្ឆាដីវរណំ ។ អ-
 កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទមាដោ ឥមេ បញ្ច ដីវរណោ
 សម្មា វេទមាដោ វេទយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ
 អកុសលរាសិ យទិទំ បញ្ច ដីវរណា ។

[២០] កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទមាដោ ចត្តា-
 រោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វេទមាដោ វេទយ្យ ។ កេវ-
 លោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បដា-
 ដោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៧] សាវត្ថិនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ បានត្រាស់នូវភាសិតនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ បុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នោះ បើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវ ពោលចំពោះនីវរណៈទាំង ៥ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃអកុសល ទាំងអស់នេះ គឺនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ នីវរណៈទាំង ៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមច្នូនីវរណៈ ១ ព្យាបាទនីវរណៈ ១ បីនមិទ្ធនីវរណៈ ១ ឧទ្ធច្នូ- កុក្កុច្នូនីវរណៈ ១ វិចិកិច្ចានីវរណៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល បើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹម ត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃអកុសលទាំងអស់នេះ គឺនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។

[២០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរ នៃកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះស- តិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាលើញនូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោ-
 មនស្សំ ។ កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទនា ឥមេ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វេទនា វេទនេយ្យ ។
 កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានតិ ។

[២១] ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្លឺ លាបំ ស-
 កុណំ សហសា អជ្ឈប្បត្តា អត្តហេសិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ លាទោ សកុណោ សកុណាភ្លឺយា ហរិយ-
 មាណោ ឯវំ ហរិទេវេសិ មយមេវម្ហ អលក្ខិកា មយំ
 អប្បបុញ្ញា យេ មយំ អកោចវេ ចរិម្ហ ហរិសយេ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី នូវចិត្ត
 ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យា-
 យាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 និងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គល
 ពោលថា គំនរនៃកុសលដូច្នោះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវ
 ពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរ
 នៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្លាប់មានរឿងពីដើមមកថា មាន
 សត្វខ្លែង ១ បានឆាបសត្វប្រចៀចដោយរហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គ្រានោះឯង សត្វប្រចៀច កាលដែលសត្វខ្លែងកំពុងនាំយកទៅ ក៏
 ស្រែកបម្រះនឿយយ៉ាងនេះថា យើងជាសត្វឥតសិរី មានបុណ្យតិច
 បានជាត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

សច្ច្ន^(១) មយំ កោចវេ ចវេយ្យាម សកេ បេត្តិកេ
 វិសយេ ន ម្យាយំ សកុណាភ្លឺ អលំ អភវិស្ស យទិ-
 ទំ យុទ្ធាយាតិ ។ កោ បន តេ លាប កោចវេ
 សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។ យទិទំ នង្គុលកដ្ឋ-
 ករណំ លេខុដ្ឋានន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្លឺ
 សកេ ពលេ អបត្តន្ធា សកេ ពលេ អវាទមាណា^(២)
 លាបំ សកុណំ បមុញ្ចំ កច្ច ខោ តំ លាប តត្រិបិ
 មេ កត្តា ន មោក្ខសីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ លាហោ
 សកុណោ នង្គុលកដ្ឋករណំ លេខុដ្ឋានំ កត្តា មហាន្តំ
 លេខុំ អភិរូហិត្វា សកុណាភ្លឺ វទមាណោ អដ្ឋាសិ ឯហិ
 ខោនាទិ មេ សកុណាភ្លឺ ឯហិ ខោនាទិ មេ សកុ-
 ណាភ្លឺតិ ។ អថខោ សា ភិក្ខុវេ សកុណាភ្លឺ សកេ
 ពលេ អបត្តន្ធា សកេ ពលេ អវាទមាណា ឧកោ បក្ខេ
 សន្ធាយ លាបំ សកុណំ សហសា អដ្ឋប្បត្តា ។
 យទា ខោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាសិ លាហោ សកុណោ ពហុ
 អាគតា ខោ ម្យាយំ សកុណាភ្លឺតិ អត្ថស្សេវ^(៣) លេ-
 ខុស្ស អន្តរំ បច្ចុទាទិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សកុណាភ្លឺ

១ ឱ. ម. សចេជ្ជ ។ ២ ឱ. ម. អសំវទនាមា ។ ៣ អថ តស្សេវ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

បើថ្ងៃនេះយើងត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បិតាខ្លួន សត្វខ្លាំង
នេះមិនអាចនឹងតយុទ្ធនឹងយើងបានឡើយ ។ សត្វខ្លាំងឆ្លើយថា ម្ចាស់
ប្រចៀច ចុះទីណាជាទីគោចររបស់ឯង ដែលជាដែនរបស់បិតារបស់
ខ្លួន ។ ប្រចៀចឆ្លើយថា ទីជាទីគោចរ គឺទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើប
នឹងភ្ជួរដោយនង្គ័ល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វខ្លាំង
អាងកម្លាំងខ្លួន ពោលសរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏លែងសត្វប្រចៀចទៅ
ដោយពាក្យថា នៃប្រចៀច ឯងហើរទៅចុះ ទុកជាឯងនៅក្នុងទីនោះ
ក៏មិនរួចអំពីអញដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វប្រ-
ចៀចក៏ហើរទៅកាន់ទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើបនឹងភ្ជួរដោយនង្គ័ល ហើយ
ទំសុំលើដុំដីធំមួយដុំ និយាយនឹងសត្វខ្លាំងថា នៃខ្លាំង ឯងចូរមករកយើង
ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ នៃខ្លាំង ឯងចូរមករកយើងក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ សត្វខ្លាំងនោះអាងកម្លាំងខ្លួន ពោល
សរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ហើយសម្របស្វាបទាំងពីរ ឆាបសត្វប្រចៀច
ដោយរហ័ស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាសត្វប្រចៀចបានដឹង
ច្បាស់ថាសត្វខ្លាំងនេះ ហើរមកជិតអាត្មាអញហើយ ក៏រត់ចូលទៅ
ក្នុងចន្លោះដុំដីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វខ្លាំង

អម្ពបាលីវគ្គោ

តត្ថវ ឧវំ បច្ចតាឡេសិ ។ ឯវញ្ញតំ ភិក្ខុវេ ហោតិ
យោ អកោចវេ ចរតិ បរិសយេ ។

[២២] តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ មា អកោចវេ ចរិត្ត
បរិសយេ ។ អកោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតំ បរិសយេ លច្ចតិ
មារោ ឱតារំ លច្ចតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អកោចវោ បរិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច
កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កុវិញ្ញេយ្យា រូទា
ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជ-
នីយា ។ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ធា ។ ឃានវិញ្ញេយ្យា
តទ្ធា ។ ជិវ្ហវិញ្ញេយ្យា រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋ-
ញា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា
រជនីយា ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អកោចវោ បរិ-
សយោ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

ក៏ទង្គិចទ្រូងត្រង់ដុំដីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលសត្វ
ប្រចៀចត្រាប់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ក៏មាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ
អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាប់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាប់ទៅក្នុងទី
មិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ មានតែងបាននូវចន្លោះ មាន
តែងបាននូវអារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទីគោចរ
ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណទាំង ៥ នេះឯង ។
កាមគុណទាំង ៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទី
ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
គួរដល់តម្រេក ១ ។ សំឡេងទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។
ក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយដែលគប្បី
ដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទីមិនមែនជាទី
គោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៣] កោចវេ ភិក្ខុវេ ចរថ សកេ មេត្តិកេ វិស-
 យេ ។ កោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតំ សកេ មេត្តិកេ វិសយេ
 ន លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។
 កោ ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កោចវោ សកោ មេត្តិកោ
 វិសយោ ។ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 កោចវោ សកោ មេត្តិកោ វិសយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅក្នុងទី
 ជាទីគោចរ ជាដែននៃបិសាររបស់ខ្លួនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិសាររបស់ខ្លួន មាន
 នឹងមិនបាននូវចន្លោះ មាននឹងមិនបាននូវអារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិសាររបស់ខ្លួន តើដូច
 ម្តេច ។ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារ-
 ណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិសាររបស់ខ្លួន ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[២៤] អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុក្ខា
 វិសមា ទេសា យត្ថ នេវ មក្កដានំ ចារិ ន មនុស្សា-
 នំ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុក្ខា
 វិសមា ទេសា យត្ថ មក្កដានញ្ចំ ខោ ចារិ ន
 មនុស្សានំ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស
 សមា ភូមិភាតា រមណីយា យត្ថ មក្កដានញោវ ចារិ
 មនុស្សានំ ច ។ តត្រ ខោ ភិក្ខុវេ លុទ្ធា មក្កដ-
 វីដិសុ លេបំ ឱទ្ធគិ មក្កដានំ ពាជនាយ ។ តត្រ
 ភិក្ខុវេ យេ តេ មក្កដា អពាលជាតិកា អលោល-
 ជាតិកា តេ តំ^(១) លេបំ ទិស្វា អារកា បរិវេដ្ឋនិ ។

១ ម. តេ តត្ថ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

[២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅនៃពួកស្វា និងពួក
មនុស្ស មិនមានក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំ
ឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅបានដោយលំបាក ជាទីរដិបរដុបក៏មាន ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតមែនតែការដែលត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្នុងប្រទេស
ឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅ
បានដោយលំបាក ជាទីមិនរាបស្មើ តែពួកមនុស្សត្រាច់ទៅមិនបាន
ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្តី ពួក
មនុស្សក្តី ក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះ
ហិមវន្ត មានភូមិភាគរាបស្មើល្អ ជាទីគួររីករាយក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះឯង ពួកព្រានដាក់នូវជ័រស្អិតក្នុងផ្លូវនៃស្វា ដើម្បី
បៀតបៀននូវពួកស្វា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកស្វាឯណាមានជាតិ
ជាសត្វមិនល្ងង់ខ្លៅ មានជាតិជាសត្វមិនរលោរលាំ នៅក្នុងទីនោះ ស្វា
ទាំងនោះ បានឃើញជ័រស្អិតនោះហើយ ក៏គេចចេញអំពីចម្ងាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

យោ បន សោ ហោតិ មក្កដោ ពាលជាតិកោ
 លោលជាតិកោ សោ តំ លេបំ ឧបសង្កមិត្វា ហត្ថេន
 កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ហត្ថំ មោចេស្សាមីតិ
 ទុតិយេន ហត្ថេន កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ
 ឧកោ ហត្ថេ មោចេស្សាមីតិ ចាទេន កណ្ណាតិ សោ
 តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧកោ ហត្ថេ មោចេស្សាមិ ចាទំ ចាតិ
 ទុតិយេន ចាទេន កណ្ណាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧកោ
 ហត្ថេ មោចេស្សាមិ ចាទេ ចាតិ តុណ្ណោន កណ្ណាតិ
 សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខុវេ មក្កដោ
 បញ្ចោឌ្ឆិតោ ថុនំ សេតិ^(១) អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ
 អាបន្នោ យថា កាមករណីយោ លុទ្ធស្ស ។ តមេនំ
 ភិក្ខុវេ លុទ្ធា វិជ្ជិត្វា តស្មីយេវ មក្កដំ ឧទ្ធវិត្វា
 អវិស្សជ្ជេត្វា យេន កាមំ បក្កមតិ ។ ឯវំ ហេតំ
 ភិក្ខុវេ ហោតិ យោ អកោចរោ ចរតិ បរិសយេ ។

១ វនំ សេតិ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

ឯស្វាឯណាមានជាតិជាសត្វល្ងង់ខ្លៅ មានជាតិជាសត្វរលោរលាំ ស្វា
 នោះក៏ចូលទៅរកជីវស្និតនោះ ហើយចាប់ដោយដៃ ក៏ជាប់ដៃនឹងជីវស្និត
 នោះ ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃចេញ ហើយចាប់ដោយដៃមួយ
 ទៀត ក៏ជាប់ដៃនឹងជីវស្និតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះ
 ដៃទាំងពីរចេញ ហើយក៏ចាប់ដោយជើង ក៏ជាប់ជើងនឹងជីវស្និតនោះ
 ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃទាំងពីរ និងជើងចេញ ហើយចាប់
 ដោយជើងមួយទៀត ក៏ជាប់ជើងនឹងជីវស្និតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មា
 អញនឹងដោះដៃទាំងពីរផង ជើងទាំងពីរផង ហើយក៏ខាំដោយមាត់ ជាប់
 មាត់នឹងជីវស្និតនោះទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្វានោះក៏ជាប់
 ចំណង ៥ ប្រការ ដេកដកដង្ហើមធំ ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវ
 សេចក្តីហិនហោច ជាសត្វគួរធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រានបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រានក៏ចាក់ស្វានោះ ហើយចាប់ភើចកន្រ្ទាក់ស្វា
 ឡើងអំពីទីនោះមិនលែង ហើយចេញទៅកាន់ទីតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលភិក្ខុត្រាប់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជា
 ដែននៃបុគ្គលដទៃ រមែងមានដូច្នោះឯង ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[២៥] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ មា អកោចវេ ចរិត្ត បរ-
 រិសយេ ។ អកោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតំ បរិសយេ លច្ឆតិ
 មារោ ឱតារំ លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ អកោចវោ បរិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច កា-
 មតុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្កុវិញ្ញេយ្យា រូចា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាថា បិយរូចា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា ។
 សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ធា ។ ឃានវិញ្ញេយ្យា កត្តា ។
 ជិវ្ហវិញ្ញេយ្យា រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាថា បិយរូចា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា ។
 អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អកោចវោ បរិសយោ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

[២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គល ដទៃឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅ ក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ មាររមែងបាននូវចន្លោះ មាររមែងបាននូវអារម្មណ៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទី គោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណ ទាំង ៥ នេះឯង ។ កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជា ទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ សំឡេងទាំង- ឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។ ក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បី ដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីមិនមែនជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់ បុគ្គលដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៦] កោចវេ ភិក្ខុវេ ចរថ សកេ បេត្តិកេ
 វិសយេ ។ កោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតំ សកេ បេត្តិកេ
 វិសយេ ន លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ ន លច្ឆតិ មារោ
 អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កោចវោ ស-
 កោ បេត្តិកោ វិសយោ ។ យទិទំ ចត្តារោ ស-
 តិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទ-
 នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កោចវោ សកោ
 បេត្តិកោ វិសយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅក្នុងទី
 ជាទីគោចរ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួន មាន
 មិនបាននូវចន្លោះ មានមិនបាននូវអារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួន តើដូចម្តេច ។
 គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជា
 អ្នកពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវ
 ធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស
 ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃ
 បិតារបស់ខ្លួន ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[២៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុ-
សលោ សូនោ រាជានំ វា រាជមហាមត្តំ វា ជានច្ច-
យេហិ^(១) សូមេហិ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលក្កេហិបិ
តិត្តកក្កេហិបិ កដុកកក្កេហិបិ មជ្ជរក្កេហិបិ ខារិកេហិបិ
អខារិកេហិបិ លោណិកេហិបិ អលោណិកេហិបិ ។
សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ
សូនោ សកស្ស ភត្តនិមិត្តំ ន ឧត្តណ្ណាតិ ឥទំ វា
មេ អជ្ជ ភត្តសូមេយ្យំ វុច្ចតិ ឥមស្ស វា អភិហរតិ
ឥមស្ស វា ពហំ កណ្ណាតិ ឥមស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ
អម្ពិលក្កំ វា មេ អជ្ជ ភត្តសូមេយ្យំ វុច្ចតិ អម្ពិល-
ក្កស្ស វា អភិហរតិ អម្ពិលក្កស្ស វា ពហំ កណ្ណាតិ

១ ឱ. នានាច្ចយេហិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចអ្នកចម្អិនភក្ត្រ ជាអ្នកល្ងង់
មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់
ព្រះរាជា ដោយម្ហូបទាំងឡាយមានចំណែកប្លែក ។ គឺមានឱជារសជូរខ្លះ
មានឱជារសល្ងង់ខ្លះ មានឱជារសហឺរខ្លះ មានឱជារសផ្អែមខ្លះ មាន
ឱជារសខារខ្លះ មានឱជារសមិនខារខ្លះ មានឱជារសប្រៃខ្លះ មានឱជា-
រសមិនប្រៃខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនអ្នកចម្អិននូវភក្ត្រនោះឯង ជា
អ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចម្អិនភក្ត្ររបស់ខ្លួន
ថា ថ្ងៃនេះ ភក្ត្រនិងម្ហូបបែបនេះពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យ
របស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភក្ត្រនិងម្ហូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ទទួល
ហើយទទួលទៀត នូវភក្ត្រនិងម្ហូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរម្ហូប
បែបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ ភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱជារសជូរពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជា
ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលនូវភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱ
ជារសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱជារសជូរក្តី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អម្ពិលក្កស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ តិក្កកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។
 កដុកកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។ មដុរក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។ ខារិកំ
 វា មេ អដ្ឋ ។ អខារិកំ វា មេ អដ្ឋ ។ លោណិកំ
 វា មេ អដ្ឋ ។ អលោណិកំ វា មេ អដ្ឋ ភត្តសូមេយ្យំ
 រុច្ចតិ អលោណិកស្ស វា អភិហរតិ អលោណិកស្ស
 វា ពហំ តណ្ហាតិ អលោណិកស្ស វា វណ្ណំ ភាស-
 តិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ អព្យត្តោ អក្ក-
 សលោ សូនោ ន ចេវ លាភី ហោតិ អច្ឆាននស្ស
 ន លាភី វេត្តនស្ស ន លាភី អភិហារាណំ ។ តំ
 កិស្ស ហោតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
 អព្យត្តោ អក្កសលោ សូនោ សកស្ស ភត្តនិមិត្តំ ន
 ឧត្តណ្ហាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ទ្រង់សរសើរភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱជារសជូរក្តី ថ្ងៃនេះ ឱជារសល្វីងពេញចិត្ត
អញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសហ៊ីរពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារស
ផ្អែមពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសខារពេញចិត្តអញក្តី ។
ថ្ងៃនេះ ឱជារសមិនខារពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសប្រៃពេញ
ចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱជារសមិនប្រៃពេញចិត្តអញក្តី
ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភក្ត្រនិងម្ហូប
មានឱជារសមិនប្រៃក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភក្ត្រនិងម្ហូបមាន
ឱជារសមិនប្រៃក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរនូវភក្ត្រនិងម្ហូបមានឱជារសមិន
ប្រៃក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចម្អិននូវភក្ត្រនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់
មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ រមែងមិនបាននូវគ្រឿងស្លៀកពាក់ មិន
បាននូវថ្ងៃឈ្នួល មិនបាននូវរង្វាន់ទាំងឡាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាជនអ្នកចម្អិននូវភក្ត្រនោះ ជា
មនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចម្អិនភក្ត្ររបស់
ខ្លួន យ៉ាងណាមិញ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[២៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥនេកច្ចោ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិ-
ដោ វិហារតោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន
បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ន ឧត្តណ្ណាតិ ។ វេទនាសុ
ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជា-
ដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិដោ វិហារតោ ចិត្តំ ន
សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន បហីយន្តិ សោ តំ
និមិត្តំ ន ឧត្តណ្ណាតិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ ន ចេវ លាភី ហោតិ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ សុខវិហារាណំ ន លាភី សតិសម្មជញ្ញាស្ស ។ តំ
កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ
អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ
ន ឧត្តណ្ណាតិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយនូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកមិនបាននូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ និងមិនបាននូវសតិ និងសម្បជញ្ញៈឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[២៩] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ
 កុសលោ សូនោ រាជានំ វារាជមហាមត្តំ វា ឆា-
 នច្ចយេហិ សូមេហិ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលក្កេ-
 ហិមិ តិត្តកក្កេហិមិ កដុកកក្កេហិមិ មជ្ជរក្កេហិមិ ខា-
 រិកេហិមិ អខារិកេហិមិ លោណិកេហិមិ អលោណិ-
 កេហិមិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ
 កុសលោ សូនោ សកស្ស ភត្តនិមិត្តំ ឧត្តណ្ណាតិ ឥ-
 ទំ វា មេ អដ្ឋ ភត្តសូមេយ្យំ រុច្ចតិ ឥមស្ស វា អភិហា-
 តិ ឥមស្ស វា ពហំ កណ្ណាតិ ឥមស្ស វា វណ្ណំ កាសតិ
 អម្ពិលក្កំ វា មេ អដ្ឋ ភត្តសូមេយ្យំ រុច្ចតិ អម្ពិលក្កស្ស
 វា អភិហាតិ អម្ពិលក្កស្ស វា ពហំ កណ្ណាតិ អម្ពិ-
 លក្កស្ស វា វណ្ណំ កាសតិ តិត្តកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។
 កដុកកក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។ មជ្ជរក្កំ វា មេ អដ្ឋ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជនអ្នកចម្អិននូវភត្ត ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្មាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ដោយម្ហូបទាំងឡាយប្លែកៗ មានឱជារសជូរខ្លះ មានឱជារសល្វីងខ្លះ មាន ឱជារសហ៊ីរខ្លះ មានឱជារសផ្អែមខ្លះ មានឱជារសខារខ្លះ មានឱជារស មិនខារខ្លះ មានឱជារសប្រៃខ្លះ មានឱជារសសាបខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ អ្នកចម្អិននូវភត្តនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្មាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ រមែងរៀននូវវិធីចម្អិនភត្តរបស់ខ្លួនថា ថ្ងៃនេះ ភត្តនិងម្ហូបបែបនេះពេញ ចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះហស្តទទួល នូវភត្តនិងម្ហូបនេះក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនិងម្ហូបនេះក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្តនិងម្ហូបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ ភត្តនិងម្ហូបមានឱជារស ជូរពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះ ហស្តទទួលភត្តនិងម្ហូបមានឱជារសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀត នូវភត្តនិងម្ហូបមានឱជារសជូរក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្តនិងម្ហូបមានឱជារស ជូរក្តី ថ្ងៃនេះ ភត្តនិងម្ហូបមានឱជារសល្វីងពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសហ៊ីរពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសផ្អែមពេញចិត្តអញក្តី ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

ខារិកំ វា មេ អដ្ឋ ។ អខារិកំ វា មេ អដ្ឋ ។

លោណិកំ វា មេ អដ្ឋ ។ អលោណិកំ វា មេ អដ្ឋ

ភត្តសូមេយ្យំ រុច្ចតិ អលោណិកស្ស វា អភិហរតិ

អលោណិកស្ស វា ពហំ ឧណ្ណាតិ អលោណិកស្ស

វា វណ្ណំ ភាសតីតិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ

ព្យត្តោ កុសលោ សូនោ លាភី ចេវ ហោតិ អច្ឆាន-

នស្ស លាភី វេត្តនស្ស លាភី អភិហារាណំ ។ តំ

កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ

ព្យត្តោ កុសលោ សូនោ សកស្ស ភត្តនិមិត្តំ

ឧត្តណ្ណាតិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

ថ្ងៃនេះ ឱជារសខារពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសមិនខារពេញ
 ចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជារសប្រៃពេញចិត្តអញ្ចក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឱជា-
 រសសាបពេញចិត្តអញ្ចក្តី ព្រះរាជាបុមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់
 លាព្រះហស្តទទួលនូវភត្តនិងម្លូបមានឱជារសសាបក្តី ទ្រង់ទទួលហើយ
 ទទួលទៀតនូវភត្តនិងម្លូបមានឱជារសសាបក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្ត
 និងម្លូបមានឱជារសសាបក្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចម្អិននូវភត្ត
 នោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ តែងបាននូវគ្រឿងស្ងៀក
 ពាក់ផង បាននូវថ្លៃឈ្នួលផង បាននូវរង្វាន់ទាំងឡាយផង ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាអ្នកចម្អិនភត្តនោះ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ រៀននូវវិធីចម្អិនភត្តរបស់ខ្លួន យ៉ាង
 ណាមិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥនេកច្ចោ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោ-
 កេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយា-
 នុបស្សិនោ វិហារតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិ-
 លេសា បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ឧត្តណ្ណាតិ ។ វេទ-
 នាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី
 វិហារតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហារតោ
 ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ សោ តំ
 និមិត្តំ ឧត្តណ្ណាតិ ។ សខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ លាភី ចេវ ហោតិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សុខវិហារាណំ លាភី សតិសម្មជញ្ញស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវនិមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវនិមិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកបាននូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង នឹងបាននូវសតិ និងសម្បជញ្ញៈ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស ជិមិត្តំ
 ឧត្តណ្ណាតីតិ ។

[៣១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 វេសាលិយំ វិហារតិ វេលុវត្តាមកេ ។ តត្រ ខោ ភកវា
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯថ តុម្ពេ ភិក្ខុវេ សមន្តា វេសា-
 លិយា យថាមិត្តំ យថាសន្និដ្ឋំ យថាសម្ពត្តំ វស្សំ
 ឧបេថ^(១) តេជវាហំ វេលុវត្តាមកេ វស្សំឧបកច្ឆាមីតិ ។
 ឯវម្ពន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បដិស្សត្វា សមន្តា
 វេសាលិយា យថាមិត្តំ យថាសន្និដ្ឋំ យថាសម្ពត្តំ វស្សំ
 ឧបកច្ឆំ^(២) ។

១ ឱ. គច្ឆថ ។ ២ ឱ. ឧបកច្ឆំ ។ ម. ឧបកច្ឆន្តិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ
ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ តែងរៀននូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវេលុវគ្រាម ទៀបក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះ
ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកអាយ ចូរទៅនៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុង
វេសាលី តាមមិត្ត តាមសន្និដ្ឋមិត្ត (មិត្តធ្លាប់បានជួបគ្នា) តាមសម្ពត្តមិត្ត
(មិត្តស្និទ្ធស្នាល) តថាគតក៏ចូលទៅចាំវស្សានៅក្នុងវេលុវគ្រាមនេះដែរ ។
ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា
ព្រះអង្គ ហើយចូលទៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុងវេសាលី តាមមិត្ត តាម
សន្និដ្ឋមិត្ត តាមសម្ពត្តមិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[៣២] ភក្កវា បន តត្ថេវ វេលុវក្កាមកេ វស្សំ
 ឧបកថ្មិ ។ អថខោ ភក្កវតោ វស្សុបកតស្ស ខរោ
 អាពាណោ ឧប្បជ្ជតិ ពាណ្ណំ វេទនា វត្តន្តិ មរណានិកា ។
 តត្រិ សុទំ ភក្កវា សតោ សម្បជានោ អធិវាសេតិ
 អរិហញ្ញមាណោ ។ អថខោ ភក្កវតោ ឯតទហោសិ ន
 ខោ បន មេត្តម្បជ្រូបំ យោហាមនាមន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកេ
 អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ បរិទិញាយេយ្យំ យន្ទ្ធជាបំ
 ឥមំ អាពាធំ វិរិយេន បដិប្បណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ
 អធិដ្ឋាយ វិហារេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា តំ អាពាធំ
 វិរិយេន បដិប្បណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ អធិដ្ឋាយ វិហា-
 សិ ។ អថខោ ភក្កវា តិលាណា វុដ្ឋិតោ អចិវុដ្ឋិតោ
 កេលញ្ញា^(១) វិហារប្បច្ឆាណាយាមំ បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ ។

១ ឱ. ម. វិហារា និក្ខមិត្វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣២] ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចទៅចាំវស្សា ក្នុងវេលុវគ្រាមនោះ ឯង ។ គ្រានោះឯង កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចូលទៅចាំវស្សា ហើយ ព្រះអាពាធដ៏ក្លៀវក្លាភក្តីឡើង វេទនាក៏ខ្លាំងស្ទើរតែនឹងមរណៈ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានព្រះសតិសម្បជញ្ញៈ ទ្រង់អត់សង្កត់ មិនឲ្យវេទនាបៀតបៀនព្រះអង្គបាន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះតម្រិះដូច្នោះថា តថាគតមិនប្រាប់ពួកឧបដ្ឋាក មិនលាភិក្ខុសង្ឃហើយបរិនិព្វាន ដោយមេត្តាចិត្តឯណា មេត្តាចិត្តនោះមិនសមគួរឡើយ បើដូច្នោះមានតែតថាគតបណ្តេញអាពាធនេះចេញដោយវិរិយៈ ហើយអធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បណ្តេញព្រះអាពាធនោះចេញដោយវិរិយៈ ហើយទ្រង់អធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានសះស្បើយចាកព្រះអាពាធ លុះទ្រង់សះស្បើយចាកព្រះអាពាធមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ស្តេចមកគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ក្នុងម្លប់ខាងក្រោយវិហារ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[៣៣] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ក-
 កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ កកវន្តំ ឯតទរោច ទិដ្ឋំ^(១) កន្តេ កកវតោ
 ខមនីយំ ទិដ្ឋំ កន្តេ កកវតោ យាបនីយំ អបិច មេ
 កន្តេ មធុរកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន
 បក្ខាយន្តិ ធម្មាបិ មំ នប្បជិកន្តិ កកវតោ កេសញ្ញេន
 អបិច មេ កន្តេ អហោសិ កាចិនេវ អស្សាសមត្តា
 ន តាវ កកវា បរិនិព្វាយិស្សតិ ន តាវ កកវា ភិក្ខុ-
 សង្ឃំ អារត្ត កិញ្ចិនេវ ឧទាហរតីតិ ។ កិ បនទានិ
 អានន្ទ ភិក្ខុសង្ឃោ មយិ បច្ចាសីសតិ ។ ទេសិតោ
 អានន្ទ មយា ធម្មោ អនន្តរំ អពាហិរំ ករិត្វា ។ នត្តា-
 នន្ទ តថាកតស្ស ធម្មេសុ អាចរិយមុដ្ឋិ ។ យន្ទុនានន្ទ^(២)

១ ឱ. ទិដ្ឋា ។ ម. ទិដ្ឋោ មេ កន្តេ ។ ២ ឱ. យស្ស នូនានន្ទ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

[៣៣] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីអត់ធន់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន មួយទៀត កាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជាមានទម្ងន់ពន់ពេក
ទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្លឺច្បាស់
ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះអាពាធ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ប៉ុន្តែថា ខ្ញុំព្រះអង្គនៅមានសេចក្តីសង្ឃឹមបន្តិចថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាននៅឡើយទេ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគមិនទាន់ប្រារព្ធកិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះឱវាទណាមួយនៅ
ឡើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ភិក្ខុសង្ឃនឹងសង្ឃឹមតថាគត
អ្វីទៀត ។ ម្ចាស់អានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតបានសម្តែងហើយ ធ្វើមិនឲ្យ
មានក្នុង មិនឲ្យមានក្រៅហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយរបស់
តថាគតមិននៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអាចារ្យឡើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ គួរតែ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

ឯវមស្ស អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សាមីតិ វា មមុទ្ទេ-
 សិកោ ភិក្ខុសង្ឃោតិ វា ។ សោ ទូណទទ្ធ ភិក្ខុសង្ឃំ
 អារព្ភ កិញ្ចិទេវ ឧទាហរេយ្យ ។ តថាគតស្ស ខោ
 អានទ្ធ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សាមីតិ
 វា មមុទ្ទេសិកោ ភិក្ខុសង្ឃោតិ វា ។ ស កី អានទ្ធ
 តថាគតោ ភិក្ខុសង្ឃំ អារព្ភក កិញ្ចិទេវ ឧទាហរិស្សតិ ។
 ឯតរហិ ខោ បនាហំ អានទ្ធ ជិណ្ហោ វុឡោ មហាលូ-
 កោ អទ្ធកតោ វាយោ អនុប្បត្តោ អសីតិកោ មេ
 វាយោ^(១) វត្តតិ ។ សេយ្យថាមិ អានទ្ធ ជវសកដំ វេឡុ-
 មិស្សកោន^(២) យាមេតិ ឯវមេវ ខោ អានទ្ធ វេឡុមិស្ស-
 កោ មញ្ញោ តថាគតស្ស កាយោ យាមេតិ ។

១ ឱ. ម. វស្សោ ។ ២ វេធមិស្សកោន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា តថាគតនឹងរក្សាភិក្ខុសង្ឃដូច្នោះក្តី
 ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះតថាគតដូច្នោះក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ
 ដោយពិតនោះ តថាគតគួរប្រារព្ធភិក្ខុសង្ឃហើយសម្តែងឱវាទណាមួយ
 ទុក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតមិនដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 តថាគតនឹងរក្សាភិក្ខុសង្ឃដូច្នោះក្តី ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះ
 តថាគតដូច្នោះក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតនឹងប្រារព្ធភិក្ខុសង្ឃហើយ
 សម្តែងឱវាទណាមួយធ្វើអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តថាគត
 គ្រាំគ្រា ចម្រើនវ័យ ចាស់ ដល់ហើយនូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់
 មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំហើយ វ័យរបស់តថាគតក៏នៅតែប្រព្រឹត្តទៅបាន ។
 ម្នាលអានន្ទ ដូចរទេះចាស់ ដែលបរទៅបានដោយរណាបឫស្សី យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កាយរបស់តថាគតនៅប្រព្រឹត្តទៅបាន ដូចជា
 រណាបឫស្សី ដូច្នោះដែរ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[៣៤] យស្មី អាណន្ទ សមយេ តថាគតោ សព្វ-
 និមិត្តានំ អមនសិកាវា ឯកច្ចានំ វេទនានំ និរោធា
 អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ជាសុតរំ
 អាណន្ទ តស្មី សមយេ តថាគតស្ស ហោតិ ។ តស្មា-
 តិហានន្ទ អត្តទីហោ វិហារថ អត្តសរណា អនញ្ញស-
 រណា ធម្មទីហោ ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

[៣៥] កថញ្ច អាណន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីហោ វិហារតិ
 អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីហោ ធម្មសរណា
 អនញ្ញសរណា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ

អម្ពបាលីវគ្គ

[៣២] ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យណា តថាគតបានចូលកាន់
 ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង
 ព្រោះរំលត់នូវពួកវេទនាជំពូកខ្លះ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តី
 សប្បាយដ៏ក្រៃលែង រមែងមានដល់តថាគត ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួន
 ជាទីពឹង កុំមានវត្ថុដទៃជាទីពឹងឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌
 ជាទីពឹង កុំមានវត្ថុដទៃជាទីពឹងឡើយ ។

[៣៣] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹង
 មិនមានវត្ថុដទៃជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មិនមាន
 វត្ថុដទៃជាទីពឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្តាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញ ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត
 នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយ មហាវារុត្តោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ
អាណន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញ
សរណោ ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

[៣៦] យេ ហិ កេចិ អាណន្ទ ឯតហិ វា មមច្ច-
យេ^(១) វា អត្តទីទោ វិហារិស្សន្តិ អត្តសរណោ អនញ្ញស-
រណោ ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ តម-
តក្កេម តេ អាណន្ទ ភិក្ខុ ភិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខា-
កាមាតិ ។

[៣៧] សាវត្ថិយំ ។ ភកវា ។ អថខោ អាយស្មា
អាណន្ទោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុនុបស្សយោ តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ
សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ យេនាយស្មា អាណន្ទោ តេ-
នុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អ-
ភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតទរោចំ

១ ម. មមច្ចយេន វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាល
អានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល
មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល យ៉ាងនេះ
ឯង ។

[៣៦] ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណានីមួយ មានខ្លួនជាទីពឹង
មានខ្លួនជាទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
ទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល ក្នុងកាលឥឡូវនេះឬ ឬថាក្នុងកាលជា
អំណឹះអំពិតថាគតទៅហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ
មានសេចក្តីប្រាថ្នានូវការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណែក
ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ។

[៣៧] ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្មៅកស្សង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងវេលាព្រឹក
ព្រហាម ចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយ
លើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប
ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
អានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនីទាំងនោះអង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

អម្ពបាលីវគ្គោ

ឥធិ ភន្តេ អានន្ទ ឥម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ចតុសុ
 សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហារន្តិយោ ឧទ្ធារំ
 បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញានន្តិភិ ។ ឯវមេតំ ភតិទិយោ
 ឯវមេតំ ភតិទិយោ យោ ហិ កោចិ ភតិទិយោ ភិក្ខុ
 វា ភិក្ខុនិ វា ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា
 វិហារតិ តស្សេតំ ចាដិកន្តិ ឧទ្ធារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ
 សញ្ញានិស្សតិភិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ តា
 ភិក្ខុនិយោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា
 សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

[៣៨] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាវត្ថិយំ
 បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តោ យេន
 ភកវា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥនាហំ ភន្តេ

អម្ពបាលីវគ្គ

បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុនិច្ចើនរូបក្នុងទីនេះ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់
 ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ
 ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ ម្នាលនាងទាំងឡាយ ព្រោះថា
 ភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿង
 សង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេស
 ដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ធ្វើពួកភិក្ខុនីទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់
 យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ហើយក្រោកចាកអាសនៈ
 ចៀសចេញទៅ ។

[៣៧] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត
 ក្នុងក្រុងសាវត្ថី លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងពេលខាងក្រោយនៃ
 ភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន
 អញ្ញតរោ ភិក្ខុន្ទបស្សយោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទី ។ អថខោ ភន្តេ សម្ពហុលា
 ភិក្ខុនិយោ យេនាហំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា មំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ ភន្តេ តា ភិក្ខុនិយោ មំ ឯតទរោចំ ឥធិ ភន្តេ
 អាណន្ទ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហារន្តិយោ ឧទ្យារំ បុព្វេនាបរំ វិសេ-
 សំ សញ្ញានន្តីតិ ។ ឯវំ វុត្តាហំ ភន្តេ តា ភិក្ខុ-
 និយោ ឯតទរោចំ ឯវមេតំភតិទិយោ ឯវមេតំ ភតិ-
 និយោ យោ ហិ កោចិ ភតិទិយោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនិ
 វា ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារតិ
 តស្សេតំ ចានិកដ្ឋិ ឧទ្យារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញា-
 និស្សតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងវេលាបុព្វណ្ណាសម័យ ចូលទៅកាន់លំ-
 នៅភិក្ខុនីមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេ
 ក្រាលទុក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប
 ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំខ្ញុំព្រះអង្គ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះពួកភិក្ខុនីទាំងនោះ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អានន្ទដ៏ចម្រើន ក្នុងទីនេះ មានពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុង
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលភិក្ខុនីទាំង
 នោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយទៅនឹងភិក្ខុនីទាំង
 នោះដូច្នោះថា ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ
 យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ មាន
 ចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុឬភិក្ខុនី
 នោះ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ នឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសក្រៃលែងដទៃទៀត
 ជាងគុណវិសេសខាងដើម ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[៣៩] ឯវមេតំ អានន្ទ ឯវមេតំ អានន្ទ យោ ហិ
 កោចិ អានន្ទ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេ-
 សុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហារតិ តស្សេតំ ចាជិកដ្ឋំ ឧទ្ធការំ
 បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ញានិស្សតីតិ ។ កតមេសុ
 ចតុសុ ។

[៤០] ឥទានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សិ
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិ-
 នោ វិហារតោ កាយារម្មណោ វា ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មី
 បរិណុហោ ចេតសោ វា លីនត្តំ ពហិទ្ធា វា ចិត្តំ
 វិត្តិបតិ ។ តេន អានន្ទ ភិក្ខុនា កិស្មិញ្ចិទេវ
 បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតព្វំ ។ តស្ស
 កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតោ
 ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស

អម្ពបាលិវគ្គ

[៣៧] ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនុ៎ះឯង
 ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុង
 សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុឬភិក្ខុនី
 នោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត ជាងគុណវិសេស
 ខាងដើម ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

[៤០] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានប្រក្រតីពិចារណា
 ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។
 កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ សេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយដោយកិលេស មានកាយជាអារម្មណ៍ តែងកើតឡើងក្នុង
 កាយក្តី សេចក្តីរញ្ជាវនៃចិត្តក្តី ចិត្តតែងរសាត់អណ្តែតទៅកាន់អារម្មណ៍
 ខាងក្រៅក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះ
 ថ្លាណាមួយចុះ ។ កាលភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះថ្លាណា
 មួយបានហើយ បាមោជ្ជៈ (សេចក្តីរីករាយ) រមែងកើតឡើង កាលភិក្ខុ
 មានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ
 សុខិណោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ញាក្ខតិ
 យស្ស ខ្វាហំ អត្តាយ ចិត្តំ បណ្ឌិទហី សោ មេ អត្តោ
 អភិទិប្បន្នោ ហន្ធានិ បដិសំហារមីតិ ។ សោ បដិ-
 សំហារតិ ចេវ ន ច វិតក្កេតិ ន ច វិចារតិ អវិ-
 តក្កោម្ពំ អវិចារោ អជ្ឈត្តំ សតិមា សុខមស្មីតិ បជា-
 នាតិ ។

[៤១] បុន ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ វេទនាសុ ។

ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ប-
 ជាណោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

កាយក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ តែងសោយនូវសេចក្តីសុខ ចិត្ត
 របស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសុខ រមែងតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ភិក្ខុនោះតែង
 ពិចារណាយើញច្បាស់ដូច្នោះថា អាត្មាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍
 ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញនោះ ក៏បានសម្រេចហើយ ណ្ហើយ
 ចុះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាត្មាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត (អំពីទីដែលគួរជ្រះ
 ថ្លា) ។ ភិក្ខុនោះរមែងប្រមូលមកនូវចិត្តបានផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិ-
 ចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ
 មានតែស្មារតី និងសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង (អារម្មណ៍ជាទី
 គោចរ) ។

[២១] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុមានប្រក្រតីពិចារណា
 យើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ នូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហារតោ ធម្មារម្មណោ
 វា ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មី បរិណ្ណាហោ ចេតសោ វា លីនត្តំ
 ពហិទ្ធា វា ចិត្តំ វិក្ខិបតិ ។ តេន អានន្ទ ភិក្ខុនា
 កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតព្វំ ។
 តស្ស កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិ-
 ទហតោ ចាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ
 បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្ទកាយោ សុខំ
 វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសញ្ចិក្ខតិ យស្ស ខ្វាហំ អត្តាយ ចិត្តំ បណិ-
 ទហី សោ មេ អត្តោ អភិទិប្បន្នោ ហាន្ទនាទិ បដិ-
 សំហារមីតិ ។ សោ បដិសំហារតិ ចេវ ន ច វិ-
 តក្កេតិ ន ច វិចារេតិ អវិតក្កោម្មិ អវិចារោ អជ្ឈត្តំ
 សតិមា សុខមស្មីតិ បជាណតិ ។ វរំ ខោ អានន្ទ
 បណិធាយ ការណ ហោតិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាយើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 សេចក្តីក្តៅ ក្រហាយដោយកិលេស មានធម៌ជាអារម្មណ៍ រមែងកើតឡើង
 ក្នុងកាយក្តី សេចក្តីរញ្ជាវនៃចិត្តក្តី ចិត្តរសាត់អណ្តែតទៅកាន់អារម្មណ៍
 ខាងក្រៅក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តដែលគួរ
 ជាទីជ្រះថ្លាណាមួយចុះ ។ កាលបើភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជា
 ទីជ្រះថ្លាណាមួយបានហើយ បាមោជ្ជៈក៏កើតឡើង កាលភិក្ខុមាន
 បាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយ
 ក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ រមែងសោយនូវសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់
 ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសុខ រមែងតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ភិក្ខុនោះរមែង
 ពិចារណាយើញច្បាស់ដូច្នោះថា អាត្មាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍
 ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញនោះ បានសម្រេចហើយ ណ្ហើយចុះ
 ឥឡូវនេះ អាត្មាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត ។ ភិក្ខុនោះទើបប្រមូលមកនូវ
 ចិត្តផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ
 មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែស្មារតី និងសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងខាងក្នុង (អារម្មណ៍ជាទីគោចរ) ។ ម្នាលអានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយ
 ការវនា យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤២] កថញ្ច អានន្ទ អប្បណិទាយ ការាណ
 ហោតិ ។ ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
 អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បដាណាតិ អថ បច្ឆា
 បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បដាណាតិ អថ ច
 បន កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ម-
 ជាណោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាណាតិ ។

[៤៣] ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
 អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បដាណាតិ អថ បច្ឆា
 បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បដាណាតិ អថ ច
 បន វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ម-
 ជាណោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវរគ្គ

[២២] ម្ចាស់អានន្ទ ចុះការមិនតាំងចិត្តហើយការវេទនា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ តែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

[២៣] ម្ចាស់អានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្ត ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ទាំងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយទៀត តែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

[៤៤] ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បដាណតិ អថ
បច្ឆា បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បដាណតិ
អថ ច បន ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី
សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាណតិ ។

[៤៥] ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិទាយ
អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បដាណតិ អថ បច្ឆា
បុរេ អសង្ខតំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បដាណតិ អថ ច
បន ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្ប-
ជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បដាណតិ ។

អម្ពបាលីវគ្គ

[៤៤] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្ត ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ
 រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ
 មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុត
 ស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ
 ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវ
 ចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី មានសេចក្ដីសុខ ។

[៤៥] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ
 រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាង
 ក្រៅ) មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុត
 ស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ
 ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកពិចារណាឃើញ
 នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្ដីសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[៤៦] ឯវំ ខោ អានន្ទ អប្បណិទាយ ការណ
 ហោតិ ។ ឥតិ ខោ អានន្ទ ទេសិតា មយា បណិទាយ
 ការណ ទេសិតា មយា អប្បណិទាយ ការណ ។ យំ
 អានន្ទ សត្តារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិទា អនុ-
 កម្មកោណ អនុកម្មំ ឧបាទាយ កតំ វោ តំ មយា ។
 ឯតានិ អានន្ទ រុក្ខមូលានិ ឯតានិ សុញ្ញាតារានិ ។
 ណាយថានន្ទ^(១) មា បមាទត្ត មា បច្ឆា វិប្បដិសារិទោ
 អហុវត្ត អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនីតិ ។ ឥទមវោច
 ភកា ។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតោ
 ភាសិតំ អភិទន្ទីតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ បឋមោ ។

១ ឱ. ម. និជ្ឈាយថានន្ទ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[៤៦] ម្ចាស់អានន្ទ ការមិនតាំងចិត្តហើយការវេទនា យ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្ចាស់អានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយការវេទនា តថាគតសម្តែងហើយ
 ការមិនតាំងចិត្តហើយការវេទនា តថាគតក៏បានសម្តែងហើយ ដោយប្រ-
 ការដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់អានន្ទ កិច្ចឯណា ដែលព្រះសាស្តាជាអ្នកស្វែង
 រកនូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គប្បី
 ធ្វើដល់សារីកទាំងឡាយ កិច្ចនោះ តថាគតបានធ្វើហើយ ដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ កិច្ចទាំងនុ៎ះ គឺម្លប់ឈើ កិច្ចទាំងនុ៎ះ គឺទី
 ស្ងាត់ ។ ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណា ចូរកុំប្រមាទ កុំមាន
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ នេះជាអនុសាសនី
 គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវភាសិតនេះហើយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ក៏ពេញចិត្តរីករាយចំពោះភាសិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ចប់ អម្ពបាលិវគ្គ ទី ១ ។

អម្ពបាលីវគ្គោ

តិស្សុទ្ធានំ

អម្ពបាលីសតោ ភិក្ខុ

សាលកុសលរាសី ច

សាកុណាភ្លឺ មគ្គដោ សូនោ

តិលាដោ ភិក្ខុនី វាសកោតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

ឧទ្ទាននៃអម្ពបាលិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន
 មាន ២ លើកអំពីភិក្ខុមានស្មារតី ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណ៍គ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែន
 កោសល ១ អំពីគំនរអកុសលនិងកុសល ១ អំពីសត្វខ្លាំង
 ឆាបប្រចៀច ១ អំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានិងមនុស្សទៅ
 បានដោយលំបាក ១ អំពីជនអ្នកចម្អិននូវភត្ត ១ អំពីព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះប្រឈួនជាទម្ងន់ ១ អំពីព្រះអានន្ទដ៏
 មានអាយុចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប ១ ។

នាឡង្គវគ្គោ

[៤៧] សារត្ថិនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិ-
វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
អាយស្មា សារីបុត្តោ ភកវន្តំ ឯតទរោច មហាបុរិសោ
មហាបុរិសោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ
មហាបុរិសោ ហោតីតិ ។ វិមុត្តចិត្តត្វា ខ្វាហំ សារីបុត្ត
មហាបុរិសោតិ វទាមិ អវិមុត្តចិត្តត្វា ដោ មហាបុរិ-
សោតិ វទាមិ ។

[៤៨] កថញ្ច សារីបុត្ត វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ ឥធន
សារីបុត្ត ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សីនោ វិហារតោ

នាឡង្គវគ្គ

[៤៧] សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះសាវីបុត្តដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសាវីបុត្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យគេតែងនិយាយថា មហាបុរស
មហាបុរស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលជាមហាបុរសដោយហេតុ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សាវីបុត្ត តថាគតហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្ត
រួចផុតស្រឡះហើយ មិនមែនហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តមិន
ទាន់រួចផុតស្រឡះទេ ។

[៤៨] ម្ចាស់សាវីបុត្ត ភិក្ខុដែលឈ្មោះថាមានចិត្តរួចស្រឡះ
តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សាវីបុត្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណា
ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក
ចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

នាឡង្គវគ្គោ

ចិត្តំ វិវដ្តតិ វិមុច្ចតិ អនុចាទាយ អាសវេហិ ។ វេទនា-
 សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហារតោ ចិត្តំ វិវដ្តតិ
 វិមុច្ចតិ អនុចាទាយ អាសវេហិ ។ ឯវំ ខោ សារីបុត្ត
 វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ វិមុត្តចិត្តត្តា ខ្វាហំ សារីបុត្ត
 មហាបុរិសោតិ វេទមិ អវិមុត្តចិត្តត្តា ដោ មហាបុរិសោតិ
 វេទមីតិ ។

[៤៩] ឯកំ សមយំ ភក្កវា ធាន្យជ្ជាយំ វិហារតិ
 ចារាវិកម្ហវេន ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ

នាឡនូវគ្នា

ចិត្តក៏ប្រោសចាកតម្រេក រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិន
 ប្រកាន់មាំ ។ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុត
 កម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាយើញនូវធម៌ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏ប្រោសចាកតម្រេក រួចស្រឡះចាក
 អាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុដែល
 ឈ្មោះថាមានចិត្តរួចស្រឡះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគត
 ហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តរួចស្រឡះ មិនមែនហៅថាមហា-
 បុរស ព្រោះមិនមានចិត្តរួចស្រឡះទេ ។

[៤៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបារាវិ-
 កម្មវនជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឯវំ បសន្នាហំ
 ភន្តេ ភក្កវតិ ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ
 អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភក្កវតា ភិយ្យោ-
 ភិញ្ញតោ យទិទំ សម្មោទិយន្តិ ។ ឧទ្ធហា ខោ ត្យាយំ
 សារីបុត្ត អាសភិវាចា កាសិតា ឯកំសោ កហិតោ
 សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសន្នាហំ ភន្តេ ភក្កវតិ ន
 ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ
 វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភក្កវតា
 ភិយ្យោភិញ្ញតោ យទិទំ សម្មោទិយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏-
មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់
ដឹងលើសជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្តោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុង
អតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល
ផងឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត អាសកិវាចា (វាចាដ៏អង្គអាច) នេះ ដែល
អ្នកបានពោលហើយលើសលុបពេកណាស់ សីហនាទដែលខ្លួនកាន់
យកតែមួយចំណែក អ្នកបានបន្ធិឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈបុ-
ព្វាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ក្នុងសម្តោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគត-
កាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។

នាឡង្គរគ្រោ

[៥០] កិណ្ណុ តេ សារីបុត្ត យេ តេ អហោសុំ អតិ-
 តមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភកវន្តោ
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតា ឯវសីលា តេ ភកវន្តោ
 អហោសុំ ឥតិ វា ឯវឝម្ហា តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិ
 វា ឯវបញ្ញា តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិ វា ឯវវិហារិណោ
 តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិ វា ឯវវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ
 អហោសុំ ឥតិ វាតិ ។ ណោ ហោតំ ភន្តេ ។

[៥១] កី បន តេ សារីបុត្ត យេ តេ ភវិស្សន្តិ
 អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ
 ភកវន្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតា ឯវសីលា តេ
 ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា ឯវឝម្ហា តេ ភកវន្តោ
 ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា ឯវបញ្ញា តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ
 ឥតិ វា ឯវវិហារិណោ តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វា
 ឯវវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ វាតិ ។ ណោ
 ហោតំ ភន្តេ ។

នាឡនូវគ្គ

[៥០] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអតីតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ
 អ្នកបានកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះ
 អង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមាន
 ធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នោះ
 បានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

[៥១] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់
 នោះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ
 នោះ ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ
 ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះ
 អង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះ
 អង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ
 ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នោះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[៥២] កី បន ត្យាហំ សារីបុត្ត ឯតរហិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ ឯវសីលោ
 ភក្កវា ឥតិ វា ឯវំធម្មោ ភក្កវា ឥតិ វា ឯវំបញ្ញោ
 ភក្កវា ឥតិ វា ឯវំវិហារី ភក្កវា ឥតិ វា ឯវំវិមុត្តោ
 ភក្កវា ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។

[៥៣] ឯត្ត ច តេ សារីបុត្ត អតីតាណាគតប្បច្ចុ-
 ប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធណេសុ ចេតោបរិយា-
 យញ្ញាណំ នត្តិ ។ អថ កិញ្ចរហិ ត្យាហំ សារីបុត្ត
 ឧទ្ធការា អាសកិវាចា កាសិតា ឯកំសោ កហិតោ
 សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសន្នាហំ កន្តេ ភក្កវតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥២] ម្នាលសារីបុត្ត ចុះតថាគតជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នកាលនេះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាង
 នេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នោះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

[៥៣] ម្នាលសារីបុត្ត ការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់អ្នក មិនមាន
 ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលជាអតីត អនាគត បច្ចុ-
 ប្បន្ននុ៎ះឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ចុះហេតុដូចម្តេចក៏កាលឥឡូវនេះ
 អាសកិវាចាដ៏លើសលុប អ្នកបានពោលហើយ សីហនាទដែលខ្លួន
 កាន់យកដោយចំណែកមួយ អ្នកបានបន្ធិឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ

នាឡង្គរគ្រោ

ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ អរញ្ញោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភកវតា ភិយ្យោភិញ្ញុ-
 តោ យទិទំ សម្ពោទិយន្តិ ។ ន ខោ មេ តំ ភន្តេ
 អតីតាណកតប្បច្ចប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធ-
 សុ ចេតោបរិយាយញ្ញាណំ អត្តិ អបិ ច ធម្មន្ទយោ
 វិទិតោ ។

[៥៤] សេយ្យថាមិ ភន្តេ រញ្ញោ បច្ចុន្តិមំ នករំ
 ទទ្ធគ្នាលំ^(១) ទទ្ធចាការតោណំ ឯកទ្វារំ តត្រិស្ស
 ទោវរិកោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី អញ្ញាតានំ និវា-
 រេតា ញាតានំ បវេសេតា ។ សោ តស្ស នករស្ស ស-
 មន្តា អនុបរិយាយបទំ អនុក្កមមាណោ ន បស្សេយ្យ
 ចាការសន្ធិ វា ចាការវិវំ វា អន្តមសោ វិទ្យារនិស្សក្ក-
 នមត្តំបិ ។ តស្ស ឯវមស្ស យេ ខោ កេចិ ឱទ្យារិកា
 ចាលោ ឥមំ នករំ បរិសន្តិ វា និក្ខមន្តិ វា សព្វេ តេ

១ ឱ. ម. ទទ្ធគ្នាបំ ។

នាឡនូវគុ

សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងលើសជាង
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្តោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង
 មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែនតែការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ចំពោះ
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល អនាគតកាល បច្ចុ-
 ប្បន្នកាលនោះ មិនមានឡើយ ប៉ុន្តែការស្នងតាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹង
 ច្បាស់ហើយ ។

[៥២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចនគរបស់ព្រះរាជា នៅទីបំផុត
 ដែន មានជើងកំពែងដ៏មាំ មានកំពែងនិងសសរខ្លោងដ៏មាំ មានទ្វារ
 តែមួយ នាយទ្វាររបស់ព្រះរាជានោះជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា
 នៅប្រចាំត្រង់ទ្វារនោះ ចាំហាមឃាត់ជនទាំងឡាយដែលមិនស្គាល់-
 បើកឲ្យតែពួកជនដែលស្គាល់ចូលទៅបាន ។ នាយទ្វារនោះដើរត្រួត-
 ត្រាផ្លូវតាមជួរកំពែងដោយជុំវិញនគរនោះ ក៏មិនឃើញនូវទីតនៃកំពែងឬ
 ឬនូវចន្លោះនៃកំពែង ដោយហោចទៅសូម្បីតែសត្វឆ្មារក៏សសុលចូលពុំ
 បាន ។ នាយទ្វារនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វធំ ។ ណា-
 មួយ រមែងចូលទៅកាន់នគរនេះ ឬចេញមកវិញ ពួកសត្វទាំងអស់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ឥមិនា វ ទ្វារេន បរិសន្តិ វា និក្ខមន្តិ វាតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ មេ កន្តេ ធម្មន្ទយោ វិទិតោ យេបិ តេ កន្តេ អ-
 ហោសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ
 កកវន្តោ បញ្ចា នីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេ-
 សេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណោ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្កេ យថាក្ខតំ កាវេត្វា
 អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុជ្ឈីសុ ។ យេបិ តេ
 កន្តេ ករិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វេ តេ កកវន្តោ បញ្ចា នីវរណោ បហាយ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណោ ចតុសុ ស-
 តិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្កេ យថាក្ខតំ
 កាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុជ្ឈីស្សន្តិ ។ ក-
 កវាបិ កន្តេ ឯតរហិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា បញ្ចា នីវរណោ
 បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វ-
 លីករណោ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

រមែងចូលទៅ ឬចេញតាមទ្វារនេះឯង យ៉ាងណាមិញ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ការស្នង់តាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងហើយ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណាជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
មានក្នុងអតីតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់
នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមាន
កម្លាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យតម្កល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់
សភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ
ឯណាជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេស
នៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យតម្កល់
ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់ចម្រើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងនូវ
អនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌តាមសភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ទ្រង់
លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យ
មានកម្លាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យតម្កល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤

នាឡង្គវគ្គោ

សត្ត ពោជ្ឈង្គេ យថាក្ខតំ កាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោ-
ដី អភិសម្ពុទ្ធាតិ ។

[៥៥] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត តស្មាតិហា ត្វំ
សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អភិក្ខណំ កាសេយ្យាសិ
ភិក្ខុនំ ភិក្ខុដីនំ ឧចាសកានំ ឧចាសិកានំ ។
យេសម្បិ ហិ សារីបុត្ត មោឃបុរិសានំ ភវិស្សតិ តថា-
កតេ កង្ខា វា វិមតិ វា តេសម្បិមំ ធម្មបរិយាយំ
សុត្វា យា តថាកតេ កង្ខា វា វិមតិ វា សា បហី-
យិស្សតីតិ ។

[៥៦] ឯកំ សមយំ ភកវា សារត្តិយំ វិហារតិ
ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ មកជេសុ វិ-
ហារតិ នាឡង្គកក្កាមកេ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពា-
ឡង្គិលាណោ ។ ចុណ្ណោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
សារីបុត្តស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា
សារីបុត្តោ តេនេវ អាពាជេន បរិទិញាយិ ។

នាឡន្តវគ្គ

ទ្រង់ចម្រើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌ តាម
សភាវៈពិត យ៉ាងនោះឯង ។

[៥៥] ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវណាស់ហើយ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលនូវធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី
ឧបាសកនិងឧបាសិកា ឲ្យរឿយៗចុះ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថា
សេចក្តីជឿងឆ្ងល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគត នឹងមានដល់មោឃ-
បុរសឯណា មោឃបុរសទាំងនោះ បានស្តាប់នូវធម្មបរិយាយនេះហើយ
មុខជានឹងលះបង់នូវសេចក្តីជឿងឆ្ងល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគត
ចេញបាន ។

[៥៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេត-
ពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង
ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានអាពាធ មានសេចក្តីទុក្ខ មានជំងឺធ្ងន់ នៅ
ក្នុងស្រុកនាឡកៈ ក្នុងដែនមគធៈ ។ មានសាមណេរឈ្មោះចុន្ទជា
ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្ត
ក៏បរិនិព្វានដោយអាពាធនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៧] អថខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
សារីបុត្តស្ស បត្តចីវរមាណាយ យេន សារត្ថីជេតវនំ អ-
នាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេ-
នុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិ-
វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោថ
អាយស្មា ភន្តេ សារីបុត្តោ បរិនិព្វតោ ឥនមស្ស បត្ត-
ចីវរន្តិ ។ អត្ថិ ខោ ឥទំ អារុសោ ចុន្ទ កថាចាកតំ
ភកវន្តំ ទស្សនាយ អាយាមារុសោ ចុន្ទ យេន ភកវា
តេនុបសង្កមិស្សាម ឧបសង្កមិត្វា ភកវតោ ឯតមត្តំ
អារោចេស្សាមាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ សម-
ណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចុស្សោសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[៥៧] លំដាប់នោះឯង ចុន្ទសាមណេរក៏កាន់យកបាត្រនិងចីវរ
 របស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ហើយចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ឯវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះចុន្ទសាមណេរអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
 បរិនិព្វានហើយ នេះបាត្រចីវររបស់លោក ។ ម្នាលអារុសោចុន្ទ នេះ
 ជាដំណឹងដែលអ្នកនាំមកជាដំបូង ម្នាលអារុសោចុន្ទ មក យើងនឹងនាំ
 គ្នាចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ នឹងក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ចុន្ទ-
 សាមណេរក៏ទទួលពាក្យព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ករុណាលោកម្ចាស់ ។

នាឡង្គវគ្គោ

[៥៨] អថខោ អាយស្មា ច អានន្ទោ ចុន្ទោ ច ស-
មណុទ្ទេសោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ទោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
អយំ ភន្តេ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ ឯវមាហា អាយស្មា
ភន្តេ សារីបុត្តោ បរិនិព្វតោ ឥទមស្ស បត្តចីវរន្តិ ។ អបិ
ច មេ ភន្តេ មជ្ជរកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន
បក្ខាយន្តិ ធម្មាបិ មំ នប្បទិកន្តិ អាយស្មា សារីបុត្តោ
បរិនិព្វតោតិ សុត្វា ។

[៥៩] កី នុ ខោ អានន្ទ ភារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធនំ វា
អាទាយ បរិនិព្វតោ សមាទិក្ខន្ធនំ វា អាទាយ បរិនិព្វ-
តោ បញ្ញាខន្ធនំ វា អាទាយ បរិនិព្វតោ វិមុត្តិក្ខន្ធនំ វា
អាទាយ បរិនិព្វតោ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធនំ វា អា-
ទាយ បរិនិព្វតោតិ ។ ន ខោ មេ ភន្តេ អាយស្មា
ភារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធនំ វា អាទាយ បរិនិព្វតោ ។ មេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធនំ វា អាទាយ បរិនិព្វតោ ។

នាឡង្គវគ្គ

[៥៨] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុនិងចុន្ទសាមណេរ
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុន្ទសាមណេរនេះ បាននិយាយយ៉ាង
 នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានហើយ
 នេះបាត្រចីវររបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត កាយ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជារឹងស្ងួតស្ងួត ទាំងទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដ
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ទាំងធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្លឺច្បាស់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែរ ព្រោះ
 បានឮថា ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានទៅហើយ ។

[៥៩] ម្នាលអានន្ទ សារីបុត្តនាំយកសីលក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយ
 ឬ នាំយកសមាធិក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកបញ្ញាខន្ធ បរិនិព្វាន
 ទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិញ្ញាណ-
 ទស្សនក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 សារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ នាំយកសីលក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅ
 ក៏ទេ ។ បេ ។ នាំយកវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅក៏ទេ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវរុគោ

អបិ ច មេ ភន្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឱវាទកោ
អហោសិ^(១) វិញ្ញាបកោ សន្នស្សកោ សមាទបកោ
សមុត្តេជកោ សម្បហំសកោ អភិលាសុ ធម្មទេស-
នាយ អនុក្កាហកោ សព្រហ្មចារីនំ តំ មយំ អាយ-
ស្មតោ សារីបុត្តស្ស ធម្មោជំ ធម្មកោតំ ធម្មានុក្កហំ
អនុស្សរាមាតិ ។

[៦០] ននុ តំ អានន្ទ មយា បដិកច្ចេវ អក្ខាតំ
សព្វេហិ បិយេហិ មនាបេហិ នាណកាវោ វិណកាវោ
អញ្ញថាកាវោ តំ កុតេត្ថ អានន្ទ លញ្ញា ។ យន្តំ ជាតំ
ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត បលុដ្ឋិតិ នេតំ ហានំ
វិជ្ជតិ ។

១ ឱ. តិណ្ណោ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប៉ុន្តែព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ លោក
 ជាអ្នកប្រដៅ ជាអ្នកពន្យល់ ជាអ្នកបំភ្លឺ ជាអ្នកបបួល ជាអ្នកឲ្យ
 អាចហាន ជាអ្នកឲ្យរីករាយ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកអនុគ្រោះ
 ដល់ពួកសព្វហ្មតាដោយធម៌ទេសនា យើងខ្ញុំទាំងឡាយតែងរព្វកតាម
 នូវធម្មឱជារស ធម្មសម្បត្តិ ធម្មានុគ្រោះ របស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មាន
 អាយុនោះ ។

[៦០] ម្ចាស់អានន្ទ ដំណើរនោះ តថាគតបានប្រាប់មុនហើយថា
 ការផ្សេងៗគ្នា ការព្រាត់ប្រាសគ្នា ការប្រព្រឹត្តិទៅទីទៃពីគ្នា ចាកសត្វ
 និងសង្ខារទាំងពួង ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ម្ចាស់អានន្ទ អ្នក
 គប្បីបានដំណើរនោះអំពីទីឯណាដូច្នោះ មិនមែនឬ ។ របស់ឯណា
 ដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ របស់នោះឯង
 តែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលនឹងសង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់
 នោះកុំបីវិនាសឡើយ ហេតុនេះមិនដែលមានឡើយ ។

នាឡង្គរគ្រោ

[៦១] សេយ្យថាបិ អាណន្ទ មហាតោ ភិក្ខុស្ស
 តិដ្ឋតោ សារវតោ យោ មហាន្តតោ ខន្ធា សោ ប-
 លុដ្ឋេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ មហាតោ ភិក្ខុស្ស្ស
 តិដ្ឋតោ សារវតោ សារីបុត្តោ បរិនិព្វតោ តំ កុតេត្ថ
 អាណន្ទ លញ្ញា ។ យន្តំ ជាតំ ភូតំ សង្កតំ បលោកេធម្មំ
 តំ វត មា បលុដ្ឋិតិ នេតំ ហានំ វិដ្ឋិតិ ។ តស្មា-
 តិហា អាណន្ទ អត្តទីហោ វិហារថ អត្តសរណា អនញ្ញ-
 សរណា ធម្មទីហោ ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

[៦២] កថញ្ញាណន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីហោ វិហារតិ អត្ត-
 សរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីហោ ធម្មសរណា អ-
 នញ្ញសរណា ។ ឥធាណន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ

នាឡន្ទវគ្គ

[៦១] ម្នាលអានន្ទ ដូចដើមឈើធំក្រែកលែងជាងឈើធំ ដែល
 មានខ្លឹម កំពុងតាំងនៅ ស្រាប់តែរលំទៅ យ៉ាងណា ។ ម្នាលអានន្ទ
 កាលបើភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ប្រកបដោយសារធម៌ កំពុងបិតនៅ ស្រាប់
 តែសារីបុត្តបរិនិព្វានទៅ ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនោះ
 អ្នកគប្បីបានអំពីទីឯណា ។ របស់ឯណាដែលកើតហើយ ចម្រើនហើយ
 បច្ច័យតាក់តែងហើយ តែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលនឹង
 សង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់នោះកុំវិនាសទៅឡើយ ហេតុនេះមិនដែលមាន
 ឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំង
 ឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរព្យក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យក
 ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរព្យក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទី
 រព្យកឡើយ ។

[៦២] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុដែលមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទី
 រព្យក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរព្យក
 មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសា-
 សនានេះ តែងពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មាន
 ព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ
 ភិក្ខុ អត្តទីទោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ
 ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

[៦៣] យេ ហិ កេចិ អានន្ទ ឯតរហិ វា មមច្ច-

យេ វា អត្តទីទោ វិហារិស្សន្តិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ
 ធម្មទីទោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ តមតក្កេមេតេ
 អានន្ទ ភិក្ខុ ភិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខាតាមាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវ
 វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា
 ប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ
 មានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល មានធម៌ជា
 ទីពឹង មានធម៌ជាទីរព្យាបាល មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល យ៉ាងនេះឯង ។

[៦៣] ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី
 ក្នុងកាលអំណើរអំពីតថាគតទៅក្តី នឹងមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជា
 ទីរព្យាបាល កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាល មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរព្យាបាល
 កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរព្យាបាលចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយជា
 អ្នកប្រាថ្នាការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណែកដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែង ។

នាឡង្គរគ្រោ

[៦៤] ឯកំ សមយំ ភក្កវា វជ្ជិសុ វិហរតិ ឧក្ក-
 ចេលាយំ កង្កាយ នទិយា តីវេ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃ្គន
 សន្និ អចិបរិទិព្វតេសុ សារីបុត្តមោក្កល្លានេសុ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន ភក្កវា ភិក្ខុសង្ឃ្គបរិវុតោ អដ្ឋោ-
 កាសេ និសិដ្ឋោ ហោតិ ។ អថខោ ភក្កវា តុណ្ហិក្ខតំ
 ភិក្ខុសង្ឃ្គំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អបិ ខោ
 ម្យាយំ ភិក្ខុវេ បរិសា សុញ្ញា វិយ ខាយតិ អបរិ-
 ទិព្វតេសុ សារីបុត្តមោក្កល្លានេសុ ។ អសុញ្ញា មេ សា^(១)
 ភិក្ខុវេ ទិសា ហោតិ អនបេក្ខា តស្សំ ទិសាយំ
 ហោតិ យស្សំ ទិសាយំ សារីបុត្តមោក្កល្លានា វិហរន្តិ ។

១ ឱ. ម. សាតិ បទំ ន ហោតិ ។

នាឡានរុក្ខ

[៦២] កាលដែលព្រះសារីបុត្ត និងព្រះមោគ្គល្លាន^(១) បរិនិព្វាន
 ទៅហើយមិនយូរប៉ុន្មាន សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ
 ទៀបឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ជិតក្រុងឧក្កចេលា នាដែនវជ្ជី ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ
 ច្រើនរូប ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីវាល ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ក្រឡេកមើលទៅ
 ភិក្ខុសង្ឃនៅស្ងៀមហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានមិនទាន់បរិនិព្វាននៅ
 ឡើយ ក៏បរិសទ្យនេះឯង ប្រាកដហាក់ដូចជាសូន្យដល់តថាគត ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) សារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាននៅក្នុងទិសឯណា ទិសនោះ
 មិនសូន្យដល់តថាគតទេ ទាំងសេចក្តីមិនព្រួយបារម្ភ (របស់តថាគត)
 ក៏មានក្នុងទិសនោះ ។

១ ព្រះថេរៈទាំងពីរអង្គនេះ បរិនិព្វានក្នុងខែកត្តិកជាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែមុននឹងក្រោយ គឺព្រះ
 សារីបុត្តបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើតខែកត្តិក ព្រះមហាមោគ្គល្លានបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥
 រោចខែកត្តិក (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៦៥] យេបិ តេ ភិក្ខុវេ អហោសុំ អតីតមទ្ធានំ
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្មិ ភកវន្តានំ ឯតប-
 រមំយេវ សាវកយុកំ អហោសិ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ
 សារីបុត្តមោក្កល្លាណ ។ យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ភវិស្សន្តិ
 អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្មិ ភក-
 វន្តានំ ឯតបរមំយេវ សាវកយុកំ ភវិស្សតិ សេយ្យថាបិ
 មយ្ហំ សារីបុត្តមោក្កល្លាណ ។

[៦៦] អច្ឆរិយំ ភិក្ខុវេ សាវកានំ អព្ពតំ ភិក្ខុវេ
 សាវកានំ សត្តុ ច នាម សាសនករា ភវិស្សន្តិ ឱវា-
 ទប្បដិករា ច ចតុន្ទញ្ច បរិសានំ បិយា ភវិស្សន្តិ
 មនាថា ករុ^(១) ការជីយា ច ។ អច្ឆរិយំ ភិក្ខុវេ តថាគ-
 តស្ស អព្ពតំ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស ឯវរូបេបិ នាម សាវ-
 កានំ យុកេ បរិនិព្វតេ នត្តិ តថាគតស្ស សោកោ វា
 បរិទេវោ វា តំ កុតេត្ថ ភិក្ខុវេ លព្ពា ។ យន្តំ ជាតំ

១ ឱ. ម. គរុ ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ ឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលមានហើយក្នុងអតីតកាលក្តី សាវ័ក ទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូច ជាសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងមានក្នុង អនាគតកាលក្តី សាវ័កទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មាន ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូចជាសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់ពួក សាវ័ក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចម្លែករបស់ពួកសាវ័ក ព្រោះពួកសាវ័កជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ នឹងធ្វើតាមឱវាទរបស់ តថាគតជាគ្រូហើយ នឹងបានជាទីស្រឡាញ់ផង ជាទីគាប់ចិត្តផង ជា ទីគោរពផង ជាទីសរសើរផង នៃពួកបរិសទ្យទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់តថាគត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចម្លែករបស់តថាគត ព្រោះថាកាលបើសាវ័កទាំងគូមាន សភាពដូច្នោះ បរិនិព្វានទៅហើយ សេចក្តីសោកក្តី សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលក្តី មិនមានដល់តថាគតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គល គប្បីបាននូវហេតុនោះអំពីទីណា ។ ធម្មជាតិឯណាដែលកើតហើយ

នាឡង្គវគ្គោ

ភ្នំតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត មា បលុដ្ឋិតិ នេតំ
ហានំ វិជ្ជតិ ។

[៦៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋ-
តោ សារវតោ យេ មហាន្តតរា ខន្ធា តេ បលុដ្ឋេយ្យំ ។
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ មហាតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តិដ្ឋតោ
សារវតោ សារីបុត្តមោក្កល្លាណ បរិនិព្វតា តំ កុតេត្ថ
ភិក្ខុវេ លញ្ញា ។ យន្តំ ជាតំ ភ្នំតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ
តំ វត មា បលុដ្ឋិតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហ
ភិក្ខុវេ អត្តដីចា វិហារថ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា
ធម្មដីចា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

នាឡានរុក្ខ

មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ ក៏គង់មានកិរិយាទ្រុឌទ្រោមទៅ ជាធម្មតា (នឹងឃាត់) ថា ឱហ្ន៎ ធម្មជាតិនោះចូរកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុ នេះរមែងមិនមានឡើយ ។

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដើមឈើដែលធំ ជាឈើ មានខ្លឹម កំពុងបិតនៅ ឯមែកដែលធំ ។ នៃឈើនោះក៏បាក់បែកទៅ យ៉ាង ណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភិក្ខុសង្ឃដ៏ធំ មានខ្លឹមបិតនៅ សារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាន^(១) បរិនិព្វានទៅហើយ សារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាន នោះ បុគ្គលគប្បីរកបានក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះអំពីទីណា ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ធម្មជាតិឯណាដែលកើតហើយ មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ (នឹងឃាត់) ថា ឱហ្ន៎ ធម្មជាតិនោះចូរកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុនេះរមែង មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនា នេះ អ្នកទាំងឡាយចូរយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរព្វក កុំយកវត្ថុដទៃ ជាទីពឹងទីរព្វកឡើយ ចូរយកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរព្វក កុំយកវត្ថុ ដទៃជាទីពឹងទីរព្វកឡើយ ។

១ ភិក្ខុសង្ឃទុកដូចជាដើមព្រឹងធំ កំពស់ ១០០ យោជន៍ ព្រះសារីបុត្តនិងព្រះមហាមោគ្គល្លាន ទុកដូចជាមែកធំទាំងគូ ដែលបែកចេញពីដើមទៅទិសខាងត្បូង ៥០ យោជន៍ ខាងជើង ៥០ យោជន៍ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៦៨] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តទីហោ វិហារតិ

អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីហោ ធម្មសរណោ

អនញ្ញសរណោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយា-

នុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ

លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ

ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាតោ សតិមា

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ អត្តទីហោ វិហារតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ

ធម្មទីហោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជា
 ទីរព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរព្រក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទី
 រព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរព្រក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារណាយើញនូវ
 វេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹង
 ទីរព្រក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទី
 រព្រក យ៉ាងនេះឯង ។

នាឡង្គរគ្រោ

[៦៩] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតហិ វា មមច្ចយេ
 វា អត្តដីតា វិហារិស្សន្តិ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា
 ធម្មដីតា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។ តមតក្កេមេតេ^(១)
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខាកាមាតិ ។

[៧០] សារត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា ពាហិយោ ភកវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ
 ភកវា សង្កិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភកវតោ ធម្មំ
 សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ
 វិហារេយ្យន្តិ ។ តស្មាតិហា ត្វំ ពាហិយ អាទិមេវ វិសោ-
 ធម្មា កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ
 ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិំ ទិដ្ឋិ ច ឧដុកា ។

១ ឱ. តមតក្កេ ភិក្ខុវេ ។ ម. តមតក្កេមេតេ ភិក្ខុវេ ។

នាឡនូវគុ

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មែនពិត ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ក្នុង កាលឥឡូវនេះក្តី ក្នុងកាលជាអំណើះអំពើតថាគតទៅក្តី នឹងយកខ្លួនជាទី ពឹង យកខ្លួនជាទីព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីព្រក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីព្រក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីព្រក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ជាសិក្ខាកាម (អ្នកប្រាថ្នានូវការសិក្សា) ភិក្ខុទាំងនោះ នឹងមានសេចក្តីចម្រើនដរាបដល់កាលជាទីបំផុត ។

[៧០] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះពាហិយៈ ដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ សម្តែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គបើបានស្តាប់ ធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានចិត្ត បញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរ ដម្រះនូវដើមនៃកុសលធម៌សិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃកុសលធម៌ ។ គឺសីល ស្មាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៧១] យតោ ខោ^(១) តេ ពាហិយ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិ
 ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧដុកា តតោ ត្វំ ពាហិយ សីលំ
 និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 កាវេយ្យសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ត្វំ ពាហិយ
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទ-
 នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោម-
 នស្សំ ។ យតោ ខោ ត្វំ ពាហិយ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ កា-
 វេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ពាហិយ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា
 អាតមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកដ្ឋា កុសលេសុ ធម្មេសុ
 ដោ បរិហានីតិ ។

១ ឱ. ម. យតោ ចខោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[៧១] ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ មានទិដ្ឋិត្រង់ល្អហើយ ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកគប្បី អាស្រ័យសីល តម្កល់នៅក្នុងសីល ហើយចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។

សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំ- ដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់ នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នក នឹងអាស្រ័យសីល តម្កល់នៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី នឹង មកដល់អ្នក សេចក្តីចម្រើននឹងប្រាកដក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនបាន សាបសូន្យឡើយ ។

នាឡង្គរគ្រោ

[៧២] អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ ភកវតោ
 កាសិភំ អភិណ្ឌិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវត្ថំ
 អភិវាទេត្វា បទកិណ្ឌា កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ
 អាយស្មា ពាហិយោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មនេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ
 តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហាសិ វិណា ជាតិ
 រុសិភំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតហេ ច បនាយស្មា ពាហិយោ
 អរហតំ អហោសីតិ ។

នាឡន្តវគ្គ

[៧២] គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះ
 ពាហិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិនបាន
 ប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់ព្រះនិព្វាន កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយ
 ប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏បានដឹងច្បាស់
 ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោ-
 ឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[៧៣] សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា ឧត្តិ-
 យោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ។ មេ ។ ឯកមន្តំ
 និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 សាធុ មេ ភន្តេ ភកវា សង្កិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ
 ភកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារេយ្យន្តិ ។ តស្មាតិហា ត្វំ ឧត្តិយ
 អាទិមេវ វិសោធមហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ
 កុសលានំ ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិំ ទិដ្ឋិ ច
 ឧដុកា ។

[៧៤] យតោ ខោ តេ ឧត្តិយ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធិំ
 ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧដុកា តតោ ត្វំ ឧត្តិយ សីលំ
 និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ កា-
 វេយ្យាសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ត្វំ ឧត្តិយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៧៣] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ
 ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទិសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សម្តែងធម៌
 ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គកាលបើបានស្តាប់ធម៌
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក
 មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានចិត្ត
 ស្ទុះទៅរកព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលឧត្តិយៈ បើដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកចូរជម្រះនូវដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយសិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ គឺសីលស្អាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

[៧៤] ម្នាលឧត្តិយៈ កាលបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ មាន
 ទិដ្ឋិត្រង់ល្អហើយ ម្នាលឧត្តិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកត្រូវអា-
 ស្រ័យសីល តម្កល់នៅក្នុងសីល ហើយចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧត្តិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក

នាឡង្គវគ្គោ

កាយេ កាយានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ
 ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 យតោ ខោ តំ ឧត្តិយ សីលំ និស្សាយ សីលេ
 បតិជ្ជាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ វរំ កាវេយ្យាសិ
 តត តំ ឧត្តិយ កមិស្សសិ មច្ចុធម្មេយ្យស្ស ចារន្តិ ។

[៧៥] អថខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ភកវតោ កាសិតំ
 អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា បទត្តិលំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា
 ឧត្តិយោ វកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិ-

នាឡនូវគ្គ

ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅ
 នូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-
 ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលឧត្តិយៈ កាលណាបើអ្នក
 អាស្រ័យនូវសីល តម្កល់នៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ
 យ៉ាងនេះហើយ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកនឹងបានដល់នូវត្រើយនៃវដ្តៈ
 ដែលជាលំនៅនៃមច្ចុ ។

[៧៥] គ្រានោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះ
 ភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិន
 បានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្អប់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

តត្តោ វិហារន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា
 សម្មនេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហាសិ វិណា ជាតិ រុសិតំ
 ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតោ ច បនាយស្មា ឧត្តិយោ អរ-
 ហតំ អហោសីតិ ។

[៧៦] សារត្តិទិណានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ស-
 តិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យានិកា
 និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាណោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាណោ សតិមា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ទៅរកព្រះនិព្វាន កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយ
 ប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្ម-
 ចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡស-
 កិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោ-
 ឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះ
 ឧត្តិយៈដ៏មានអាយុជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

[៧៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ
 ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ
 ជាទីស្រោចស្រង់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ
 ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាលើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ តែងពិចារណាលើញនូវវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី

នាឡង្គរគ្រោ

វិធម្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភារិតា ពហុសីកតា
អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្កវស្ស សម្មាទុក្ខក្ខ-
យាយាតិ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ ភកវា ឧរុវេលាយំ វិហារតិ
នដ្ឋា នេរញ្ញរាយ តីវេ អជចាលនិក្រោដេ បឋមាភិ-
សម្មុទ្ធា ។ អថខោ ភកវតោ រហោកតស្ស បដិសស្មី-
នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរីតក្កោ ឧទទាទិ ឯកាយដ្ឋា-
យំ^(១) មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ
សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថដ្ឋមាយ ញ្ញា-
យស្ស អធិតមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ
វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបី សម្ម-
ជាទោ សតិមា វិធម្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ។
ធម្មេសុ វា ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបី

១ ឯកាយនោ អយន្តិបិ ។

នាឡនូវគ្គ

កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។
ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ ជាទីស្រោចស្រង់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។

[៧៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹងជាដំបូង
ទ្រង់គង់ក្រោមដើមអដបាលនិគ្រោធន ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧត្តរ-
វេលប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងទីស្ងាត់ សម្ងំ
នៅតែមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះ
ថា ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ
ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខ
និងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្តី មានព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវ
វេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុង
ចិត្តក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្តី មានព្យាយាម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
មនស្សំ ។ ឯកាយដ្ឋាយំ មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
លោកបរិនេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ
អត្តង្គមាយ ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិ-
កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៧៨] អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភកវតោ ចេតសា
ចេតោបរិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិ-
សោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ខោ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ភក-
វតោ បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ
ឯកំសមុត្តរាសង្កំ កិរិត្វា យេន ភកវា តេនញ្ញាលិម្ប-
ណាមេត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់
 នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្ដីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្ដីសោកនិង
 សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវ
 ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន
 គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

[៧៨] គ្រានោះ ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដី
 ត្រិះរិះក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (នៃខ្លួន) ហើយ
 ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភាគនៃព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ (រហ័ស) ដូចបុរសមានកម្លាំងលានូវដៃដែលបត់ ឬបត់នូវដៃដែល
 លាហើយ យ៉ាងនោះឯង ។ ទើបព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ ដណ្ដប់សំពត់
 បង់កង្រៀងស្នាម្នាង ប្រណាម្យអញ្ជូលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

នាឡង្គវគ្គោ

[៧៩] ឯវមេតំ ភកវា ឯវមេតំ សុភត ឯកាយដ្ឋា-
 យំ ភន្តេ មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ
 សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តជ្ជមាយ ញ្ញា-
 យស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា
 ភន្តេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្ប-
 ដានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ។
 ធម្មេសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អា-

នាឡន្តវគ្គ

[៧៧] បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះពុទ្ធដីកានេះ យ៉ាង
នេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ព្រះពុទ្ធដីកានេះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វ
ទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បី
រំលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង
គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។
សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុត្រូវពិចារ-
ណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្តី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវ
កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោម-
នស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវ
វេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ (ពិចារ-
ណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុងចិត្តក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារ-
ណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្តី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ ឯកាយធាយំ ភន្តេ មក្កោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា លោកបរិនេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោ-
 មនស្សានំ អត្តជ្ជមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ និព្វា-
 នស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៨០] ឥទមរោច ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ វត្វា

ព្រហ្មា សហម្បតិ អថាបរំ ឯតទរោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី

មក្កំ បដានាតិ ហិរានុកម្មី

ឯតេន មក្កេន តវីសុ បុព្វេ

តវីស្សន្តិ យេ ច តវន្តិ ឱយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តី
 សោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ២ ។

[៨០] ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិ បានពោលនូវពាក្យនេះ លុះ
 ព្រហ្មឈ្មោះសហម្សតិបានពោលនូវពាក្យនេះហើយ ក៏ពោលនូវតាថា
 នេះតទៅទៀតថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា ឃើញនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃកិរិយាអស់
 ទៅនៃជាតិ មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែង
 ដឹងច្បាស់នូវផ្លូវតែមួយ គឺបុព្វភាគសតិប្បដ្ឋាន ជនទាំងឡាយ
 ឯណាបានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្តី ឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី
 នឹងឆ្លងក្នុងខាងមុខក្តី នូវអន្លង់ (មានកាមជាដើម) តាមផ្លូវ
 នេះឯង ។

នាឡង្គវគ្គោ

[៨១] ឯកំ សមយំ ភក្កវា សុម្ពេសុ វិហរតិ
 សេនកំ នាម សុម្ពាជំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ ចណ្ណាលវំសិកោ
 ចណ្ណាលវំសំ ឧស្សាបេត្វា មេនកថាលិកំ អន្តោវាសី
 អាមន្តេសិ ឯហិ ត្ថំ សម្ម មេនកថាលិកេ ចណ្ណា-
 លវំសំ អភិរូហិត្វា មម ឧបវិក្ខុន្តេ តិដ្ឋាហិតិ ។
 ឯវំ អាចរិយាតិ ខោ ភិក្ខុវេ មេនកថាលិកា
 អន្តោវាសី ចណ្ណាលវំសិកស្ស បដិស្សត្វា ចណ្ណាលវំ-
 សំ អភិរូហិត្វា អាចរិយស្ស ឧបវិក្ខុន្តេ អដ្ឋាសិ ។

នាឡនូវគុ

[៨១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទក-
 និតម របស់ពួកសុម្ពជន ក្នុងសុម្ពជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រឿង
 ធ្លាប់មានមកហើយថា មានបុរសជាធំក្នុងល្បែងវ៉ាវ^១) ចណ្ណាល លើក
 ឡើងនូវវ៉ាវចណ្ណាល ហើយហៅកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាថា នៃ
 មេទកថាលិកាជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកឡើងកាន់វ៉ាវចណ្ណាល ហើយ
 ឈរនៅលើករបស់យើងចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះ
 មេទកថាលិកា ទទួលស្តាប់ពាក្យបុរសជាធំក្នុងល្បែងវ៉ាវចណ្ណាលថា អើ
 លោកអាចារ្យ ហើយក៏ឡើងកាន់វ៉ាវចណ្ណាល ឈរលើកអាចារ្យ ។

១ វ៉ាវក្នុងទីនេះ សំដៅយកវ៉ាវដែលគេយកឫស្សី ១ ដើមមកដាំបញ្ឈរ ហើយឲ្យមនុស្សដែល
 ប៉ិនប្រសប់ឡើងទៅឈររាំលើឫស្សីនោះ មិនឲ្យធ្លាក់បាន រាំរួចហើយដល់វេលានឹងចុះមកវិញ
 ក៏ចុះយកក្បាលមកក្រោម ជើងឡើងលើ ដរាបដល់មកផែនដី មិនឲ្យមានច្នួសការបាន ។
 (ល្បែងនេះជាទំនៀមរបស់អ្នកស្រុកអ្នកនគរ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អថខោ ភិក្ខុវេ ចណ្ណាលវំសិកោ មេទកថាលិកំ
 អន្តោវាសី ឯតទរោច ត្វំ សម្ម មេទកថាលិកេ
 មមំ រក្ខ អហំ តំ រក្ខិស្សាមិ ឯវំ មយំ អញ្ញ-
 មញ្ញកុត្តា អញ្ញមញ្ញរក្ខិតា សិប្បានិ ចេវ ទស្សិស្សាម
 លាកញ្ច លច្ឆាម សោត្តិណ ច ចណ្ណាលវំសា ឱ-
 រោហិស្សាមាតិ ។

[៨២] ឯវំ រុត្តេ ភិក្ខុវេ មេទកថាលិកា អន្តោវាសី
 ចណ្ណាលវំសិកំ ឯតទរោច ន ខោ បនេតំ អាចរិយ
 ឯវំ ភវិស្សតិ ត្វំ អាចរិយ អត្តានំ រក្ខ អហំ អត្តានំ
 រក្ខិស្សាមិ ឯវំ មយំ អត្តកុត្តា អត្តរក្ខិតា សិប្បា-
 និ ចេវ ទស្សិស្សាម លាកញ្ច លច្ឆាម សោត្តិណ
 ច ចណ្ណាលវំសា ឱរោហិស្សាមាតិ ។ សោ តត្ត
 ញាយោតិ ។ ភក្កវា ឯតទរោច យថា មេទកថាលិ-
 កា អន្តោវាសី អាចរិយំ អរោច ។ អត្តានំ ភិក្ខុវេ
 រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតព្វំ បរំ រក្ខិស្សាមីតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ បុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវចណ្ណាល ពោល
ទៅនឹងកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាដូច្នោះថា នែមេទកថាលិកាជា
សំឡាញ់ អ្នកចូររក្សាយើង យើងនឹងរក្សាអ្នក កាលបើយើងទាំងពីរនាក់
គ្រប់គ្រងគ្នានិងគ្នា រក្សាគ្នានិងគ្នាយ៉ាងនេះហើយ នឹងសម្តែងសិល្បៈផង
នឹងបាននូវលាភផងនឹងបានចុះអំពីរ៉ាវចណ្ណាលដោយស្ម័គ្រផង ។

[៨២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវ
ចណ្ណាលពោលយ៉ាងនេះហើយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកា
ក៏ពោលតបទៅនឹងបុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវចណ្ណាលដូច្នោះថា បពិត្រលោក
អាចារ្យ ហេតុនេះមិនទំនងទេ បពិត្រលោកអាចារ្យ លោកចូររក្សាខ្លួន
(លោក) ចុះ ខ្ញុំនឹងរក្សាខ្លួន (ខ្ញុំ) ដែរ កាលបើយើងទាំងពីរនាក់បានគ្រប់
គ្រងខ្លួន រក្សាខ្លួនយ៉ាងនេះហើយ នឹងបានសម្តែងសិល្បៈផង នឹងបាន
នូវលាភផង នឹងបានចុះអំពីរ៉ាវចណ្ណាលដោយស្ម័គ្រផង ។ នេះជាឧបាយ
ក្នុងការរក្សាខ្លួននោះ ។ កូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាពោលទៅនឹង
អាចារ្យយ៉ាងណា ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវរឿងនេះ (យ៉ាង
នោះដែរ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹង
រក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកដទៃ

នាឡង្គវគ្គោ

សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតព្វំ ។ អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខន្តោ បរំ
រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

[៨៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។
អាសេវនាយ ភាវនាយ ពហុសីកម្មេន ។ ឯវំ ខោ
ភិក្ខុវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។

[៨៤] កថញ្ច ភិក្ខុវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។
ខន្តិយា អវិហឹសាយ មេត្តចិត្តតាយ^(១) អនុទយតាយ ។
ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

[៨៥] អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ
សេវិតព្វំ បរំ រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតព្វំ ។
អត្តានំ ភិក្ខុវេ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ
រក្ខតីតិ ។

១ ឱ. មេត្តតាយ ។

នាឡន្តវគ្គ

ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

[៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថា
រក្សាអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺដោយការសេព (ភិក្ខុដ្ឋាន) ដោយការ
ចម្រើន ដោយអំពើធ្វើរឿយ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។

[៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថា
រក្សាខ្លួន តើដូចម្តេច ។ គឺដោយអំណត់ ដោយសេចក្តីមិនបៀតបៀន
ដោយមេត្តាចិត្ត ដោយសេចក្តីអាណិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។

[៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹង
រក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកដទៃ
ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន
ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៨៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សុម្ពេ-
សុ វិហារតិ សេនកក្ខ័យម សុម្ពាជំ និកមោ ។ តត្រ ខោ
ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ
ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្កវា ឯតទវោច

[៨៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ជនបទកល្យាណី ជ-
នបទកល្យាណីតិ ខោ ភិក្ខុវេ មហាជនកាយោ សន្និ-
បតេយ្យ ។ សា ខោ បន ជនបទកល្យាណី បរមចា-
សារិដី នច្ចេ បរមចាសារិដី កីតេ ជនបទកល្យាណី
នច្ចតិ កាយតីតិ ខោ ភិក្ខុវេ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ម-
ហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ ។ អថ បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ
ដីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិ-
ក្ខុលោ តមេជំ ឯវំ វេយ្យ អយន្តេ អម្ពោ បុរិស ស-
មតិត្តិកោ តេលប្បត្តោ អន្តវេន ច មហាសមជ្ជំ អន្ត-
វេន ច ជនបទកល្យាណិយា បរិហារិតព្វោ ។ បុរិសោ
ច តេន ឧក្ខិត្តាសិកោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពុទ្ធិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៨៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម របស់ពួកសុម្ពជន ក្នុងសុម្ពជន-
 បទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ
 មកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា

[៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចពួកមហាជនប្រជុំគ្នាដោយគិតថា
 នាងជនបទកល្យាណី នាងជនបទកល្យាណី (ស្រីមានលំអក្នុងជនបទៗ)
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមហាជនប្រជុំគ្នាច្រើនក្រែកលែង
 ដោយគិតថា នាងជនបទកល្យាណីនោះឯង មានលំនាំកិរិយាឧត្តម
 ក្នុងការរាំ មានលំនាំកិរិយាឧត្តមក្នុងការប្រៀង នាងជនបទកល្យាណី
 រាំឥឡូវនេះ ប្រៀងឥឡូវនេះ ។ គ្រានោះ មានបុរសដែលចង់រស់ មិន
 ចង់ស្លាប់ មានប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ខ្ពើមទុក្ខ មកដល់ហើយ ក៏និយាយ
 ទៅនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ភាជនៈប្រេងដ៏ពេញស្មើ
 នេះ អ្នកត្រូវរក្សាទុកក្នុងចន្លោះមហាស្រពផង ក្នុងចន្លោះនាងជនបទ-
 កល្យាណីផង ។ បុរសក៏លើកដាវឡើងដើរតាមក្រោយ ។ នៃបុរសនោះ

នាឡង្គវគ្គោ

យត្ថេវ នំ ថោកំបិ ឆឡេស្សសិ តត្ថេវ តេ សិរោចា-
តិស្សតីតិ ។ តំ កី មញ្ញុច ភិក្ខុវេ អបិ នុ សោ
បុរិសោ អមុំ តេលប្បត្តំ អមនសិករិត្វា ពហិទ្ធា
បមាទំ អាហារេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

[៨៨] ឧបមា ខោ ម្យាយំ ភិក្ខុវេ កតា អត្តស្ស
វិញ្ញាបនាយ អយមេវេត្ត^(១) អត្តោ ។ សមតិគ្គិកោ តេ-
លប្បត្តោតិ ខោ ភិក្ខុវេ កាយកតាយ ឯតំ សតិយា
អធិវេចនំ ។

[៨៩] តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតពុំ កា-
យកតាសតិ^(២) ការិតា ភរិស្សតិ ពហុសីកតា
យានីកតា វត្តកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមា-
រទ្ធាតិ ។ ឯវញ្ញំ វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតពុំ ។

នាឡង្គវគ្គោទុតិយោ ។

១ ឱ. ម. អយំ ចេវេត្ត ។ ២ ឱ. ម. ឯត្តន្តេ នោ តតិ សទ្ធោ អត្ថិ ។

នាឡន្ទវគ្គ

ហើយពោលថា អ្នកនឹងធ្វើឲ្យកំពប់ប្រេងសូម្បីបន្តិចត្រង់ទីណា ក្បាល
អ្នកនឹងធ្លាក់ចុះត្រង់ទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
សម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច បុរសនោះមិនគួរយកចិត្តទុកដាក់នឹងប្រេងឯ-
ណោះ ហើយនាំមកនូវសេចក្តីធ្វេសប្រហែសខាងក្រៅដែរឬ ។ ហេតុ
នោះមិនគួរធ្វេសប្រហែសទេ ព្រះអង្គ ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមាននេះឯង តថាគតធ្វើ
ដើម្បីពន្យល់សេចក្តី នេះឯងជាសេចក្តីក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឯពាក្យថា ភាជនៈប្រេងដ៏ពេញស្មើនេះ ជាឈ្មោះនៃកាយគតាសតិ ។

[៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ
អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា កាយគតាសតិ យើងនឹងចម្រើន
នឹងធ្វើរឿយ ។ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ តម្កល់ទុករឿយ ។
សន្សំប្រារព្ធដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បី
សិក្សាយ៉ាងនេះចុះ

ចប់ នាឡន្ទវគ្គ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

តស្សុទ្ធានំ

មហាបុរិសោ នាឡង្គំ

ចុន្ទោ ចេសព្វ ពាហិយោ

ឧត្តិយោ អរិយោ ព្រហ្មា

ទ្វយេន សេនកេន ចាតិ^(១) ។

១ សេទកំ ជនបទេន ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ឧទ្ទាននៃនាឡន្ទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមហាបុរស ១ អំពីរឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងនាឡន្ទា ១ អំពីចុន្ទសាមណេរ ១ អំពី
 រឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនគរឧក្កុចេលា ១
 អំពីព្រះពាហិយៈ ១ អំពីព្រះឧត្តិយៈ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានជា
 របស់ប្រសើរ ១ អំពីសហម្មតិព្រហ្ម ១ អំពីរឿងដែលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម មានពីរលើក ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[៩០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច
 អានន្ទោ អាយស្មា ច កន្ទោចាដលិបុត្តេ វិហារន្តិ
 កុក្កុដារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា កន្ទោ សាយណ្ហា-
 សមយំ បដិសល្លាតា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទន
 សន្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កចំ សារាណីយំ
 វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា កន្ទោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច

[៩១] យានិមាទិ អារុសោ អានន្ត កុសលានិ
 សីលានិ វុត្តានិ កកវតា ឥមាទិ កុសលានិ សីលានិ

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[៩០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ និងព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងកុក្កុជាវាម ជិតក្រុងបាដ-
លិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលា
សាយណ្តសម័យហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសម-
គួរ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅ
នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

[៩១] ម្ចាស់អានន្ទដ៏មានអាយុ សីល^(១) ជាកុសលទាំងឡាយ
ឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសល

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកចតុបារិសុទ្ធិសីល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

កិមត្តិយានិ វុត្តានិ ភកវតាតិ ។ សាធុ សាធុ អារុសោ
 ភទ្ធ ភទ្ធកោ ខោ តេ អារុសោ ភទ្ធ ឧម្មុដ្ឋោ^(១) ភទ្ធកំ
 បដិកាលំ កល្យាណំ បរិបុច្ឆា ។ វរំ ហិ តំ អារុ-
 សោ ភទ្ធ បុច្ឆសិ យានិមានិ អារុសោ អានន្ទ កុ-
 សលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភកវតា ឥមានិ កុស-
 លានិ សីលានិ កិមត្តិយានិ វុត្តានិ ភកវតាតិ ។
 វរមារុសោតិ ។

[៩២] យានិមានិ អារុសោ ភទ្ធ កុសលានិ
 សីលានិ វុត្តានិ ភកវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ
 យារុនេវ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការាយ វុត្តានិ
 ភកវតា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥដារុសោ ភិក្ខុ

១ ឧម្មុត្តោតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

ទាំងនេះ តើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ព្រះអានន្ទតប
 ថា ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ
 ការស្វែងរកប្រស្នារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សម
 ទំនង ។ ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អានន្ទដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសលទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ករុណា អារុសោ ។

[៩២] ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំងឡាយ
 ឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសលទាំង
 នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ យានិមាណិ អារុសោ ភទ្ទ កុសលានិ
 សីលានិ វុត្តានិ ភកវតា ឥមាណិ កុសលានិ សីលានិ
 យារទេវ ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការពាយ វុត្តានិ
 ភកវតាតិ ។

[៩៣] តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ

អាយស្មា ភទ្កោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវ
 កិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោ-
 មនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅ
 នូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំង-
 ឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសល
 ទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ នេះឯង ។

[៩៣] និទានដដែលនោះ ។ លុះព្រះភិក្ខុៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុង
 ទិសមគ្គរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៩៤] កោ នុ ខោ អារុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិ-
 តិកោ ហោតិ ។ កោ បនារុសោ អានន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ
 ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ អារុសោ ភទ្ធ
 ភទ្ធកោ ខោ តេ អារុសោ ភទ្ធ ឧម្មុត្តោ ភទ្ធកំ ប-
 ដិកាលំ កល្យាណំ បរិបុត្តា ។ ឯវញ្ញំ តំ អារុសោ
 ភទ្ធ បុច្ឆសិ កោ នុ ខោ អារុសោ អានន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ន
 ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បនារុសោ អានន្ទ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ
 ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៩២] ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាល
 យូរបាន ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរ
 បាន ។ ម្នាលភិទ្ធាៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ
 ម្នាលភិទ្ធាៈដ៏មានអាយុ ការស្វែងរកប្រស្នារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញា
 ក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង ។ ម្នាលភិទ្ធាៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបាន
 សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាល
 យូរបាន ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែល
 ព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។
 ករុណា អារុសោ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[៩៥] ចតុន្នំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ អកា-
 រិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាកតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ
 ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្នំ ច ខោ អារុសោ សតិ-
 ប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាកតេ បរិនិព្វុតេ
 សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
 ឥធារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អា-
 តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានំ អការិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាកតេ
 បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ឥមេសំ
 ច ខោ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា តថាកតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ
 ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[៩៥] ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនចម្រើនមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបានចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៩៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច ភន្ទោ ចាជសិបុត្តេ វិហារន្តិ កុក្កុដារាមេ ។
 អថខោ អាយស្មា ភន្ទោ សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា ភន្ទោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច

[៩៧] កោ នុ ខោ អារុសោ អានន្ត ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ កោ នុ ខោ អារុសោ អានន្ត ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ អារុសោ ភទ្ធិ ភទ្ធិកោ ខោ តេ អារុសោ ភទ្ធិ ឧម្មុដ្ឋោ ភទ្ធិកំ បដិកាលំ កល្យាណី បរិបុច្ឆា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៩៦] សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ និងព្រះភទ្ទៈដ៏មាន
អាយុគង្គ់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ជិតក្រុងបាដលិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះភទ្ទៈ-
ដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្តសម័យ ចូលទៅរក
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹង
ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យដែលគួរ
រឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុង
ទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

[៩៧] ម្ចាស់អានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ។ ម្ចាស់អានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុ
ដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ។ ម្ចាស់
ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្ចាស់ភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ការស្វែង
រកប្រស្នារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

ឯវញ្ញំ តំ អារុសោ ភទ្ធិ បុច្ឆសិ កោ នុ ខោ អារុសោ
 អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មបរិហានំ
 ហោតិ ។ កោ បធារុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។ ឯវ-
 មារុសោតិ ។

[៩៨] ចតុន្នំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ អការិ-
 តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ ចតុន្នំ
 ច ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតិ ។ កតមេសំ
 ចតុន្នំ ។ ឥធារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ អការិ-
 តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសាកសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទ ដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ។ ករុណា អារុសោ ។

[៩៨] ម្នាលអារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុមិនបានចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ឥមេសំ ច ខោ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។

[៩៩] សារត្តិនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-
នា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ម្នាលអារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យទៅ ព្រោះភិក្ខុមិន
 បានចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះឯង ។ ម្នាល
 អារុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះឯង ។

[៩៩] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះ
 មាន ២ យ៉ាង ។ សតិប្បដ្ឋាន ២ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុង
 វេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា-
 យាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិ-
 ប្បដ្ឋានមាន ២ យ៉ាងនេះឯង ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១០០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-
 រាមេ ។ អថខោ អញ្ញតហេ ព្រាហ្មណោ យេន ភ-
 កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ ព្រាហ្មណោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោថ

[១០១] កោ នុ ខោ កោ កោតម ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន តថាកតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ន
 ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បន កោ កោតម ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន តថាកតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ
 ចិវដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១០០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍នោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

[១០១] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យ
 ដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅ
 យូរបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូច
 ម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់
 កាលយូរបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[១០២] ចតុន្ទំ ខោ ព្រាហ្មណ សតិប្បដ្ឋានានំ
អភារិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ
សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្ទំ ច ខោ
ព្រាហ្មណ សតិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា
តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។
កតមេសំ ចតុន្ទំ ។ ឥធិ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
ឥមេសំ ខោ ព្រាហ្មណ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានានំ អភា-
រិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ
ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ឥមេសំ ច ខោ
ព្រាហ្មណ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភារិតត្តា ពហុលី-
កតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ
ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១០២] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅ ហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបាន ចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាល បើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅ កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វាន ទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបាន ចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាល យូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១០៣] ឯវំ វុត្តេ សោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទ-
 រោច អភិក្កន្តំ ភោ កោតម អភិក្កន្តំ ភោ កោតម
 ។ បេ ។ ឧចាសកំ មំ ភវំ កោតមោ ធាវតុ អជ្ជតក្កេ
 ចាណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។

[១០៤] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាមោក្កល្យាណោ អាយស្មា ច អនុវុទ្ធា
 សាកេតេ វិហារន្តិ កណ្តាកីរេនេ ។ អថខោ អាយស្មា ច
 សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោក្កល្យាណោ សាយណ្ណា-
 សមយំ បដិសល្យាណា វុទ្ធិតា យេនាយស្មា អនុវុទ្ធា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា អនុវុទ្ធន
 សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ កងំ សារាណីយំ វីតិ-
 សារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធតំ ឯតទរោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១០៣] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រាហ្មណ៍នោះក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ គោតមដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ ណាស់ ។ លេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីពឹងទីពឹងស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពី ថ្ងៃនេះតទៅ ។

[១០៤] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ព្រះមហា- មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ និងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តកណ្ត- កីវន ជិតក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ និងព្រះ មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្តសម័យ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និង ពាក្យដែលគួរព្រួយហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្ត ដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មាន អាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១០៥] សេក្ខោ សេក្ខោតិ^(១) អារុសោ អនុវុទ្ធ
 វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ សេក្ខោ ហោតីតិ ។
 ចតុន្នំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ បទេសំ ការិ-
 តត្តា សេក្ខោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥនា-
 វុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតា-
 បី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានំ បទេសំ ការិតត្តា សេក្ខោ ហោតីតិ ។

១ សេខោ សេខោតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[១០៥] ម្ចាស់អាវុសោអនុរុទ្ធ គេតែងពោលថា សេក្ខៈ សេក្ខៈ
 ដូច្នោះ ម្ចាស់អាវុសោ ចុះសេក្ខៈ តើដូចម្តេច ។ ព្រះអនុរុទ្ធធ្វើយថា
 ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខៈ ព្រោះបានចម្រើននូវចំណែក^១
 នៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ពិចារណាលើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាលើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-
 ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខៈ
 ព្រោះបានចម្រើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

១ សតិប្បដ្ឋានដែលភិក្ខុចម្រើនបានសម្រេចត្រឹមមគ្គ ៤ ផល ៣ ហៅថា ចំណែក (បទេស-
 ភាវនា) អដ្ឋកថា ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១០៦] តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិ ឯត-
 ទោច

[១០៧] អសេក្ខោ អសេក្ខោតិ អារុសោ អនុវុទ្ធិ
 វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អារុសោ អសេក្ខោ ហោ-
 តីតិ ។ ចតុន្តំ ខោ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ សមត្តំ កា-
 វិតត្តា អសេក្ខោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្តំ ។ ឥ-
 ទារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហ-
 រតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អារុសោ ចតុន្តំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ សមត្តំ កាវិតត្តា អសេក្ខោ ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១០៦] និទានដដែលនោះឯង ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

[១០៧] ម្ចាស់អារុសោអនុរុទ្ធ គេតែងពោលថា អសេក្ខៈ
អសេក្ខៈ ដូច្នោះ ម្ចាស់អារុសោ ចុះអសេក្ខៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារុសោ
បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខៈ ព្រោះបានចម្រើននូវសេចក្តីសម្រេច^(១)នៃ
សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ពិចារណាលើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាលើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-
ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្ចាស់អារុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខៈ
ព្រោះបានចម្រើននូវសេចក្តីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

១ សតិប្បដ្ឋានដែលភិក្ខុចម្រើនបានសម្រេចដល់អរហន្តផល ហៅថា ចម្រើននូវសេចក្តី
សម្រេច ។ (សមត្តាភារនា) អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១០៨] តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ
អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធី ឯតទវោច

[១០៩] កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធា ធម្មានំ
ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញតំ បត្តោតិ ។ ចតុន្តំ
អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា

មហាកិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតមេសំ ចតុន្តំ ។ ឥណហំ
អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី
សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-

នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារ-
មិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ អារុសោ ចតុន្តំ

សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញតំ
បត្តោ ។ ឥមេសំ ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្តំ
សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា សហស្សំ

លោកំ អភិជានាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១០៨] និទានដដែលនោះទៀត ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តដ៏មាន
អាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ
ដូច្នោះថា

[១០៩] ចុះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមាន
អភិញ្ញាដ៏ធំ តើព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវធម៌ដូចម្តេច ។
ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
បានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ២ ។ សតិប្បដ្ឋាន ២ តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំបានពិចារណាយើញនូវ
កាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តី
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។
ខ្ញុំបានពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត
នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មាន
សេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង
លោក ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាបុគ្គលមានអភិញ្ញា
ដ៏ធំ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះឯង ។
ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវលោកដ៏ច្រើន ព្រោះ
បានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះដែរ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១១០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ រាជក-
 ហោ វិហារតិ វេទ្យុវេន កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន សិរីវឌ្ឍោ កហាបតិ អាពាធិកោ
 ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្យតិលាដោ ។ អថខោ សិរីវឌ្ឍោ
 កហាបតិ អញ្ញតវំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ
 បុរិស យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា មម វេនេន អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ចាទេ
 សិរសា វន្ទ សិរីវឌ្ឍោ កន្តេ កហាបតិ អាពាធិ-
 កោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្យតិលាដោ សោ អាយស្មតោ
 អានន្ទស្ស ចាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ឯវញ្ច វេនហិ
 សាធុ កិវ កន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន សិរី-
 វឌ្ឍស្ស កហាបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុ-
 កម្យំ ឧចាទាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ សោ បុរិសោ
 សិរីវឌ្ឍស្ស កហាបតិស្ស បដិស្សត្វា យេនាយស្មា អា-
 នន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទវោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១១០] សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តវេ-
ឡុវន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង
សិរីវិទ្យគហបតីមានអាពាធដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ
សិរីវិទ្យគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកចូល
ទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុលុះចូលទៅដល់ហើយអ្នកចូរក្រាបថ្វាយ
បង្គំព្រះបាទានៃព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យរបស់
យើងថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សិរីវិទ្យគហបតី មានអាពាធ
ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះ
អានន្ទដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា រួចហើយអ្នកចូរពោលយ៉ាងនេះថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរីវិទ្យគហបតី ។
បុរសនោះទទួលស្តាប់ពាក្យសិរីវិទ្យគហបតីថា បាទលោក ហើយក៏
ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបុរស
នោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយទើបទូលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

សិរីវឌ្ឍោ ភន្តេ កហាបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាណ្ឌ-
 តិលាដោ សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ចានេ សិរសា
 វន្ទតិ ឯវញ្ច វនេតិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ
 យេន សិរីវឌ្ឍស្ស កហាបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្ក-
 មតុ អនុកម្យំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហិការវនេ ។

[១១១] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ណា-
 សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សិរីវឌ្ឍស្ស
 កហាបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសទ្ធិ ខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ សិរីវឌ្ឍំ កហាបតី ឯតទរោច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សិរីវង្សគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវ
 សេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ ដោយសិរសា ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់
 ដ៏ចម្រើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អាស្រ័យនូវ
 សេចក្តីអនុគ្រោះ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរីវង្សគហបតី ។ ព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហិភាព ។

[១១១] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់
 បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរី-
 វង្សគហបតី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាល
 ទុក ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយហើយ ក៏ពោលទៅនឹងសិរីវង្ស-
 គហបតីដូច្នោះថា

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១១២] កច្ចិ តេ កហាបតិ ខមនីយំ កច្ចិ យាប-
 នីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ ដោ អភិក្ក-
 មន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ ដោ អភិក្កមោតិ ។ ន
 មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាណ្ណ មេ ទុក្ខា
 វេទនា អភិក្កមន្តិ ដោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ
 បញ្ញាយតិ ដោ បដិក្កមោតិ ។

[១១៣] តស្មាតិហា តេ កហាបតិ វរំ សិក្ខិ-
 តព្វំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារិស្សាមិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
 មនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារិស្សាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ ។ វរញ្ញិ តេ កហាបតិ
 សិក្ខិតព្វន្តិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១១២] ម្នាលគហបតី អ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ អ្នកល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនារមែងធ្លូរថយទៅ មិនចម្រើនឡើងការថយទៅ (នៃទុក្ខវេទនា) រមែងប្រាកដ ការចម្រើនឡើងមិនប្រាកដទេឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាខ្លាំងពេកណាស់ រមែងចម្រើនឡើង មិនបានធ្លូរថយទេ ការចម្រើនឡើងរមែងប្រាកដ ឯការធ្លូរថយទៅមិនប្រាកដទេ ។

[១១៣] ម្នាលគហបតី ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ អាត្មាអញនឹងពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលគហបតី អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១១៤] យេមេ ភន្តេ ភកវតា ចត្តារោ ស-
 តិប្បដ្ឋានា ទេសិតា សំវិជ្ជន្តិ តេ ធម្មា មយំ អហំ ច
 តេសុ ធម្មេសុ សន្និស្សាមិ ។ អហញ្ញិ ភន្តេ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[១១៥] យានិ ចិមានិ ភន្តេ ភកវតា បញ្ចោរម្ពា-
 តិយានិ សញ្ញាជនានិ ទេសិតានិ នាហំ ភន្តេ^(១) យំ
 កិត្តិ អត្តនិ អប្បហីនំ សមនុបស្សាមីតិ ។ លាភា
 តេ កហាបតិ សុលទ្ធិំ តេ កហាបតិ អនាតាមិផលន្តយា
 កហាបតិ ព្យាកតត្តិ ។

១ ឱ. នាហំ តេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១១៤] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សតិប្បដ្ឋាន ៤ ឯណា ដែល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ ធម៌ទាំងនោះ មានព្រមក្នុងសន្តាន
 ខ្ញុំករុណា ។ នឹងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះឯង ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
 ព្រោះខ្ញុំករុណាពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។

[១១៥] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ពួកសញ្ញាជនៈ ៥ ជាចំ-
 ណែកខាងក្រោម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ បពិត្រ
 លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនឃើញច្បាស់នូវសញ្ញាជនៈឯណានីមួយ
 ដែលខ្ញុំករុណាមិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាលគហបតី
 ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នកបានល្អ
 ហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាតិផលហើយ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

[១១៦] តំយេវ និទានំ ។ តេន ខោ បន សម-
 យេន មានទិដ្ឋោ កហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិ-
 តោ ពាទ្ឋកិលានោ ។ អថខោ មានទិដ្ឋោ កហបតិ
 អញ្ញតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ បុរិស ។ បេ ។
 ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាទ្ឋា មេ ទុក្ខា
 វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ
 បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

[១១៧] ឯវរុចាយ ចាហំ ភន្តេ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 ដុដ្ឋោ សមាណោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារមិ អា-
 តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[១១៦] និទានដដែលនោះទៀត ។ សម័យនោះឯង មាន-
 ទិន្នគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ
 មានទិន្នគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ
 ។ បេ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ
 មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាធ្ងន់ពេក
 ណាស់ រមែងចម្រើនឡើង មិនធ្ងរថយទៅទេ ការចម្រើនឡើងរមែងប្រា-
 កដ ឯការធ្ងរថយទៅ មិនប្រាកដទេ ។

[១១៧] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាត្រូវទុក្ខវេទនាមាន
 សភាពដូច្នោះប៉ះពាល់ហើយ ក៏ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យា-
 យាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១១៨] យានិ ចិមានិ ភន្តេ ភកវតា បញ្ចោ-
 រម្ភាតិយានិ សញ្ញាជនានិ ទេសិតានិ នាហំ ភន្តេ យំ
 កិញ្ចិ អត្តនិ អប្បហ័នំ សមនុបស្សាមីតិ ។ លាភា
 តេ កហាបតិ សុលទ្ធន្តេ កហាបតិ អនាតាមិដលំ តយា
 កហាបតិ ព្យាកតន្តិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ តតិយោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សីលំ បិតិ បរិហានំ

សុទ្ធកំ ព្រាហ្មណោ ច

បទេសំ សមត្តំ លោកោ ច

សិរីវឌ្ឍោ មានទិន្នេន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១១៨] បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ពួកសញ្ញោជនៈ ៥ ជា
ចំណែកខាងក្រោម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយ បពិត្រ
លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាមិនឃើញច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈឯណានី-
មួយ ដែលខ្ញុំករុណាមិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាល
គហបតី ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នក
បានល្អហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាតិផលហើយ ។

ចប់ សីលដ្ឋិតិវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃសីលដ្ឋិតិវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីសីល ១ អំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពី
- សេចក្តីសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានសុទ្ធ ១
- អំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ១
- អំពីបទេសការវនា ១ អំពីសមត្តាការវនា ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធ
- ដឹងច្បាស់នូវលោក ១ អំពីសិរីវិវឌ្ឍគហបតី ១ អំពីមានទិដ្ឋិ-
- គហបតី ១ រួមជា ១០ ។

អនុស្សតវគ្គោ

[១១៩] សាវត្ថិនិទានំ ។ អយំ កាយេ កាយា-
នុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ
វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។ សា ខោ បនាយំ
កាយេ កាយានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។
ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ
វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។

អនុស្សតវគ្គ

[១១៧] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង
ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង
ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាល
មុនថា នេះជាការពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាយើញ
នូវកាយក្នុងកាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើត
ឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគតក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិន
ធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា (ការពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ)
តថាគតបានចម្រើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[១២០] អយំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនាតិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
 ទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា
 ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។ សា ខោ បនាយំ
 វេទនាសុ វេទនានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។
 ការិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា
 ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

[១២១] អយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
 ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ
 ឧទទាទិ ។ សា ខោ បនាយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុង ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជា ការពិចារណាយើញរូបវេទនាក្នុងវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុ ជាដើម ក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាយើញរូបវេទនាក្នុង វេទនាទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺ ក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុង កាលមុនថា ការពិចារណាយើញរូបវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ តថាគត បានចម្រើនហើយ ។

[១២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការ ពិចារណាយើញរូបចិត្តក្នុងចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏ កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាយើញរូបចិត្តក្នុងចិត្ត នោះឯង

អនុស្សតវគ្គោ

ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ ឧទ-
ចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ
ឧទចាទិ ។

[១២២] អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ
បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ
ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ
ឧទចាទិ ។ សា ខោ បដាយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនា
ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ ឧ-
ទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ
ឧទចាទិ ។

អនុស្សាវរីយ៍

ជាធម៌ដែលត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណ
កើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា ការ
ពិចារណាលើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត តថាគតបានចម្រើនហើយ ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង
បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការ
ពិចារណាលើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុ
ជាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាលើញនូវធម៌ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺ
ក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់
ហើយក្នុងកាលមុនថា ការពិចារណាលើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
តថាគតបានចម្រើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១២៣] សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា ភារិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរតាយ
 និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ
 និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-
 ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
 មនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ភារិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរតាយ និរោ-
 ធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ និព្វានាយ
 សំវត្តន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១២៣] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាលើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅ កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាលើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត កម្តៅនូវកិលេសមានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង ទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី នឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់ ដើម្បី ដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។

អនុស្សតវគ្គោ

[១២៤] យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុ-
 វេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី ។

អនុស្សាវរីក្ខ

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលឯណា នីមួយៗខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំង នោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលឯណានីមួយប្រារព្ធហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ដ៏ឈ្មោះថា បុគ្គលទាំងនោះបានប្រារព្ធហើយដែរ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង កាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មាន ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញ នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណានីមួយខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គ ដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សម្មា-
ទុក្ខក្ខយកាមីតិ ។

[១២៥] សារត្ថិនិទានំ ។ ចត្តារាមេ ភិក្ខុវេ ស-
តិប្បដ្ឋានា ភារិតា ពហុលីកតា អចារា ចារំ កមនាយ
សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនា-
សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ម-
ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភារិតា ពហុ-
លីកតា អចារា ចារំ កមនាយ សំវត្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណានីមួយ ប្រារព្ធហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបាន ប្រារព្ធហើយដែរ ។

[១២៥] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីឆ្លងចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រឹម ហើយដល់នូវព្រះនិព្វានដែល ជាត្រឹម ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់ នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុង វេទនាក្នុងទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់ បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិ- ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ រមែង ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីឆ្លងចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រឹម ហើយដល់នូវ ព្រះនិព្វានដែលជាត្រឹម ។

អនុស្សាវរីក្កា

[១២៦] សាវត្ថីនិទានំ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហា-
 រេយ្យ សម្មជាតោ អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនី ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-
 ជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ
 ហោតិ ។

[១២៧] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាតោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា
 ឧបជ្ជហន្តិ វិទិតា អព្ពត្តំ កច្ឆន្តិ ។ វិទិតា វិតក្កា
 ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបជ្ជហន្តិ វិទិតា អព្ពត្តំ កច្ឆន្តិ ។
 វិទិតា បញ្ញា^(១) ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបជ្ជហន្តិ វិទិតា

១ ឱ. សញ្ញា ។

អនុស្សាវរីក្ខ

[១២៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វេទនាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កៈកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កៈតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អព្ពត្តំ កច្ឆន្តិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មជាដោ
ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ សម្មជា-
ដោ អយំ វោ អម្ពាភំ អនុសាសនីតិ ។

[១២៨] សារត្ថិនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិ-
ប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្ធិន្នំ
ផលានំ អញ្ញាតវំ ផលំ ចាទិកដ្ឋំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា
សតិ វា ឧចាទិសេសេ អនាតាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

បញ្ញាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តី
ដឹងខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី
មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ ។

[១២៨] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះ
មាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា
ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានមាន
៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
បានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ បណ្តាផលទាំង ២ ផលណាមួយ
នឹងបានជាប្រាកដ គឺនឹងបានសម្រេចនូវភាពជាព្រះអរហន្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទាន់ភ្នែក ឬបើមានឧបាទានក្នុងសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច
នូវភាពជាព្រះអនាគាមីបុគ្គល ពុំខានឡើយ ។

អនុស្សតវគ្គោ

[១២៩] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានោ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបិ សម្បដ្ឋានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិ-
 នោ វិហារតោ យោ កាយស្មី ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ
 ឆន្ទស្ស បហានាយ អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣០] វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បដ្ឋានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ វិហារតោ
 យោ វេទនាសុ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហា-
 នាយ អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

អនុស្សតវគ្គ

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងកាយ ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣០] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងវេទនា ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៣១] ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាដោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សីដោ វិហរតោ យោ
 ចិត្តស្មី ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ
 អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣២] ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាដោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សីដោ វិហរតោ យោ
 ធម្មេសុ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ
 អមតំ សច្ចិកតំ ហោតីតិ ។

[១៣៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោ-
 កេ អភិជ្ឈាដោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៣១] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងចិត្ត ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះ បង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣២] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា- យាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់ បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណា ឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងធម៌ ភិក្ខុក៏បានលះ បង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា នេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត កម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយ

អនុស្សាវរីយ៍

បស្សីនោ វិហារតោ កាយោ បរិញ្ញាតោ ហោតិ កាយស្ស បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣៤] វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនានុបស្សីនោ វិហារតោ វេទនា បរិញ្ញាតា ហោតិ^(១) វេទនានំ បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

[១៣៥] ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សីនោ វិហារតិ ចិត្តំ បរិញ្ញាតំ ហោតិ ចិត្តស្ស បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ចិកតំ ហោតិ ។

១ ឱ. ម. ហោតិ ។

អនុស្សតវគ្គ

ក្នុងកាយ កាយឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន
ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹង
នូវកាយ ។

[១៣២] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ
បានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ វេទនា ឈ្មោះថា
ភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះកំណត់ដឹងនូវវេទនា ។

[១៣៥] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់
នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណា
ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ចិត្ត ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អម-
តនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបាន
កំណត់ដឹងនូវចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[១៣៦] ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សីនោ វិហារតោ ធម្មា
 បរិញ្ញាតា ហោន្តិ ធម្មានំ បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ចិកតំ
 ហោតីតិ ។

[១៣៧] ចតុន្នំ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានានំ ការនំ
 ទេសិស្សាមិ តំ សុណាម ។ កតមា ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការនា ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ការនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៣៦] ភិក្ខុពិចារណាយើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបាន
 ពិចារណាយើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាន
 កំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវធម៌ ។

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្ដែងនូវសតិប្បដ្ឋាន-
 ការវនាទាំង ៤ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សតិប្បដ្ឋានការវនា ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវ
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សតិប្បដ្ឋានការវនា ៤ ។

អនុស្សាវរីយ៍

[១៣៨] សតិប្បដ្ឋានញ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
 សតិប្បដ្ឋានការណញ សតិប្បដ្ឋានការណតាមិទិញ បដិ-
 បទំ តំ សុណាថ ។ កតមញ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានំ ។

[១៣៩] កតមា ច ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការ-
 នា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមុទយធម្មានុបស្សី កា-
 យស្មី វិហារតិ វេទនានុបស្សី កាយស្មី វិហារតិ
 សមុទយវេទនានុបស្សី កាយស្មី វិហារតិ អាតាបិ

អនុស្សតវគ្គ

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវសតិប្បដ្ឋាន ផង នូវសតិប្បដ្ឋានការវនាផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋាន- ការវនាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់ បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិប្បដ្ឋាន ។

[១៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានការវនា តើដូច ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញ នូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ ពិចារណាយើញនូវសភាពជាទី វិនាសទៅក្នុងកាយ ពិចារណាយើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងនិង សភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សម្បជានោ សិតមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
មនស្សំ ។ សមុទយធម្មានុបស្សី វេទនាសុ វិហារតិ
វេទនាសុ វិហារតិ សមុទយវេទនា-
នុបស្សី វេទនាសុ វិហារតិ ។ តថា ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សិតមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-
នការោ ។

[១៤០] កតមា ច ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការោតា-
មិដី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាទា
សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានការ-
ោតាមិដី បដិបទាតិ ។

អនុស្សុតវុត្តោ ចតុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាតបង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ ពិចារណាយើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំង
 ឡាយ ពិចារណាយើញនូវសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ពិចារណាយើញនូវសភាពជាទី ប្រជុំកើតឡើងនិងសភាពជាទីវិនាសទៅ
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្តក៏ដូចគ្នា ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថាសតិប្បដ្ឋានការវនា ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ស-
 តិប្បដ្ឋានការវនា តើដូចម្តេច ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ហ្នឹង
 ឯង ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីឃើញ
 ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការនិយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការ
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការព្យាបាលត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តមាំ
 ត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
 សតិប្បដ្ឋានការវនា ។

ចប់ អនុស្សតវគ្គ ទី ៤ ។

អនុស្សតវគ្គោ

តិស្សុទ្ធានំ

អនុស្សតំ វិរាគោ ច

វិវេទោ ការណា សតោ

អញ្ញំ ធន្នំ បរិញ្ញាយ

ការណា វិកង្កេន តេ ទសាតិ ។

អនុស្សតវគ្គ

ឧទ្ទាននៃអនុស្សតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់ ១ អំពីការប្រាស
 ចាកតម្រេក ១ អំពីសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋាន
 ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ១ អំពីភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី ១ អំពី
 អរហត្តផល ១ អំពីការលះបង់ច្រើន៖ ១ អំពីការកំណត់
 ដឹងនូវកាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានភាវនា ១ អំពីការចែកនៃ
 សតិប្បដ្ឋាន ១ នោះត្រូវជា ១០ ។

អមតវគ្គោ

[១៤១] សារត្ថិនិទានំ ។ ចតុសុ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-
នេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហារថ មា វោ អមតំ ប-
នស្សំ ។ កតមេសុ ចតុសុ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កា-
យេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទ-
នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី
សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សំ ។ ឥមេសុ ភិក្ខុវេ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្ប-
តិដ្ឋិតចិត្តា វិហារថ មា វោ អមតំ បនស្សាតិ ។

អមតវគ្គ

[១២១] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះ
និព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ីប
ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណា
យើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នក
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះនិព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ីបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះចុះ ។

អមតវគ្គោ

[១៤២] សារត្តិនិទានំ ។ ចតុន្នំ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋា-
 នានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច ទេសិស្សាមិ តំ សុ-
 ណាថ ។ កោ ច ភិក្ខុវេ កាយស្ស សមុទយោ ។
 អាហារសមុទយា កាយស្ស សមុទយោ អាហារនិរោ-
 ធា កាយស្ស អត្តជ្ជមោ ផស្សសមុទយា វេទនានំ
 សមុទយោ ផស្សនិរោធា វេទនានំ អត្តជ្ជមោ នាមរូប-
 សមុទយា ចិត្តស្ស សមុទយោ នាមរូបនិរោធា ចិត្តស្ស
 អត្តជ្ជមោ មនសិការសមុទយា ធម្មានំ សមុទយោ
 មនសិការនិរោធា ធម្មានំ អត្តជ្ជមោតិ ។

[១៤៣] សារត្តិនិទានំ ។ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ
 សមយំ ឧរុវេលាយំ វិហារមិ នន្ទា នេរញ្ចរាយ តីវេ
 អជចាលនិក្រោធច បបមាភិសម្ពុទ្ធា ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ រហោកតស្ស បដិសល្លីនស្ស វរំ ចេតសោ
 បរិវិតក្កោ ឧទចាទិ ។

អមតវគ្គ

[១៤២] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹង
 សម្តែងនូវសេចក្តីកើតឡើង នឹងសូន្យទៅនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីកើតឡើងនៃ
 កាយដូចម្តេច ។ សេចក្តីកើតឡើងនៃកាយ ព្រោះកើតឡើងនៃអាហារ
 សេចក្តីរលត់នៃកាយ ព្រោះរលត់នៃអាហារ សេចក្តីកើតឡើងនៃវេទនា
 ទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ សេចក្តីរលត់នៃវេទនាទាំងឡាយ
 ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ សេចក្តីកើតឡើងនៃចិត្ត ព្រោះកើតឡើងនៃនាមរូប
 សេចក្តីរលត់នៃចិត្ត ព្រោះរលត់នៃនាមរូប សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌
 ទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃមនសិការៈ សេចក្តីរលត់នៃធម៌ទាំង-
 ឡាយ ព្រោះរលត់នៃមនសិការៈ ។

[១៤៣] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ
 តថាគតបានត្រាស់ដឹងជាដំបូង នៅក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធ ក្បែរ
 ឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ញរក្ខត្តឌុរុវេលាប្រទេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 នោះនៅក្នុងទីដ៏ស្ងាត់ សម្តែងនៅ មានបរិវិតក្នុងចិត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[១៤៤] ឯកាយន្ទាយំ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
 សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ
 អត្តដ្ឋមាយ ញាយស្ស អធិតមាយ និព្វានស្ស សច្ចិ-
 កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ កាយោ វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហា-
 រេយ្យ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ វេទនានុបស្សី វិហារេយ្យ ។
 ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ចិត្តានុបស្សី វិហារេយ្យ ។ ធម្មេសុ វា
 ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបី សម្មជាទោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯ-
 កាយន្ទាយំ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេ-
 វានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តដ្ឋមាយ
 ញាយស្ស អធិតមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ
 យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១២២] ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្វែរទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានសេចក្តីព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង្វែរអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបានក្តី ។ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ២ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង្វែរសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង្វែរទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

អមតវគ្គោ

[១៤៥] អថខោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ មម
 ចេតសា ចេតោបរិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម
 ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសា-
 រិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ វរមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរ-
 ហិតោ មម បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា យេនា-
 ហំ តេនញ្ចលី បណាមេត្វា មំ ឯតទរោច

[១៤៦] វរមេតំ ភកវា វរមេតំ សុកត ឯកា-
 យន្ទាយំ ភន្តេ មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេ-
 វានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តង្គមាយ
 ញ្ញាយស្ស អទិតមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ
 យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 កាយេ វា ភន្តេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហារេយ្យ ។
 វេទនាសុ វា ។ ចិត្តេ វា ។ ធម្មេសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារេយ្យ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

អមតវគ្គ

[១២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម ដឹងនូវបរិវិតក្កៈ ក្នុងចិត្តតថាគតដោយចិត្តខ្លួនហើយ ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដចំពោះមុខតថាគត ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាដៃដែលខ្លួនបត់ ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលខ្លួនលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម បង់កសំពត់ឧត្តរាសង្កៀងស្នាម្នាង ប្រណម្យអញ្ញាលីចំពោះតថាគត បានពោលនឹងតថាគតដូច្នោះថា

[១២៦] បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះសុគត ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងឱកខ្វល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ ក្នុងចិត្តក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯកាយន្ទាយំ
ភន្តេ មក្កោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សម-
តិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្តជ្ជមាយ ញាយស្ស
អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តា-
រោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១៤៧] ឥទមរោច ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ

វត្ថា អថាបរំ ឯតទរោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី

មក្កំ បដានាតិ ហិតានុកម្មី

ឯតេន មក្កេន អតីសុ^(១) បុព្វេ

តវិស្សន្តិ យេ ច តវន្តិ ឱយន្តិ ។

១ ឱ. អតីសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបានក្តី ។ បពិត្រព្រះ
អង្គជ័ចម្រើន ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ)
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិង
ខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

[១៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សហម្បតិព្រហ្មបានពោលពាក្យ
នេះ លុះពោលពាក្យនេះហើយ លំដាប់នោះ បានពោលពាក្យនេះត
ទៅទៀតថា

បុគ្គលឃើញនូវទីបំផុតនៃការអស់ទៅនៃជាតិ មានសេចក្តី
អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែងដឹងច្បាស់នូវផ្លូវមូលតែ
មួយ ជនទាំងឡាយបានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្តី នឹងឆ្លង
(ក្នុងអនាគត)ក្តី កំពុងឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី នូវឱ្យបាន
ដោយផ្លូវនុ៎ះឯង ។

អមតវគ្គោ

[១៤៨] សាវត្ថីនិទានំ ។ សតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហា-
 វេយ្យ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនី ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនាសុ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាដោមនស្សំ ។ ឯវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វិហាវេយ្យ អយំ វោ អម្ពាតំ អនុសាសនីតិ ។

[១៤៩] កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទនាដោ ចត្តា-
 វោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វេទនាដោ វេយ្យ ។ កេវ-
 លោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តាវោ
 សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តាវោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនា-
 សុ ចិត្ត ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី

អមតវគ្គ

[១៤៨] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បី មានស្មារតី នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីមានស្មារតី នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[១៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសលរាសីដូច្នោះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ ក៏គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ កុសលរាសីតិ ភិក្ខុវេ វេទមាទោ ឥមេ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វេទមាទោ វេទេយ្យ ។
 កេវលោ ហាយំ ភិក្ខុវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១៥០] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច សាធុ
 មេ ភន្តេ ភកវា សង្ខត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ
 ភកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបី បហិតត្តោ វិហារេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក
 ចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសលរាសី
 ដូច្នោះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ ក៏គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤
 នេះឯង ។

[១៥០] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ។ បេ ។ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌ឯណារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តី
 ប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសម្តែងធម៌នោះ ឲ្យទានដល់ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។

អមតវគ្គោ

[១៥១] តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោ-
 ធម្មិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុស-
 លានំ ធម្មានំ ។ ឥធិ ត្វំ ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខសំវរសំ-
 វុតោ វិហារហិ អាចារកោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ
 វន្តេសុ ភយទស្សារី សមាទាយ សិក្ខុស្សុ សិក្ខា-
 បទេសុ ។

[១៥២] យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខសំវរសំ-
 វុតោ វិហារិស្សសិ អាចារកោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ
 វន្តេសុ ភយទស្សារី សមាទាយ សិក្ខុស្សុ សិក្ខាប-
 ទេសុ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ ទិស្សាយ សីលេ
 បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេយ្យាសិ ។ ក-
 តមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ត្វំ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-
 បស្សី វិហារហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

អមតវគ្គ

[១៥១] ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះនូវហេតុជាខាង
 ដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំរេ-
 ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំង-
 ឡាយ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួចសមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។

[១៥២] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកសង្រួម ក្នុងបាតិមោក្ខសំរេ-
 ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ
 សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុ
 កាលណោះអ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកចូរពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញ
 នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

បស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យតោ ខោ តំ ភិក្ខុ
 សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ កាវេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា
 រត្តិ វា ទិវសោ វា អាតមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាទិកដ្ឋា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

[១៥៣] អថខោ សោ ភិក្ខុ ភកវតោ កាសិតំ
 អភិទទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវត្ថំ អភិវា-
 ទេត្វា បទត្តិលំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ សោ
 ភិក្ខុ ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ
 វិហារន្តោ នចិវស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មច-

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុត្ត

ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យនូវសីល នឹងស្ថិតនៅក្នុងសីល នឹងចម្រើន
 នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្ដីចម្រើនក្នុង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ
 ឯសេចក្ដីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

[១៥៣] គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះត្រេកអរអនុមោទនាកាសិតរបស់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ
 តែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្ដីប្រមាទ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុល-
 បុត្រចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរ-
 ធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ម្រេចនូវអនុត្តរធម៌
 នោះ មានព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មា

អមតវគ្គោ

វិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។

អញ្ញតោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

[១៥៤] អថខោ អញ្ញតោ ភិក្ខុ យេន ភក-
វា ។ បេ ។ សាធុ មេ ភន្តេ ភកវា សង្ខត្តេន ធម្មំ
ទេសេតុ យមហំ ភកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ
អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។

[១៥៥] តស្មាតិហា ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធម្មិ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មា-
នំ ។ ឥធម ត្វំ ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុច-
រិតំ កាវេស្សសិ វេទីទុច្ចរិតំ បហាយ វេទីសុចរិតំ កាវេស្ស-
សិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ កាវេស្សសិ ។

អមតវគ្គ

អញ្ញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃ
ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

[១៥៤] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបទៀត ចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
មេត្តាសម្តែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញ
ទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស
មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។

[១៥៥] ម្នាលភិក្ខុ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះហេតុជាខាង
ដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំង-
ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ
ចម្រើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់វចីទុច្ចរិតចេញ ចម្រើនវចីសុចរិត នឹង
លះបង់មនោទុច្ចរិតចេញ ចម្រើនមនោសុចរិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[១៥៦] យតោ ខោ តំ ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ ប-
 ហាយ កាយសុច្ចរិតំ ភាវេស្សសិ វេទិទុច្ចរិតំ បហាយ
 វេទិសុច្ចរិតំ ភាវេស្សសិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោ-
 សុច្ចរិតំ ភាវេស្សសិ តតោ តំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិជ្ជាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេយ្យា-
 សិ^(១) ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ តំ ភិក្ខុ កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារហិ អាតាបី សម្មជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ យតោ ខោ តំ
 ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិជ្ជាយ ឥមេ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា
 រត្តិ វា ទិវសោ វា អាកមិស្សតិ វុឡិយេវ ចាដិកដ្ឋា
 កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។ បេ ។ អញ្ញត-
 រោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

១ ឱ. ភាវេស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៥៦] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ
 ចម្រើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់វចីទុច្ចរិត ចម្រើនវចីសុចរិត នឹងលះបង់មនោ-
 ទុច្ចរិត ចម្រើនមនោសុចរិត ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ អ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវ
 សីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុង
 កាយជាប្រក្រតីចុះ ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យ
 នូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ យ៉ាងនេះ ម្នាល
 ភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្តីចម្រើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដ
 ដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យឥតមានឡើយ ។ បេ ។
 បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះបានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

អមតវគ្គោ

[១៥៧] យេ ភិក្ខុវេ អនុកម្មេយ្យាថ យេ ច^(១)
សោតព្វំ មញ្ញេយ្យំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សា-
លោហិតា វា តេ វោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ កា-
រោយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។
កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កា-
យានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិ-
នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ ស-
តិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យេ ភិក្ខុវេ
អនុកម្មេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យំ មិត្តា វា
អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ វោ ភិក្ខុវេ
ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការោយ សមាទបេតព្វា
និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

១ ឱ. យេ ច ខោ ។

អមតវគ្គ

[១៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួកជនឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ឬសាលោហិត គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរញ៉ាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។

ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួកជនឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ឬសាលោហិត គប្បីសម្គាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរញ៉ាំងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[១៥៨] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនា ។

[១៥៩] ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្នំ វេទនានំ
បរិញ្ញាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវេតញ្ច ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ
តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវេតញ្ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ ប្រការ ។
វេទនា ៣ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខ-
វេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា៣ មានប្រការដូច្នោះឯង ។

[១៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចម្រើន
ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស
ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក
ចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះភិក្ខុគប្បិចម្រើន
ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។

អមតវគ្គោ

[១៦០] តយោមេ ភិក្ខុវេ អាសវា ។ កតមេ
 តយោ ។ កាមាសវោ ភវាសវោ អវិជ្ជាសវោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អាសវា ។

[១៦១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណាន្នំ អាសវានំ
 បហាណយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានោ កាវេតព្វា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
 តិណ្ណាន្នំ អាសវានំ បហាណយ ឥមេ ចត្តារោ ស-
 តិប្បដ្ឋានោ កាវេតព្វាតិ ។

អមតវគ្គោ បញ្ចមោ ។

អមតវគ្គ

[១៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈនេះមាន ៣ ប្រការ ។
អាសវៈ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាមាសវៈ ១ ភវាសវៈ ១ អវិជ្ជា-
សវៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈ ៣ មានប្រការដូច្នោះឯង ។

[១៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចម្រើន
ដើម្បីលះបង់អាសវៈទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុង
កាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។
ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជា
អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ
បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុគប្បិចម្រើន
ដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំង ៣ នេះឯង

ចប់ អមតវគ្គ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

តត្រ្យាទានំ

អមតំ សមុទយោ មក្កោ
 សតោ កុសលរាសិ^(១) ច
 ចាដិមោក្ខំ ទុច្ចរិតំ មិត្តា
 វេទនា អាសវេន ចាតិ ។

១ ឱ. ម. កុសលរាសិយា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឧទ្ទានក្នុងអមតវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីអមតនិព្វាន ១ អំពីសេចក្តីកើតឡើងនៃសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ១ អំពីផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបរិសុទ្ធ ១ អំពីភិក្ខុមាន
 ស្មារតី ១ អំពីកុសលរាសី ១ អំពីការសង្រួមក្នុងបាដិមោក្ខ-
 សំរវៈ ១ អំពីការលះបង់ទុច្ចរិត ១ អំពីពួកជនមានមិត្ត
 អមាត្យជាដើម ១ អំពីវេទនា ៣ ប្រការ ១ អំពីអាសវៈ ៣
 ប្រការ ១ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

[១៦២] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ កដ្ឋា នទី ចាចី-
ននិដ្ឋា ចាចីនចោណា ចាចីនបញ្ញា ។ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តា-
ហេ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុសីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ
និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញាហេ ។

[១៦៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តាហេ សតិ-
ប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុសីក-
ហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វាន-
បញ្ញាហេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហរតិ អាតាមី សម្មជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

[១៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទន្លេគង្គាហូរទៅក្នុងទិសខាងកើត ទេរទៅក្នុងទិសខាងកើត ឈមទៅក្នុងទិសខាងកើត យ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងឱនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះឯង ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកឱនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាលើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាលើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
ពហុសីកោវេន្តោ និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានទោលោ
និព្វានបញ្ចរោតិ ។ មេ ។

[១៦៤] បញ្ចិមានិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធអ្ហាតិយានិ សញ្ញា-
ជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរកោ អរូបរកោ មាដោ
ឧទ្ធចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធអ្ហាតិយានិ
សញ្ញាជនានិ ។

[១៦៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុនំ ឧទ្ធអ្ហាតិ-
យានំ សញ្ញាជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុ-
យាយ បហានាយ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានោ កាវេតព្វា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកឱនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ។ បេ ។

[១៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ មាន ៥ ប្រការ ។ សញ្ញាជនៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ (តម្រេកក្នុងរូប) ១ អរូបរាគ (តម្រេកក្នុងអរូប) ១ មានៈ (សេចក្ដីប្រកាន់ខ្លួន) ១ ឧទ្ធច្ចៈ (សេចក្ដីរាយមាយ) ១ អវិជ្ជា (សេចក្ដីល្ងង់ខ្លៅ) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាសញ្ញាជនៈចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បិចម្រើនដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុដ្ឋំ ឧទ្ធក្កាភិយានំ សញ្ញា-
 ជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ បហា-
 នាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ភាវេតញ្ចតិ ។
 (យថា មក្កសំយុត្តំ វិត្តារិតំ ឯវំ សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ
 វិត្តារេតព្វំ) ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ ឆដោ ។

តស្សុទ្ធានំ

ឆ ចាចីនតោ និដ្ឋា
 ឆ និដ្ឋា ច សមុទ្ធតោ
 ឯតេ ទ្វេ ឆ ទ្វាទស ហោន្តិ
 វក្កោ តេន បរុច្ចតិ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅ
 កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុ
 គប្បីចម្រើន ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បី
 លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈដែលជាចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការនេះឯង ។
 (សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចជាមគ្គសំយុត្តដែលបាន
 សម្ដែងឲ្យពិស្តាររួចហើយ) ។

ចប់ គង្គាទិបេយ្យាល ទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃគង្គាទិបេយ្យាលនោះគឺ

ពោលអំពីទន្ទេហូរទៅកាន់ទិសខាងកើត ៦ លើក ហូរទៅ
 កាន់សមុទ្រ ៦ លើក ប្រាំមួយលើកពីរដង នេះត្រូវជា ១២
 ហោរាវគ្គ ១ ។

ចប់ សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត ។

តន្ត្រីយសំយុត្តិ

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៦៦] សាវត្ថិនិទានំ ។ តត្រិ ខោ ភក្កវា ឯត-
 ទរោច បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិយន្ទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ
 បញ្ញាទ្រិយំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយានិទិ ។

[១៦៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-
 មាណិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិយន្ទ្រិយំ សតិទ្រិយំ
 សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវកោ ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទ-
 យញ្ច អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-
 ណាញ្ច យថាក្ខតំ បជាណាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អរិនិចាតធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៦៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សតិឥន្ទ្រិយ ១
 សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 ជាឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការ ។

[១៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សតិឥន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងនិងរលត់
 ទៅ អានិសង្សនិងទោសនិងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះហៅថា សោតាបន្ន មានកិរិយា
 មិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិឡើង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៦៨] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិ-
 យំ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ
 ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ បជា-
 នាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សោតា-
 បន្នោ អរិទិចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៩] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កត-
 មាណិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមា-
 ធិទ្ធិយំ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ^(១)
 ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា
 អនុចាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរហំ វិណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិ-
 តភារោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញោជនោ
 សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

១ ឱ. ម. អរិយសារកោ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៦៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់
 ទៅ អានិសង្ស ទោស និង ការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះហៅថា សោតាបន្ន មានការមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[១៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១
 សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិ-
 សង្ស ទោស និង ការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះរមែងជាអ្នក
 រួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ
 មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រ-
 យោជន៍នៃខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួច
 ស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៧០] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាជិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ
 បញ្ញិទ្ធិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ
 ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិ-
 នវញ្ច ជិស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា អនុចាទា វិមុត្តោ
 ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ វិណាសវោ
 វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតកាវោ អនុប្បត្តសទត្តោ
 បរិក្ខិណាភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសន្ទិន្ទ្រិយ ១ វិរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិឥន្ទ្រិយ ១
សមាធិឥន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុ
ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស
នឹងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ រមែងរួចស្រឡះ ព្រោះមិន
មានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្ត
ខ្លីណាស្រេច មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើ
ស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍នៃខ្លួនសម្រេច
ហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះ
ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៧១] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាជិ
 បញ្ច ។ សន្តិទ្រិយំ រិយិទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ
 បញ្ញិទ្រិយំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច
 អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យ-
 ថាក្ខតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មម-
 ណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ អា-
 យស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សតិ-

ន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត

ឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និង ការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ

ទាំង ៥ នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំង

នោះ ប្រែកខាងពួកសមណៈ មិនសន្មតថាជាសមណៈ ប្រែកខាងពួក

ព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំង

នុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ ជារបស់សមណៈ

ឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុង

បច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៧២] យេ ច ខោ តេ^(១) ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច
 អត្តង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថា-
 ភូតំ បដានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្ម-
 ណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោ-
 សុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សា-
 មញ្ញត្តញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្តញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សន្និកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

[១៧៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សន្និទ្ធិយំ នប្បដានន្តិ សន្និទ្ធិយស-
 មុទយំ នប្បដានន្តិ សន្និទ្ធិយនិរោធំ នប្បដានន្តិ
 សន្និទ្ធិយនិរោធកាមិទីបទិបទំ នប្បដានន្តិ វិវិទ្ធិយំ
 នប្បដានន្តិ ។ មេ ។ សតិទ្ធិយំ នប្បដានន្តិ ។ សមា-
 ធិទ្ធិយំ នប្បដានន្តិ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ នប្បដានន្តិ បញ្ញិទ្ធិ-
 យសមុទយំ នប្បដានន្តិ បញ្ញិទ្ធិយនិរោធំ នប្បដា-
 នន្តិ បញ្ញិទ្ធិយនិរោធកាមិទីបទិបទំ នប្បដានន្តិ ។

១ ឱ. យេ ច ខោ កេចិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែថា សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ ឯណាដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និង ការរលាស់ចេញ នូវសទ្ធិន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ប៉ែកខាងពួកសមណៈ ទើបសន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ បានដ្បិតថា អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនិងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ ដើម្បីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវវិរិយន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសតិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសមាធិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបញ្ញាន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញាន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃបញ្ញាន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដើម្បីរលត់នៃបញ្ញាន្ទ្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

នមេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម-
ណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្ម-
ណាសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ
វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិ-
កត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ ។

[១៧៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សទ្ធិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយសមុទយំ
បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធ-
កាមិដិបដិបទំ បដានន្តិ វិយិទ្ធិយំ បដានន្តិ វិយិទ្ធិ-
យសមុទយំ បដានន្តិ វិយិទ្ធិយនិរោធំ បដានន្តិ វិ-
យិទ្ធិយនិរោធកាមិដិបដិបទំ បដានន្តិ សតិទ្ធិយំ ប-
ដានន្តិ ។ សមាទិទ្ធិយំ បដានន្តិ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ បដា-
នន្តិ បញ្ញិទ្ធិយសមុទយំ បដានន្តិ បញ្ញិទ្ធិយនិរោធំ
បដានន្តិ បញ្ញិទ្ធិយនិរោធកាមិដិបដិបទំ បដានន្តិ ។

តេ ខោមេ^(១) ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

១ ឱ. ម. តេ ខោ បន មេ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប៉ែកខាងពួក
សមណៈ ក៏មិនសន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏មិន
សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដូច្នោះអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ ឬប្រយោជន៍ជារបស់
ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណា
មួយ ដឹងច្បាស់នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃសទ្ធិន្ទ្រិយ
ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវវិរិយន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវ
សេចក្តីកើតឡើងនៃវិរិយន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃវិរិយន្ទ្រិយ
ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃវិរិយន្ទ្រិយ ដឹង
ច្បាស់នូវសតិទ្ធិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវសមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញា-
ទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេច-
ក្តីរលត់នៃបញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
នៃបញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច
 ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្នុន្តោ សាមញ្ញត្ថំ
 ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

[១៧៥] បញ្ចំមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាទិ ។ កតមាទិ
 បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ។

[១៧៦] កត្ត ច ភិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។
 ចត្វសុ សោតាបត្តិយដ្ឋេសុ ឯត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

[១៧៧] កត្ត ច ភិក្ខុវេ វិយិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។
 ចត្វសុ សម្មប្បដានេសុ ឯត្ត វិយិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ

[១៧៨] កត្ត ច ភិក្ខុវេ សតិទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។
 ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ឯត្ត សតិទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

ប៉ែកខាងពួកសមណៈ ក៏សន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនិងប្រយោជន៍ ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

[១៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នុ៎ះ សទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បី ឃើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គទាំង ៤ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិវិធិន្ទ្រិយបណ្ឌិត គប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ វិវិធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងសម្មប្បធានទាំង ៤ ។

[១៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ សតិទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៧៩] កត្ត ច ភិក្ខុវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

ចត្វសុ ឈានេសុ ឯត្ត សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

[១៨០] កត្ត ច ភិក្ខុវេ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

ចត្វសុ អរិយសច្ចេសុ ឯត្ត បញ្ញាន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ឥមាធិ

ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាន្ទ្រិយានីតិ ។

[១៨១] បញ្ចមាធិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាធិ

បញ្ច ។ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ មេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។

[១៨២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ

អរិយស្សវកោ សន្ទោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាកតស្ស

ពោធិ ឥតិបិ សោ ភក្កវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាច-

រណសម្មុទ្ធា សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិស-

ទម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវាតិ ។ ឥទំ

វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្ឌិតន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ សមាធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងឈានទាំង ៤ ។

[១៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្ឌិតន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ បញ្ញន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការ ដូច្នោះឯង ។

[១៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញន្ទ្រិយ ១ ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿ សេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជា អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាប ច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នេះហៅថា សុទ្ធិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[១៨៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិយិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ អារទ្ធវិយោ វិហារតិ អកុស-
 លានំ ធម្មានំ បហាធាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប-
 សម្បទាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខត្តុបេ កុ-
 សលេសុ ធម្មេសុ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិយិទ្ធិយំ ។

[១៨៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិ-
 នេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតំបិ ចិរកាសិតំបិ សវិតា
 អនុស្សវិតា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។

[១៨៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សមាធិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ វោស្សក្ការម្មណំ ករិត្វា លភតិ
 សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សមាធិទ្ធិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារុទ្ធា

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិរិយន្ត្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាមដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ នឹងការញ៉ាំងពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្លះខ្លែងមាំ មិនដាក់ជុរក្នុងពួកកុសលធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិរិយន្ត្រិយ ។

[១៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយបញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ រពួកបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនបានធ្វើយូរមកហើយ នឹងសម្តីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិទ្រិយ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិទ្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៨៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ បញ្ញាទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ បញ្ញា វា ហោតិ ឧទយត្តកាមិ-
 និយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេនិកា-
 យ សម្មាទុក្ខក្ខយកាមិនិយា ។ ឥទំ វុច្ចតិ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 បញ្ញាទ្ធិយំ ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាទ្ធិយានីតិ ។

[១៨៧] បញ្ញាមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-
 មាទិ បញ្ច ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្ធិយំ ។

[១៨៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សទ្ធិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សន្នោ ហោតិ សទ្ធិហោតិ ត-
 ថាភតស្ស ពោធិ ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ សម្មា-
 សម្មន្នោ វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អ-
 នុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា-
 ភកវាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សទ្ធិទ្ធិយំ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញត្តិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតឡើងនិងរលត់ ជាចំណែកនៃសេចក្តីនឿយណាយ ជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាបញ្ញត្តិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសុទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញត្តិយ ១ ។

[១៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុទ្ធិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគោ

[១៨៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិយំទ្រិយំ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ អារទ្ធវិយោ វិហរតិ អកុស-
លានំ ធម្មានំ បហាធាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧ-
បសម្បទាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខិត្តុរោ
កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ
អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។
ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហា-
ធាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ
បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ
ឧប្បទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ
ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ
ធម្មានំ សមាបត្តិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ
វេបុល្ហាយ ការធាយ ចារិយ្ហិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ វិយំទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិរិយន្ត្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រារព្ធព្យាយាមដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្លះខ្លាំងមាំ មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ អរិយសាវ័កនោះញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងអកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើងមិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើត ឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយឲ្យដល់ព្រម មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនធំទូលាយ ពេញបរិបូណ៌ក្រៃលែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិរិយន្ត្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៩០] កតមញ្ចុ ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សារកោ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិទេបក្កេន
 សមន្នាគតោ ចិរកតំបិ ចិរកាសិតំបិ សវិតា អនុស្សវិ-
 តា ។ សោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិទ្ធិយំ ។

[១៩១] កតមញ្ចុ ភិក្ខុវេ សមាធិទ្ធិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ វោស្សត្តារម្មណំ កវិត្វា លភតិ
 សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ សោ វិវិច្ឆេវ

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិស្រ្ទិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានស្មារតី ប្រកបដោយបញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ រព្វកបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើយូរមកហើយនឹងសម្តីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះពិចារណាយើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយនូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសតិស្រ្ទិយ ។

[១៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិស្រ្ទិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ អរិយសាវ័កនោះ ស្ងប់ស្ងាត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

កាមេហិ វិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ
 វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 វិតក្កវិចារានំ រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ
 ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាទិជំ បីតិសុខំ ទុតិ-
 យំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បីតិយា ច វិរាតា
 ឧបេក្ខកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច
 កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អវិយា អាចិត្តន្តិ ឧ-
 បេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧ-
 បសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាណា ទុក្ខស្ស ច
 បហាណា បុព្វេ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្តជ្ជមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្តំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សមា-
 ទិជ្ជិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូល
 កាន់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីតិរិទ្ធិសុខដែលកើតអំពី
 សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ រួចក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានដែល
 កើតមានក្នុងសន្តាន ជាទីផ្លូវផង មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមាន
 វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិរិទ្ធិសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះ
 ប្រាសចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិសម្បជញ្ញៈ
 ផង រមែងសោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែង
 សរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា
 មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា
 ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខ
 ផង មានសោមនស្សនិងទោមនស្សក្នុងកាលមុនអស់ទៅផង ក៏ចូល
 កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
 មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សមាធិត្រ្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៩២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ បញ្ញាវា ហោតិ ឧទយត្តតា-
 មិទិយា បញ្ញាយ សមដ្ឋាគតោ អរិយាយ និព្វេទិ-
 កាយ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមិទិយា ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-
 ក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ ប-
 ដាណតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទី បដិបទាតិ យថា-
 ក្ខតំ បដាណតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយំ ។
 ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញិទ្ធិយាដីតិ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ បឋមោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សុទ្ធិកញ្ជោវ ទ្វេ សោតា
 អរហន្តា អបរេ ទ្វេ
 សមណព្រាហ្មណា ទដ្ឋព្វំ
 វិភង្កេ អបរេ ទុវេតិ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញត្តិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនឹងរលត់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទម្ងន់ទម្ងាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាជាហេតុឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាបញ្ញត្តិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

ចប់ សុទ្ធិកវគ្គទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃសុទ្ធិកវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយសុទ្ធ ១ អំពីព្រះសោតាបន្នមានពីរលើក
 អំពីព្រះអរហន្តដទៃទៀតមានពីរលើក អំពីសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតគប្បីយល់ឃើញក្នុង
 អង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គជាដើម ១ អំពីការចែកឥន្ទ្រិយមានពីរ
 លើកដទៃទៀត ។

មុទុតវគ្គោ

[១៩៣] បញ្ចិមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជិ ។ កតមាជិ
បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។

[១៩៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
អរិយស្សាវកោ សន្នោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាកតស្ស
ពោធិ ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជា-
ចរណសម្បន្នោ សុភតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិស-
ទម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភកវាតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

[១៩៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិរិយិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សម្មប្បដានេ អារត្ត វិរិយំ បដិលភតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិរិយិន្ទ្រិយំ ។

[១៩៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សតិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ អារត្ត សតិំ បដិលភតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សតិន្ទ្រិយំ ។

មុទុតវគ្គ

[១៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសន្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ វេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។

[១៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសន្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់
ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវ
ត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាន
នូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់
ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សន្ធិន្ទ្រិយ ។

[១៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិវិយន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រារព្ធនូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងបាននូវសេចក្តីព្យា-
យាមឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិវិយន្ទ្រិយ ។

[១៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រារព្ធនូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងបាននូវសតិឯណា ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។

មុទុតវគ្គោ

[១៩៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ វោស្សត្តារម្មណំ ករិត្វា លភតិ
 សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សមាធិន្ទ្រិយំ ។

[១៩៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សាវកោ បញ្ញាវា ហោតិ ឧទយត្តកាមិនិយា
 បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេជិកាយ សម្មា-
 ទុក្ខក្ខយកាមិនិយា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។
 ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

[១៩៩] បញ្ចិមាធិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាធិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។ ឥមាធិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

មុតុតវគ្គ

[១៩៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអា-
រម្មណ៍ រមែងបាននូវសមាធិ បានឯកគ្គតាចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។

[១៩៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនឹងរលត់ ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីទម្ងន់ទម្ងាយ ជាហេតុឲ្យដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយ
ប្រពៃ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[១៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំងនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[២០០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
 សមត្តា បរិបូត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 អនាគាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សកទាគាមី
 ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ
 មុនុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ តិ ។

[២០១] បញ្ចិមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ ក-
 តមាទិ បញ្ច ។ សន្ទិទ្ធរិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធរិយំ ។
 ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធរិយានិ ។

[២០២] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
 សមត្តា បរិបូត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 អនាគាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សកទា-
 គាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ
 ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[២០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះ
 ពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជា
 ធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ
 បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុ-
 សារីនោះ ។

[២០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមាន
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជា
 ធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ

មុនុតរវគ្គោ

តតោ មុនុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ
ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ផលវេមត្តតា ហោតិ ផល-
វេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា^(១) តិ ។

[២០៣] បញ្ចិមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាទិ ។ កតមាទិ
បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយំ ។ ឥមាទិ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយាទិ ។

[២០៤] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ
សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
អនាគាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សកទាគាមី
ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ
មុនុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សទ្ធា-
នុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ បរិបូរំ បរិបូរការី

១ ឱ. ពលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា ហោតិ ។

មុតុតវគ្គ

បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់ធម្មានុ-
សារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃតន្ត្រីយ ដំណើរ
ផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គល
ក៏មាន ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

[២០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រីយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
តន្ត្រីយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិតន្ត្រីយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញិតន្ត្រីយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រីយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
លេញបរិបូណ៌ដោយតន្ត្រីយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមាន
តន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះ
មានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន
ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មា-
នុសារី ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់សោតាបន្ននោះ បាន
ជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់ធម្មានុសារី
នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើមគ្គឲ្យពេញបរិបូណ៌

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អារាដេតិ បទេសំ បទេសការី អារាដេតិ ។ អ-
រញ្ញានិទ្ទេវាហំ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិយានិ វទាមីតិ ។

[២០៥] បញ្ចុមាទិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិយានិ ។ កត-
មាទិ បញ្ចុ ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញុទ្ធិយំ ។
ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធិយានិ ។

[២០៦] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុន្នំ ឥទ្ធិយានំ
សមត្តា បរិបូត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧបហច្ចបរិ-
និព្វាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អសដ្ឋារបរិនិព្វាយី
ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សសដ្ឋារបរិនិព្វាយី ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

រមែងសម្រេចនូវផលដ៏បរិបូណ៌ ជាអ្នកធ្វើនូវចំណែកនៃមគ្គ រមែង
សម្រេចនូវចំណែកនៃផលដែរ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥតផលទេ ។

[២០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង។

[២០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី (លោក
ដែលបរិនិព្វានក្នុងរវាងអាយុមិនទាន់ដល់ពាក់កណ្តាល) ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយី
(លោកដែលបរិនិព្វានក្នុងកាលអាយុហួសពាក់កណ្តាលដរាបដល់ទីបំផុត)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បានជា
អសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយមិនខំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហត្ថបរិនិព្វាយីនោះ បាន
ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយខំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម)
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ

មុទុតវគ្គោ

តតោ មុទុតវេហិ ឧទ្ធុសោតោ ហោតិ អកណិដ្ឋកាមី

តតោ មុទុតវេហិ សកណាកាមី ហោតិ តតោ មុទុត-

វេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ ធម្មានុសារី

ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។

[២០៧] បញ្ចុមាណិ ភិក្ខុវេ សង្ខិយាណិ ។ កតមាណិ

បញ្ចុ ។ សទ្ធិង្ខិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាង្ខិយំ ។ ឥមាណិ ខោ

ភិក្ខុវេ បញ្ចុសង្ខិយាណិ ។

មុនុតរវគ្គ

បានជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមី (លោកដែលមានក្រសែធម៌ដ៏ខ្ពស់ទៅកាន់
អកនិដ្ឋកតហើយបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ) ព្រោះមានតន្ត្រិយ ៥ ទន់ជាង
តន្ត្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសកទាតាមី ព្រោះមាន
តន្ត្រិយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រិយរបស់ឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមីនោះ បានជា
សោតាបន្ន ព្រោះមានតន្ត្រិយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ
បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រិយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រិយរបស់សោតាបន្ន
នោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រិយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រិយរបស់
ធម្មានុសារីនោះ ។

[២០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
តន្ត្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិតន្ត្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញិតន្ត្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[២០៨] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
សមត្តា បរិបូត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧបហាច្ច-
បរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អសដ្ឋារបរិ-
និព្វាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សសដ្ឋារបរិនិព្វាយី
ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧទ្ធិសោតោ ហោតិ អក-
និដ្ឋកាមី តតោ មុនុតរេហិ សកទាតាមី ហោតិ
តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុ-
តរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សន្នា-
នុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា
ផលវេមត្តតា ហោតិ ផលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហត្ថបរិនិព្វា-
 យី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បាន
 ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហត្ថ-
 បរិនិព្វាយីនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់
 ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមី
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បាន
 ជាសកទាតាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធិសោតអក-
 និដ្ឋតាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយ
 របស់សកទាតាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាង
 ឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរ
 ផ្សេងគ្នានៃឥន្ទ្រិយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃ
 ផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គលក៏មាន ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

មុនុតរវគ្គោ

[២០៩] បញ្ចិមាជិ ភិក្ខុវេ សន្និយានិ ។ កតមាជិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាជិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយានិ ។

[២១០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ សន្និយានំ
 សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
 អន្តរាបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ ឧបហាច្ច-
 បរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អសម្ព័រាបរិទិញាយី
 ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សសម្ព័រាបរិទិញាយី ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ ឧន្នុសោតោ ហោតិ អកណិដ្ឋតាមី

មុតុតវគ្គ

[២០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២១០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
 លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហត្ថបរិនិព្វា-
 យី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បាន
 ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧប-
 ហត្ថបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
 ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋ-
 តាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

តតោ មុទុតហេហិ សកទាតាមី ហោតិ តតោ មុទុត-
 ហេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតហេហិ ធម្មានុសារី
 ហោតិ តតោ មុទុតហេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បរិបូរំ បរិបូរការី អារាជេតិ បទេសំ ប-
 ទេសការី អារាជេតិ ។ អវញ្ញានិទ្ធាវហំ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចិន្ធិយានិ រទាមីតិ ។

[២១១] បញ្ចិមានិ ភិក្ខុវេ ឥន្ធិយានិ ។ កតមានិ

បញ្ច ។ សទ្ធិន្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញន្ធិយំ ។ ឥមានិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ធិយានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

បានជាសកទាតាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធិសោត-
អកនិដ្ឋតាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាង
ឥន្ទ្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥
ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុធ្វើមគ្គឲ្យបរិបូណ៌ រមែងបានសម្រេចផលដ៏បរិបូណ៌ ធ្វើនូវចំណែក
នៃមគ្គ រមែងបានសម្រេចនូវចំណែកនៃផល ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥត
ផលទេ ។

[២១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

មុនុតរវគ្គោ

[២១២] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុំ ឥន្ទ្រិយានំ
សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ
អរហត្តផលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ
មុនុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អនាគា-
មិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេ-
ហិ សកណាគាមី ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សកណា-
គាមិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុ-
តរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតា-
បត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ យស្សខោ
ភិក្ខុវេ ឥមាណិ បញ្ចុំន្ទ្រិយានិ សព្វេន សព្វំ សព្វថា
សព្វំ នត្តិ តមហំ ពាហិរោ បុថុជ្ជនបក្ខេដ្ឋិតោតិ
វនាមីតិ ។

មុទុតវគ្គ

[២១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហន្តផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ មិនមានដល់ភិក្ខុឯណាដោយបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ទេ តថាគតហៅភិក្ខុនោះថា ជាអ្នកស្ថិតនៅក្នុងពួកបុប្ផជនជាខាងក្រៅ (បុគ្គលទាំង ៨ ពួក) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២១៣] អថខោ អញ្ញតោ ភិក្ខុ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សោ ភិក្ខុ
 ភកវន្តំ ឯតទោច ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោតិ
 ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ
 ហោតីតិ ។

[២១៤] ឥធិ ភិក្ខុ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧប-
 សមកាមី សម្ពោធកាមី វិយំន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសម-
 កាមី សម្ពោធកាមី សតិទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមកាមី
 សម្ពោធកាមី សមាធិទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមកាមី
 សម្ពោធកាមី បញ្ញាទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមកាមី សម្ពោ-
 ធកាមី ។ ឯត្តាវតា ខោ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយសម្បដ្ឋោ
 ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[២១៣] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាន
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែល
 ព្រះអង្គត្រាស់ថា ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយដោយហេតុ
 ដូចម្តេច ។

[២១៤] ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសទ្ធិន្ទ្រិយដែល
 មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹង ចម្រើនវិរិយន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់
 មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើនសតិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរ
 ទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើន
 សមាធិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរ
 ទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើនបញ្ញាន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បី
 សេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។

មុទុតវគ្គោ

[២១៥] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ មេ ។ បញ្ញាទ្ធិយំ ។ ឥមាណិ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចទ្ធិយានិ ។

[២១៦] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
ភារិតត្តា ពហុសីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

មុទុតវគ្គោ ទុតិយោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

បដិសាកោ ច តយោ សន្និទ្ធិត្តា
វិត្តារា អបវេ តយោ
បដិបន្នោ ចុបសមោ
អាសវានំ ខយោ ចិមេតិ ។

មុទុតវគ្គ

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិន
មានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើ
ឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ មុទុតវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃមុទុតវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីអ្នកបានសម្រេចឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំ ១ អំពីឥន្ទ្រិយ
ទាំងប្រាំដោយសង្ខេបមាន ៣ លើក ដោយពិស្តារដទៃទៀត
មាន ៣ លើក អំពីអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីបានមគ្គផល ១ អំពី
ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ១ អំពី
វិមុត្តិជាហេតុអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ១ ។

ឆឡិទ្ធិយវគ្គោ

[២០៧] បញ្ចិមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាទិ ។ កតមាទិ
បញ្ច ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។

[២០៨] យាវកិវញ្ញាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ
ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិ-
នវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ ន អព្ពញ្ញាសី ។
នេវ តាវាហំ ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ
សព្រហ្មកេ សស្សមណាព្រហ្មណិយា បដាយ ស-
នេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា^(១)
បច្ចញ្ញាសី ។

[២០៩] យតោ ច ខ្វាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ
ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិ-
នវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី ។ អថាហំ^(២) ភិ-
ក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្ស-
មណាព្រហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ
សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចញ្ញាសី ។ ញ្ញាណាញ្ច

១ ឱ. ម. អភិសម្ពុទ្ធាតិ ។ ២ អថខ្វាហំ ។

ឆទ្ធិន្ទ្រិយវគ្គ

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឆន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

[២១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតមិនទាន់ដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ
នូវឆន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
ឥតមានសេចក្តីដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក
មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
និងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស អស់កាលត្រឹមណោះ ។

[២១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលណាតថាគតដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការ
រលាស់ចេញ នូវឆន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
នោះ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
ឥតមានសេចក្តីដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ-
លោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណ-
ព្រាហ្មណ៍និងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ។ សេចក្តីដឹង

ឆឡិន្ទ្រយវគ្គោ

បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ^(១)

អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុនព្ពហេតិ ។

[២២១] តីណិមាទិ ភិក្ខុវេ សង្ខិយានិ ។ កតមាទិ

តីណិ ។ សត្តិទ្រិយំ បុរិសិទ្រិយំ ជីវិតទ្រិយំ ។ សមាទិ

ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ សង្ខិយានីតិ ។

[២២១] តីណិមាទិ ភិក្ខុវេ សង្ខិយានិ ។ កតមាទិ

តីណិ ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិទ្រិយំ អញ្ញិទ្រិយំ អញ្ញា-

តារិទ្រិយំ ។ សមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ សង្ខិយានីតិ ។

១ ឱ. ម. ចេតោវិមុត្តិ ។

ឆទ្សីត្រ័យវគ្គ

និងសេចក្តីឃើញកើតឡើងដល់តថាគតថា សេចក្តីរួចវិសេសរបស់តថា-
គតមិនត្រូវបំបែកប្រើក៏ទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ
ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានឡើយ ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឥត្តិឥន្ទ្រិយ ១ បុរិសិឥន្ទ្រិយ ១ ជីវិ-
តិឥន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៣ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអនញ្ញាតញ្ញាស្សាមីតិឥន្ទ្រិយ^(១) ១
អញ្ញាតិឥន្ទ្រិយ^(២) ១ អញ្ញាតាវិឥន្ទ្រិយ^(៣) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ
មាន ៣ ប្រការដូច្នោះឯង ។

១គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិមគ្គប្រាកដច្បាស់ដល់អ្នកប្រតិបត្តិថា អាត្មា
អញនឹងដឹងច្បាស់នូវធម៌ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងក្នុងសង្សារវដ្តនេះ ។ ២ គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើង
ក្នុងហេតុទាំង ៦ តាំងអំពីសោតាបត្តិផលជាដើមទៅ ដោយអាការត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលខ្លួនមិន
ទាន់បានដឹង ។ ៣ គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងអរហត្តផលជាគុណដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងអំពី
មុន ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២២២] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កត-
 មាណិ បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្ធិយំ ។
 ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយាណិ ។

[២២៣] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទំ ឥន្ទ្រិយា-
 ណំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុនុត-
 វេហិ អន្តរាបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ
 ឧបហច្ចបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ
 អសង្ខារបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ស-
 សង្ខារបរិទិញាយី ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ឧទ្ធុ-
 សោតោ ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ ឯកតីដី
 ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ កោលដ្ឋោលោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ នេះមាន ៥ ប្រការ ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការ ដូច្នោះឯង ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញ
លេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះ
មានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយី
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ ជាអ-
សង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហត្ថ-
បរិនិព្វាយីនោះ ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាង
ឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ ជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមី ព្រោះមាន
ឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ ជាសកទាតាមី
ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមីនោះ ជា
ឯកពីដី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាតាមីនោះ ជា
កោលង្កោលៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឯកពីដីនោះ

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ

តតោ មុនុតវេហិ សត្តក្ខត្តំបរមោ ហោតិ តតោ
មុនុតវេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុនុតវេហិ
សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។

[២២៤] ឆយិមាទិ ភិក្ខុវេ សន្និយាទិ ។ កតមាទិ
ឆ ។ ចក្កុន្និយំ សោតិន្និយំ ឃានិន្និយំ ជិវ្ហិន្និយំ
កាយិន្និយំ មនិន្និយំ ។ សមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ ឆ
សន្និយានីតិ ។

[២២៥] ឆយិមាទិ ភិក្ខុវេ សន្និយាទិ ។ កតមាទិ
ឆ ។ ចក្កុន្និយំ សោតិន្និយំ ឃានិន្និយំ ជិវ្ហិន្និយំ
កាយិន្និយំ មនិន្និយំ ។

[២២៦] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សមេ-
សំ ឆន្នំ សន្និយានំ សមុទយញ្ច អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សា-
ទញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ បជាណាតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សោតាបន្នោ អរិនិ-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្មោទិបរាយណោតិ ។

ធម្មនិទ្ទេសវគ្គ

ជាសត្តក្ខត្តិបរមៈ ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់កោលង្កោលៈ
នោះ ជាធម្មានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់សត្តក្ខត្តិ-
បរមៈនោះ ជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានតន្ត្រីយ ៥ ទន់ជាងតន្ត្រីយរបស់
ធម្មានុសារីនោះ ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រីយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
តន្ត្រីយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្កតន្ត្រីយ ១ សោតិតន្ត្រីយ ១ យា-
និតន្ត្រីយ ១ ជិវ្ហិតន្ត្រីយ ១ កាយិតន្ត្រីយ ១ មនិតន្ត្រីយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តន្ត្រីយមាន ៦ ប្រការដូច្នោះឯង ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តន្ត្រីយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
តន្ត្រីយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្កតន្ត្រីយ ១ សោតិតន្ត្រីយ ១ យា-
និតន្ត្រីយ ១ ជិវ្ហិតន្ត្រីយ ១ កាយិតន្ត្រីយ ១ មនិតន្ត្រីយ ១ ។

[២២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់
ចេញនូវតន្ត្រីយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ
ហៅថាសោតាបន្ន មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀត មាន
សេចក្តីត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២២៧] ឆយិមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជិ ។ កតមាជិ
 ឆ ។ ចក្កុន្ទ្រិយំ សោតិទ្រិយំ ឃានិទ្រិយំ ជិវ្ហិទ្រិយំ
 កាយិទ្រិយំ មនិទ្រិយំ ។

[២២៨] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ
 ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា អនុ-
 ចាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរបំ ទីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិត-
 កាវោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញោជនោ សម្ម-
 ទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។

ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត

នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថាអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

ឆឡិន្ទ្រយវគ្គោ

[២២៩] ឆយិមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាជិ ។ កតមាជិ
 ឆ ។ ចក្កុន្ទ្រិយំ សោតិទ្រិយំ ហានិទ្រិយំ ធិន្ទ្រិយំ
 កាយិទ្រិយំ មនិទ្រិយំ ។

[២៣០] យាវកិវញ្ញាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ឆន្ទំ
 ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អា-
 ទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ ន អព្ពញ្ញាសី ។
 នេវ តាវាហំ ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ
 សព្វហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ ស-
 នេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា
 បច្ចញ្ញាសី ។

ឆន្ទ្រ្ទិយវគ្គ

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទ្រ្ទិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។

ឆន្ទ្រ្ទិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុឆន្ទ្រ្ទិយ ១ សោតិឆន្ទ្រ្ទិយ ១ ឃានិឆន្ទ្រ្ទិយ ១ ដ្បិឆន្ទ្រ្ទិយ ១ កាយិឆន្ទ្រ្ទិយ ១ មនិឆន្ទ្រ្ទិយ ១ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតនៅមិនទាន់ដឹង

ច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់

ចេញ នូវឆន្ទ្រ្ទិយ ៦ នេះដរាបណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត

ក៏មិនប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តី

ដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក

ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍និងមនុស្សជា

សម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ដរាបនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៣១] យតោ ច ខ្លាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ឆន្ទំ
 ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អា-
 ទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី ។ អថាហំ
 ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ
 សស្សមណព្រហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ
 អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចញ្ញាសី ។
 ញ្ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទចាទិ អកុប្បា
 មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុនព្ពរោតិ ។

[២៣២] ឆយិមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-
 មាទិ ន ។ ចក្កុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ យានិន្ទ្រិយំ ជិន្ទ្រិ-
 យំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាតថាគតដឹងច្បាស់តាម
 ពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ
 នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណោះទើបតថាគត
 ប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តី
 ដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក
 ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជា
 សម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។ មួយវិញទៀត សេចក្តីដឹងនឹងសេច-
 ក្តីឃើញ ក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា សេចក្តីរួចស្រឡះរបស់តថាគត
 មិនត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុត (ត្រឹមណោះហើយ)
 ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានឡើយ ។

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃា-
 និន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៣៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ឆន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ មុទយញ្ច
 អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច
 យថាក្ខតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ
 អាយស្មុន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ ។

[២៣៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ឆន្ទំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច
 អត្តដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យ-
 ថាក្ខតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្ម-
 ណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មុន្តោ
 សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

ឆទ្ធិត្រ័យវគ្គ

[២៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស
 និងការរលាស់ចេញ នូវត្រ័យ ៦ នេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួក
 សមណៈឬសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មាន
 អាយុទាំងនោះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់
 សមណៈឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួន
 ឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[២៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស
 និងការរលាស់ចេញ នូវត្រ័យ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ
 ផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មាន
 អាយុទាំងនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនិង
 ប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៣៥] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ចក្កុន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ចក្កុន្ទ្រិយ-
 សមុទយំ នប្បជានន្តិ ចក្កុន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ
 ចក្កុន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ សោតិន្ទ្រិ-
 យំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ
 នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយ-
 និរោធំ នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ
 នប្បជានន្តិ ។ នមេតេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ ។

[២៣៦] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ចក្កុន្ទ្រិយំ បជានន្តិ
 ចក្កុន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ ចក្កុន្ទ្រិយនិរោធំ ប-
 ជានន្តិ ចក្កុន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ សោ-
 តិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ម-
 និន្ទ្រិយំ បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ ម-
 និន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិ-
 បទំ បជានន្តិ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃ
 ចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 សោតិ្តន្ទ្រិយ ឃានិ្តន្ទ្រិយ ជិវ្ហិ្តន្ទ្រិយ កាយិ្តន្ទ្រិយ មនិ្តន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវសេចក្តីកើតនៃមនិ្តន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិ្តន្ទ្រិយ
 មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិ្តន្ទ្រិយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ ។ បេ ។ មិនធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ។

[២៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយ ដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹង
 ច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសោតិ្តន្ទ្រិយ ឃានិ្តន្ទ្រិយ
 ជិវ្ហិ្តន្ទ្រិយ កាយិ្តន្ទ្រិយ មនិ្តន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃមនិ្តន្ទ្រិយ
 ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិ្តន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិ្តន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ

ឆឡិន្ទ្រ័យវគ្គោ

វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បណា-
 យស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថព្វា ព្រហ្មញ្ញត្ថព្វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារន្តីតិ ។

ឆឡិន្ទ្រ័យវគ្គោ តតិយោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

នព្ពវោ ដីវិតញ្ញាយ

ឯកាកិញ្ញព្វា សុទ្ធកំ

សោតោ ទ្វេ អរហា^(១) ទ្វេ

សមណាព្រាហ្មណោន ចាតិ ។

១ ឱ. អរហតា ។

ឆទ្សីន្ទ្រិយវគ្គ

ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង
 សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំង
 នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ និង
 ប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ ឆទ្សីន្ទ្រិយវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃឆទ្សីន្ទ្រិយវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ១
- អំពីឥន្ទ្រិយ ៣ មានជីវិតិន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីឥន្ទ្រិយ ៣
- មានអញ្ញាតារិន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីការត្រាស់ដឹងតែម្យ៉ាង ១
- អំពីឥន្ទ្រិយ ៦ សុទ្ធ ១ អំពីព្រះសោតា ១ អំពីព្រះអរហន្ត
- មាន ២ លើក អំពីសមណព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៣៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

[២៣៨] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៣៩] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ ឥមេ-
សំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សា-
ទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បដាណាតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ^(១)នេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
 នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
 នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្សផង
 ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

១ ប្រែថា ជាអធិបតី (ជាធំ) គឺធម្មជាតិទាំងនេះមាននាទីផ្សេងៗគ្នាដូចអារម្មណ៍ជាសុខមាន
 មុខងារទទួលយកខាងសុខ អារម្មណ៍ជាទុក្ខ មានមុខងារខាងទុក្ខ ។ អដ្ឋកថា ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ សោតាបន្នោ អវិនិ-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២៤០] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាជិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៤១] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ
ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អា-
ជីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា អនុចាទា
វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ
ទីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ
អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា
វិមុត្តោតិ ។

[២៤២] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាជិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មាន កិរិយាមិនធ្លាប់ចុះក្នុងអបាយជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង ជាអ្នកមានការ ត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការ រលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះ (ចាក អាសវៈ) ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នក រួចស្រឡះ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៤៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទ-
 យញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-
 ណាញ្ច យថាក្ខតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេតេ^(១) ភិក្ខុវេ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សម-
 ណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន
 ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ
 វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារន្តិ ។

[២៤៤] យេហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រា-
 ហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច
 អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច យ-
 ថាក្ខតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយ-
 ស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

១ ឱ. ន ច បនេតេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាស
 ផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវតន្ត្រិយ ៥
 យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ
 មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចនូវសាមញ្ញផលឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួន
 ឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[២៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយៗ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង
 អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវតន្ត្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថា
 សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង
 ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវ
 សាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៤៥] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[១៤៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សុខិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយសមុ-
ទយំ នប្បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ សុ-
ខិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ
នប្បជានន្តិ ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ ទោម-
នស្សិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ
ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធំ
នប្បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ នប្បជាន-
នន្តិ ។ នមេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា
ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មុន្តោ សា-
មញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារន្តិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ឯណា
នីមួយៗមិនដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃ
សុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ
មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ មិនសន្មតថា
សមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិត
អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញ-
ផល ឬព្រាហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[២៤៧] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សុខិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ សុខិន្ទ្រិយ-
 សមុទយំ បដានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ សុ-
 ខិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ បដានន្តិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ប-
 ដានន្តិ ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ ។ ទោមនស្សិ-
 ន្ទ្រិយំ បដានន្តិ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ បដានន្តិ ឧបេក្ខិ-
 ន្ទ្រិយសមុទយំ បដានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធំ បដានន្តិ
 ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធកាមិនីបដិបទំ បដានន្តិ ។ តេ ច
 ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោ-
 សុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្ម-
 ណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តញ្ច ព្រហ្ម-
 ញ្ញត្តញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តីតិ ។

[២៤៨] បញ្ចំមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាទិ ។ កតមាទិ
 បញ្ចំ ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
 មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា
 នីមួយ ដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសុខិន្ទ្រិយ
 ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវ
 សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវ
 ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវ
 ការរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
 រលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថា
 ព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[២៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោម-
 នស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

[២៤៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុខិត្តិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សុខិត្តិយំ ។

[២៥០] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខិត្តិយំ ។

[២៥១] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។
 យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
 មនោសម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ សោមនស្សិត្តិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តីត្រេកអរនោះ
 ដែលកើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សុខិន្ទ្រិយ ។

[២៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខ និងសេចក្តីមិន
 ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តី
 ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៥២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។
 យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អ-
 សាតំ មនោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

[២៥៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ
 ខោ ភិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំ-
 នាសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។
 ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

[២៥៤] បញ្ចមាជិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាជិ
 បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
 មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[២៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរ
 នោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ទោមនស្សន្ទ្រិយ ។

[២៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិទ្ធន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន
 មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី ប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិទ្ធន្ទ្រិយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៥៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សន្ទ្រិយ ១
 ទោមនស្សន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិទ្ធន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៥៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សុខិន្ទ្រិយំ ។

[២៥៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
 សម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៥៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។
 យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
 មនោសម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៥៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខិនិងសេចក្តីត្រេកអរនោះ
 ដែលកើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សុខិន្ទ្រិយ ។

[២៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីត្រេក
 អរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តីត្រេកអរ
 នោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[២៥៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ នោមនស្សិទ្ធិយំ ។ យំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ
 មនោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ នោមនស្សិទ្ធិយំ ។

[២៥៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។ យំ ខោ
 ភិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំនាសាតំ
 វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។

[២៦០] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច សុខិទ្ធិយំ យញ្ច
 សោមនស្សិទ្ធិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៦១] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច ទុក្ខិទ្ធិយំ យញ្ច
 នោមនស្សិទ្ធិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៦២] តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ អ-
 ទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចិទ្ធិយានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

[២៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយនេះហៅថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

[២៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយ និងសោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ជាសុខវេទនា ។

[២៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយ និងទោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

[២៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថា ជាអទុក្ខសុខវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៦៣] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៦៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
ភិក្ខុវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយសម្ម-
ស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
សុខិន្ទ្រិយំ ។

[២៦៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ
ភិក្ខុវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយ-
សម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៦៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។
យំ ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ
មនោសម្មស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១
ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
កាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែល
កើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។

[២៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែល
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិន
ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តី
ត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៦៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទោមនស្សិទ្ធិយំ ។ យំ
ខោ ភិក្ខុវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ ម-
នោសម្មស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ ទោមនស្សិទ្ធិយំ ។

[២៦៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។ យំ
ខោ ភិក្ខុវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំនា-
សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។

[២៦៩] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច សុខិទ្ធិយំ យញ្ច
សោមនស្សិទ្ធិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៧០] តត្រ ភិក្ខុវេ យញ្ច ទុក្ខិទ្ធិយំ យញ្ច
ទោមនស្សិទ្ធិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។

[២៧១] តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ អ-
ទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋញ្ច ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ
ឥមាទិ បញ្ចិទ្ធិយានិ បញ្ច ហុត្វា តីណិ ហោន្តិ តីណិ
ហុត្វា បញ្ច ហោន្តិ បរិយាយេនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[២៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រ-
ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរ
នោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្មស្ស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ទោមនស្សន្ទ្រិយ ។

[២៦៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិន
មែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

[២៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយ
និងសោមនស្សន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាសុខវេទនា ។

[២៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយ
និងទោមនស្សន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

[២៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឧបេក្ខិ-
ន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ ចែកជា ៥ ឬបំប្រួញមកជា ៣ ក៏បាន
ឬ ៣ ចែកជា ៥ ក៏បាន ដោយបរិយាយដូច្នោះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៧២] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

[២៧៣] សុខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ សុខិន្ទ្រិយំ ។ សោ សុខិតោ វ សមាណោ សុខិ-
តោស្មីតិ បដាណាតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ធម្មស្ស
និរោធា យន្តដ្ឋំ វេទយិតំ សុខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច
ឧប្បន្នំ សុខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ រូបសមតីតិ បដា-
ណាតិ ។

[២៧៤] ទុក្ខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្ប-
ជ្ជតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ទុក្ខិតោ វ សមាណោ ទុក្ខិតោ-
ស្មីតិ បដាណាតិ តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ធម្មស្ស
និរោធា យន្តដ្ឋំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច
ឧប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ រូបសមតីតិ បដា-
ណាតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១
ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យនូវផស្សៈ ដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាល
បើដល់នូវសេចក្តីសុខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវ
សេចក្តីសុខ រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ
ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែល
បុគ្គលបានសោយហើយ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សុខិន្ទ្រិយនោះ
ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។

[២៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវ
សេចក្តីទុក្ខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ
រមែងដឹងច្បាស់ថា ទុក្ខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវ
ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយ
ហើយ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះ
រលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[២៧៥] សោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ សុមនោ វ សមា-
 នោ សុមនោស្មីតិ បដាណតិ តស្សេវ សោមនស្សវេទ-
 និយស្ស ធម្មស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ សោម-
 នស្សវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
 តំ និរុជ្ឈតិ តំ រូបសមតីតិ បដាណតិ ។

[២៧៦] ទោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ ទុម្មនោ វ សមា-
 នោ ទុម្មនោស្មីតិ បដាណតិ តស្សេវ ទោមនស្សវេទនិ-
 យស្ស ធម្មស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ ទោម-
 នស្សវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ
 តំ និរុជ្ឈតិ តំ រូបសមតីតិ បដាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[២៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្សិន្ធិយកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ
 កាលបើមានចិត្តរីករាយ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្ត
 រីករាយ រមែងដឹងច្បាស់ថា សោមនស្សិន្ធិយឯណាកើតឡើងហើយ
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈ ជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈ
 នោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ សោមនស្សិន្ធិយនោះក៏រលត់ទៅ
 សោមនស្សិន្ធិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃ
 សោមនស្សវេទនានោះឯង ។

[២៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សិន្ធិយរមែងកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ
 កាលបើតូចចិត្តក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកតូចចិត្ត រមែងដឹង
 ច្បាស់ថា ទោមនស្សិន្ធិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គល
 បានសោយហើយ ទោមនស្សិន្ធិយនោះក៏រលត់ទៅ ទោមនស្សិន្ធិយ
 នោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា
 នោះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៧៧] ឧបេក្ខាវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។ សោ ឧបេក្ខកោ វ សមាណោ
 ឧបេក្ខកោស្មីតិ បដាណតិ តស្សេវ ឧបេក្ខាវេទនិ-
 យស្ស ធម្មស្ស និរោធិយន្តជ្ជំ វេទយិតំ ឧបេក្ខា-
 វេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ តំ និរុដ្ឋ-
 តិ តំ រូបសមតីតិ បដាណតិ ។

[២៧៨] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ កក្កដានំ សង្ឃ-
 ដ្ឋនសមោធាណា ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិជិត្យត្តតិ
 តេសំ យេវ កក្កដានំ ធាណការនិក្ខេតាយា តជ្ជា
 ឧស្មា សា និរុដ្ឋតិ^(១) រូបសមតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ សុខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុ-
 ខិទ្ធិយំ ។ សោ សុខិតោវ សមាណោ សុខិតោស្មីតិ
 បដាណតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ធម្មស្ស និរោធិ-
 យន្តជ្ជំ វេទយិ តំ សុខវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជំ^(២)

១ឱ. ម. ឯត្តន្តវេសាតតិសទ្ធាអត្ថិ។២ម. ឧប្បជ្ជតិ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះ អាស្រ័យនូវផស្សៈ ជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនា ។ បុគ្គលនោះ កាលបើមាន ចិត្តព្រងើយក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យ នូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបាន សោយហើយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះ ក៏រលត់ទៅឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះ ក៏ស្ងប់ រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនានោះឯង ។

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយកើតឡើងភ្លើង រមែងកើតឡើង ព្រោះការព្វតនិងប្រជុំចុះនៃឈើពំនួតពីរកំណាត់ ចំហាយឯណាដែលកើតឡើងអំពីឈើពំនួតនោះ ចំហាយនោះក៏រលត់ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅព្រោះដាក់ឈើពំនួតទាំងនោះទីទៃពីគ្នា យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជា បច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះ កាលបើដល់នូវសេចក្តីសុខ ក៏រមែង ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ រមែងដឹងច្បាស់ ថា សុខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជា បច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវារុគោ

សុខិទ្ធិយំ តំ និរុដ្ឋតិ តំ រូបសមតីតិ បជាណតិ ។
 ទុក្ខាវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ។ បេ ។ សោម-
 នស្សវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ។ ទោមនស្ស-
 វេទនិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ។ ឧបេក្ខាវេទនិយំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។ សោ
 ឧបេក្ខកោ វ សមាណោ ឧបេក្ខកោស្មីតិ បជាណតិ
 តស្សេវ ឧបេក្ខាវេទនិយស្ស ធម្មស្ស និរោធា
 យន្តជ្ជំ វេទនិយំ ឧបេក្ខាវេទនិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ តំ និរុដ្ឋតិ តំ រូបសមតីតិ
 បជាណតីតិ ។

[២៧៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិយាណិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ ទុក្ខិទ្ធិយំ ទោមនស្សិទ្ធិយំ សុខិទ្ធិយំ សោ-
 មនស្សិទ្ធិយំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

សុខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់
 ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ លេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យ
 នៃឧបេក្ខាវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើមានចិត្តព្រងើយ ក៏រមែង
 ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ រមែងដឹងច្បាស់ថា
 ឧបេក្ខិន្ទ្រិយឯណាភើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃ
 ឧបេក្ខាវេទនាភើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ឧបេ-
 ក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់
 ផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនានោះឯង យ៉ាងនោះដែរ ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ សុខិន្ទ្រិយ ១
 សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

[២៨០] ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុណោ អប្បមត្តស្ស
អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខិន្ទ្រិ-
យំ ។ សោ ឯវំ បដាណាតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ ឥទំ
ទុក្ខិន្ទ្រិយំ តព្វា ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសដ្ឋារំ
សប្បច្ចយំ តព្វា អនិមិត្តំ អនិទានំ អសដ្ឋារំ អប្បច្ចយំ
ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ
ទុក្ខិន្ទ្រិយព្វា បដាណាតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសមុទយព្វា បដា-
ណាតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយនិរោធព្វា បដាណាតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ
ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសិ និរុជ្ឈតិ តព្វា បដាណាតិ ។
កត្ត^(១) ចុប្បជ្ជំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆ អកុសលេហិ
ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បប-
មជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឯត្ត ចុប្បជ្ជំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ
អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ
ទុក្ខិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ^(២) ។

១ ម. តត្ត ។ ២ ឱ. ឧបសំហាសិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ រមែងកើតឡើងដល់ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅ កិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះថា ទុក្ខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ទុក្ខិន្ទ្រិយ នោះឯងប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទុក្ខិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិន មានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះមិនមានទេ ។ ភិក្ខុ នោះដឹងច្បាស់ នូវទុក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខិន្ទ្រិយ ផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយផង ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងហើយ ក្នុងទីឯណា ក៏រលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្ដេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងបឋមជ្ឈាននេះ តែងរលត់ទៅឥតមានសេស សល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្ដីពិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៩១] ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោម-
នស្សិទ្ធិយំ ។ សោ ឯវំ បដាណតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ
ឥទំ ទោមនស្សិទ្ធិយំ តព្វា ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ
សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តព្វា^(១) អនិមិត្តំ អនិទានំ អ-
សង្ខារំ អប្បច្ចយំ ទោមនស្សិទ្ធិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ
នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ទោមនស្សិទ្ធិយព្វា បដា-
ណតិ ទោមនស្សិទ្ធិយសមុយទព្វា បដាណតិ ទោ-
មនស្សិទ្ធិយនិរោធព្វា បដាណតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ ទោ-
មនស្សិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តព្វា បដាណតិ ។
កត្ត ចុប្បជ្ជំ ទោមនស្សិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា អជ្ឈត្តំ
សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ
សមាទិដំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។
ឯត្ត ចុប្បជ្ជំ ទោមនស្សិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។

១ ឱ. តំ វត ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុត្ត

[២៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ រមែងកើតឡើង ដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅ កិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះ មិនមានទេ ។ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់ នូវហេតុកើតឡើងនៃទោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃ ទោមនស្សិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត ទោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទី ឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្ដេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេស សល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះស្ងប់ស្ងាត់ នៃវិតក្កៈនិងវិចារៈ រមែងចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានមានសេចក្ដីជ្រះថ្លាខ្លាំងក្នុង សន្តាន មានភាពនៃចិត្តដ៏ខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មាន តែបីតិរិយសុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតឡើងក្នុងទុតិយជ្ឈាននេះតែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។

សុខិត្តិយវគ្គោ

អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ទោមនស្សិទ្ធិ-
យស្សនិរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតិ ។

[២៨២] ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិសុ-

ទិទ្ធិយំ ។ សោ ឯវំ បដាណតិ ឧប្បជ្ជំ ខោ មេ ឥទំ

សុខិទ្ធិយំ តព្វា ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសដ្ឋារំ

សប្បច្ចយំ តព្វា អនិមិត្តំ អនិទានំ អសដ្ឋារំ អប្បច្ចយំ

សុខិទ្ធិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ

សុខិទ្ធិយព្វា បដាណតិ សុខិទ្ធិយសមុទយព្វាប-

ដាណតិ សុខិទ្ធិយនិរោធព្វា បដាណតិ យត្ត ចុប្បជ្ជំ

សុខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តព្វា បដាណតិ ។

កត្ត ចុប្បជ្ជំ សុខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធិ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ឧបេក្ខកោ ច វិហារតិ

សតោ ច សម្បដាណោ សុខព្វា កាយេន បដិសំវេទេតិ

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទោ-
មនស្សិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

[២៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកសុខិន្ទ្រិយ រមែងកើត
ឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុត
កម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា សុខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ សុខិន្ទ្រិយ
នោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ
ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសុខិន្ទ្រិយនោះមិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ
មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។
ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃ
សុខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសុខិន្ទ្រិយផង មួយវិញ
ទៀត សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេស
សល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះសុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្ដេច
ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខា
ផង មានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈផង ទទួលនូវសុខដោយនាមកាយផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

យន្តំ អរិយា អាចិក្ខុន្តិ ឧបេក្ខុកោ សតិមា សុខវិហារ-
 វិតិ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ
 សុខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អញ្ញាសិ សុខិទ្ធិយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ
 ឧបសំហារតិ ។

[២៨៣] ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ សោ-
 មនស្សិទ្ធិយំ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ ឧប្បន្នំ ខោ
 មេ ឥទំ សោមនស្សិទ្ធិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ ស-
 និទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិទានំ
 អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ សោមនស្សិទ្ធិយំ ឧប្បន្និស្សតីតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ សោមនស្សិទ្ធិយញ្ច បជា-
 ណតិ សោមនស្សិទ្ធិយសមុទយញ្ច បជាណតិ សោ-
 មនស្សិទ្ធិយនិរោធឯញ្ច បជាណតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ សោម-
 នស្សិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជាណតិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុត្ត

ព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាននោះថា
 ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ
 ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ។ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងតតិយជ្ឈាននុ៎ះ រមែងរលត់ទៅ
 ឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់
 នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

[២៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្សិន្ទ្រិយតែងកើតឡើង
 ដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅ
 កិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់
 យ៉ាងនេះថា សោមនស្សិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ សោ-
 មនស្សិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកប
 ដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសោមនស្សិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត
 មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើងហេតុនុ៎ះ
 មិនមានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់
 នូវហេតុកើតឡើងនៃសោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃ
 សោមនស្សិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត សោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទី
 ឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

កត្ត ចុប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស
 ច បហាណ បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្តជ្ជមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
 អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញាសិ សោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ
 ឧបសំហារតិ ។

[២៨៤] ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
 អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេ-
 ក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បដាណតិ ឧប្បន្នំ ខោ មេ
 ឥនំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ តព្វ ខោ សនិមិត្តំ សនិណា-
 នំ សសដ្ឋារំ សប្បច្ចយំ តព្វ ខោ អនិមិត្តំ អ-
 និណានំ អសដ្ឋារំ អប្បច្ចយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ឧបេក្ខិន្ទ្រិ-
 យព្វ បដាណតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសមុទយព្វ បដាណតិ

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ព្រោះអស់ទៅនៃសោមនស្សនិងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងហើយក្នុងចតុត្ថជ្ឈាននុ៎ះ ទើបរលត់ទៅ ឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

[២៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយរមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្តៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

ឧបេក្ខិទ្ធិយនិរោធា បដាណាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ ឧ-
 បេក្ខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តព្វ បដាណាតិ ។
 កត្ត ចុប្បន្នំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយតនំ ស-
 មតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 ឯត្ថ ចុប្បន្នំ ឧបេក្ខិទ្ធិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។
 អយំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ឧបេក្ខិទ្ធិយស្ស
 និរោធំ តថត្តាយ ចិត្តំ ឧបសំហារតីតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សុទ្ធកក្ខា^(១) សោតោ អរហា^(២)
 ទ្វេ សមណព្រាហ្មណោ^(៣) ច
 វិកង្កេន តយោ វុត្តា
 អរហតោ^(៤) ឧប្បដិកេន ចាតិ ។

១ ឱ. ម. សុទ្ធិកក្ខា ។ ២ អរហំ ។ ៣ សមណព្រាហ្មណា ។ ៤ អរណិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃឧបេក្ខិទ្ធិយផង មួយវិញទៀត ឧបេក្ខិទ្ធិយ
 កើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់
 នូវទីនោះផង ។ ចុះឧបេក្ខិទ្ធិយ កើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់
 ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 កន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈដោយសព្វគ្រប់ ហើយចូលកាន់
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធ ។ ឧបេក្ខិទ្ធិយកើតឡើងក្នុងសញ្ញាវេទយិតនិរោធ
 នុ៎ះ ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ
 ហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃឧបេក្ខិទ្ធិយ ប្រមូលមកនូវចិត្ត
 ដើម្បីសេចក្តីពិត ។

ចប់ សុខិទ្ធិយវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃសុខិទ្ធិយវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីឥទ្ធិយសុទ្ធ ១ អំពីសោតាបន្នបុគ្គល ១ អំពី
- ភិក្ខុជាអរហន្ត ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍មានពីរលើក អំពីការ
- ចែកឥទ្ធិយមាន ៣ លើក អំពីសុខិទ្ធិយកើតឡើងព្រោះ
- អាស្រ័យផស្សៈដូចព្រន្ទតភ្លើង ១ អំពីភិក្ខុបានសម្រេច
- ឈាន ១ ។

ជរាវគ្គ

[២៨៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទនៃមិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វរាម ជិត
ក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគចេញអំពីទីពួនសម្ងំ
(ផលសមាបត្តិ) ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ហើយទ្រង់គង់ហាលព្រះបិដ្ឋិ (ខ្នង)
ក្នុងទឹកម្តៅថ្ងៃខាងក្រោយ (ប្រាសាទ) ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយច្របាច់នូវព្រះកាយ នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដោយដៃ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

[២៨៦] អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចម្លែកណាស់ ព្រះអង្គ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះព្រះឆវិវណ្ណរបស់ព្រះអង្គមិនបរិសុទ្ធផ្លូវផង
ដូចអំពីមុនឡើយ ទាំងព្រះអង្គវ័យវៈក៏ធ្លុះជ្រាយ មានព្រះចម្មៈជ្រួញជ្រើរ
ព្រះកាយក៏ទន់ទោរ ការប្រែប្រួលនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ
សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៨៧] ឯវញ្ញតំ អាណន្ទ ហោតិ ជរាជម្មោ យោ-
 ព្វញ្ញោ ព្យាធិជម្មោ អាហារក្សេ មរណាជម្មោ ជីវិតេ ។ ន
 ចេវ តាវ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ឆរិវណ្ណោ បរិយោទាតោ
 សិចិលានិ ច ហោន្តិ កត្តានិ សន្តានិ វសិជាតានិ បុ-
 តោ បញ្ចារោ ច ហោតិ កាយោ ទិស្សតិ ច ឥន្ទ្រិយា-
 ណំ អញ្ញាចត្តំ ចក្កុន្ទ្រិយស្ស សោតិន្ទ្រិយស្ស ឃានិន្ទ្រិ-
 យស្ស ជិវិន្ទ្រិយស្ស កាយិន្ទ្រិយស្សាតិ ។ ឥទមរោច
 ភកាវ ឥណំ វត្ថា សុកតោ អថាបរំ ឯតទរោច សត្តា

[២៨៨] ធិ តំ ជម្ពីជវេ អត្ថ
 ទុព្វណ្ណករណីជវេ
 តាវ មនោរមំ ពិម្ពំ
 ជរាយ អភិមទ្ធិតំ ។
 យោមិ វស្សសតំ ជីវេ
 សព្វេ មច្ចុបរាយនា
 ន កិញ្ចំ បរិវេន្តតិ
 សព្វមេវាភិមទ្ធិតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

[២៨៧] អើ អានន្ទ ពាក្យនុ៎ះមែនហើយ ជរាធម៌រមែងមាននៅ
ត្រង់អវយវៈដែលកំពុងចម្រើន ព្យាធិធម៌ មាននៅត្រង់ការដែលមិនមាន
រោគ មរណធម៌ក៏មាននៅត្រង់ជីវិត ។ ឆរិវណ្ណ (របស់តថាគត) មិន
បរិសុទ្ធផូរផងដូចមុនទេ ទាំងអង្គវាយវៈក៏ជូរជ្រាយ មានស្បែកជ្រួញ
ជ្រើរ កាយក៏ទន់ទោរ ការប្រែប្រួលនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ
សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជីវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដ
មែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ភាសិតនេះហើយ លុះព្រះ
សុគតទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះរួចហើយ ទើបព្រះសាស្តាត្រាស់តាថានេះ
តទៅទៀតដូច្នោះ

[២៨៨] ថ្វីយសរិវៈនោះ រមែងមានក្នុងកាលដែលចាស់
អាក្រក់ក្នុងកាលដែលជរា ធ្វើឲ្យមានសម្បុរអាក្រក់ អត្ត-
ភាពជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ក៏ត្រូវជរាគ្របសង្កត់ដោយពិត ។
ពួកសត្វទាំងអស់មានមច្ចុប្បព្រឹត្តទៅខាងមុខ ទោះជនឯណា
រស់នៅអស់ ១០០ ឆ្នាំក្តី ជននោះចៀសវាងនូវមច្ចុតិចតួចក៏ពុំ
រួច មច្ចុតែងញាំញីនូវសត្វទាំងអស់តតសល់ឡើយ ។

ជំពូកទី១

[២៨៩] សារត្តិនិទានំ ។ អថខោ ឧណ្ណាកោ
 ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កងំ សារាណីយំ
 វិទិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទរោច

[២៩០] បញ្ចមាទិ កោ កោតម ឥន្ទ្រិយានិ ជា-
 នារិសយានិ ជាតាកោចរាទិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោចរិ-
 សយំ បច្ចុនុកោន្តិ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ចក្កុន្ទ្រិយំ
 សោតិទ្ធរិយំ យានិទ្ធរិយំ ជិវ្ហិទ្ធរិយំ កាយិទ្ធរិយំ ។
 ឥមេសំ នុ ខោ កោ កោតម បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ ជា-
 នារិសយានំ ជាតាកោចរានំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោ-
 ចរិសយំ បច្ចុនុកោន្តានំ កិ បទិសរណំ កោ ច
 នេសំ កោចរិសយំ បច្ចុនុកោតីតិ ។

ជរាវគ្គ

[២៨៧] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះ ឯងឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តី
 រីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 និងពាក្យដែលគួរព្យកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧណ្ណាក-
 ព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា

[២៨៧] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥន្ទ្រិយ៥យ៉ាងនេះ មាន
 វិស័យផ្សេង ។ គ្នាមានអារម្មណ៍ផ្សេង ។ គ្នា រមែងមិនទទួលនូវអារម្មណ៍
 និងវិស័យនៃគ្នានិងគ្នាឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុឥន្ទ្រិយ ១
 សោតិឥន្ទ្រិយ ១ ឃានិឥន្ទ្រិយ ១ ជីវ្ហិឥន្ទ្រិយ ១ កាយិឥន្ទ្រិយ ១ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដែល
 មានវិស័យផ្សេង ។ គ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេង ។ គ្នា មិនទទួលនូវអារម្មណ៍
 និងវិស័យនៃគ្នានិងគ្នា ចុះសភាវៈដូចម្តេច រមែងទទួលនូវអារម្មណ៍និង
 វិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៩១] បញ្ចមាទិ ព្រាហ្មណា ឥន្ទ្រិយាទិ ធានាវិ-
 សយាទិ ធានាកោចរាទិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោចរិស-
 យំ បច្ចុនុកោន្តិ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ចក្កុន្ទ្រិយំ សោ-
 តិទ្ធរិយំ យាទិទ្ធរិយំ ជិវ្ហិទ្ធរិយំ កាយិទ្ធរិយំ ។ ឥមេសំ
 ខោ ព្រាហ្មណា បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ធានាវិសយានំ ធា-
 នាកោចរានំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស កោចរិសយំ បច្ចុនុ-
 កោន្តានំ មនោ បដិសរណំ មនោ ច នេសំ កោចរិ-
 សយំ បច្ចុនុកោតីតិ ។

[២៩២] មនស្ស បន ភោ កោតម កី បដិសរ-
 ណាន្តិ ។ មនស្ស ខោ ព្រាហ្មណា សតិ បដិសរណាន្តិ ។

[២៩៣] សតិយា បន ភោ កោតម កី បដិសរ-
 ណាន្តិ ។ សតិយា បន ខោ ព្រាហ្មណា វិមុត្តិ បដិស-
 រណាន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[២៩០] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះមានវិស័យផ្សេង ។
 គ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេង ។ គ្នា រមែងមិនទទួលនូវអារម្មណ៍និងវិស័យនៃ
 គ្នានិងគ្នា ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១
 យានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាល
 លើឥន្ទ្រិយទាំង ៥ យ៉ាងនេះ មានវិស័យផ្សេង ។ គ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេង ។
 គ្នា មិនទទួលនូវអារម្មណ៍និងវិស័យនៃគ្នានិងគ្នាហើយ មានតែចិត្តជា
 ទីពឹងទាំងចិត្តក៏រមែងទទួលនូវអារម្មណ៍និងវិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ។

[២៩២] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សតិជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។

[២៩៣] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់សតិ ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ វិមុត្តិជាទីពឹងរបស់សតិ ។

ជរាវគ្គោ

[១៩៤] វិមុត្តិយា បន កោ កោតម កី បដិ-
 សរណានិ ។ វិមុត្តិយា ខោ ព្រាហ្មណា និព្វានំ បដិសរ-
 ណានិ ។ និព្វានស្ស បន កោ កោតម កី បដិសរ-
 ណានិ ។ អច្ចុសរា^(១) ព្រាហ្មណា បញ្ចុ ធាសត្វិ បញ្ចុស្ស
 បរិយន្តំ កហេតុំ ។ និព្វានោកដំ ហិ ព្រាហ្មណា ព្រហ្ម-
 ចរិយំ វុស្សតិ និព្វានបរាយនំ និព្វានបរិយោសាននិ ។

[២៩៥] អថខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ ភកវតោ
 កាសិតំ អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភ-
 កវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្វិលំ កត្វា បក្កាមិ ។

[២៩៦] អថខោ ភកវា អចិរបក្កន្តេ ឧណ្ណាកេ
 ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឱ. ម. អជ្ឈបរំ ។

ជរាវគ្គ

[២៩៤] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ និព្វានជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកកន្លង
 ហួសប្រស្នាហើយ អ្នកមិនអាចកាន់យកនូវទីបំផុតនៃប្រស្នាបានឡើយ ។
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថាមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ ឈមទៅកាន់និព្វាន មាន
 និព្វានប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មាននិព្វានជាទីបំផុត ។

[២៩៥] គ្រានោះឯង ឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍ ក៏ត្រេកអរអនុមោ-
 ទនានូវភាសិតនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំលា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ងើរចេញទៅ ។

[២៩៦] គ្រានោះ កាលឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍ ចៀសចេញទៅ
 មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[២៩៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ក្កជាតារំ វា ក្ក-
 ជាតារសាលា វា^(១) ឧត្តរាយ វា ចាចីនាយ វា វាត-
 ចាណ សុរិយេ ឧត្តច្ឆន្តេ វាតចានេន រស្មិយោ បរិ-
 សិត្វា កាយ បតិដ្ឋិតាតិ ។ បច្ឆិមាយំ ភន្តេ ភិត្តិ-
 យន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧណ្ណាកស្ស ព្រាហ្មណស្ស
 តថាគតេ សទ្ធា និវិដ្ឋា មូលជាតា បតិដ្ឋិតា ទទ្ធក
 អសំហារិយា សមណោន វា ព្រាហ្មណោន វា ទេវេន
 វា មារេន វា ព្រហ្មណ វា កេនចិ វា លោកស្មី ។
 ឥមម្ហិ ចេ ភិក្ខុវេ សមយេ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ
 កាលំ ករេយ្យ នត្តិ តំ សញ្ញោជនំ យេន សញ្ញា-
 ជនេន សញ្ញត្តោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ បុន ឥមំ
 លោកំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។

១ ឱ. ម. ក្កជាតារេ វា ក្កជាតារសាលាយំ វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះកំពូលឬសាលាដែលមាន

កំពូល មានបង្អួចក្នុងទិសខាងជើងឬទិសខាងកើត កាលបើព្រះអាទិត្យរះ

ឡើង រស្មីចូលទៅតាមបង្អួចហើយស្ថិតនៅក្នុងទីណា មានឧបមាយ៉ាង

ណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រស្មីស្ថិតនៅត្រង់ជញ្ជាំងទិសខាងលិច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍ មានសទ្ធាខ្ជាប់ខ្ជួនជាឫស

ស្ថិតនៅមាំមួនចំពោះតថាគត ទោះសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី

មារក្តី ព្រហ្មក្តី នរណាមួយក្នុងលោកក្តី មិនងាយបំបែរឲ្យងាកចេញ

បានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យ

នេះ បើឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍ ធ្វើមរណកាល ឧណ្ណាកព្រាហ្មណ៍ដែល

ប្រកបដោយសញ្ញាជនឯណាហើយ គប្បីមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត

សញ្ញាជននោះមិនមានទេ ។

ជពវគ្គោ

[២៩៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 សាកេតេ វិហារតិ អញ្ញនវនេ មិគទាយេ ។ តត្រ ខោ
 ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អត្ថិ នុ ខោ ភិក្ខុវេ បរិ-
 យាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 តានិ បញ្ច ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ
 តានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ហោន្តិតិ ។ ភកវំមូលកា ដោ
 ភន្តេ ធម្មា ភកវំនេត្តិកា ភកវំបដិសវណា សាធុ វត
 ភន្តេ ភកវំនុយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស កាសិតស្ស
 អត្តោ ភកវំតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធាវស្សន្តិតិ ។ បេ ។

[២៩៩] អត្ថិ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ តានិ បញ្ច ពលានិ
 ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ តានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 ហោន្តិ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចុទ្ធិយានិ តានិ បញ្ច
 ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ តានិ បញ្ចុទ្ធិ-
 យានិ ហោន្តិ ។

ជរាវគ្គ

[២៩៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃអញ្ជ្រៃជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹក ទៀបនគរ
 សាកេត ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះ គឺពលៈ ៥
 ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះ គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយ
 ឯណា បរិយាយនោះមានដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាប្រសគល់ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គសូមអារាធនា សូម
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បំភ្លឺសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះឲ្យទាន បើពួកភិក្ខុបាន
 ស្តាប់ព្រះវាចារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចង់ចាំបាន ។ បេ ។

[២៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥
 នោះក៏គឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះក៏គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមានដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះក៏គឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥
 ឯណា ពលៈ ៥ នោះក៏គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា
 បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៣០០] យំ ភិក្ខុវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ សទ្ធាពលំ
 យំ សទ្ធាពលំ តំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ វិយិទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ វិយ-
 ពលំ យំ វិយពលំ តំ វិយិទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ
 សតិពលំ យំ សតិពលំ តំ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ តំ សមាធិពលំ យំ សមាធិពលំ តំ សមា-
 ធិន្ទ្រិយំ យំ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ បញ្ញាពលំ យំ បញ្ញាពលំ
 តំ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

[៣០១] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ នទី ចាមីនទិដ្ឋា
 ចាមីនចោណា ចាមីនបញ្ញា តស្ស មជ្ឈេ ទីចោ ។
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាកម្ម តស្ស
 នទិយា ឯកោ សោតោត្រូវ សទ្ធិ កច្ឆតិ ។ អត្ថិ
 បន ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាកម្ម តស្ស
 នទិយា ទ្វេ សោតាទិត្រូវ សទ្ធិ កច្ឆន្តិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

[៣០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយឯណា សទ្ធិន្ទ្រិយ
 នោះក៏គឺសទ្ធាពលៈ សទ្ធាពលៈឯណា សទ្ធាពលៈនោះក៏គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ
 វិរិយន្ទ្រិយឯណា វិរិយន្ទ្រិយនោះក៏គឺវិរិយពលៈ វិរិយពលៈឯណា វិរិយ-
 ពលៈនោះក៏គឺវិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយឯណា សតិទ្រិយនោះ ក៏គឺសតិពលៈ
 សតិពលៈឯណា សតិពលៈនោះ ក៏គឺសតិទ្រិយសមាធិទ្រិយឯណា
 សមាធិទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈ
 នោះក៏គឺសមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយឯណា បញ្ញាទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ
 បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញាទ្រិយ ។

[៣០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេហូរទៅទិសខាងកើត
 ទេរទៅទិសខាងកើត ឈមទៅទិសខាងកើត កោះក៏មាននៅត្រង់
 កណ្តាលនៃទន្លេនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលដល់នូវការ
 រាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា
 បរិយាយនោះរមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ហេតុ
 ដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវ
 បរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

ជរាវគ្គោ

[៣០២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ
 បរិយាយំ អាភម្ម តស្សា នទិយា ឯកោ សោតាត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ តស្ស ទីបស្ស បុត្តិ-
 មន្តេ ឧទកំ យញ្ច បច្ឆិមន្តេ ឧទកំ ។ អយំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាភម្ម តស្សា នទិ-
 យា ឯកោ សោតាត្រូវ សង្ខំ កច្ចតិ ។

[៣០៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាភម្ម តស្សា នទិយា ទ្វេ សោតានិត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចន្តិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ តស្ស ទីបស្ស ឧត្តរន្តេ
 ឧទកំ យញ្ច ទត្តិណាន្តេ ឧទកំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាភម្ម តស្សា នទិយា ទ្វេ
 សោតានិត្រូវ សង្ខំ កច្ចន្តិ ។

ជរាវគ្គ

[៣០២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងកើតនៃកោះនោះ និងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងលិចនៃកោះនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះ ។ ដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជាបរិយាយ ។

[៣០៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងជើងនៃកោះនោះ និងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងត្បូងនៃកោះនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះ ។ ដល់នូវការរាប់ថា ទន្ទេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជាបរិយាយយ៉ាងណាមិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៣០៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ
 សទ្ធាពលំ យំ សទ្ធាពលំ តំ សទ្ធិន្ទ្រិយំយំ វិយិទ្រិ-
 យំ តំ វិយពលំ យំ វិយពលំ តំ វិយិទ្រិយំ យំ
 សតិទ្រិយំ តំ សតិពលំ យំ សតិពលំ តំ សតិទ្រិយំ
 យំ សមាធិទ្រិយំ តំ សមាធិពលំ យំ សមាធិពលំ
 តំ សមាធិទ្រិយំ យំ បញ្ញាទ្រិយំ តំ បញ្ញាពលំ យំ
 បញ្ញាពលំ តំ បញ្ញាទ្រិយំ ។

[៣០៥] បញ្ចន្ទំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភារិតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវញ្ចោតោវិ-
 មុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

[៣០៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 សាវត្ថិយំ វិហារតិ បុព្វកោដ្ឋកេ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា
 អាយស្មន្តំ សាវីបុត្តំ អាមន្តេសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយឯណា សទ្ធិន្ទ្រិយ
 នោះក៏គឺសទ្ធាពលៈ សទ្ធាពលៈឯណា សទ្ធាពលៈនោះក៏គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ
 វិរិយន្ទ្រិយឯណា វិរិយន្ទ្រិយនោះក៏គឺវិរិយពលៈ វិរិយពលៈឯណា វិរិយ-
 ពលៈនោះក៏គឺវិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយឯណា សតិទ្រិយនោះក៏គឺសតិពលៈ
 សតិពលៈឯណា សតិពលៈនោះក៏គឺសតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយឯណា
 សមាធិទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈ
 នោះក៏គឺសមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយឯណា បញ្ញាទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ
 បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញាទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំង
 ឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះបានចម្រើន
 បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែង នូវតន្ទ្រិយទាំង ៥ ហើយសម្រាន្តនៅ ។

[៣០៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះ
 ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សួរបញ្ជាក់ព្រះសាវីបុត្តដ៏មានអាយុថា

ជំពូកទី១

[៣០៧] សទ្ធិបាសិ ត្វំ សារីបុត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយំ ការិតំ
 ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ អមត-
 បរិយោសាដំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អ-
 មតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ អមតបរិយោសាដំ ។

[៣០៨] ន ខ្វាហំ ភន្តេ ឯត្ថ ភកវតោ សទ្ធាយ
 កច្ឆាមិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ការិតំ ពហុលី-
 កតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ អមតបរិយោ-
 សាដំ ។ យេសញ្ញា តំ ភន្តេ អញ្ញាតំ^(១) អទិដ្ឋំ អវិទិតំ
 អសទ្ធិកតំ អបស្សិតំ^(២) បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ
 សទ្ធាយ កច្ឆេយ្យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ
 អមតបរិយោសាដំ ។ យេសញ្ញា ខោ ឯតំ ភន្តេ

១ ឱ. ម. អញ្ញាតមស្ស ។ ២ ឱ. អដ្ឋសិតំ ។

ជរាវគ្គ

[៣០៧] ម្ចាស់សារីបុត្ត អ្នកជឿដែរឬ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គល
 ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ
 មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថាបញ្ញាទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅ
 កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣០៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនលុះដោយការជឿ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងដំណើរនុ៎ះទេ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅ
 កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនោះលុះតែពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិន
 ធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ប្រទះដោយ
 ប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជនដទៃក្នុងដំណើរនុ៎ះថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។
 ថាបញ្ញាទ្រិយដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជា
 ធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈ
 ជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះ បើពួកជនឯណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ និក្ខដ្ឋា
 តេ តត្ថ និព្វិចិកិច្ឆា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយនំ
 អមតបរិយោសានំ ។ មយ្ហញ្ច ខោ ឯតំ ភន្តេ ញាតំ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ និក្ខដ្ឋាហំ
 តត្ថ^(១) និព្វិចិកិច្ឆា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយនំ
 អមតបរិយោសានន្ទ្រិ ។

[៣០៩] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យេសញ្ញា តំ សារី-
 បុត្ត អញ្ញាតំ អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ អបស្សិតំ
 បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ សទ្ធាយ កច្ឆេយ្យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ
 ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយនំ

១ ឱ. បរេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយប្រាជ្ញា
 ហើយ ពួកជននោះឥតមានសង្ស័យ ឥតមានជឿងច្ងល់ក្នុងដំណើរនុ៎ះ
 ឡើយ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ថាបញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ
 ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរនុ៎ះ ឯខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះ
 ដោយប្រាជ្ញាហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឥតមានសង្ស័យ ឥតមានជឿងច្ងល់ក្នុង
 ដំណើរនុ៎ះទេ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចម្រើន ធ្វើ
 ឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅអមតៈ បានអមតៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣០៧] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ
 ថាដំណើរនោះ ពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិនឃើញ មិនយល់ មិនទាន់
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនទាន់ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជន
 ដទៃក្នុងដំណើរនុ៎ះ សទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចម្រើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល
 ហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ

ជរាវគ្គោ

អមតបរិយោសានំ ។ បេ។ បញ្ញាដ្ឋិយំ ការិតំ ពហុលី-
 កតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោ-
 សានំ ។ យេសព្វោ ខោ ឯតំ សារីបុត្ត ញាតំ ទិដ្ឋំ
 វិទិតំ សច្ចិកតំ បស្សិតំ បញ្ញាយ និក្ខេដ្ឋា តេ តត្ថ
 និព្វិចិកិច្ឆា សទ្ធិដ្ឋិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោ-
 កដំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ បេ។
 បញ្ញាដ្ឋិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ
 អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានន្តិ ។

[៣១០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 សារត្តិយំ វិហារតិ បុព្វារាមេ មិការមាត្យប្បាសានេ ។ តត្រ
 ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥដ្ឋិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ

ជរាវគ្គ

មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញាទ្រុយ ដែលបុគ្គលចម្រើន ធ្វើឲ្យ
 ក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្ត
 ទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដំណើរនុ៎ះ បើពួក
 ជនឯណា ធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយ
 ប្រាជ្ញា ពួកជននោះមិនមានសង្ស័យ មិនមានងឿងឆ្ងល់ក្នុងដំណើរនោះ
 ឡើយ ថាសទ្ធិទ្រុយដែលបុគ្គលចម្រើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជា
 ធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈ
 ជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញាទ្រុយ ដែលបុគ្គលចម្រើន ធ្វើឲ្យក្រាស់
 ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតិឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣១០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងប្រាសាទរបស់មិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម
 ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរ
 ពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចម្រើន ធ្វើ
 ឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវតន្ត្រីយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខ្លាចណាស្រេត

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។
ភក្កវម្មលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣១១] ឯកស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយស្ស ការិ-
តត្តា ពហុសីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាក-
រោតិ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណី-
យំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។ កតមស្ស ឯ-
កស្ស ។ បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

[៣១២] បញ្ញវតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស តទន្ធយ-
យា សទ្ធា សណ្ឋាតិ តទន្ធយំ រិយំ សណ្ឋាតិ តទន្ធយ-
យា សតិ សណ្ឋាតិ តទន្ធយោ សមាធិ សណ្ឋាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
នេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃ
យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ។ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ បេ ។

[៣១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចម្រើន
ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលនូវឥន្ទ្រិយមួយ ទើបភិក្ខុជាខ្ញុំណាស្រេចប្រកាសនូវ
អរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ អាត្មាអញប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេច
ហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិន
មានឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយតែមួយគឺអ្វី ។ គឺបញ្ញាឥន្ទ្រិយ ។

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធាដែលសម្រេចទៅតាម
បញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំងនៅស៊ប់ រឺរិយៈដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយ
នោះក៏តាំងនៅស៊ប់ សតិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំង
នៅស៊ប់ សមាធិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញាឥន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំងនៅស៊ប់
ចំពោះអរិយសាវកដែលមានបញ្ញា ។

ជំពូកទី១

[៣១៣] ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឯកស្ស ឥន្ទ្រិ-
 យស្ស ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា វិណាសវោ ភិក្ខុ
 អញ្ញំ ព្យាករោតិ វិណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

[៣១៤] តំយេវ និទានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា វិណាសវោ ភិក្ខុ
 អញ្ញំ ព្យាករោតិ វិណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

ភក្កវិមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

ជរាវគ្គ

[៣១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវតន្ត្រីយម្មនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខ្លីណាស្រេចប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣១៤] និទានដដែលនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវតន្ត្រីយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខ្លីណាស្រេច ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវារុគោ

[៣១៥] ទ្ធិន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណាជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាជានីតិ ។

[៣១៦] កតមេសំ ទ្ធិន្នំ ។ អរិយាយ ច បញ្ញាយ
 អរិយាយ ច វិមុត្តិយា ។ យា ហិស្ស ភិក្ខុវេ អរិយា
 បញ្ញា តទស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យា ហិស្ស ភិក្ខុវេ
 អរិយាវិមុត្តិ តទស្ស សមាធិន្ទ្រិយំ ។

[៣១៧] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ កា-
 រិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាក-
 រោតិ ខីណាជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាជានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៣១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយពីរ ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣១៦] ឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ១ វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាបញ្ញាដ៏ប្រសើរឯណា របស់ភិក្ខុនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញាឥន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាវិមុត្តិដ៏ប្រសើរឯណា របស់ភិក្ខុនោះ វិមុត្តិនោះឈ្មោះថាសមាធិឥន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[៣១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជំពូកទី១

[៣១៨] តំយេវ និទានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ
 អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។
 ភតិវម្ភលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣១៩] ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នា-
 បរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាមីតិ ។

[៣២០] កតមេសំ ចតុន្នំ ។ វិយិទ្ធិយស្ស ស-
 តិទ្ធិយស្ស សមាធិទ្ធិយស្ស បញ្ញិទ្ធិយស្ស ។

ជរាវគ្គ

[៣១៨] និទានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង
 ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រេត ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹង
 ច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួច
 ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជា
 បូសគល់ ។ បេ ។

[៣១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បាន
 ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រេត ប្រ-
 កាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបាន
 ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
 ទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២០] ឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺវិរិយឥន្ទ្រិយ ១ សតិ-
 ឥន្ទ្រិយ ១ សមាធិឥន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៣២១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ

ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ

ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ

ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណមីតិ ។

[៣២២] តំយេវ និទានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ

ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទីណាសវោ

ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្ម-

ចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណមីតិ ។

ភកវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២២] និទានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ លេ ។

ជំពូកទី១

[៣២៣] បញ្ចន្តំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភារិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ
 ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាឆាមីតិ ។

[៣២៤] កតមេសំ បញ្ចន្តំ ។ សន្ទិទ្ធិយស្ស វិយិ-
 ទ្ធិយស្ស សតិទ្ធិយស្ស សមាធិទ្ធិយស្ស បញ្ញិទ្ធិ-
 យស្ស ។

[២៣៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ
 ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ
 ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាឆាមីតិ ។

ជរាវគ្គ

[៣២៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហន្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២៤] ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិវិធិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។

[៣២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហន្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣២៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្ខវា
 កោសម្ព័យំ វិហរតិ យោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មតា បិណ្ណោលការទ្វាដេន អញ្ញា
 ព្យាកតា ហោតិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជានីតិ ។

[៣២៧] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភក្ខវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ
 ភក្ខវន្តំ ឯតទរោចំ អាយស្មតា ភន្តេ បិណ្ណោលការទ្វា-
 ដេន អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិ-
 យំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣២២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យ
 នោះឯង ព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា
 អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
 ប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ-
 នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២៧] គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើប
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 បិណ្ឌោលការទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួច
 ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជរាវគ្គោ

[៣២៨] កី នុ ខោ ភន្តេ អត្តវសំ សម្បស្សមា-
 នេន អាយស្មតា បិណ្ណោលការទ្វាដេន អញ្ញា ព្យាក-
 តា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជមីតិ ។

[៣២៩] តិណ្ណំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានំ ការិ-
 តត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ណោលការទ្វាដេន ភិក្ខុនា
 អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជមីតិ ។

[៣៣០] កតមេសំ តិណ្ណំ ។ សតិទ្រិយស្ស
 សមាធិទ្រិយស្ស បញ្ញិទ្រិយស្ស ។

[៣៣១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ឥន្ទ្រិយានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ណោលការទ្វាដេន ភិក្ខុនា

ជរាវគ្គ

[៣២៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈ ដ៏មាន
អាយុ ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា
អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
ប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ-
នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បាន
ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង ទើបបិណ្ឌោលការទ្វាជកិក្ខុ ប្រ-
កាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្ម-
ចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបាន
ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
ទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣០] ឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ គឺសតិឥន្ទ្រិយ ១ សមា-
ធិឥន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាឥន្ទ្រិយ ១ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចម្រើន បានធ្វើ
ឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបបិណ្ឌោលការទ្វាជកិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជានីតិ ។

[៣៣២] ឥមាជិ ច ភិក្ខុវេ តីណិ ឥន្ទ្រិយានិ

កិមន្តានិ ។ ខយន្តានិ ។ កិស្សុ ខយន្តានិ ។ ជាតិ-

ជរាមរណាស្ស ។ ជាតិជរាមរណក្ខយន្តិ ខោ ភិក្ខុវេ

សម្មស្សមាណេន បិណ្ណោលការទ្វាដេន ភិក្ខុនា អញ្ញា

ព្យាកតា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ

ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
 បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
 នេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតន្ត្រីទាំង ៣ យ៉ាងនេះ
 មានអ្វីជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅ
 ជាទីបំផុតនៃអ្វី ។ នៃជាតិ ជរា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បិណ្ឌោលការទ្វាជភិក្ខុ ឃើញច្បាស់ថា ការអស់ទៅនៃជាតិ ជរា មរណៈ
 ដូច្នោះឯង ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិ
 អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡស-
 កិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជរាវត្តោ

[៣៣៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 អង្កេសុ វិហារតិ អាបណាជ្ជាម អង្កានំ និកមោ ។
 តត្រិ ខោ ភកវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ
 យោ សោ សារីបុត្តំ អរិយស្សារកោ តថាគតេ
 ឯកន្តកតោ អភិប្បសន្នោ^(១) ន សោ តថាគតេ វា
 តថាគតសាសនេ វា កង្កេយ្យ វា វិចិត្តិច្ឆេយ្យវាតិ ។

[៣៣៤] យោ សោ ភនេ អរិយស្សារកោ តថាគតេ
 ឯកន្តកតោ អភិប្បសន្នោ ន សោ តថាគតេ វា
 តថាគតសាសនេ វា កង្កេយ្យ វា វិចិត្តិច្ឆេយ្យ វា ។
 សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សារកស្ស ឯតំ ចានិកដ្ឋិ
 យំ អារទ្ធវិយោ វិហារិស្សតិ អកុសលានំ ធម្មានំ
 បហាធាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា
 ទទ្ធិបរក្កមោ អនិក្ខិត្តុបុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

[៣៣៥] យញ្ញិស្ស ភន្តេ វិយំ តទស្ស វិយិទ្ធិយំ ។
 សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សារកស្ស អារទ្ធវិយស្ស

១ ឱ. អបិ នុ សោ ។

ជរាវគ្គ

[៣៣៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះអាបណៈ របស់ពួកអ្នកស្រុកអង្គៈ
 ក្នុងដែនអង្គៈ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់នឹងព្រះ
 សារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់សារីបុត្ត អរិយសាវកឯណាជ្រះថ្លាតាំង
 នៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីជឿវិញ្ញាណប្តូរ
 សង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត នឹងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគត ទេឬ។

[៣៣៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អរិយសាវកឯណាជ្រះថ្លាតាំង
 នៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគតហើយ អរិយសាវកនោះមិនគប្បីជឿវិញ្ញាណ
 ប្តូរ ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត និងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគត
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា
 គប្បីនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺអរិយសាវកនោះនឹងប្រារព្ធនូវ
 សេចក្តីព្យាយាមដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង
 មាំមួន មិនជាក់ធ្លុះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

[៣៣៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាវិរិយៈឯណារបស់
 អរិយសាវកនោះ វិរិយៈនោះឈ្មោះថាវិរិយិទ្ធិយរបស់លោក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

ឯតំ ចាដិកដ្ឋំ យំ សតិមា ភវិស្សតិ បរមេន សតិ-
នេបក្កេន សមន្តាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរកាសិតម្បិ
សវិតា អនុស្សវិតា ។

[៣៣៦] យា ហិស្ស ភន្តេ សតិ តទស្ស
សតិដ្ឋិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សាវកស្ស
អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ ឯតំ ចាដិកដ្ឋំ យំ
វោស្សក្ការម្មណំ ករិត្វា លភិស្សតិ សមាដិ លភិស្សតិ
ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។

[៣៣៧] យោ ហិស្ស ភន្តេ សមាដិ តទស្ស
សមាដិដ្ឋិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយស្សាវកស្ស
អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ សម្មាសមាហិតចិត្តស្ស
ឯតំ ចាដិកដ្ឋំ យំ ឯវំ បដានិស្សតិ អនមតក្កោ
ខោ សំសារោ បុព្វា កោដិ នប្បញ្ញាយតិ អវិជ្ជា-
នីវរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញោជនា សន្ធាវតំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយ
ប្រាជ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ តែងនឹកបានចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមក
ជាយូរហើយផង នូវពាក្យសម្តីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

[៣៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសតិឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិទ្រិយររបស់លោក ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម
មានសតិម្តងខ្លះ រឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺធ្វើនូវព្រះ
និព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយនឹងបាននូវសមាធិ និងបាននូវភាវៈនៃចិត្ត
មានអារម្មណ៍តែមួយ ។

[៣៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិទ្រិយររបស់លោក ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យា-
យាម មានសតិម្តងខ្លះ មានចិត្តតាំងមាំដោយប្រពៃ នឹងនឹកសង្ឃឹម
នូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្សារមានទីបំផុត
កំណត់មិនបាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយដែល
មានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្ទោលទៅ

ជរាវត្តោ

សំសរតំ អរិដ្ឋាយត្វេវ តមោកាយស្ស អសេសវិរា-
 កនិរោធា សន្តមេតំ បទំ បណ្ឌិតមេតំ បទំ យទិទំ
 សព្វសង្ខារសមថោ សព្វបទិប្បទិនិស្សក្តោ តណ្ហាក្ខ-
 យោ វិរាតោ និរោធា និព្វានំ ។

[៣៣៨] យា ហិស្ស កន្តេ បញ្ញា តទស្ស
 បញ្ញិទ្ធិយំ ។ សន្នោ សោ កន្តេ អរិយស្សារកោ ឯវំ
 បទហិត្វា បទហិត្វា ឯវំ សវិត្វា សវិត្វា ឯវំ សមាទ-
 ហិត្វា សមាទហិត្វា ឯវំ បជាទិត្វា បជាទិត្វា ឯវំ
 អភិសទ្ធិហតិ ឥមេ ខោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ
 សុតា វ អហោសុំ តេនាហំ ឯតវហិ កាយេន ច
 ធុសិត្វា វិហារមិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជា^(១) បស្សាមីតិ ។

[៣៣៩] យាហិស្ស កន្តេ សទ្ធា តទស្ស សទ្ធិ-
 ទ្ធិយន្តិ ។

១ ឱ. បដិវិជ្ជា ។

ជរាវគ្គ

ត្រាច់រង្គាត់ទៅ ការប្រាសចាកតម្រេក និងការរលត់ឥតមានសេស
សល់នៃគំនរងងឹតគឺអវិជ្ជានុ៎ះឯង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់
រម្ងាប់ទៅនៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបក្កិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃ
តណ្ហាប្រាសចាកតម្រេក រលត់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

[៣៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាបញ្ញាឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថា បញ្ញាទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធានោះ បានផ្គូផ្គងស្រេចយ៉ាង
នេះ នឹករព្យកឃើញស្រេចយ៉ាងនេះ តម្កល់ទុកស្រេចយ៉ាងនេះ ដឹង
ច្បាស់ស្រេចយ៉ាងនេះ រមែងជឿស៊ប់យ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង
ជាធម៌ដែលអាត្មាអញធ្លាប់ស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះអាត្មា
អញរមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះ
ធ្លាយឃើញដោយប្រាជ្ញាផង ។

[៣៣៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសទ្ធាឯណារបស់
អរិយសាវកនោះ សទ្ធានោះ ឈ្មោះថាសទ្ធិទ្រិយរបស់លោក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៤០] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យោ សោ សារី-
 បុត្ត អរិយស្សាវកោ តថាគតេ ឯកន្តកតោ អភិប្ប-
 សន្នោ ន សោ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា
 កង្ខេយ្យ វា វិចិត្តិក្ខេយ្យ វា ។ សទ្ធស្ស ហិ
 សារីបុត្ត អរិយស្សាវកស្ស ឯតំ ចាដិកង្ខំ យំ អារទ្ធុ-
 រិយោ វិហារិស្សតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
 កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្ក្ត-
 មោ អនិក្ខិត្តុជុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

[៣៤១] យំ ហិស្ស សារីបុត្ត រិយំ តទស្ស
 រិយិទ្ធិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយស្សាវកស្ស
 អារទ្ធុរិយស្ស ឯតំ ចាដិកង្ខំ យំ សតិមា ភរិស្សតិ
 បរមេន សតិទេបក្កេន សមដ្ឋាកតោ ចិរកតម្បិ
 ចិរកាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៤០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត អរិយសាវកឯណាជ្រះថ្លាតាំងនៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីជឿងឆ្ងល់ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត និងចំពោះសាសនានៃ ព្រះតថាគតឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺនឹងប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមដើម្បី លះបង់នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុង កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

[៣៤១] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថារិយឯណារបស់អរិយសាវក នោះ រិយនោះឈ្មោះថារិយិទ្ធិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធាប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម នឹងនឹកសង្ឃឹម នូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា ដ៏ប្រសើរ តែងនឹកបាន ចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមកជាយូរហើយ ផង នូវពាក្យសម្តីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

ជពរត្តោ

[៣៤២] យា ហិស្ស សារីបុត្ត សតិ តទស្ស
 សតិដ្ឋិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយស្សារកស្ស
 អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិដោ ឯតំ ចាជិកដ្ឋិ យំ
 វោស្សត្តារម្មណំ ករិត្វា លភិស្សតិ សមាធិ លភិស្សតិ
 ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។

[៣៤៣] យោ ហិស្ស សារីបុត្ត សមាធិ តទ-
 ស្ស សមាធិដ្ឋិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិ-
 យស្សារកស្ស អារទ្ធវិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិដោ សម្មា-
 សមាហិតចិត្តស្ស ឯតំ ចាជិកដ្ឋិ យំ ឯវំ បដានិស្សតិ
 អនមតក្កោ ខោ សំសារោ បុព្វា កោជិ នប្បញ្ញាយតិ
 អវិជ្ជាជីវណានំ សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញោជនានំ សន្ធាវតំ
 សំសរតំ អវិជ្ជាយត្វេវ តមោកាយស្ស អសេសវិរាត-
 និរោដោ សន្តមេតំ បទំ បណ្ឌិតមេតំ បទំ យទិទំ
 សព្វសង្ខារសមថោ សព្វបទិប្បដិនិស្សក្កោ តណ្ហាហក្ខយោ
 វិរាតោ និរោដោ និព្វានំ ។

ជរាវត្ត

[៣៤២] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសតិឯណារបស់អរិយសាវក
នោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ជ្រិត
អរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសតិម្តងខ្លះ
នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ហើយ
នឹងបាននូវសមាធិ នឹងបាននូវភាវៈនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។

[៣៤៣] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់អរិយ-
សាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាល
សារីបុត្ត ជ្រិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មាន
សតិម្តងខ្លះ មានចិត្តតាំងមាំដោយប្រពៃ នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះ
ជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្សារមានទីបំផុតកំណត់មិន
បាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយ ដែលមានអវិជ្ជាជា
គ្រឿងរារាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់
ទៅ ការប្រាសចាកតម្រេក និងការរលត់ទៅឥតមានសេសសល់នៃគំនរ
ងងឹតគឺអវិជ្ជានុ៎ះឯង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់រម្ងាប់ទៅ
នៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិក្កិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃតណ្ហា
ប្រាសចាកតម្រេក រលត់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៤៤] យា ហិស្ស សារីបុត្ត បញ្ញា តទស្ស
 បញ្ញាទ្ធិយំ ។ សទ្ធោ សោ សារីបុត្ត អរិយស្សារគោ ឯវំ
 បទហិត្វា បទហិត្វា ឯវំ សរិត្វា សរិត្វា ឯវំ សមាទ-
 ហិត្វា សមាទហិត្វា ឯវំ បជានិត្វា បជានិត្វា ឯវំ អភិ-
 សទ្ធិហតិ ឥមេ ខោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ សុតា វ
 អហោសុំ តេនាហំ ឯតវហិ កាយេន ច ធុសិត្វា វិហារមិ
 បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ បស្សមីតិ ។

[៣៤៥] យា ហិស្ស សារីបុត្ត សទ្ធា តទស្ស
 សទ្ធិទ្ធិយន្តិ ។

ជរាវគ្គោ បញ្ចមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៤៤] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាបញ្ញាឯណាវរបស់អរិយសាវក
 នោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញាស្រ្តីយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត
 អរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធានោះ បានផ្គូផ្គងស្រេចយ៉ាងនេះ នឹករព្យក
 ឃើញស្រេចយ៉ាងនេះ តម្កល់ទុកស្រេចយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ស្រេច
 យ៉ាងនេះ រមែងជឿស្របយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌ដែល
 អាត្មាអញធ្លាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាអញ
 រមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះធ្លាយ
 ឃើញដោយប្រាជ្ញាផង ។

[៣៤៥] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសទ្ធាឯណា របស់អរិយសា-
 វកនោះ សទ្ធានោះឈ្មោះថា សទ្ធិស្រ្តីយរបស់លោក ។

ចប់ ជរាវគ្គ ទី ៥ ។

ជរាវគ្គោ

តិស្សុទ្ធានំ

ជរា ឧណ្ណាកោ ព្រហ្មណោ

សាកេតោ បុព្វកោដ្ឋកោ

បុព្វារាមេ ច ចត្តារិ

បិណ្ឌោលោ សទ្ធជេន តេ ទសាតិ ។

ជរាវគ្គ

ឧទ្ទាននៃជរាវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះជរា ១ អំពីឧណ្ណាក-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងក្រុងសា-
 កេត ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ១
 អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វាមមាន ៤ លើក អំពី
 ព្រះបិណ្ឌោលការទ្វាជៈ ១ អំពីអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ១
 រួមទាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 កោសលេសុ វិហារតិ កោសលាយំ ព្រាហ្មណក្កា-
 មេ ។ តត្រិ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

[៣៤៧] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ តិវច្ឆា-
 នកតា ចាលា សីហោ មិត្តរាជា តេសំ អក្កមក្ខាយតិ
 យទិទំ ថាមេន ជវេន សូរិយេន^(១) ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

[៣៤៨] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា ។
 សទ្ធិទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។ វិយិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធា-
 យ សំវត្តតិ ។ សតិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ

១ ឱ. ម. សូរេន ។

សូករខាតវគ្គ

[៣២៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែន កោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដឹងភិក្ខុ ទាំងឡាយថា

[៣២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃម្រឹគ ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ដោយកម្លាំងដោយសន្ទុះ ដោយ សេចក្តីភ្ញៀវក្លា ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយស្រេចលើ បញ្ញាទ្រិយប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់ ដោយ ការត្រាស់ដឹងដូច្នោះឯង ។

[៣២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាង ការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វិរិយទ្រិយ ជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វិរិយទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ ដឹង ។ សតិទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងសតិទ្រិយនោះ

សូករខាតវគ្គោ

ពោធិយ សំវត្តតិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ
ធម្មោ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ពោធិ-
បក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធិយ សំវត្តតិ ។

[៣៤៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ តិវច្ឆានក-
តា ចារណា សីហោ មិករាជា តេសំ អក្កមក្ខាយតិ
យទិទំ ថាមេន ជវេន សូរិយេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ បញ្ញាទ្រិយំ តេសំ
អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធិយាតិ ។

[៣៥០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្ខវា
មល្លកេសុ^(១) វិហារតិ ឧរុវេលកប្បំ នាម មល្លកានំ
និកមោ ។ តត្រិ ខោ ភក្ខវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

[៣៥១] យាវកីវព្វា ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
អរិយញ្ញាណំ ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិ-
យានំ សណ្ឌិតិ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អ-
រដ្ឋិតិ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
អរិយញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នម ឥន្ទ្រិយានំ
សណ្ឌិតំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អរដ្ឋិតិ ហោតិ ។

១ ឱ. ម. មល្លកេសុ ។

សូករខាតវគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សមាធិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សមាធិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បញ្ញាន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

[៣៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃម្រឹគ ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ ដោយកម្លាំង ដោយសន្ទុះ ដោយសេចក្តីភ្ញៀវក្លា ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើបញ្ញាន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹងដូច្នោះឯង ។

[៣៥០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះឧរុវេលកប្បរបស់ពួកអ្នកស្រុកមល្លក ក្នុងមល្លកជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

[៣៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណមិនបានកើតឡើងដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ មិនបានស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិតនៅកាលនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។

[៣៥២] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យាវកីវេញ ក្ខត្តា-
 ការស្ស ក្ខត្តំ ន ឧស្ស័តំ ហោតិ នេវ តាវ កោ-
 ចានសីនំ សណ្ឋិតិ ហោតិ នេវ តាវ កោចានសីនំ
 អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ក្ខត្តាការស្ស
 ក្ខត្តំ ឧស្ស័តំ ហោតិ អថខោ កោចានសីនំ សណ្ឋិតិ
 ហោតិ អថខោ កោចានសីនំ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យាវកីវេញ អរិយស្សាវកស្ស អរិយញ្ញាណំ
 ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សណ្ឋិតិ
 ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។
 យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស អរិយញ្ញាណំ
 ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ។ បេ ។ អវដ្ឋិតិ
 ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស វិយិទ្ធិ-
 យស្ស សតិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ។

[៣៥៣] បញ្ញាវតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស តទ-
 ទ្ធិយា សទ្ធា សណ្ឋាតិ តទទ្ធិយំ វិយំ សណ្ឋាតិ តទ-
 ទ្ធិយា សតិ សណ្ឋាតិ តទទ្ធិយោ សមាធិ សណ្ឋាតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

[៣៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះមានកំពូលដែលតែមិនទាន់
 លើកកំពូលត្រឹមណា បង្កង់ទាំងឡាយក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ បង្កង់
 ទាំងឡាយមិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះ
 តែផ្ទះមានកំពូលដែលគេលើកកំពូលឡើងកាលណា ទើបបង្កង់ទាំង-
 ឡាយស្ថិតនៅកាលនោះ បង្កង់ទាំងឡាយស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះឯង
 ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណ មិនទាន់កើតឡើង
 ដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ
 ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ មិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុះតែអរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ទើបឥន្ទ្រិយ
 ទាំង ៤ ។ បេ ។ ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ គឺអ្វី
 ខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១
 ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៣៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធារបស់អរិយសាវកអ្នកមាន
 ប្រាជ្ញាដ៏សមគួរដល់ប្រាជ្ញានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន វិរិយដ៏សមគួរដល់
 សទ្ធានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន សតិដ៏សមគួរដល់វិរិយនោះ ទើបស្ថិត
 នៅបាន សមាធិដ៏សមគួរដល់សតិនោះ ទើបស្ថិតនៅបាន ។

សូត្រខាតវគ្គោ

[៣៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 កោសម្ហិយំ វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អត្ថិ នុ ខោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ
 យំ បរិយាយំ អាភម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ
 សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បដានេយ្យ អសេក្ខោ ភិក្ខុ
 អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មីតិ បដា-
 នេយ្យាតិ ។ ភក្កវម្មុលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

[៣៥៥] អត្ថិ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ
 អាភម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ សេ-
 ក្ខោស្មីតិ បដានេយ្យ អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខ-
 មិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មីតិ បដានេយ្យ ។

[៣៥៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាភម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឋិតោ
 សេក្ខោស្មីតិ បដានាតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ

សូករខាតវគ្គ

[៣៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ ក្នុងទី
 នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា
 អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ
 គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយ
 ឯណា បរិយាយនោះមានដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាបូសគល់ ។ លេ ។

[៣៥៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុង
 សេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខ-
 បុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខ-
 បុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមាន ។

[៣៥៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅ
 ក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ
 ជាសេក្ខបុគ្គល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ

ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ យថាក្ខតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ
 យថាក្ខតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដិ បដិប-
 ធាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ
 សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឌិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជាធាត ។

[៣៥៧] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ ឥតិ
 បដិសញ្ញិត្តិ អត្ថិ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ ឯវំ ក្ខតំ តច្ចំ តចំ
 ធម្មំ ទេសេតិ យថា ភក្ខវាតិ ។ សោ ឯវំ បជាធាតិ
 នត្ថិ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា យោ ឯវំ ក្ខតំ តច្ចំ តចំ ធម្មំ ទេសេតិ
 យថា ភក្ខវាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ
 យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ
 សណ្ឌិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជាធាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

រមែងដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជា
 ហេតុឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសភាវៈរំលត់ទុក្ខ ដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិ-
 យាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

[៣៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល
 រមែងពិចារណាឃើញថា សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីសាសនា
 នេះ មាននរណាសម្តែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះដែរឬ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សមណៈបុព្វាហ្មណ៍
 ដទៃក្រៅអំពីសាសនានេះ មិនមាននរណាសម្តែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ
 ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជា
 សេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹង
 ច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៥៨] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ បញ្ចិ-
 ជ្ជិយានិ បដាណតិ សទ្ធិជ្ជិយំ វិរិយិជ្ជិយំ សតិជ្ជិយំ
 សមាធិជ្ជិយំ បញ្ញាជ្ជិយំ ។ យំកតិកានិ យំបរមានិ
 យំផលានិ យំបរិយោសានានិ ន ហោវ ខោ កាយេន
 ធុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតិ ។ អយំបិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាភម្ម សេក្ខោ
 ភិក្ខុ សេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឌិតោ សេក្ខាស្មីតិ បដាណតិ ។

[៣៥៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
 យាយំ អាភម្ម អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឌិ-
 តោ អសេក្ខាស្មីតិ បដាណតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អសេក្ខោ
 ភិក្ខុ បញ្ចិជ្ជិយានិ បដាណតិ សទ្ធិជ្ជិយំ វិរិយិជ្ជិយំ
 សតិជ្ជិយំ សមាធិជ្ជិយំ បញ្ញាជ្ជិយំ ។ យំកតិកានិ
 យំបរមានិ យំផលានិ យំបរិយោសានានិ កាយេន
 ច ធុសិត្វា វិហារតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតិ ។
 អយំបិ ខោ ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាភម្ម
 អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខក្ខមិយំ សណ្ឌិតោ អសេក្ខា-
 ស្មីតិ បដាណតិ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល រមែងដឹងច្បាស់នូវតន្ត្រីយទាំង ៥ គឺសទ្ធិត្រ្រិយ ១ រិយត្រ្រិយ ១ សតិ- ត្រ្រិយ ១ សមាធិត្រ្រិយ ១ បញ្ញាត្រ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលមិនទាន់ បានប៉ះពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ និងផលដែលជាទីបំផុត ដោយកាយនៅ ឡើយទេ គ្រាន់តែពិចារណាយើញព្នុះឆ្ងាយដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយ នេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

[៣៥៩] ចុះភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យ បរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ រមែងដឹង ច្បាស់នូវតន្ត្រីយទាំង ៥ គឺសទ្ធិត្រ្រិយ ១ រិយត្រ្រិយ ១ សតិត្រ្រិយ ១ សមាធិត្រ្រិយ ១ បញ្ញាត្រ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងបានប៉ះ ពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ និងផលដែលជាទីបំផុតដោយកាយផង ពិចារណា យើញព្នុះឆ្ងាយដោយប្រាជ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជា អសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើប ដឹងច្បាស់ថាអាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៦០] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អសេក្ខោ ភិក្ខុ ឆ
 ឥន្ទ្រិយានិ បដាធាតិ ចក្កុន្ទ្រិយំ សោតិទ្ធរិយំ យានិទ្ធរិ-
 យំ ធីរិទ្ធរិយំ កាយិទ្ធរិយំ មនិទ្ធរិយំ ។ ឥមាទិ ខោ ឆ
 ឥន្ទ្រិយានិ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ អបរិសេសា
 ជិរុដ្ឋិស្សន្តិ អញ្ញានិ ច ឆ ឥន្ទ្រិយានិ ន កុហិតិ
 កិស្មិតិ ឧប្បន្និស្សន្តិតិ បដាធាតិ ។ អយំបិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាភម្ម អសេក្ខោ
 ភិក្ខុ អសេក្ខុភូមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មិតិ បដា-
 ធាតិតិ ។

[៣៦១] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ ជន្ត-
 លានំ ចាលានំ បទដាតានិ សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ
 សមោធានំ កច្ឆន្តិ ហត្ថិបទំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ
 យទិទំ មហាន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យានិ កា-
 និចិ បទានិ ពោធាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញិទ្ធរិយំ បទំ តេសំ
 អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងដឹងច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៦ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះឯង គង់នឹងរលត់ទៅអស់ទាំងអស់គ្រប់អន្លើ ឥតមានសល់ផង ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ ដទៃទៀត គង់នឹងមិនកើតឡើងក្នុង កាលខ្លះ ៗ ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅ ក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញ ជាអសេក្ខបុគ្គល ។

[៣៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែល នៅលើផែនដី តែងប្រជុំក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រេចលើស្នាមជើងដំរី ប្រសើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេច មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគឺចំណែកធម៌ទាំងឡាយ ដែល ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ស្រេចលើបទគឺបញ្ញន្ទ្រិយ ប្រសើរជាង ឥន្ទ្រិយទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៦២] កតមាណិ ច ភិក្ខុវេ បទានិ ពោធាយ
 សំវត្តន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខុវេ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។
 វិយំន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ
 បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយំ បទំ តំ
 ពោធាយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។

[៣៦៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ ជន្ត្ត-
 លានំ ចាលានំ បទជាតានិ សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ
 សមោទានំ កច្ឆន្តិ ហត្ថិបទំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ
 យទិទំ មហន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យានិ
 កានិចិ បទានិ ពោធាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ បទំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

[៣៦៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សារកន្ធា
 លោហិតចន្ទនំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបត្តិយា ធម្មា បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបទដូចម្តេចដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគឺសទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺវិរិយន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
 ដឹង ។ បទគឺសតិទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺ
 សមាធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺបញ្ញាន្ទ្រិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

[៣៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែលនៅ
 លើផែនដី តែងប្រជុំចុះក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រេចលើស្នាមជើងដំរី ប្រ-
 សើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ស្រេចលើបទគឺបញ្ញាន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងបទទាំងអស់ ដោយការត្រាស់
 ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៣៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកក្លិនខ្លឹមឈើ ស្រេចលើ
 ក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងក្លិនខ្លឹមឈើទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៣៦៥] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។
 សន្និទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោ-
 ធាយ សំវត្តតិ ។ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ
 បញ្ញិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។

[៣៦៦] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សារកន្ធា
 លោហិតចន្ទនំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

[៣៦៧] ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 បញ្ចិទ្ធិយានិ ភារីតានិ ហោន្តិ សុភារីតានិ ។ កត-
 មស្មី ឯកធម្មេ ។ អប្បមាទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំ-
 ណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។
 វិរិយន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង បញ្ញាន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

[៣៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកក្លិនខ្លឹមឈើ ស្រេចលើក្លិន
 ខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងក្លិនខ្លឹមឈើទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៣៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ជាឥន្ទ្រិយដែល
 ភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចម្រើនដោយប្រពៃបាន ។ ធម៌ ១ គឺអ្វី ។
 គឺអប្បមាទ ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៦៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អប្បមាណោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចិត្តំ រក្ខតិ អាសវេសុ ច សាសវេសុ
 ច ធម្មេសុ ។ តស្ស ចិត្តំ រក្ខតោ អាសវេសុ ច
 សាសវេសុ ច ធម្មេសុ សទ្ធិន្ទ្រិយំបិ ការណាចារិប្បវី
 កច្ចតិ វិយំន្ទ្រិយំបិ ការណាចារិប្បវី កច្ចតិ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំបិ
 ការណាចារិប្បវី កច្ចតិ សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយំបិ ការណាចារិប្បវី កច្ចតិ
 បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំបិ ការណាចារិប្បវី កច្ចតិ ។

[៣៦៩] ឯវំបិ ខោ ភិក្ខុវេ ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស
 ភិក្ខុនោ បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ហោន្តិ សុការិតា-
 និតិ ។

[៣៧០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 ឧរុវេលាយំ វិហារតិ នន្ទា នេរញ្ញរាយ តីវេ អជចា-
 លនិក្រោធចេ បបមាភិសម្ពុទ្ធា ។ អថខោ ភក្កវតោ

សូករខាតវគ្គ

[៣៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអប្បមាទតើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះរក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ និងក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ កាលភិក្ខុនោះរក្សា ចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ និងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈទាំងឡាយ^(១) សទ្ធិន្ទ្រិយ ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា វិរិយន្ទ្រិយ ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា សតិន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា សមាធិន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា បញ្ញាន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា ។

[៣៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ជាឥន្ទ្រិយដែលភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចម្រើនដោយប្រពៃបាន ។

[៣៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅនាអជបាលនិគ្រោធចៀប ឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

១ ប្រារព្ធចំពោះចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ឃាត់នូវអាសវៈមិនឲ្យកើតឡើងបាន ឈ្មោះ ថារក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈ និងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ
 ឧទចាទិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ពហុលីកតានិ អ-
 មតោកដានិ ហោន្តិ អមតបរាយនានិ អមតបរិយោ-
 សានានិ ។ កតមានិ បញ្ចុ ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ការិតំ
 ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយនំ អម-
 តបរិយោសានំ ។ រិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាទិទ្ធិយំ
 បញ្ញិទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ
 អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ ឥមានិ បញ្ចុទ្ធិ-
 យានិ ការិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោកដានិ ហោន្តិ
 អមតបរាយនានិ អមតបរិយោសានានីតិ ។

[៣៧១] អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភកវតោ
 ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាមិ ពលវា
 បុរិសោ សម្មិញ្ចិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ
 វា ពាហំ សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្ត-
 រហិតោ ភកវតោ បុរតោ ចាតុរហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នៅក្នុងទីស្ងាត់ទ្រង់សម្លឹងនៅក្នុងផលសមាបត្តិ កើតព្រះហឫទ័យបរិវិតក្ក
 យ៉ាងនេះថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាង
 មុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ
 ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។
 វិរិយន្ទ្រិយ សតិឥន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មាន
 ព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ
 ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

[៣៧១] គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មដឹងនូវចេតោបរិវិតក្កនៃ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោកមកប្រា-
 កដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូចជាបុរសមានកម្លាំង
 លាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលា ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៧២] អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ
 ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា យេន ភក្កា តេនញ្ញុលីម្បណា-
 មេត្វា ភក្កវង្គំ ឯតទរោច ឯវមេតំ ភក្កា ឯវមេតំ
 សុកត បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ពហុលីកតានិ អ-
 មតោកដានិ ហោន្តិ អមតបរាយដានិ អមតបរិយោ-
 សាដានិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។ សទ្ធិទ្ធិយំ ការិតំ
 ពហុលីកតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ អ-
 មតបរិយោសាដំ ។ បេ ។ បញ្ចុទ្ធិយំ ការិតំ ពហុលី-
 កតំ អមតោកដំ ហោតិ អមតបរាយដំ អមតបរិ-
 យោសាដំ ។ ឥមាជិ បញ្ចុទ្ធិយានិ ការិតានិ ពហុលី-
 កតានិ អមតោកដានិ ហោន្តិ អមតបរាយដានិ អម-
 តបរិយោសាដានិ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៧២] គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មធ្វើសំពត់បង្កកឆៀងស្មា
 ម្ខាង ប្រណាម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥
 ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់
 កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។
 ចុះឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចម្រើនហើយ បាន
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះ
 និព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយដែល
 បុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះ
 និព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយ
 ទាំង ៥ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែង
 ជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះ
 និព្វានជាទីបំផុត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៧៣] ភូតបុញ្ញាហំ ភន្តេ កស្សបេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ
 ព្រហ្មចរិយំ អចរី តត្រិបិ មំ ឯវំ ជានន្តិ សហាកោ
 ភិក្ខុ សហាកោ ភិក្ខុតិ ។ សោ ខ្វាហំ ភន្តេ ឥមេ-
 សំយេវ បញ្ចន្តំ ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា
 កាមេសុ កាមច្ចន្តំ វិរាជេត្វា កាយស្ស ភេតា បរំ
 មរណា សុភតី ព្រហ្មលោកំ ឧបបន្នោ តត្រិបិ មំ ឯវំ
 ជានន្តិ ព្រហ្មា សហម្បតិ ព្រហ្មា សហម្បតីតិ ។

[៣៧៤] ឯវមេតំ ភក្ខវា ឯវមេតំ សុភត អហមេតំ
 ជាតាមិ អហមេតំ បស្សាមិ យថា ឥមាទិ បញ្ចន្ទ្រិយានិ
 ការិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោកទានិ ហោន្តិ អមត-
 បរាយនានិ អមតបរិយោសានានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៧៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីព្រេងនាយ ខ្ញុំព្រះ
អង្គបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះកស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុង
កាលណោះអ្នកផងតែងស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សហកភិក្ខុ សហក-
ភិក្ខុដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះនឿយណាយ ចាក
កាមច្នូន្ទៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវ
ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង លុះបែកជ្វាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើត
ក្នុងសុគតិព្រហ្មលោក ពួកទេវតាទាំងនោះ ក៏ស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងទី
នោះយ៉ាងនេះថា សហម្បតិព្រហ្ម សហម្បតិព្រហ្ម ដូច្នោះ ។

[៣៧៤] បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ
បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងហេតុនុះ
ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញហេតុនុះ ដូចជាឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចម្រើន
បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះ
និព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៨៥] ឯកំ សមយំ ភកវា រាជគហោ វិហារតិ
 កិឡិញ្ញក្សេដេ បព្វតេ សូករខាតាយំ ។ តត្រិ ខោ ភកវា
 អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ កី ធុ ខោ សារីបុត្ត
 អត្តវសំ សម្បស្សមាណោ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ
 វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ
 បវត្តតិ ។

[៣៧៦] អនុត្តរំ ហិ ភន្តេ យោគក្ខេមំ សម្បសុស-
 មាណោ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសា-
 សនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ បវត្តតីតិ ។

[៣៧៧] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អនុត្តរញ្ញំ សារីបុត្ត
 យោគក្ខេមំ សម្បស្សមាណោ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថា-
 គតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមា-
 ណោ បវត្តតីតិ ។

សូករខាតវត្ត

[៣៧៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងគុហា
 ឈ្មោះសូករខាតៈ នាភ្នំគិដ្ឋកូដទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់សារីបុត្ត
 ភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញនូវអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេចទើប
 ប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសា-
 សនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៧៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះតែភិក្ខុជាខីណាស្រព
 ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈដោយ
 ពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ក៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង
 ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៧៧] ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត ព្រោះ
 តែភិក្ខុជាខីណាស្រពពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេម
 ចាកយោគៈដោយពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង
 ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៧៨] កតមោ ច សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោក-
ក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថា-
កតេ វា តថាកតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បរ-
ត្តមាណោ បរត្តតីតិ ។

[៣៧៩] ឥធិ ភន្តេ ទីណាសវោ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ
ភាវេតិ ឧបសមកាមី សម្ពោធកាមី ។ វិយំន្ទ្រិយំ ភា-
វេតិ ។ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។
បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមកាមី សម្ពោធកាមី ។ អយំ
ខោ ភន្តេ អនុត្តរោ យោកក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ
ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាកតេ វា តថាកតសាសនេ វា
បរមនិបច្ចការំ បរត្តមាណោ បរត្តតីតិ ។

[៣៨០] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឯសោ ហិ
សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោកក្ខេមោ យំ សម្មស្សមាណោ
ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាកតេ វា តថាកតសាសនេ វា
បរមនិបច្ចការំ បរត្តមាណោ បរត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

[៣៧៨] ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាយើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តី កោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះ តថាគតផង ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៣៧៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខីណាស្រពក្នុងសាសនា នេះ ចម្រើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរ ទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ចម្រើនវិរិយន្ទ្រិយ ។ ចម្រើនសតិទ្ធិន្ទ្រិយ ។ ចម្រើនសមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ ។ ចម្រើនបញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់ រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខីណាស្រពពិចារណាយើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេម ចាកយោគៈនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុង ព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៨០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ តែភិក្ខុជាខីណាសុរព ពិចារណាយើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែល ក្សេមចាកយោគៈនុ៎ះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៥១] កតមោ ច សារីបុត្ត បរមនិបច្ចកាពោ
 យំ វិណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ
 វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ បវត្តតីតិ ។

[៣៨២] ឥធិ ភន្តេ វិណាសវោ ភិក្ខុ សត្វិ
 សការវោ វិហារតិ សប្បដិស្សោ ធម្មេ សការវោ វិហារតិ
 សប្បដិស្សោ សង្ឃេ សការវោ វិហារតិ សប្បដិស្សោ
 សិក្ខាយ សការវោ វិហារតិ សប្បដិស្សោ សមា-
 ធិស្មី សការវោ វិហារតិ សប្បដិស្សោ ។ អយំ ខោ
 ភន្តេ បរមនិបច្ចកាពោ យំ វិណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ
 វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាណោ
 បវត្តតីតិ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៨១] ម្នាលសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាខីណាស្រេព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៣៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខីណាស្រេព ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែង ក្នុងព្រះសាស្តា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះសង្ឃ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសិក្ខា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាខីណាស្រេព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

[៣៨៣] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឯសោ ហិ សារី-
 បុត្ត បរមនិបច្ចកាវោ យំ ទីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ
 វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមាដោ
 បវត្តតីតិ ។

[៣៨៤] សារត្ថិនិទានំ ។ បញ្ចមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិ-
 យាទិ ការិតាទិ ពហុលីកតាទិ អនុប្បដ្ឋានិ ឧប្បដ្ឋន្តិ
 ណញ្ញត្រ តថាគតស្ស ចាតុភាវា អរហតោ សម្មាសម្ពុ-
 ទ្ធស្ស ។ កតមាទិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិយិទ្ធិយំ
 សតិទ្ធិយំ សមាទិទ្ធិយំ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាទិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយាទិ ការិតាទិ ពហុលីកតាទិ អនុ-
 ប្បដ្ឋានិ ឧប្បដ្ឋន្តិ ណញ្ញត្រ តថាគតស្ស ចាតុភាវា
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៣៨៣] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត មែន
ហើយ ភិក្ខុជាខីណាស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែង
ប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសា-
សនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងនុ៎ះឯង ។

[៣៨៤] សារត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការ
នេះ ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែង
កើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាលដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះ
តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១
វិរិយន្ទ្រិយ ១ សត្តិទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបាន
ចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាល
ដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៨៥] បញ្ចំមានិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ការិតានិ
 ពហុលីកតានិ អនុប្បន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ ធាញ្ញត្រិ សុក-
 តវិនយា ។ កតមានិ បញ្ច ។ សន្ទិទ្ធរិយំ វិយិទ្ធរិយំ
 សតិទ្ធរិយំ សមាធិទ្ធរិយំ បញ្ញិទ្ធរិយំ ។ ឥមានិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចំន្ទ្រិយានិ ការិតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្ប-
 ន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ ធាញ្ញត្រិ សុកតវិនយាតិ ។

សូករខាតវគ្គោ ឆដោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សាលំ មល្លកំ សេក្ខោ ច បទេ សារេ បតិដ្ឋិតោ
 ព្រហ្មសូករខាតាយោ ឧប្បទេ អបេ ទុវេតិ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ដែលមិនទាន់
 កើត បើបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិន
 មែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សតិឥន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ដែល
 មិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង
 តែមិនមែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។

ចប់ សូករខាតវគ្គទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃសូករខាតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងដែនកោ-
 សល ១ ក្នុងមល្លកជនបទ ១ អំពីភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល ១ អំពី
 ស្នាមជើងដំរី ១ អំពីក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ ១ អំពីភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌
 រមែងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ឲ្យចម្រើន ១ អំពីសហម្បតិព្រហ្ម ១
 អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសូករខាតគុហា ១
 អំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយ ២ លើកដទៃទៀត ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៣៨៦] សាវត្ថិនិទានំ ។ បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិ-
យាណិ ការិតាណិ ពហុលីកតាណិ សញ្ញោជនានំ បហា-
នាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។
បញ្ញាទ្ធរិយំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយាណិ ការិតាណិ
ពហុលីកតាណិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តន្តិតិ ។

[៣៨៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ការិតាណិ
ពហុលីកតាណិ អនុសយសមុត្ត្យាតាយ សំវត្តន្តិ ។
កតមាណិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយំ ។
ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយាណិ ការិតាណិ ពហុលីក-
តាណិ អនុសយសមុត្ត្យាតាយ សំវត្តន្តិតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[៣៨៦] សាវត្ថិនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវ សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គល បានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ ទាំងឡាយ ។

[៣៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបាន ចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុ- សយកិលេស ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបាន ចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុ- សយកិលេស ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៣៣៨] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ការិតានិ
 ពហុសីកតានិ អន្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាណិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយានិ ការិតានិ ពហុសីកតានិ អន្ធាន-
 បរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិតិ ។

[៣៨៩] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ការិតានិ
 ពហុសីកតានិ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាណិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទ្រិយានិ ការិតានិ ពហុសីកតានិ អាសវានំ
 ខយាយ សំវត្តន្តិតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[៣៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបាន
 ចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ។
 ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ។

[៣៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចម្រើន
 បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំង-
 ឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យ
 ច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវារគ្គោ

[៣៩០] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ភារិតាណិ
 ពហុលីកតាណិ សញ្ញោជនាណំ បហាធាយ សំវត្តន្តិ
 អនុសយសមុក្សាតាយ សំវត្តន្តិ អន្ធានបរិញ្ញាយ សំ-
 វត្តន្តិ អាសវាណំ ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។
 សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ មេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ចិន្ទ្រិយាណិ ភារិតាណិ ពហុលីកតាណិ សញ្ញោជនាណំ
 បហាធាយ សំវត្តន្តិ អនុសយសមុក្សាតាយ សំវត្តន្តិ
 អន្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ អាសវាណំ ខយាយ សំ-
 វត្តន្តិតិ ។

[៣៩១] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយាណិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ មេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមាណិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិន្ទ្រិយាណិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ទំ
 ឥន្ទ្រិយាណំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្ធិន្ទំ ផលាណំ
 អញ្ញតរំ ផលំ ចាដិកទ្ធិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា
 ឧចាទិសេសេ អនាតាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៣៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវសញ្ញាជនៈ ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុសយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃ អាសវៈទាំងឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គល បានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវ សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលនូវអនុសយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

[៣៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ នេះ មាន ៥ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាផលទាំង ២ ផលណាមួយរមែងកើតប្រាកដ គឺបានអរហត្តផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះ សោត បើឧបាទានក្ខន្ធនៅសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់បានអនាគាមិ ផលដែរ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៣៩២] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាណិ
 បញ្ច ។ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។ ឥមាណិ ខោ
 ភិក្ខុវេ បញ្ចិទ្ធិយានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ
 ឥន្ទ្រិយានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្ត ផលា
 សត្តានិសំសា ចាជិកដ្ឋា ។ កតមេ សត្ត ផលា
 សត្តានិសំសា ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារា-
 ជេតិ ណោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាជេតិ
 អថ មរណាកាលេ អញ្ញំ អារាជេតិ ណោ ចេ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាជេតិ ណោ ចេ មរណា-
 កាលេ អញ្ញំ អារាជេតិ អថ បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ
 សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយាយ អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ
 ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ អសដ្ឋារបរិនិព្វាយី ហោតិ
 សសដ្ឋារបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧទ្ធុសោតោ ហោតិ អក-
 និដ្ឋកាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឥមេ សត្ត ផលា សត្តានិ-
 សំសា បដិកដ្ឋាតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[៣៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ លេ ។ បញ្ញាន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះ រមែងបានអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានអរហត្តផលយ៉ាង ឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ក៏គង់បានអរហត្តផលក្នុងកាលទៀបស្ងាប់ បើមិន បានអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិនបានអរហត្តផលក្នុង កាលទៀបស្ងាប់ទេ បុគ្គលនោះក៏គង់បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល បាន ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជា សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ព្រោះ អស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះតែបានចម្រើន បានធ្វើ ឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៣៩៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ជម្ពុ-
 ទីបកា រុក្ខា ជម្ពូ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

[៣៩៤] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា ។
 សទ្ធិទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញិ-
 ទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

[៣៩៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ជម្ពុ-
 ទីបកា រុក្ខា ជម្ពូ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា បញ្ញិ-
 ទ្ធិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[៣៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែល នៅក្នុងជម្លូង មានតែដើមព្រីង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំង នោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែល ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាង ធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៣៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយ ជាធម៌ជាចំ- ណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វិរិយទ្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាង ការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

[៣៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែល នៅក្នុងជម្លូង មានតែដើមព្រីង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំង នោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែល ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរ ជាងធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៣៩៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ទេវានំ
 តាវត្ថីសានំ រុក្ខា ចារិច្ចត្តកោ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា
 បញ្ញិទ្ធិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

[៣៩៧] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មា ។
 សទ្ធិទ្ធិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។ វិយិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោ-
 ធាយ សំវត្តតិ ។ សតិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។
 សមាធិទ្ធិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ
 ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[៣៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយរបស់
 ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិស្ស មានតែដើមបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ប្រាកដជាប្រសើរ
 ជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
 ធម៌ឯណានីមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាស្រ្តិយ
 ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៣៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិស្រ្តិយជាធម៌
 ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិស្រ្តិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
 ដឹង ។ វិរិយស្រ្តិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វិរិយស្រ្តិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សតិស្រ្តិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង ។ សមាធិស្រ្តិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ។
 បញ្ញាស្រ្តិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាស្រ្តិយនោះ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៣៩៨] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ទេវានំ
 តាវត្ថីសានំ រុក្ខា ចារិច្ចត្តកោ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា
 បញ្ញាដ្ឋិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

[៣៩៩] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ អសុ-
 រានំ រុក្ខា ចិត្តចាជសី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា
 បញ្ញាដ្ឋិយំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

[៤០០] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។
 សទ្ធិដ្ឋិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ
 សំវត្តតិ ។ បេ ។ បញ្ញាដ្ឋិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ
 ពោធាយ សំវត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៣៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយរបស់
ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិវ្យ មានតែដើមបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ប្រាកដជាប្រសើរ
ជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌
ឯណានីមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ
ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៣៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
ពួកអសុរ មានតែដើមច្រនៀង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំង
នោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែល
ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាង
ធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៤០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយជាធម៌ជា
ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់
ដឹង ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយ
នោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

[៤០១] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ អសុរាជំ
 រុក្ខា ចិត្តចាដលី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញាដ្ឋិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

[៤០២] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សុបណ្ណាជំ
 រុក្ខា កោដសិម្ពលី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញាដ្ឋិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

[៤០៣] កតមេ ច ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។
 សទ្ធិដ្ឋិយំ ភិក្ខុវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ
 សំវត្ថតិ ។ បេ ។ បញ្ញាដ្ឋិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ
 ពោធាយ សំវត្ថតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

[២០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកអសុរ មានតែដើមច្រនៀង ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូច
 ម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែក
 ខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ
 ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកគ្រុឌ មានតែដើមរកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេច
 មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញាទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយ
 ការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការ
 ត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិទ្រិយជាធម៌ជា
 ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញាទ្រិយនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៤០៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ សុបណ្ណា-
 ណំ វុក្ខា កោដសិម្ពលី តេសំ អក្កមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ
 ខោ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិទ្ធិយំ
 តេសំ អក្កមក្ខាយតិ យទិណំ ពោធាយាតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ សត្តមោ ។

តិស្សុទ្ធានំ

សញ្ញោជនា អនុសយា

បរិញ្ញា អាសវក្ខយា

ទ្វេ ជលា ចតុរោ វុក្ខា

វគ្គោ តេន បរុច្ចតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៤០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់
 ពួកគ្រុឌ មានតែដើមរកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេច
 មិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាង
 ការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញត្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយ
 ការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ចប់ ពោធិបក្ខិយវគ្គ ទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃពោធិបក្ខិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចម្រើនត្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ដើម្បី
 ដកចោលនូវអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងកាលយូរ ១ ដើម្បី
 កិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីផល ២ លើក អំពីដើមឈើ
 ៤ លើក ហេតុនោះបានជាហៅថាវគ្គ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តិស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

[៤០៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កង្កា នទី ទាថី-
ននិដ្ឋា ទាថីនទោណា ទាថីនបញ្ញា ។ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
ពហុសីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានទោណោ
និព្វានបញ្ញាហេ ។

[៤០៦] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ
កាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ ពហុសីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ
ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ញាហេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ កាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិវាទនិស្សិតំ
និរោធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី វិវិយំទ្ធិយំ សតិ-
ទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ កាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិវាទនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ ឯវ
ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
ពហុសីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានទោណោ
និព្វានបញ្ញាហេតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

[២០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កោនទៅដើម្បីលះបង់ ចម្រើននូវវិរិយន្ទ្រិយ សតិឥន្ទ្រិយ សមាធិឥន្ទ្រិយ បញ្ញាឥន្ទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤០៧] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធអ្ហាតិយាណិ សញ្ញា-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធអ្ហា-
តិយាណិ សញ្ញាជនាណិ ។

[៤០៨] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិយាណំ
សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ ប-
ហានាយ បញ្ចិទ្ធិយាណិ ភាវេតព្វាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិរាគនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ មេ ។
បញ្ញិទ្ធិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោ-
ធិនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចុន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិយាណំ សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហានាយ ឥមាណិ បញ្ចិទ្ធិ-
យាណិ ភាវេតព្វាណីតិ ។ (យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្តារិតំ តថា
វិត្តារេតព្វំ វិវេកនិស្សិតំ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរគ្គ

[៤០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[៤០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគួរចម្រើន ដើម្បីដឹង
ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីកិរិយាលៈបង់នូវសញ្ញាជនៈជា
ចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសន្តិទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក
អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ បេ ។
ចម្រើននូវបញ្ញាទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យ
នូវនិរោធិ បង្កោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥
នេះ ភិក្ខុគួរចម្រើនដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីកិរិយា
លះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត
ដែលឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា ពាក្យថា អាស្រ័យនូវវិវេក (ជាដើម)
បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ

[៤០៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កង្គា នទី ចាចីននិដ្ឋា
ចាចីនទោណា ចាចីនបញ្ចារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
បញ្ចិទ្ធិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិទ្ធិយានិ ពហុសីកោនោ
និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ចារោ ។

[៤១០] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចិទ្ធិយានិ
ភាវេន្តោ បញ្ចិទ្ធិយានិ ពហុសីកោនោ និព្វាននិដ្ឋោ
ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វានបញ្ចារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោ-
សវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ មេ ។
បញ្ចិទ្ធិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយ-
បរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ បញ្ចិទ្ធិយានិភាវេន្តោ បញ្ចិទ្ធិយានិ ពហុសីកោ-
នោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានទោណោ និព្វាន-
បញ្ចារោតិ ។

គង្គាទិបេយ្យាល

[៤០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត
 មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែង
 មានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅ
 រកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៤១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅ
 រកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវ
 រាគៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទី
 បំផុត ។ លេ ។ ចម្រើននូវបញ្ញាឥន្ទ្រិយ មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត
 កម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែង
 មានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរក
 ព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៤១១] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធអ្ហាតិយាណិ សញ្ញា-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
ឧទ្ធអ្ហាតិយាណិ សញ្ញាជនាណិ ។

[៤១២] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិយានំ
សញ្ញាជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ ប-
ហានាយ បញ្ចុទ្ធិយាណិ កាវេតព្វាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិយំ កាវេតិ រាគវិន-
យបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយ-
បរិយោសានំ រិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ ប-
ញ្ញិទ្ធិយំ កាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិ-
យោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឥមេសំ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិយានំ សញ្ញាជនានំ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមាណិ បញ្ចុទ្ធិយាណិ
កាវេតព្វាណីតិ ។

(យថា មក្កសំយុត្តេ ឯវំ កវតិ ឥទ្ធិយសំយុត្តំ) ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ អដ្ឋមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[២១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគួរចម្រើន ដើម្បីដឹង
ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែក
ខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវរាគៈជា
ទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត
ចម្រើននូវវិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ មានកិរិយា
កម្ចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវ
មោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ភិក្ខុគួរចម្រើន
ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ
ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (ក្នុងមគ្គសំយុត្តយ៉ាងណា ឥន្ទ្រិយ-
សំយុត្តក៏យ៉ាងនោះដែរ) ។

ចប់ គង្គាទិបេយ្យាល ទី ៨ ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ

តិស្សុទ្ធានំ

សញ្ញាជនា អនុសយា

អន្ទានំ អាសវក្ខយា

ទ្វេ ជលា សត្តានិសំសា

ចតុរក្ខា វក្កោ តេន បរុច្ចតីតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

គង្គាទិបេយ្យាល

ឧទ្ទាននៃឥន្ទ្រិយសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចម្រើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ដើម្បី
 ដកអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងកាលយូរ ១ ដើម្បីកិរិយា
 អស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីផលពីរយ៉ាង ១ អំពីអាទិសង្ស
 ប្រាំពីរយ៉ាង ១ អំពីដើមឈើ ៤ លើក ហេតុនោះបានជា
 ហៅថាវគ្គ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត ។

សម្មប្បធានសំយុត្តិ

[៤១៣] សារត្តិ ។ តត្រ ខោ ភគវា ។ មេ ។
 ឯតទពោច ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សម្មប្បធានា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ
 អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយ-
 មតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។
 ឧប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាទាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ អនុប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតំ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ ឧប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ វេបុល្លាយ ការទាយ
 ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 សម្មប្បធានាតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្តិ

[៤១៣] សាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។
ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធាននេះមាន ៤ ។
សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យា-
យាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់
កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំង-
ឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យ
កើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ
ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើត
ឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត
ទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើត
ឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនជំទូលាយ ឲ្យបរិបូណ៌
ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធានមាន ៤ នេះឯង ។

សម្មប្បធានសំយត្តំ

[៤០៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កដ្ឋា នទី ចាថីននិដ្ឋា
 ចាថីនចោណា ចាថីនបញ្ញា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ចត្តាហេ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តោ ចត្តាហេ សម្មប្ប-
 ធានេ ពហុសីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោ-
 ណោ និព្វានបញ្ញាហេ ។

[៤០៥] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តាហេ សម្មប្បធា-
 នេ ភាវេន្តោ ចត្តាហេ សម្មប្បធានេ ពហុសីកហេន្តោ
 និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញាហេ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិវិយំ
 អារកតិ ចិត្តំ បក្កុណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឧប្បដ្ឋានំ ចាប-
 កានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
 វាយមតិ វិវិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កុណ្ណាតិ បទហតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

[២១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត
 មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្ប-
 ធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន
 ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មាន
 ជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
 ព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជា
 អកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យ
 កើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បី
 លះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយសម្មហារវគ្គោ

អនុប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
 វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។
 ឧប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ
 ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ការធាយ ចារិយ្យិយា ឆន្ទំ
 ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទ-
 ហតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តាហោ សម្មប្បដ្ឋា-
 នេ កាវេន្តោ ចត្តាហោ សម្មប្បដ្ឋានេ ពហុសីកហេន្តោ
 និព្វាននិព្វោ ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ចហេតិ ។

ឆ ចាចីនតោ និព្វា
 ឆ និព្វា ច សមុទ្ធតោ
 ឯតេ ទ្វេ ឆ ទ្វាទស ហោន្តិ
 វគ្គោ តេន បរុច្ចតីតិ ។

(សម្មប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស កដ្ឋាបេយ្យាសិ សម្មប្ប-
 ដ្ឋានវសេន វិត្តាវេតព្វា) ។ វគ្គោ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវគ្គ

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើត ឡើងបាន ១ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើត ឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនជំទូលាយ ឲ្យបរិបូណ៌ ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

និយាយអំពីទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត ៦ លើក អំពី

ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅរកសមុទ្រ ៦ លើកទាំង ៦ លើក ២

ដង រុំរួមជា ១២ លើក ហេតុនោះទើបហៅថាវគ្គ ។

(គង្គាបេយ្យាលរបស់សម្មប្បធានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារតាមទំនង នៃសម្មប្បធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

តថាគ តំបទំ ក្វដំ

មូលំ សារេន វស្សិកំ

រាជា ចន្ទិមសុរិយា

វត្តេន ទសមំ បទំ ។

(អប្បមាទវក្កោ សម្មប្បធានវសេន វិត្តាវ-

តព្វោ) ។ វក្កោ ។

[៤០៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពលក-
 រណីយា កម្មត្តា កយិរន្តិ សព្វេ តេ បបរី និស្សាយ
 បបរិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ ពលករណីយា កម្មត្តា
 កយិរន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តាហេ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តា-
 ហេ សម្មប្បធានេ ពហុលីកហេតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

និយាយអំពីព្រះតថាគត ១ អំពីស្នាមជើង ១ អំពីមេដំបូល

ផ្ទះ ១ អំពីក្លិនឫស ១ អំពីក្លិនខ្លឹម ១ អំពីក្លិនផ្កាម្លិះ ១ អំពី

ស្តេចចក្រពត្តិ ១ អំពីព្រះចន្ទ្រ ១ អំពីព្រះអាទិត្យ ១ អំពី

សំពត់ ១ រួមជា ១០ ។

(អប្បមាទវគ្គ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមទំនងនៃសម្មប្ប-

ធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

[២១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការងារណាមួយដែលបុគ្គល

ត្រូវធ្វើដោយកម្លាំង លុះតែអាស្រ័យនឹងផែនដី ស្ថិតលើផែនដី ទើបធ្វើ

ការងារដែលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំងទាំងអស់នោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល

ទើបចម្រើននូវសម្មប្បធាន ២ ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសម្មប្បធាន ២ បាន យ៉ាង

នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវារុគោ

[៤១៧] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
 សីលេ បតិជ្ជាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តារោ
 សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បា-
 នាយ ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ បេ ។ ឧប្បដ្ឋានំ កុសលានំ
 ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេ-
 បុល្ហាយ ការធាយ ចារិប្បិយា ធន្នំ ជនេតិ វាយមតិ
 រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិជ្ជាយ
 ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ
 ពហុលីករោតិ ។ (ឯវំពលករណីយវក្កោសម្មប្ប-
 ធានវសេន វិត្តាវេតញ្ចោ) ។

[៤១៨] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ឯសនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ កាមេសនា ភវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា ។
 ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ ឯសនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៤១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ បានតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលធម៌លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើន ជំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ (ពលករណីយវគ្គ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមទំនងនៃសម្មប្បធានយ៉ាងនេះចុះ) ។

[៤១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកនេះមាន ៣ យ៉ាង ។ ការស្វែងរក ៣ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការស្វែងរកកាម ១ ការស្វែងរកភព ១ ការស្វែងរកព្រហ្មចរិយៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

[៤១៩] ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្នំ ឯសនានំ
អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហានាយ ចត្តារោ
សម្មប្បធានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ។ មេ ។ ឧប្បន្នានំ
កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោ
ភារាយ វេបុល្លាយ ការនាយ ចារិប្បិយា ឆន្នំ ជនេតិ
វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។
ឥមាសំ ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សន្នំ ឯសនានំ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ
សម្មប្បធានា ភាវេតព្វាតិ ។

[៤២០] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធក្កាតិយាណិ សញ្ញា-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរកោ អរូបរកោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ទ្ធក្កាតិយាណិ សញ្ញាជនាណិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចម្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវការស្វែងរកទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ។ សម្មប្បធាន៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែងប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលកើតឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ ដើម្បីឲ្យវិនាសឲ្យចម្រើន ធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគួរចម្រើនសម្មប្បធាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវការស្វែងរកទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤២០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិ-
 យានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ
 បហាជាយ ចត្តាហោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វា ។ កត-
 មេ ចត្តាហោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ។ មេ ។
 ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ
 ភិយ្យោភាវាយ វេយ្យាយ ការជាយ ចារិប្បិយា ធន្នំ
 ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទ-
 ហាតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធអ្ហាតិយានំ
 សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ
 បហាជាយ ឥមេ ចត្តាហោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វាតិ ។
 (ឯវំ ឯសនា ចាលិ វិត្តាវេតព្វា ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចម្រើនសម្មប្បធាន ៤ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញ្ចាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ្ចាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចម្រើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចម្រើនសម្មប្បធាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (បាលីសម្តែងអំពីការស្វែងរកបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សម្មប្បធានសំយុត្ត ។

ពលសំយុត្តិ

[៤២២] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ពលានិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ សទ្ធាពលំ វិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ
បញ្ញាពលំ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចពលានីតិ ។

[៤២៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កដ្ឋា នទី ចាចីន-
និដ្ឋា ចាចីនចោណា ចាចីនបញ្ញា ។ វរមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ចពលានិ
ពហុលីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ
និព្វានបញ្ញាហោ ។

[៤២៤] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចពលានិ
ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីកហេន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ
ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញាហោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិវាគនិស្សិតំ
និរោធិនិស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី វិយពលំ សតិពលំ
សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិវាគនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី ។

ពលសំយុត្តិ

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈទាំងឡាយ នេះ មាន ៥ ។
ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធាពលៈ ១ វិរិយពលៈ ១ សតិពលៈ ១
សមាធិពលៈ ១ បញ្ញាពលៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ មាន ៥
នេះឯង ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត
មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមាន
ទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះ
និព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរក
ព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក
អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កើនទៅរកការលះបង់ ចម្រើន
នូវវិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវ
វិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្កើនទៅរកការលះបង់ ។

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច
ពលានិ ពហុលីកោវេន្តោ និព្វាននិវេន្តោ ហោតិ និព្វាន-
ចោណោ និព្វានបញ្ញាហោតិ ។

[៤២៥] បញ្ចំមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធម្មាភិយានិ សញ្ញា-
ជនានិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មាណោ
ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធម្មាភិយានិ
សញ្ញាជនានិ ។

[៤២៦] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធម្មាភិយានំ
សញ្ញាជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ បហា-
នាយ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ
វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី វិរិយពលំ
សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិ-
តំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ។
ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធម្មាភិយានំ សញ្ញាជ-
នានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ បហានាយ
ឥមាណិ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានីតិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវ ពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

[២២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[២២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ បុគ្គលគួរចម្រើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្ហោនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ចម្រើននូវវិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធិ បង្ហោនទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ នេះ បុគ្គលគួរចម្រើនដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

ពលសំយុត្តំ

[៤២៧] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ កដ្ឋា នទី ចាថិ-
 នទិដ្ឋា ចាថិនចោណា ចាថិនបញ្ញា ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ
 ពហុលីកោនោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ
 និព្វានបញ្ញា ។

[៤២៨] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ
 ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីកោនោ និព្វាននិដ្ឋោ
 ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោ-
 សវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ
 ពហុលីកោនោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ
 និព្វានបញ្ញា ។ (ឯវំ ឯសនា ចាលិ វិត្តាវេតញ្ច
 រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោ-
 ហវិនយបរិយោសានំ) ។

ពលសំយុត្ត

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវរាគៈ ជាទីបំផុត មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្រើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីសម្តែងអំពីការស្វែងរក មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤២៩] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធអ្ហាតិយាណិ សញ្ញា-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ
មាណោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធអ្ហា-
តិយាណិ សញ្ញាជនាណិ ។

[៤៣០] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធអ្ហាតិយា-
ណំ សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ
បហាណាយ បញ្ច ពលាណិ កាវេតព្វាណិ ។ កតមាណិ
បញ្ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ កាវេតិ រាគវិន-
យបរិយោសាណំ ទោសវិនយបរិយោសាណំ មោហវិនយ-
បរិយោសាណំ ។ មេ ។ បញ្ញាពលំ កាវេតិ រាគវិនយបរិ-
យោសាណំ ទោសវិនយបរិយោសាណំ មោហវិនយបរិយោ-
សាណំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធអ្ហាតិយាណំ
សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយាយ បហា-
នាយ ឥមាណិ បញ្ច ពលាណិ កាវេតព្វាណីតិ ។

ពលសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៤២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន ៥ ។ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១
អរូបរាគ ១ មាន ១ ឧទ្ធច្នៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[៤២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ ប្រការ បុគ្គលគួរចម្រើន
ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ
ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវរាគៈ
ជាទីបំផុត មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកម្ចាត់
បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ចម្រើននូវបញ្ញាពលៈ មានកិរិយាកម្ចាត់
បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកម្ចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មាន
កិរិយាកម្ចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥
នេះ បុគ្គលគួរចម្រើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បី
លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

ចប់ ពលសំយុត្ត ។

ឥទ្ធិបាទ សំយុត្តំ

បារាណសីកថា

[៤៣១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទា ភារីតា
 ពហុលីកតា អចារា ចារំ កមនាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសម្ព័-
 រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភារេតិ ។ វិយសមាធិប្បធាន-
 សម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភារេតិ ។ ចិត្តសមាធិប្ប-
 ធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភារេតិ ។ វិមសាស-
 មាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភារេតិ ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភារីតា ពហុលីកតា
 អចារា ចារំ កមនាយ សំវត្តន្តិតិ ។

ឥទ្ធិបាទ សំយុត្ត

បារាលវគ្គ

[៤៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
 ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្តៈ
 ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទៈ-
 សមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ
 និងបធានសង្ខារ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិង
 បធានសង្ខារ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គល
 ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្តៈ
 ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤៣២] យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
 ចាទា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខ-
 យកាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចា-
 ទា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខ-
 ក្ខយកាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្មារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។
 វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធាន-
 សម្មារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ យេសំ កេសញ្ចិ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ
 អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយកាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ
 អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយកាមីតិ ។

[៤៣៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ភាវិតា ពហុ-
 សីកតា អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្កវស្ស សម្មា-
 ទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយ
 លះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏
 ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិ-
 បាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយបានប្រារព្ធហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រារព្ធដែរ ។
 ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយ-
 សមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
 និងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គល
 ណាមួយលះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយ
 ប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គលណាមួយប្រារព្ធហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រារព្ធដែរ ។

[២៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
 ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកចម្រើនឥទ្ធិបាទនោះ ។
 ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

បារាណស្ថ

ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។
 រិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមសាសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ ឥទ្ធិចានា ភារិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យា-
 និកា និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។

[៤៣៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចានា ភារិតា
 ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាតាយ និរោធាយ
 ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ និព្វានាយ សំ-
 វត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។
 រិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមសាសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ ឥទ្ធិចានា ភារិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិ-
 ទាយ វិរាតាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្មោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តិតិ ។

បារាណវគ្គ

ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយ-
សមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
និងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែល
បុគ្គលចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់បុគ្គលអ្នកចម្រើនឥទ្ធិបាទនោះ ។

[៤៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ
ដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាកភាគៈ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់
ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូច
ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ
ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គល
ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយដោយ
ចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាកភាគៈ ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បី
ដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៣៥] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិទិច្ឆាទេសុំ
សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិទិច្ឆាទេស្សន្តិ សព្វេ តេ
ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ
ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិទិច្ឆាទេន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចា-
ទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធសមាធិប្បធានសម្មារសមន្នាកតំ
ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម័-
សាសមាធិប្បធានសម្មារសមន្នាកតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៤៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយបានញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស គឺឫទ្ធិ ជាចំណែក ដោយអន្លើ^១ ឲ្យសម្រេចហើយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ២ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលមិន ទាន់មកដល់ នឹងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស ឲ្យសម្រេចបាន សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ នឹងបានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវ ឥទ្ធិបាទ ២ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេស ឲ្យសម្រេច សមណៈបុត្រា ហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យ រឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ២ ។ ឥទ្ធិបាទ ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង- ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិង បធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

១ សំដៅយកមគ្គ ៣ ផល ៣ ។ សារត្តប្បកាសិនី ។

បារាណសី

[៤៣៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ សម-
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេសុំ សព្វេ
 តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥន្ទ្រិយ្យទេសំ អភិជិច្ឆាទេន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តាតិ ។

[៤៣៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥន្ទ្រិ អភិជិច្ឆាទេសុំ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សម-
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥន្ទ្រិ អភិជិច្ឆាទេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។

បារាលវគ្គ

[៤៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេសឲ្យសម្រេច សមណាត្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ បានសម្រេចហើយ ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេសឲ្យសម្រេច សមណា- ត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បទេសឲ្យសម្រេច សមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏សម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើ ឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៤៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមត្ថប្បទិ^(១) ឲ្យសម្រេច សមណាត្រាហ្មណ៍ ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិ- បាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុង អនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមត្ថប្បទិឲ្យសម្រេច សមណាត្រាហ្មណ៍ទាំង អស់នោះនឹងសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

១ ប្បទិដ៏ចប់គ្រប់គ្រាន់ គឺផុតកិច្ចនឹងធ្វើទៀត សំដៅយកអរហត្តផល ។ សារត្ថប្បកាសិនី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា សមត្តំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចា-
 នានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធិសមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌ-
 កតំ ឥទ្ធិចានំ ការេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមា-
 ធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចានំ
 ការេតិ ។

[៤៣៨] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេសុំ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេស្ស-
 ន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធិ អភិជិច្ឆាទេន្តិ
 សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមត្ថប្បទិឡសម្រេច សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ រិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

[៤៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមត្ថប្បទិឡសម្រេច សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមត្ថប្បទិឡសម្រេច សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមត្ថប្បទិឡសម្រេច សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

បារាលវគ្គោ

[៤៣៩] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារីសុ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត-
 ត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារីស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតហិ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ សព្វេ តេ ច-
 តុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេ-
 សំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បដាន-
 សម្មារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ ភារេតិ ។ វិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បដានសម្មារសមណ្ឌកតំ
 ឥទ្ធិចាទំ ភារេតិ ។

បារាលវគ្គ

[៤៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុ ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ បញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះនឹង សម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន- សង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៤០] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារិសុ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាគតមទ្ធានំ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេ-
 តោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិ-
 កត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារិស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ
 ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ សព្វេ តេ
 ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីក-
 តត្តាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៤៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង
ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចម្រើន
ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
ភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោ-
វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ
ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់
នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង
ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចម្រើន ព្រោះ
ធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

បារាណសី

[៤៤១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បដាន-
 សង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បដានសង្ខារសមណ្ឌកតំ
 ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចា-
 ទា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ភាវិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ
 វុច្ចតីតិ ។

[៤៤២] អយំ ឆន្ទសមាធិប្បដានសង្ខារសមណ្ឌ-
 កតោ ឥទ្ធិចាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា
 ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។
 សោ ខោ បនាយំ ឆន្ទសមាធិប្បដានសង្ខារស-
 មណ្ឌកតោ ឥទ្ធិចាទោ ភាវេតញោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។

បារាណវគ្គ

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ២ ។ ឥទ្ធិបាទ ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងឥទ្ធិបាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ដែលហៅថា អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវឥទ្ធិបាទ ២ នេះឯង ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្ធិកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ក្នុងកាលពីដើម) ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារនេះឯង ដែលតថាគតត្រូវចម្រើន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

ភារិសោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា
ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។

[៤៤៣] អយំ វិយសមាទិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមន្តា-
កតោ ឥទ្ធិចាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ
ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា
ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។ សោ
ខោ បនាយំ វិយសមាទិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមន្តាកតោ
ឥទ្ធិចាទោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភារិសោតិ មេ
ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ
ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អា-
លោកោ ឧទចាទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ
បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់
តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់មក
ពីដើមថា (នេះឯងជាឥន្ទ្របាទ) ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

[៤៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
ឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮ
បានស្តាប់ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥន្ទ្របាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮបាន
ស្តាប់) ថា ឥន្ទ្របាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនឹងបធានសង្ខារនោះឯង
ដែលតថាគតត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិន
ធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥន្ទ្របាទ) ដែលតថាគត
បានចម្រើនហើយ ។

បារាណវគ្គោ

[៤៤៤] អយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋា-

កតោ ឥន្ទ្រចារោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ

ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា

ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។

សោ ខោ បនាយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសម-

ដ្ឋាកតោ ឥន្ទ្រចារោ កាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។

ការិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ

វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។

បារាណវគ្គ

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺ
កើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥន្ទ្រិបាទ ប្រកបដោយចិត្ត-
សមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮ
បានស្តាប់) ថា ឥន្ទ្រិបាទប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារនេះឯង
ដែលតថាគតត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិន
ធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥន្ទ្រិបាទ) ដែលតថាគត
បានចម្រើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤៤៥] អយំ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋា-

កតោ ឥទ្ធិចាណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ

ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទ-

ចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។ សោ ខោ

បនាយំ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតោ ឥទ្ធិ-

ចាណោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ

បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ

ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ

ឧទចាទីតិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុគ

[២២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺ
កើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីម៌-
សាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់
បានឮបានស្តាប់) ថា ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវីម៌សាសមាធិនិងបធានសង្ខារ
នេះឯង ដែលតថាគតត្រូវចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើង
ហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើង
ហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
តថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥទ្ធិបាទ)
ដែលតថាគតបានចម្រើនហើយ ។

បារាណសី

[៤៤៦] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 វេសាលិយំ វិហារតិ មហារនេ ក្រុជាតារសាលាយំ ។
 អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
 នាយ វេសាលី បិណ្ណាយ ទារិសិ វេសាលិយំ បិណ្ណាយ
 ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តោ អាយស្មុន្តំ អា-
 នន្តំ អាមន្តេសិ កណ្ណាហិ អានន្ត ទិសីទនំ យេន ចារា-
 លចេតិយំ ^(១)តេនុបសង្កមិស្សាមិ ទិវា វិហារាយាតិ ។ ឯវំ
 ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវតោ បដិស្សត្វា
 ទិសីទនំ អាទាយ ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ ។

[៤៤៧] អថខោ ភកវា យេន ចារាលចេតិយំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ ទិសី-
 ទិ ។ អាយស្មាបិ ខោ អានន្តោ ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា

១ ឱ. ម. បាបាលចេតិយំ ។

បារាលវគ្គ

[២២៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី ។
 គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ទ្រង់បាត្រនិងចីវរ ក្នុង
 បុព្វណ្ណសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយ
 ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតក្នុងបច្ច័យកត្ត ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា
 ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរកាន់យកនូវសំពត់និសីទនៈ តថាគតនឹងចូលទៅឯ
 បារាលចេតិយ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយ
 ក៏កាន់នូវសំពត់និសីទនៈដើរតាមក្រោយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទៅ ។

[២២៧] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅបារាល-
 ចេតិយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបុគ្គលតាក់
 តែងថ្វាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុត្តោ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ ភកវា ឯតទរោច រមណីយា អានន្ត វេសាលី
 រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ កោតមកចេតិយំ
 រមណីយំ សត្តម្ហចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តកចេតិយំ
 រមណីយំ សារន្ធទចេតិយំ^(១) រមណីយំ ចារាលចេតិយំ ។
 យស្ស កស្សចិ អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ភារិតា
 ពហុលីកតា យាជីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
 សុសមារទ្ធា សោ អាកដ្ឋិមាទោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ
 កប្បារសេសំ វា ។ តថាភតស្ស ខោ អានន្ត ចត្តារោ
 ឥទ្ធិចាទា ភារិតា ពហុលីកតា យាជីកតា វត្ថុកតា
 អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា ។ អាកដ្ឋិមាទោ អានន្ត
 តថាភតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ វាតិ ។
 ៤៤៨ ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្តោ ភកវតា
 ឱទ្ធការិកេ និមិត្តេ កយិរមាទេ ឱទ្ធការិកេ ឱភាសេ
 កយិរមាទេ ធាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភកវន្តំ យាចិ
 តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភកវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុកតោ កប្បំ^(២)

១ ម. សានន្តរំ ចេតិយំ ។ ឱ. សារន្ធទមចេតិយំ ។ ២ ឱ. ម. កប្បារសេសំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អានន្ទ
 ក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីករាយ ឧទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមក-
 ចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សត្តម្ភចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្តកចេតិយ
 គួរជាទីរីករាយ សារន្ទទចេតិយ គួរជាទីរីករាយ បារាលចេតិយ គួរជា
 ទីរីករាយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចម្រើនឥទ្ធិបាទ ៤ បានធ្វើ
 ឱ្យរឿយៗ ធ្វើឱ្យដូចជាយាន ធ្វើឱ្យជាទីនៅ តាំងទុករឿយ ។ សន្សំទុក
 ផ្លើមល្អហើយ កាលបើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុ
 កប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ តថាគត
 បានចម្រើនហើយ ធ្វើឱ្យរឿយៗហើយ ធ្វើឱ្យដូចជាយាន ធ្វើឱ្យជាទីនៅ
 តាំងទុករឿយ ។ សន្សំទុក ផ្លើមល្អហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើតថាគត
 ប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

[៤៤៨] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើនិមិត្ត ជាឱឡារិក
 ទ្រង់ធ្វើឱកាសជាឱឡារិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅ
 តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្តីច្បាស់លាស់បានឡើយ មិនបានអារាធនាព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប សូមព្រះសុគតទ្រង់គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប

បារាណស្ថ

ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានុត្តិ យថា
តំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

[៤៤៩] ទុតិយំបិ ខោ ភក្កវា ។ តតិយំបិ ខោ ភក្កវា
អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ត
វេសាលី រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ កោត-
មកចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ហចេតិយំ រមណីយំ
ពហុបុត្តកចេតិយំ រមណីយំ សារន្ធទចេតិយំ រម-
ណីយំ ចារាលចេតិយំ ។ យស្ស កស្សចិ អានន្ត
ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា ពហុលីកតា យាជីកតា
វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អា-
កដ្ឋិមារោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ វា ។
តថាភតស្ស ខោ អានន្ត ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ការិតា
ពហុលីកតា យាជីកតា វត្ថុកតា ឥទ្ធិចាទា ការិតា
ពហុលីកតា យាជីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិ-
តា សុសមារទ្ធា អាកដ្ឋិមារោ អានន្ត តថាភតោ
កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បារសេសំ វាតិ ។

បារាលវគ្គ

ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បី
អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នោះឡើយ ព្រោះមាន
ចូលមកជ្រែកចិត្ត ។

[២២៧] ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា (នឹងព្រះ
អានន្ទ) ជាគម្រប់ពីរដង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទ
ដ៏មានអាយុជាគម្រប់ ៣ ដងថា ម្ចាស់អានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីក
រាយ ឧទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ
សត្តម្ភចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្តកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ
សារន្ទចេតិយ គួរជាទីរីករាយ បារាលចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ។
ម្ចាស់អានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចម្រើន ឥទ្ធិបាទ ២ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យ
ដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ តាំងទុករឿយ ។ សន្សំទុក ផ្ដើមទុកល្អ
ហើយ បើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចនៅអស់ ១ អាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុ-
កប្បក៏បាន ។ ម្ចាស់អានន្ទ តថាគតបានចម្រើនឥទ្ធិបាទ ២ បានធ្វើឲ្យ
រឿយ ។ បានធ្វើឲ្យដូចជាយាន បានធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ បានតាំងទុក
រឿយ ។ បានសន្សំទុក បានផ្ដើមទុកល្អហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើតថាគត
ប្រាថ្នា អាចនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៥០] ឯវំមិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវតា
ឱណ្ហារិកេ និមិត្តេ កយិរមាណេ ឱណ្ហារិកេ ឱភាសេ
កយិរមាណេ ឆាសត្តិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភកវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ
ភន្តេ ភកវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុកតោ កប្បំ ពហុជ-
នហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តា-
យ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថា តំ មា-
រេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

[៤៥១] អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អា-
មន្តេសិ កច្ច ខោ តុំ អានន្ត យស្សនាទិ កាលំ
មញ្ញសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ
ភកវតោ បដិស្សត្វាឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទត្តិណំ កត្វា អវិទូរេ អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៥០] កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើនិមិត្តជាឱឡារិក ទ្រង់ធ្វើឱកាសជាឱឡារិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅតែមិនយល់សេចក្តីច្បាស់លាស់ឡើយ មិនបានអារាធនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅអស់មួយអាយុកប្ប សូមព្រះសុគត ទ្រង់គង់នៅអស់មួយអាយុកប្ប ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នោះឡើយ ព្រោះមានចូលមកជ្រែកចិត្ត ។

[២៥១] លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកចូរទៅចុះ ចូរសម្គាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលតឡូវនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណា ព្រះអង្គ រួចក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើរទិសកិរិយា ហើយអង្គុយជិតគល់ឈើមួយដើម ដ៏មិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន ។

បារាណសី

[៤៥២] អថខោ មារោ ចាបិមា (អចិវប្បក្កន្តោ
 អាយស្មន្តោ អានន្តោ^(១) យេន ភកវា តេនុបសង្កម្ពិ
 ឧបសង្កម្ពិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ (ឯកមន្តំ បិតោ
 ខោ មារោ ចាបិមា^(២)) ភកវន្តំ ឯតទរោច បរិទិញាតុទានិ
 ភន្តោ ភកវា បរិទិញាតុ សុតតោ បរិទិញានកាលោទានិ
 ភន្តោ ភកវតោ ។ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តោ ភកវតា
 វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ភិក្ខុ ន សាវកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិជិតា
 វិសារទា^(៣) ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបដ្ឋា
 សាមិចិប្បដិបដ្ឋា អនុធម្មចារិណោ សកំ អាចរិយកំ
 ឧត្តហេត្វា អាចិត្តិស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញាបេស្ស-
 ន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តាជីករិ-
 ស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហាធម្មេន សុទិត្តហិតំ
 និត្តហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិតិ ។
 សន្តិ ខោ បន ភន្តោ ឯតវហិ ភិក្ខុ ភកវតោ សា-
 វកា វិយត្តា វិជិតា វិសារទា ពហុស្សតា ធម្មធរា

១-២ មរម្មបោត្តកេយវ ឥមស្មី សុត្ត ឥមេ បាហា ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ឯត្តន្តវេ បត្តយោ-
 គក្ខេមាតិ បាហោ ភវតិ ។

បារាណវគ្គ

[២៥២] (កាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន) មានមានចិត្តបាបចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឈរក្នុងទីសមគួរ ។ (លុះមានមានចិត្តបាបឈរក្នុងទីសមគួរហើយ) ក៏ ក្រាបទូលអារាធនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគត និព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគល្អម បរិនិព្វានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ វាចានេះថា នៃមានមានចិត្តបាប (បើ) ពួកភិក្ខុជាសាវករបស់តថាគត ដែលឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិ ធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិន ទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀនវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់ បានសង្កត់សង្កិនបរហ្មវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបាន សង្កត់សង្កិនល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយនឹងសម្តែងធម៌ប្រកប ដោយបាដិហារ្យដរាបណាទេ តថាគត នឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះ ដ៏មានព្រះភាគបានឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សុតទ្រទ្រង់ធម៌

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវារុគោ

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិណោ
 សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេតូ អាចិក្ខុន្តិ ទេសេន្តិ
 បញ្ញាបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីកហេន្តិ
 ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហាធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេតូ
 សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ ។ បរិទិញាតុនាទិ ភន្តេ
 ភកវា បរិទិញាតុ សុកតោ បរិទិញានកាលោនាទិ
 ភន្តេ ភកវតោ ។

[៤៥៣] កាសិកា ខោ បនេសា ភន្តេ ភកវតា វា-
 ចា ន តាវាហំ ចាមិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខុ-
 និយោ ន សារិកា ភរិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា វិសារនា
 ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិ-
 បន្នា ធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេតូ
 អាចិក្ខុស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌
 ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត
 តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបានហើយ ទាំងសង្កត់សង្កិនបរហ្សវាទ
 ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាម
 ពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបាន
 ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុង
 កាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ឥឡូវនេះ ជាកាលគួរព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

[២៥៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន
 ត្រាស់វាចានេះថា ម្ចាស់មានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន
 ទេ ព្រោះពួកភិក្ខុនិជាសារិការរបស់តថាគត ឈ្លាសវាង វែក្សៀវក្សា
 ជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយ
 កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀននូវ
 វាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក

បារាណសី

វិវិស្សន្តិ វិកជិស្សន្តិ ឧត្តានិកវិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្ស-
 វាទំ សហាធម្មន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិ-
 ហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិភិ ។ សន្តិ ខោ បន កន្តេ
 ឯតរហិ ភិក្កុនិយោ ភកវតោ សារិកា វិយត្តា វិជិតា
 វិសារទា ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបដ្ឋា
 សាមិចិប្បដិបដ្ឋា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ
 ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ
 វិវន្តិ វិកជន្តិ ឧត្តានិកវេន្តិ ឧប្បន្នំ បរហ្សវាទំ សហា-
 ធម្មន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ
 ទេសេន្តិ ។ បរិនិព្វានុទានិ កន្តេ កកវា បរិនិព្វានុ
 សុតតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ កន្តេ កកវតោ ។

បារាណវគ្គ

បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់សង្កត់សង្កិនបរហ័សដែលកើត
ឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យ
ដែលសមហេតុ ហើយនឹងសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុនិសាវិការបស់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វាងវៃ ភ្លៀវភ្លា ជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់ធម៌
ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌

ហើយ ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់សម្តែង
បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបានហើយ ទាំងសង្កត់សង្កិននូវ
បរហ័សដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ
តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបាន

ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
បរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាលគួរឲ្យមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៥៤] ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភកវតា
 វាចា ច តាវាហំ ចាបិម បរិទិញាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ឧទាសកា ។ បេ ។ យាវ មេ ឧទាសិកា ន
 សាវិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិជីតា វិសារទា ពហុ-
 ស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា
 អនុធម្មចារិទិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អា-
 ចិក្ខុស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ
 វិវិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានី កវិស្សន្តិ ឧប្បន្នំប-
 រយ្យវាទំ សហធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បា-
 ដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ បន
 ភន្តេ ឯតវហិ ឧទាសិកា ភកវតា សាវិកា វិយត្តា
 វិជីតា វិសារទា ពហុស្សតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិទិយោសកំ
 អាចរិយកំ ឧត្តហេត្វា អាចិក្ខុន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញាបេន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

[២៥២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគបានត្រាស់វាចានេះថា ម្ចាស់មានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់
 បរិនិព្វានទេ ព្រោះពួកឧបាសក (ជាសាវ័ក) របស់តថាគត ។ បេ ។
 ព្រោះពួកឧបាសិកាជាសាវ័ការរបស់តថាគត ដែលឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវ
 ក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិ
 ដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀន
 នូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត តាំងទុក
 បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់សង្កត់សង្កិន នូវបរហ្សវាទ
 ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យ
 ដែលសមហេតុ ហើយនឹងសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ឥឡូវនេះ មានពួកឧបាសិកាជាសាវ័ការរបស់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌
 ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌
 ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សម្តែង បញ្ញត្ត

បារាលវគ្គោ

បដ្ឋបេន្តិ វិវេន្តិ វិកជន្តិ ឧត្តានីកោន្តិ ឧប្បន្តំ បរហ្មវាទំ
 សហជម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហេត្វា សប្បាដិហារិយំ
 ធម្មំ ទេសេន្តិ ។ បរិនិព្វាតុទានិ កន្តេ កកវា បរិនិព្វាតុ
 សុតតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ កន្តេ កកវតោ ។

[៤៥៥] ភាសិតា ខោ បនេសា កន្តេ កកវតា
 វាចា ន តាវាហំ ចាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ
 មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥទ្ធពោរ កវិស្សតិ ដីតព្វ
 វិត្តារិតំ ពាហុជញ្ញំ បុថុក្ខតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ
 សុប្បកាសិតន្តិ ។ តយិទំ កន្តេ កកវតោ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ឥទ្ធពោរ ដីតព្វ វិត្តារិតំ ពាហុជញ្ញំ បុថុក្ខតំ

បារាលវគ្គ

តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងសង្កត់សង្កិននូវបរហ័រវាទដែល
 កើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែល
 សមហេតុ ហើយសម្តែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបានហើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូម
 ព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាល
 គួរល្មមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

[២៥៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានត្រាស់វាចានេះថា ម្ចាស់មានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់
 បរិនិព្វានទេ ព្រោះព្រហ្មចារ្យរបស់តថាគតនេះ នៅមិនទាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន
 មិនទាន់ចម្រើន មិនទាន់ផ្សាយទៅសព្វទិស គេមិនទាន់ដឹងច្រើនគ្នា
 មិនទាន់ពេញបរិបូណ៌ ពួកទេវតានិងមនុស្ស មិនទាន់ចេះសម្តែងបាន
 ដោយប្រពៃទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនព្រហ្មចារ្យរបស់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគនោះបានខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ បានចម្រើនហើយ បានផ្សាយទៅ
 សព្វទិសហើយ គេបានដឹងច្រើនគ្នាហើយ បានពេញបរិបូណ៌ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ ។ បរិទិព្វាតុទានិ
កន្តេ កកវា បរិទិព្វាតុ សុកតោ បរិទិព្វានកាលោ-
ទានិ កន្តេ កកវតោតិ ។

[៤៥៦] ឯវំ វុត្តេ កកវា មារំ ចាបិមន្តំ ឯតទរោច
អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ ចាបិម ហោហិ ន ចិរំ^(១) តថា-
កតស្ស បរិទិព្វានំ ករិស្សតិ ឥតោ តិណ្ណំ មាសានំ
អច្ចយេន តថាកតោ បរិទិព្វាយិស្សតីតិ ។

[៤៥៧] អថខោ កកវា ចារាលេ ចេតិយេ សតោ
សម្បជានោ អាយុសដ្ឋារំ ឱស្សន្តិ ។ ឱស្សន្តេ ច^(២)
កកវតា អាយុសដ្ឋារេ មហាក្ខមិចាលោ អហោសិ កីស-
នកោ លោមហំសោ ទេវទុន្ទភិយោ^(៣) ច ផលីសុ ។

១ ម. នចិរស្សេវ ។ ២ ម. ឱស្សជ បន ។ ៣ ម. ទេវទុន្ទភិយោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ពួកទេវតានិងមនុស្សចេះសម្តែងបានដោយល្អហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគត
បរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះឥឡូវនេះជាកាលគួរឲ្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

[៤៥៦] កាលបើក្រុងមារក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ក៏បានត្រាស់ទៅនឹងក្រុងមារមានចិត្តបាបដូច្នោះថា ម្ចាស់មារ
មានចិត្តបាប ចូរអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិចចុះ ការបរិនិព្វានរបស់
តថាគតមិនយូរប៉ុន្មានទេ កន្លង ៣ ខែអំពីកាលនេះទៅ តថាគតនឹង
បរិនិព្វាន ។

[៤៥៧] លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះ
សតិសម្បជញ្ញៈ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារឲ្យដ៏បារាណចេតិយ ។ លុះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារហើយ ក៏កើតកក្រើកផែនដីយ៉ាងធំ គួរ
ឲ្យភ្នកភ្នឹកព្រើព្រួចរោម ទាំងផ្ករក៏លាន់ឮឡើង ។

បារាលវគ្គោ

[៤៥៨] អថខោ ភកវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ
វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុលមតុលញ្ច សម្ភរំ
កវសដ្ឋារមវស្សដ្ឋិ មុនិ
អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ
អភិទ្ធិ កវចមិវត្តសម្ភរន្តិ ។

បារាលវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សទ្វានំ

អទារាបិ វិរទ្ធោ ច
អរិយា និពុតេ យថា
បទេសំ សម្មត្តា ភិក្ខុ
ពុទ្ធភ្ញាណោ ន ចេតិយាតិ ។

១ ឱ. និព្វិទា ។

បារាលវគ្គ

[២៥៨] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវ
ដំណើរនោះហើយ ក៏បន្លឺនូវឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ពិចារណាយើញនូវព្រះនិព្វានដែល
មានគុណថ្លឹងមិនបានផង នូវភពផង លះបង់នូវសង្ខារដែល
នាំសត្វទៅកាន់ភពហើយ ត្រេកអរចំពោះអារម្មណ៍ខាងក្នុង
(ដោយអំណាចវិបស្សនា) មានចិត្តតាំងមាំ (ដោយអំណាច
សមថៈ) បានទំលាយហើយនូវបណ្តាញ គឺកិលេសដែល
កើតមាននៅក្នុងខ្លួនដូចជាគ្រោះ ។

ចប់ បារាលវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃបារាលវគ្គនោះគឺ

ឥទ្ធិបាទប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្ត ១ ឥទ្ធិបាទដែលបុគ្គល
លះបង់ ១ ឥទ្ធិបាទជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
រំលត់នូវទុក្ខ ១ ឲ្យសម្រេចឥទ្ធិប្បទេស ១ សមត្ថប្បទ្ធិ ១
ពួកភិក្ខុ ១ និងភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទ ១ ពុទ្ធសញ្ញាណកើតឡើង
ហើយ ១ បារាលចេតិយ ។

បាសាទកិម្មនវគ្គោ

[៤៥៩] សារត្តិយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោ-
ធាយ អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯ-
តទហោសិ កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ឥទ្ធិ-
ចានការធាយាតិ ។

[៤៦០] តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ ឥធិ ភិក្ខុ
ធន្ធសមាធិប្បធានសម្ព័រសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចាទំ ការេតិ
ឥតិ មេ ធន្នោ ន ច អតិសីលោ ភវិស្សតិ ន ច អតិ-
ប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈតំ សទ្ធិត្តោ ភវិស្សតិ
ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញិច
វិហារតិ យថាបុរេ តថាបច្ឆា យថាបច្ឆា តថាបុរេ
យថា អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោយ-
ថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន
ចេតសា អបរិយោនទ្ធន វិស្សកាសំ ចិត្តំ ការេតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៤៥៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីមុនដែល តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដឹងសម្តោធិនៅឡើយ មាន សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អ្វីហ្ន៎ជាហេតុ អ្វីហ្ន៎ជាបច្ច័យ ដើម្បីញ៉ាំងឥទ្ធិបាទ ឲ្យចម្រើន ។

[៤៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ និងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញ នឹងមិនបានជួរថយណាស់ផង មិន បានផ្គងឡើងពេកផង មិនបានរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅ ខាងក្រៅផងដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយ និងខាង មុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាង ណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលា យប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គល មានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរួបរឹត ចម្រើននូវចិត្ត ប្រកប ដោយពន្ធិដូច្នោះ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[២៦១] វិយសមាធិប្បដានសម្ព័ន្ធវសមន្តាកតំ ឥន្ទ្រ-
 ចានំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វិយំ ន ច អតិលីដំ ភវិស្សតិ
 ន ច អតិប្បក្កហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ
 ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ
 សញ្ញិ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា
 តថា បុរេ យថា អដោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា
 អដោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ
 វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ
 ភាវេតិ ។

[២៦២] ចិត្តសមាធិប្បដានសម្ព័ន្ធវសមន្តាកតំ ឥន្ទ្រ-
 ចានំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ចិត្តំ ន ច អតិលីដំ ភវិស្សតិ
 ន ច អតិប្បក្កហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ
 ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញិ
 ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៤៦១] ភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារថា សេចក្តីព្យាយាមរបស់អញ នឹងមិនបានជួរថយពេកផង មិន
 ផ្តង់ឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង
 ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខ
 យ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខ
 ក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាង
 ណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាង
 នោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើក
 ហើយ មានកិលេសមិនបានរូបវិតហើយ រមែងចម្រើននូវចិត្ត ប្រកប
 ដោយពន្លឺដូច្នោះ ។

[៤៦២] ភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារថា ចិត្តរបស់អញ នឹងមិនបានជួរថយពេកផង មិនផ្តង់ឡើង
 ពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅខាងក្រៅផងដូច្នោះ
 ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា
 ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

យថា អនោ តថា ឧទ្ធចំ យថា ឧទ្ធចំ តថា អនោ
យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន
ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ កាវេតិ ។

[៤៦៣] វីមសាសមាធិប្បដានសង្ការសមណ្ឌកតំ

ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ឥតិ មេ វីមសា ន ច អតិសីលា កវិ-
ស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា កវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ
សង្កត្តា កវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខត្តា កវិស្សតិ បច្ឆា-
បុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា
តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធចំ យថា ឧទ្ធចំ តថា
អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ
វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ឥត្តំ
កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាង
ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលា
យប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មាន
កិលេសមិនបានរូបវិត រមែងចម្រើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។

[៤៦៣] ភិក្ខុរមែងចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
និងបធានសង្ខារថា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណារបស់អញ នឹងមិនធ្លុះចុះ
ពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅ
ខាងក្រៅផងដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ
គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា
ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាង
លើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់
ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមាន
ចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរូបវិត រមែងចម្រើននូវចិត្ត ប្រកប
ដោយពន្លឺដូច្នោះ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៦៤] ឯវំ ការិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រិ-
 ចានេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិជំ
 បច្ចុនុភោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាមិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខ្នំ
 តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាណោ កច្ចតិ សេយ្យ-
 ថាមិ អាកាសេ បបរិយាមិ ឧម្ពុជ្ជនិម្ពុជ្ជំ ករោតិ
 សេយ្យថាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ អភិជ្ជមាណេ កច្ចតិ
 សេយ្យថាមិ បបរិយំ អាកាសេមិ បល្ល្ល័ន កមតិ^(១)
 សេយ្យថាមិ បក្ខិ សកុណោ ឥមេមិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឯវំ មហិទ្ធិកេ ឯវំ មហានុភាវេ ចាណិណោ បរាមសតិ
 បរិមជ្ជតិ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៤៦៥] ឯវំ ការិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រិចា-
 នេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
 វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណា-
 តិ ទិព្វេ ច មាណុសេ ច យេ ទូវេ សន្និកេ វាតិ ។

១ ឱ. ចង្កមតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[២៦២] កាលភិក្ខុបានចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ២ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) រមែងបានសម្រេចបូទិ៍ច្រើនប្រការ
 គឺតែម្នាក់ ប្លែងទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ឬច្រើននាក់ ប្លែងឲ្យមកតែម្នាក់
 វិញក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំង ដើរទៅក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរ
 ទៅខាងក្រៅក៏បាន នៅខាងក្នុងជញ្ជាំង ដើរទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង(ដោយ
 ឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ក៏បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន
 នៅខាងក្នុងភ្នំ ដើរទៅខាងក្រៅភ្នំវិញក៏បាន ឥតមានទើស ដូចគេដើរ
 ក្នុងទីវាល មុជលើបក្នុងផែនដី ដូចគេមុជលើបក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹក
 ឥតមានបែកធ្លាយ ដូចគេដើរលើផែនដីក៏បាន ហោះទៅព្រំដ៏អាកាសទាំង
 ភ្នែន ដូចជាបក្សីសកុណជាតិក៏បាន យកដៃទៅស្តាបអង្រែលព្រះចន្ទ
 ព្រះអាទិត្យទាំងនេះដែលមានបូទិ៍ធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ
 ក៏បាន ហោះទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[២៦៥] កាលបើភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ២ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ។
 យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានត្រចៀកដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួស
 ត្រចៀករបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វ
 និងសំឡេងជារបស់មនុស្ស ទាំងឆ្ងាយទាំងជិតបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤៦៦] ឯវំ ការិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥន្ទ្រិចា-
 ទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ បរសត្តានំ បរមុត្តលានំ
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច ជាណាតិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ
 ចិត្តន្តិ បជាណាតិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ
 បជាណាតិ សនោសំ វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តិ បជាណា-
 តិ វីតនោសំ វា ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ
 សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ វីតមោ-
 ហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ សន្និទ្ធិត្តំ វា
 ចិត្តំ សន្និទ្ធិត្តំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ វិក្ខិទ្ធិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិទ្ធិត្តំ
 ចិត្តន្តិ បជាណាតិ មហាក្កតំ វា ចិត្តំ មហាក្កតំ ចិត្តន្តិ
 បជាណាតិ អមហាក្កតំ វា ចិត្តំ អមហាក្កតំ ចិត្តន្តិ
 បជាណាតិ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ
 អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ សមាហិតំ
 វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ អសមាហិតំ
 វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ វិមុត្តំ វា
 ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជាណាតិ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ
 ចិត្តន្តិ បជាណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៦៦] កាលបើភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) ក៏អាចកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់
 សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) បាន គឺចិត្ត (របស់សត្វដទៃ)
 ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏កំណត់ដឹងថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្ត
 ដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកប
 ដោយទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាស
 ចាកទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយ
 មោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាក
 មោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលរួញក្តី ក៏ស្គាល់
 ថា ចិត្តរួញ ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែល
 ជាមហគ្គតៈ គឺរូបារចរៈនិងអរូបារចរៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្ត
 ដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្ត
 ដែលជាសឧត្តរៈ គឺលោកិយចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តដែល
 ជាអនុត្តរៈ គឺលោកុត្តរចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំង
 មាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តតាំងមាំ ចិត្តដែលមិនតាំងមាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្ត
 មិនតាំងមាំ ចិត្តដែលរួចស្រឡះ (ចាកកិលេសាសវៈ) ក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្ត
 រួចស្រឡះ ចិត្តដែលមិនរួចស្រឡះក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនរួចស្រឡះ ។

បាសានកម្មនវគ្គោ

[៤៦៧] ឯវំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតុសុ ឥទ្ធិ-
 ចានេសុ ឯវំ ពហុសីកតេសុ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិ-
 វាសំ អនុស្សរតិ ។ សេយ្យដីធំ ។ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ
 ជាតិយោ តិស្ស្សាបិ ជាតិយោ ចតស្ស្សាបិ ជាតិយោ
 បញ្ចាបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ
 តីសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ញាសំបិ
 ជាតិយោ ជាតិសតំបិ ជាតិសហស្សំបិ ជាតិសត-
 សហស្សំបិ អនេកេបិ សំវដ្តកក្សេ អនេកេបិ វិវ-
 ដ្តកក្សេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកក្សេ អមុត្រាសី ឯ-
 វំនាមោ ឯវំកោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អមុត្រិ ឧទទាទី តត្រិចាសី^(១) ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តោ
 ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំ-
 មាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥច្ចុបបន្នោតិ
 ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សរតិ ។

១ ម. តត្រាបាសី ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[២៦៧] កាលបើភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ២ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) រមែងរលឹកឃើញ បុព្វេនិវាស មាន
 ប្រការច្រើន ។ បុព្វេនិវាស ដូចម្តេច ។ គឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ
 ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ
 ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ
 ១ សែនជាតិខ្លះ (រហូតដល់) ច្រើនសំវដ្តកប្ប ច្រើនវិវដ្តកប្ប ច្រើនសំ-
 វដ្តវិវដ្តកប្បខ្លះថា អញបានកើតក្នុងទីដំនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ សោយ
 សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ លុះអាត្មាអញនោះច្បុត
 អំពីទីនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីដំនោះ ក្នុងទីនោះឯង អាត្មាអញ
 ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មាន
 អាហារយ៉ាងនេះ សោយសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ
 លុះអាត្មាអញនោះច្បុតអំពីទីនោះហើយ ទើបមកកើតក្នុងទីនេះទៀត
 រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការច្រើន ព្រមទាំងអាការ គឺរូប
 និងអាហារជាដើម ព្រមទាំងឧទ្ទេស គឺឈ្មោះនិងគោត្រកូល ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៦៨] ឃំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតុសុ ឥទ្ធិចា-
 ទេសុ ឃំ ពហុលីកតេសុ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរមាទេ ឧប-
 បជ្ជមាទេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុភតេ
 ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដាធាតិ ឥមេ វត
 កោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីទុ-
 ច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មស-
 មាទាទា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចា-
 យំ ទុក្កតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋា ឥមេ វា បន
 កោន្តោ សត្តា កាយសុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចី-
 សុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា មនោសុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្ម-
 សមាទាទា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុភ-
 តី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋាតិ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុ-
 នា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៤៦៨] កាលបើភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួស
 ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញសត្វទាំងឡាយ គឺកំណត់ដឹងពួក
 សត្វកំពុងច្បុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរ
 ល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត
 ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត តិះដៀលព្រះអរិយៈ
 ទាំងឡាយ ជាអ្នកយល់ខុស ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស
 ពួកសត្វទាំងនោះលុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងកំណើត
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងសត្វពួកនេះ
 ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោ-
 សុចរិត មិនតិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មានគំនិតយល់ត្រូវ ប្រកាន់
 នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងសុគតិស្នគ៍ទេវលោក ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុជាប់របស់មនុស្សធម្មតា ក៏បានឃើញនូវពួកសត្វ

បាសានកម្មនវគ្គោ

ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ
ទុព្វណ្ណោ សុភតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ
បជាណតិ ។

[៤៦៩] ឃំ ការិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចត្វុសុ ឥទ្ធិ-
ចានេសុ ឃំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា អនា-
សវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
ភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

[៤៧០] ចត្តាហេមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាណា ការិតា
ពហុលីកតា មហាប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។
កថំ ការិតា ច ភិក្ខុវេ ចត្តាហេ ឥទ្ធិចាណា កថំ
ពហុលីកតា មហាប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមន្តាភតំ
ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ
ភិវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភិវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ
សង្ខត្តោ ភិវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភិវិស្សតិ
បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា
បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ

បាសាទកម្មនវគ្គ

គឺកំណត់ដឹងនូវពួកសត្វកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់
ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់
ខ្លះ ដែលទៅកើតតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។

[២៦៧] កាលបើភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ២ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ។
យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ
បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ
បញ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ។

[២៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទទាំង ២ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គល
ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្ស
ច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ២ ដែលបុគ្គលចម្រើនហើយដូចម្តេច
ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
ឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញ នឹងមិនជូរថយពេកផង
មិនផ្តងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង
ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខ
យ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏
យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា
 ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ
 កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមា-
 ធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ឥតិ មេ
 វិមំសា ន ច អតិលីដា ករិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា
 ករិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ករិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា
 វិក្ខិត្តា ករិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ
 តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ
 តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ យថា ទិវា
 តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឯវំ ការិ-
 តា ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាហេ ឥទ្ធិចាទា ឯវំ ពហុលីកតា
 មហាប្បសា ហោត្តិ មហានិសំសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលា
 យប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មាន
 កិលេសមិនរូបវិត រមែងចម្រើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ វិរិយ-
 សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារថា វិមំសា (ការពិចារណា) របស់អញ នឹងមិនជួរថយ
 ពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅ
 ខាងក្រៅផង ដូច្នោះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាង
 មុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាង
 ណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ
 ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលា
 យប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គល
 មានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបាទរូបវិត ចម្រើននូវចិត្ត ប្រកប
 ដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ២ ដែលបុគ្គល
 ចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ រមែងមានផលច្រើន
 មានអានិសង្សច្រើន ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៧១] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
 ឥទ្ធិចានេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិជំ
 បច្ចុនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៤៧២] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
 ឥទ្ធិចានេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

[៤៧៣] ឆន្ទំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ
 សមាធិំ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ឆន្ទសមាធិំ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ អក្ក-
 សលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយ-
 មតិ វីរយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហាតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៤៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចម្រើន
យ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបាននូវឥទ្ធិវិធាន
ប្រការច្រើន គឺភិក្ខុតែម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ហោះ
ទៅទាំងអំណាចខ្លះ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[៤៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចម្រើន
យ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) បានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតនាវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ
ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
ដ៏ជាក់ស្តែង ។

[៤៧៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យឆន្ទៈហើយ បាន
នូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
ឆន្ទៈសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យា-
យាម ផ្តងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ
ជាអកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាធាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាធាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ វេបុល្លាយ ការធាយ
 ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ បធានសង្ខារាតិ ។
 ឥតិ អយំ ច ឆន្ទោ អយំ ច ឆន្ទសមាធិ ឥមេ ច
 បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឆន្ទសមាធិប្ប-
 ធានសង្ខារសមន្តាគតោ ឥទ្ធិចាដោ ។

[៤៧៤]វិយំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លកតិ
 សមាធិ លកតិ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ។ អយំ វុច្ចតិ វិយ-
 សមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ។ មេ ។ ឧប្បន្នានំ កុស-
 លានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ
 វេបុល្លាយ ការធាយ ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
 វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែល
 កើតឡើងហើយ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម
 ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល
 ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹង
 ប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំង
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យ
 វិនាស ឲ្យរឹងរិតតែកើតជំទូលាយ ចម្រើនបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា
 បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថា ឆន្ទៈផង នេះហៅថាឆន្ទៈសមាធិផង នេះ
 ហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទៈសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

[២៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យវិរិយៈ ហើយ
 បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅ
 ថា វិរិយសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។ លេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
 ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌
 ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស
 ឲ្យរឹងរិតតែកើតជំទូលាយ ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា

បាសាទកម្មនវគ្គោ

បធានសង្ខារតិ ។ ឥតិ ឥទំ ច វិយំ អយំ ច វិយ-
សមាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
វិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាតតោ ឥទ្ធិចាទោ ។

[៤៧៥] ចិត្តំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ
សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកកត្តតំ ។ អយំ វុច្ចតិ ចិត្ត-
សមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ កុ-
សលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ
វេបុល្លាយ ការាយ ចារិយិយានន្ទំជនេតិវាយមតិ
វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ
បធានសង្ខារតិ ។ ឥតិ ឥទញ្ច ចិត្តំ អយំ ច ចិត្តស-
មាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាតតោ ឥទ្ធិចាទោ ។

[៤៧៦] វីមំសំ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ
សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកកត្តតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
វីមំសាសមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុស-
លានំ ធម្មានំ អនុប្បាយាយ នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ បេ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថារីយៈផង នេះហៅថារីយសមាធិផង
នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយរីយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

[៤៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវចិត្តហើយ
បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
ចិត្តសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
ព្យាយាម ផ្តងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ
ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរិត
តែកើតជំទូលាយ ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធាន-
សង្ខារ ។ នេះហៅថាចិត្តផង នេះហៅថាចិត្តសមាធិផង នេះហៅថា
បធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

[៤៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវរីមិសាហើយ
បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា
រីមិសាសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
ព្យាយាម ផ្តងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជា
អកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ
 ភិយ្យោភារាយ វេបុល្លាយ ការឆាយ ចារិប្បិយា ឆន្ទំ
 ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ បធានសង្ខារាតិ ។ ឥតិ
 អយំ ច វិមំសា អយញ្ច វិមំសាសមាធិ ឥមេ ច
 បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិមំសាស-
 មាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតោ ឥទ្ធិចាទោតិ ។

[៤៧៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 សារត្តិយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុប្បសាទេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ ហោជ្ជា
 មិការមាតុប្បសាទេ វិហារន្តិ ឧទ្ធតា ឧទ្ធច្យា ចបលា
 មុខវា វិកិណ្ណាវាថា មុដ្ឋស្សតិទោ អសម្បជាតា អ-
 សមាហិតា វិព្ពន្តចិត្តា ចាកតិទ្ធិយា ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារវគ្គ

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ
 ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរិតតែកើតជំទូលាយ ចម្រើន ពេញ
 បរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថាវីមំសាផង នេះ
 ហៅថាវីមំសាសមាធិផង នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការ
 ដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 វីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

[២៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ នាបុព្វារាម ជិតក្រុងសា-
 វត្តី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូបនៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទជាន់
 ក្រោម ជាអ្នករើរវាយ មានមានៈដូចជាបុស ងើបឡើងហើយ រងើប
 រដោរ មានមាត់រឹង មានវាចារាយរាយ មានស្មារតីវង្វើង ប្រាសចាក
 បញ្ញា មានចិត្តមិនតម្កល់មាំ មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង មានឥន្ទ្រិយមិន
 សង្រួម ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៧៨] អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ក-
 ល្លានំ អាមន្តេសិ ឯតេ ខោ មោក្កល្លាន សព្វប្ប-
 ចារិណោ ហេដ្ឋា មិការមាតុប្បាសាទេ វិហរន្តិ ឧទ្ធតា
 ឧទ្ធច្យា ចបលា មុខា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិណោ
 អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ពន្ធចិត្តា ចាកតិទ្ធិយា
 កច្ច មោក្កល្លាន តេ ភិក្ខុ សំវេជេហិតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
 ខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ ភកវតោ បដិស្សត្វា
 តថារូបំ ឥទ្ធាភិសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋារេសិ យថា ចានដ្ឋុ-
 ដ្ឋកេន មិការមាតុប្បាសាទំ សង្កម្មេសិ សម្បកម្មេសិ
 សម្បចាលេសិ ។

[៤៧៩] អថខោ តេ ភិក្ខុ សំវិក្កា លោមហដ្ឋ-
 ជាតា ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភតំ
 វត ភោ និវាតព្វា វត អយព្វា មិការមាតុប្បាសាទោ
 កម្មីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ អសម្បកម្មិ អថ ច
 បន សង្កម្មិតោ សម្បកម្មិតោ សម្បចាលិតោតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៤៧៨] លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅ
 ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់មោគ្គល្លាន សព្វហ្មតារី
 ភិក្ខុទាំងនោះឯង នៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទជាន់ក្រោម ជាអ្នកមានចិត្ត
 រវើរវាយ មានមានៈដូចជាបបុស ងើបឡើងហើយ រដើបរដោរ មាន
 មាត់រឹង មានសម្តីរោយរាយ វង្វេង ភ្លេចស្មារតី ប្រាសចាកបញ្ញា មាន
 ចិត្តមិនតម្កល់មាំ មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង មានឥន្ទ្រិយមិនសង្រួម ម្ចាស់
 មោគ្គល្លាន អ្នកចូរទៅញ៉ាំងភិក្ខុទាំងនោះឲ្យសង្វេគ ។ ព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះបន្ទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
 ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយញ៉ាំងមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក ឲ្យរង្កើ
 ឲ្យញាប់ញ័រដោយម្រាមមេដើងយ៉ាងណា ក៏សម្តែងតាក់តែងនូវបូទីមាន
 សភាពយ៉ាងនោះ ។

[៤៧៩] លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះតក់ស្លុតកើតព្រឺព្រួច
 រោម ឈរក្នុងទីសមគួរប្រាប់គ្នាថា យីអើ អស្ចារ្យណាស់តើ យីអើ
 ចម្លែកណាស់តើ គ្មានខ្យល់សោះ មិគារមាតុប្រាសាទនេះ មានរណ្តៅ
 ដ៏ជ្រៅ កប់ក៏ជ្រៅ ឥតកម្រើក ឥតញាប់ញ័រ ស្រាប់តែកម្រើក រង្កើ
 ញាប់ញ័រ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៨០] អថខោ ភក្កវា យេន តេ ភិក្ខុ តេនុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច កិណ្ណុ
 តុម្ហេ ភិក្ខុវេ សំវិក្កា លោមហាដ្ឋជាតា ឯកមន្តំ បិតា-
 តិ ។ អច្ចរិយំ ភន្តេ អព្វតំ ភន្តេ និវាតញ្ច វត អយញ្ច
 មិការមាតុប្បាសាទោ កម្មីរនេមោ សុនិខាតោ អថលោ
 អសម្បកម្មិ អថ ច បន សង្កម្មិតោ សម្បកម្មិតោ
 សម្បចាលិតោតិ ។

[៤៨១] តុម្ហេ ច ខោ ភិក្ខុវេ សំវេជេតុកាមេន
 មោត្តល្លានេន ភិក្ខុនា ចាទដ្ឋុដ្ឋកេន មិការមាតុប្បា-
 សាទោ សង្កម្មិតោ សម្បកម្មិតោ សម្បចាលិតោ ។
 តំ កី មញ្ញុច ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា មោត្តល្លានោ ភិក្ខុ ឯវមហិទ្ធិកោ
 ឯវមហានុកាវោតិ ។ ភក្កវមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា
 ភក្កវនេត្តិកា ភក្កវបដិសរណា សាជុ វត ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[២៨០] លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅរកភិក្ខុ
 ទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេចហ្ន៎ ក៏អ្នកទាំងឡាយ តក់ស្លុត កើតព្រី
 ព្រួចរោម ឈរក្នុងទិសមគួរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ចម្លែកណាស់ ស្ងប់ខ្យល់សោះ មិគារមាតុប្រាសាទនេះសោត មាន
 រណ្តៅដ៏ជ្រៅ កប់ក៏ជ្រៅ ជារបស់ឥតកម្រើក ឥតញាប់ញ័រ ក៏ស្រាប់
 តែកម្រើក រង្កើ ញាប់ញ័រ ។

[២៨១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ប្រាថ្នា
 នឹងឲ្យអ្នកទាំងឡាយសង្ខេប ទើបធ្វើមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក រង្កើ
 ញាប់ញ័រដោយមេជើងទេតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 យល់ហេតុនោះដូចម្តេច ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លានមានប្ញទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មាន
 អានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវធម៌ដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស

បាសាទកម្មនវគ្គោ

ភក្ខវន្តិយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្តោ ភក-
រតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធាវេស្សន្តីតិ ។

[៤៨២] តេនហិ ភិក្ខុវេ សុណាថ ។ ចតុន្នំ ខោ
ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិចាណំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លា-
នោ ភិក្ខុ វរិមហិទ្ធិកោ វរិមហានុភាវោ ។ កតមេសំ
ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មោក្កល្លានោ ភិក្ខុ ធន្ទសមាធិ-
ប្បធានសម្ព័រសមន្ទាតតំ ឥន្ទ្រិចាណំ ភាវេតិ ឥតិ មេ
ធន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ។ មេ ។ វិយសមាធិ ។
ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធានសម្ព័រសមន្ទាតតំ
ឥន្ទ្រិចាណំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វិមសា ន ច អតិលីនា
ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា ភវិស្សតិ ន ច
អដ្ឋតំ សង្ខត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា
ភវិស្សតិ បច្ឆាបុវេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុវេ

បាសាទកម្មនវគ្គ

សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ឲ្យទាន ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ស្តាប់នូវភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចាំទុក ។

[៤៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ស្តាប់ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានប្បទ្ធិធំ
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយ ។ នូវ
ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-
សមាធិនិងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញនឹងមិនជូរថយពេកផង ។ បេ ។
វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារថា វិមំសារបស់អញ នឹងមិនជូរថយពេកផង មិនផ្គង
ឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនមានចិត្តរាយមាយទៅខាងក្រៅផង
ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុគោ

តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា
ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា
រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន
សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លា-
នោ ភិក្ខុ ឯវមហិទ្ធិកោ ឯវមហានុកាវោ ។

[៤៨៣] ឥមេសំ ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិ-
ចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លានោ ភិក្ខុ
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្ម-
លោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៤៨៤] ឥមេសំ ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោក្ខល្លានោ ភិក្ខុ អាស-
វានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។
(ឯវំ ច អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតព្វា) ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុគ្គ

ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ
 ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាង
 ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលា
 យប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកមានកិលេស
 មិនរូបវិត ចម្រើនចិត្តដែលប្រកបដោយពន្លឺដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ
 ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៤៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានសម្រេចនូវ
 ឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះឯង ។ បេ។ ទៅទាំងអំណាចខ្លួនរហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយបាន ។

[៤៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 អស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
 ដែលឃើញជាក់ស្តែង ព្រោះចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤
 នេះ ។ (បណ្ឌិតត្រូវញ៉ាំងអភិញ្ញាទាំងឡាយឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះចុះ) ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៨៥] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
 អានន្ទោ កោសម្ពិយំ វិហរតិ យោសិតារាមេ ។ អថ-
 ខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ យេនាយស្មា អានន្ទោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទន
 សន្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វិទិ-
 សារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 ឯតនរោច

[៤៨៦] កិមត្ថិយំ នុ ខោ កោ អានន្ទ សមណោ
 កោតមេ ព្រាហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ឆន្ទប្បហានត្ថំ ខោ
 ព្រាហ្មណោ ភកវតិ ព្រាហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។

[៤៨៧] អត្ថិ បន កោ អានន្ទ មក្កោ អត្ថិ បដិ-
 បទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ
 ព្រាហ្មណោ មដ្ហោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស ឆន្ទសុស
 បហានាយាតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[២៨៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងយោសិតារាមជិតក្រុងកោសម្ពី ។ លំដាប់នោះ ឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះឧណ្ណាកៈ ចូលទៅក្រុងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះ ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះឧណ្ណាកៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នោះថា

[២៨៦] បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុង សំណាក់ព្រះសមណគោតម មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានការលះបង់ ឆន្ទៈជាប្រយោជន៍ ។

[២៨៧] បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមានផ្លូវ មានបដិបទា ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុ៎ះដែរឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មានផ្លូវ មានបដិបទា ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុ៎ះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៤៨៨] កតមោ បន ភោ អាណន្ទ មក្កោ កតមា
 បដិបទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។ ឥធិ
 ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម័-
 សាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។
 អយំ ខោ ព្រាហ្មណ មក្កោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស
 ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។

[៤៨៩] ឯវំ សន្តេ ភោ^(១) អាណន្ទ សន្តកំ ហោតិ
 នោ អសន្តកំ ឆន្ទេនេវ^(២) ឆន្ទំ បដហិស្សតីតិ នេតំ
 ហានំ វិជ្ជតីតិ ។ តេនហិ ព្រាហ្មណ តញ្ញេវេត្ត បដិបុច្ឆិ-
 ស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា តំ ព្យាករេយ្យាសិ ។

១ ឱ. ម. សន្តេ ខោ ។ ២ ម. ឆន្ទេ ច ។ ឱ. ឆន្ទេន ច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ

[៤៨៨] បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះផ្លូវដូចម្តេច បដិបទា
ដូចម្តេច ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុ៎ះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយ-
សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ
និងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាផ្លូវ នេះជាបដិបទា
ដើម្បីលះបង់ឆន្ទៈនុ៎ះ ។

[៤៨៩] បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន កាលបើយ៉ាងនេះ វត្ថុដែល
មាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន ឯពាក្យដែលថា បុគ្គល
នឹងលះបង់នូវឆន្ទៈដោយឆន្ទៈនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
បើដូច្នោះ អាត្មានឹងសួរអ្នកក្នុងដំណើរនុ៎ះវិញ គួរដល់អ្នកយ៉ាងណា អ្នក
ត្រូវព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៩០] តំ កឹ មញ្ញសិ ព្រហ្មណា អហោសិ តេ
 បុព្វេ ឆន្ទោ អារាមំ កមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អារាមំ
 កតស្ស យោ តន្ទោ ឆន្ទោ សោ បដិប្បស្សន្ទាតិ ។
 ឯវំ កោ ។ អហោសិ តេ បុព្វេ វិយំ អារាមំ កមិស្សា-
 មីតិ ។ តស្ស តេ អារាមំ កតស្ស យំ តន្ទំ វិយំ តំ
 បដិប្បស្សន្ទន្តិ ។ ឯវំ កោ ។ អហោសិ តេ បុព្វេ ចិត្តំ
 អារាមំ កមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អារាមំ កតស្ស យំ
 តន្ទំ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សន្ទន្តិ ។ ឯវំ កោ ។ អហោសិ
 តេ បុព្វេ វីមំសា អារាមំ កមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ
 អារាមំ កតស្ស យា តន្ទា វីមំសា សា បដិប្បស្ស-
 ន្ទាតិ ។ ឯវំ កោ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[២៩០] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកយល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច
អ្នកមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អាវាម ។ កាលអ្នកនោះ
ទៅដល់អាវាមហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ។
បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ សេចក្តីព្យាយាមរបស់អ្នក
ក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អាវាម ។ កាលអ្នកនោះទៅដល់អាវាម
ហើយ ព្យាយាមដែលកើតមុននោះ ស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ។ បពិត្រព្រះ
អានន្ទដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ អ្នកបានមានចិត្តក្នុងកាលមុនថា អញ
នឹងទៅកាន់អាវាម ។ កាលបើអ្នកនោះទៅដល់អាវាមហើយ ចិត្តដែល
កើតមុននោះស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹង
ហើយ ។ បញ្ញារបស់អ្នកបានកើតឡើងក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់
អាវាម ។ កាលអ្នកនោះទៅដល់អាវាមហើយ បញ្ញាដែលកើតមុននោះ
ស្ងប់រម្ងាប់ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤៩០] ឯវមេវ ខោ ព្រាហ្មណ យោ សោ ភិក្ខុ
អរហំ ទីណាសវោ រុសិតវា កតករណីយោ ឱហិត-
កាវោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិណាករសញ្ញោជនោ ស-
ម្មទញ្ញា វិមុត្តោ តស្ស យោ បុព្វេ ឆន្ទោ អហោសិ
អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យោ តជ្ជោ ឆន្ទោ សោ
បដិប្បស្សន្ទោ យំ បុព្វេ វិយំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិ-
យា អរហត្តេ បត្តេ យំ តជ្ជំ វិយំ តំ បដិប្បស្សន្តំ
យំ បុព្វេ ចិត្តំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ
បត្តេ យំ តជ្ជំ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សន្តំ យា បុព្វេ វីមំសា
អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យា តជ្ជោ
វីមំសា សា បដិប្បស្សន្ទា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[២៩០] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ការនុ៎ះក៏ដូច្នោះដែរ ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត
 ខ្លីណាស្រេច មានព្រហ្មចារ្យប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើ
 រួចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដល់ហើយ
 មានសំយោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះការ
 ដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត
 លុះសម្រេចអរហត្តហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុ
 នោះមានព្យាយាមក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្ត
 ហើយ ព្យាយាមដែលកើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមាន
 ចិត្តក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះដល់អរហត្តហើយ ចិត្តដែល
 កើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមានបញ្ញាក្នុងកាលមុន ដើម្បី
 ឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្តហើយ បញ្ញាដែលកើតអំពីមុននោះ
 ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៩២] តំ កី មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ ឥតិ ឯវំ សន្តេ
សន្តកំ វា ហោតិ នោ អសន្តកំ វាតិ ។ អទ្ធា កោ
អាណន្ទ ឯវំ សន្តេ សន្តកំ ហោតិ នោ អសន្តកំ អ-
ភិក្កន្តំ កោ អាណន្ទ អភិក្កន្តំ កោ អាណន្ទ សេយ្យថាបិ
កោ អាណន្ទ និក្កន្តិតំ វា ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា
វិវេយ្យ មុឡ្ហស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
តេលប្បជ្ជោតំ ជាវេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូចានិ ទក្ខន្តិតិ ។
ឯវមេវ តយា កោ អាណន្ទ^(១) អនេកបរិយាយេន
ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ កោ អាណន្ទ តំ កវន្តំ
កោតមំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧចា-
សកំ មំ កវំ អាណន្តោ ជាវតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ
សរណាដ្ឋតន្តិ ។

១ ម. ឯវមេវំ កោតា អានន្ទេន ។

បាសាទកម្មវត្ថុ

[២៩២] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសម្គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច កាល
 បើហេតុយ៉ាងនេះ វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែ
 គ្មានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពិតមែនហើយ បើយ៉ាងនេះ
 វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន បពិត្រព្រះអានន្ទ
 ដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រ
 ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ដូចគេផ្សាររបស់ដែលផ្តាច់ ឬបើករបស់ដែលកំបាំង
 ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេង ឬដូចគេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត
 ឲ្យអ្នកមានចក្ខុមើលឃើញរូបបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ធម៌
 ដែលលោកសម្តែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ
 ផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាសរណៈ សូមព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចាំ
 ទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត
 តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៤៩៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ
សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហេសុំ
មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានំ ការិតត្តា
ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតម-
ន្ទានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា ភវិស្សន្តិ
មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានំ ការិតត្តា
ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា មហានុភាវា សព្វេ
តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្ប-
ធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។ វិយស-
មាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធានសម្ព័រស-
មណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[២៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍មានប្បទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើ
 ឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលគង់
 មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានប្បទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះ
 បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានប្បទ្ធិច្រើន មានអានុភាព
 ច្រើន ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ២ ។ ឥទ្ធិបាទ ២ ដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិ-
 បាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
 ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៤៩៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហោសុំ មហា-
 នុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិទាទានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា
 ភិស្សុន្តិ មហានុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ
 ឥទ្ធិទាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិ-
 ទ្ធិកា មហានុកាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ
 ឥទ្ធិទាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

[៤៩៥] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ សម-
 ណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិទំ បច្ចុនុកោ-
 សុំ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុទា អហោសុំ ពហុទាមិ ហុត្វា
 ឯកោ អហោសុំ អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខ្នំ តិរោទា-
 ការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាទា អកម៌សុ សេយ្យថាមិ

បាសាទកម្មនវគ្គ

[២៩៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ មានបូទិ៍ច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលគង់
 មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានបូទិ៍ច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះ
 បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ មានបូទិ៍ច្រើន មាន
 អានុភាពច្រើន ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[២៩៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេច នូវឥទ្ធិវិធានៈ (ការសម្តែងបូទិ៍) ច្រើនប្រការ
 គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់
 ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាង
 ក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅ
 ជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងភ្នំ
 ដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ដូចដើរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

អាណាសេ បបរិយំបិ ឧមុជ្ជនិមុជ្ជំ អកំសុ សេយ្យ-
 ថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ អគមំសុ សេ-
 យ្យថាបិ បបរិយំ អាណាសេបិ បល្ល័ង្កេន កមីសុ^(១)
 សេយ្យថាបិ បក្ខិ សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ ចាលិណា បរាមសីសុ
 បរិមជ្ជីសុ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេសុ ។
 សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាណំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិដំ បច្ចុនុកោស្សន្តិ
 ឯកោបិ ហុត្វា ពហុណា ភិស្សន្តិ ពហុណាបិ ហុត្វា
 ឯកោ ភិស្សន្តិ អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខ្នំ តិរោ-
 ចាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមាណា កមិស្សន្តិ សេយ្យ-
 ថាបិ អាណាសេ បបរិយំបិ ឧមុជ្ជនិមុជ្ជំ ភិស្សន្តិ

១ ឧ. អគមំសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

លើអាកាសក៏បាន ងើបឡើងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងមុជចុះ
ក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដី
ក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងភ្នែក ដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន យកដៃស្លាប
អង្រែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្ញទ្ធិច្រើន
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងអស់នោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានសមណៈបុព្រាហ្មមណ៍បានសម្រេចនូវ
ឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺនឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់
ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទឹកំបាំង
នឹងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុង
ជញ្ជាំង ដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរចេញទៅ
ខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងភ្នំដើរចេញទៅក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ)
ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើអាកាសក៏បាន ងើបឡើង មុជចុះក្នុងផែនដី

បាសាទកម្មនវគ្គោ

សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ កមិស្សន្តិ
 សេយ្យថាបិ បបរិយំ អាគាសេបិ បល្ល័ង្កេន កមិ-
 ស្សន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខិ សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិ-
 មសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុកាវេ ចាណិណា
 បរាមសិស្សន្តិ បរិមជ្ជិស្សន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេស្សន្តិ ។ សព្វេ តេ ចតុន្នំ
 ឥទ្ធិចាណំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ
 កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា
 ពហុណា ហោន្តិ ពហុណំបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ
 អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខ្នំ តិរោចាការំ តិរោ-
 បព្វតំ អសជ្ជមានា កច្ចន្តិ សេយ្យថាបិ អាគាសេ
 បបរិយំបិ ឧមុជ្ជនិមុជ្ជំ ករោន្តិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ
 ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ កច្ចន្តិ សេយ្យថាបិ បបរិយំ
 អាគាសេបិ បល្ល័ង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខិ
 សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ
 ឯវមហានុកាវេ ចាណិណា បរាមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ

បាសាទកម្មនវគ្គ

ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់
ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន នឹងទៅឯអាកាសទាំងក្នែន ដូចជាសត្វស្លាប
ក៏បាន នឹងយកដៃស្លាបអង្កែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ
ដែលមានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន នឹង
ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចម្រើនធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិ-
បាទ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានសមណៈឬ
ព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជា
មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន
នៅក្នុងទឹកំបាំងដើរទៅកាន់ទិវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ
នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរ
ចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅក្នុងភ្នំដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥត
ទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើអាកាសក៏បាន ងើបឡើងមុជ
ចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែក
ធ្លាយទឹក ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងក្នែនដូចជាសត្វ
ស្លាបក៏បាន យកដៃស្លាបអង្កែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំង
នេះ ដែលមានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេន្តិ ។ សព្វ
 តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។
 កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធសមា-
 ធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ វិ-
 យសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមសាសមាធិប្បធា-
 នសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។

[៤៩៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ
 បច្ចុនុកោសុំ ឯកោមិ ហុត្តា ពហុធា អហោសុំ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេសុំ ។
 សព្វ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាត-
 តមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ
 ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោស្សន្តិ ឯកោមិ ហុត្តា ពហុធា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

[៤៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅ
 ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់
 នោះ បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍បានសម្រេច
 នូវឥទ្ធិវិធី ច្រើនប្រការ គឺនឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់

បាសាទកម្មនវគ្គោ

ភិស្សន្តិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ
 វត្តេស្សន្តិ ។ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ
 ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោន្តិ
 ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេ-
 ន្តិ ។ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

[៤៩៧] ចតុន្នំ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ
 ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម័សា-
 សមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

ក៏បាន ។ បេ ។ នឹងធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្ម-
 លោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចម្រើន
 ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីច្រើន
 ប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។
 ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវ
 ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៤៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះ
 តែបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 ឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។
 ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាណំ ការិតត្តា
ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវាណំ ខយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

[៤៩៨] ឥទ្ធិញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេសេស្សាមិ ឥទ្ធិ-
ចានញ្ច ឥទ្ធិចានការណញ្ច ឥទ្ធិចានការណតាមិទិញ្ច
បដិបទំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិទំ បច្ចុនុកោតិ
ឯកោមិ ហុត្តា ពហុធា ហោតិ ពហុធាមិ ហុត្តា
ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន
វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

[៤៩៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាណោ ។ យោ^(១)
ភិក្ខុវេ បក្កោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បដិ-
លាកាយ សំវត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាណោ ។

១ ម. យោ សោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនិង
បញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
ដោយប្រាជ្ញាជំនុំត្រូវខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះដែរ ។

[៤៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវឫទ្ធិផង នូវ
ឥទ្ធិបាទផង នូវការចម្រើនឥទ្ធិបាទផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
ចម្រើនឥទ្ធិបាទផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់សេចក្តី
នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឫទ្ធិដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្ស
ម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជា
មនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាប
ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឫទ្ធិ ។

[៤៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ
បានសិបនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឥទ្ធិបាទ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៥០០] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការណា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ
 ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម-
 សាសមាធិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការណា ។

[៥០១] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការណាកា-
 មិដិ បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្ក្ខេប្យោ សម្មារាទា
 សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មារាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការណា-
 កាមិដិ បដិបទាតិ ។

[៥០២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ការីតា
 ពហុលីកតា មហាប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។ កងំ
 ការីតា ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា កងំ ពហុលីកតា

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៥០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចម្រើននូវឥទ្ធិបាទដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 ឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើន
 នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ។

[៥០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
 ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។
 អ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ
 សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ។

[៥០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចម្រើន
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ៤ តើភិក្ខុចម្រើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

មហាបូលា ហោត្តិ មហានិសំសា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវិសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ
 ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិសីនោ ភវិស្សតិ
 ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សទ្ធិត្តោ
 ភវិស្សតិ ច ន ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ
 សញ្ញិ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា
 បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុ យថា
 ឧទ្ធុ តថា អនោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ
 តថា ទិវា ឥតិ វិវេនេ ចេតសា អបរិយោនន្ទេន
 សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តស-
 មាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវិសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិ-
 ចាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វិមំសា ន ច អតិសីនោ
 ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ
 សទ្ធិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ
 បច្ឆាបុរេ សញ្ញិ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា
 យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ទើបជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធ្លុះចុះខ្វែងពេកផង នឹងមិន
ផ្លង់កំហុសខ្វែងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយ
ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺ
កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង
នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង
នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ
មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺដោយ
ប្រការដូច្នោះ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ បុរកប
ដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារដូច្នោះថា វិមំសារបស់អាត្មាអញនឹង
មិនធ្លុះចុះខ្វែងពេកផង នឹងមិនផ្លង់កំហុសខ្វែងពេកផង នឹងមិនរួញលីប
នៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាល
ជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ
ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ

បាសាទកម្មនវគ្គោ

យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ យថា ទិវា តថា វត្ថី យថា
វត្ថី តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធលន
សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

[៥០៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អតិលីនោ ឆន្ទោ ។
យោ ភិក្ខុវេ ឆន្ទោ កោសជ្ជសហកតោ កោសជ្ជ-
សម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីនោ ឆន្ទោ ។

៥០៤ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតោ
ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឆន្ទោ ឧទ្ធុច្ចសហកតោ ឧទ្ធុច្ច-
សម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតោ
ឆន្ទោ ។

[៥០៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ
ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឆន្ទោ បីនមិទ្ធុសហកតោ
បីនមិទ្ធុសម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ
សង្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ
យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេសរូបវិត
ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៥០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលនូវធូរថយខ្លាំងពេក
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយកោសជ្ជៈ
(សេចក្តីខ្ជិលច្រអូស) សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលធូរថយខ្លាំងពេក ។

[៥០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលផ្គងកំហុសខ្លាំងពេក
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយឧទ្ធច្នៈ
(សេចក្តីរវើរវាយ) សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្នៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ឆន្ទៈដែលផ្គងកំហុសខ្លាំងពេក ។

[៥០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយបីនមិទ្ធុៈ
(សេចក្តីងង្គុយដោកដក់) សម្បយុត្តដោយបីនមិទ្ធុៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥០៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ
 ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឆន្ទោ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមកុ-
 ណោ អារត្ត អនុវិក្ខិត្តោ អនុវិសដោ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។

[៥០៧] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញា
 ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា
 បុរេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ បច្ឆាបុរេ សញ្ញា សុត្ត-
 ហិតា ហោតិ សុមនសិកតា សូបដារិតា សុប្បដិវិទ្ធា
 បញ្ញាយ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញា ច
 វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា
 បុរេ ។

[៥០៨] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា អនោ
 តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ វិហារតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥០៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមួយមាយទៅតាមដាច់ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយនេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។

[៥០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានសញ្ញាកាន់យកល្អ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តល្អ ទ្រទ្រង់ទុកល្អ ចាក់ធ្លុះល្អ ដោយប្រាជ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មិនក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

[៥០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធុំ ចាទតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ បូរំ ធានប្បការស្ស
 អសុចិដោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មី កាយេ កេសា
 លោមា នខា ទន្ធា តថោ មំសំ នហារូ អដ្ឋិ
 អដ្ឋិមិញ្ចំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ
 បច្ឆាសំ អន្តំ អនុតុលំ ឧទរិយំ ករិសំ បិត្តំ សេម្ហំ
 បុព្វោ លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សុ វសា ខេឡោ
 សិដ្ឋានិកា លសិកា មុត្តន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យថា អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា
 អនោ វិហរតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណានូវកាយនេះឯង
 ខាងលើតាំងអំពីបាទាជើងឡើងមក ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះទៅ
 មានស្បែករុំព័ទ្ធជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗថា
 ក្នុងកាយនេះមានសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ
 ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង ទាច បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ^(១)ស្លុតពោះវៀនធំ
 ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្មៅស្ម ខ្ទុះ ឈាម
 ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បោរ ទឹកអិល
 ទឹកមូត្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាងណា
 លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនោះឯង ។

១ក្រពះនេះ គឺជាសាច់ដូចជាអណ្តាត បិតនៅក្នុងពោះ មានសណ្ឋានដូចជាអណ្តាតកូន
 គោខ្មៅ ប្រវែង៧ធ្នាក់ ផ្តាប់នឹងទីបំផុតដំបារពោះខាងឆ្វេងបេះដូង ។ (មិនមែនជាអាមាស-
 យៈ ដែលអ្នកខ្លះធ្លាប់ហៅថា ក្រពះបាយនោះទេ ។ ឬនឹងប្រែថាលំពែងអាវីសដូច្នោះវិញ
 ក៏បាន) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥០៩] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា ទិវា តថា
 រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា វិហរតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យេហិ អាគារេហិ យេហិ សិទ្ធ្តេហិ យេហិ
 និមិត្តេហិ ទិវា ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ
 ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ សោ តេហិ អាគារេហិ តេហិ
 សិទ្ធ្តេហិ តេហិ និមិត្តេហិ រត្តិ ឆន្ទសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ យេហិ វា បន
 អាគារេហិ យេហិ សិទ្ធ្តេហិ យេហិ និមិត្តេហិ រត្តិ
 ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ
 សោ តេហិ អាគារេហិ តេហិ សិទ្ធ្តេហិ តេហិ
 និមិត្តេហិ ទិវា ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ
 ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថា
 ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា វិហរតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្នុងពេលថ្ងៃ
 យ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាងនោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាង
 នោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើន
 ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយ
 អាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយនិមិត្ត
 ទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះក៏ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិង
 បធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ ដោយ
 សណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ឬថាភិក្ខុចម្រើន
 នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់
 ដោយអាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយ
 និមិត្តទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះ ក៏ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-
 សមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ
 ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញា ក្នុងពេលថ្ងៃយ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាង
 នោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៥១០] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ អាណោកសញ្ញា សុត្តហិតា ហោតិ ទិវាសញ្ញា
 ស្វាទិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។

[៥១១] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិសីនំ វិវិយំ ។ យំ
 ភិក្ខុវេ វិវិយំ កោសជ្ជសហគតំ កោសជ្ជសម្មយុត្តំ ។
 ឥនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិសីនំ វិវិយំ ។

[៥១២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតំ វិវិយំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ វិវិយំ ឧទ្ធចូសហគតំ ឧទ្ធចូសម្មយុត្តំ ។
 ឥនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតំ វិវិយំ ។

[៥១៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សដ្ឋិត្តំ វិវិយំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ វិវិយំ បីនមិទ្ធសហគតំ បីនមិទ្ធសម្មយុត្តំ ។
 ឥនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សដ្ឋិត្តំ វិវិយំ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៥១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្ងាង ឥតមាន កិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង- ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានអារលោកសញ្ញាកាន់យកល្អ មានទិវាសញ្ញាអធិដ្ឋានដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្ត ស្ងាង ឥតមានកិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺយ៉ាងនេះឯង ។

[៥១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលធ្លុះថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកបដោយ កោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ ថា ព្យាយាមដែលធ្លុះថយខ្លាំងពេក ។

[៥១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលផ្គង់គំហុសខ្លាំង ពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកប ដោយឧទ្ធច្ចៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ព្យាយាមដែលផ្គង់គំហុសខ្លាំងពេក ។

[៥១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលរួញលីបនៅ ខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណាប្រកប ដោយបីនមិទ្ធិៈ សម្បយុត្តដោយបីនមិទ្ធិៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ព្យាយាមដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥១៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ វិយំ
 យំ ភិក្ខុវេ វិយំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមតុលោ អារព្ព
 អនុវិក្ខិត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា
 វិក្ខិត្តំ វិយំ ។ បេ ។

[៥១៥] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ កាវេតិ ។ ឥធម
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អាណោកសញ្ញា សុត្តហិតា ហោតិ
 ទិវាសញ្ញា ស្វាទិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន
 ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ កាវេតិ ។

[៥១៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិលីនំ ចិត្តំ ។ យំ
 ភិក្ខុវេ ចិត្តំ កោសជ្ជសហគតំ កោសជ្ជសម្មយុត្តំ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីនំ ចិត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលរាយមាយទៅ
 ខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា
 រាយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលរាយមាយទៅខាង
 ក្រៅ ។ បេ ។

[៥១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្ងាង ឥតមាន
 កិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាន់យកអាណោកសញ្ញាដោយល្អ
 អធិដ្ឋានទិវាសញ្ញាដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាង
 ឥតមានកិលេសរូបវិតចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

[៥១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលធូរថយខ្លាំងពេក តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយកោសជ្ជៈ
 សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្ត
 ដែលធូរថយខ្លាំងពេក ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៥១៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ ឧទ្ធចូសហកតំ ឧទ្ធចូសម្មយុត្តំ ។
 ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បក្កហិតំ ចិត្តំ ។

[៥១៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ ដីនមិទ្ធសហកតំ ដីនមិទ្ធសម្ម-
 យុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តំ ចិត្តំ ។

[៥១៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ចិត្តំ ។
 យំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណោ អារត្ត
 អនុវិក្ខិត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា
 វិក្ខិត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។

[៥២០] ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន ចេតសា
 អបរិយោនទ្ធលោ សម្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៥១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយឧទ្ធច្នៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្នៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែល ផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

[៥១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណាប្រកបដោយបីនមិទ្ធិៈ សម្បយុត្តដោយបីនមិទ្ធិៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែល រួញលីបនៅខាងក្នុង ។

[៥១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណារាយមាយទៅតាម ជាប់ ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។ បេ ។

[៥២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្វាង ឥតមាន កិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៥២១] កតមា ច ភិក្ខុវេ អតិលីនា វីមំសា ។
យា ភិក្ខុវេ វីមំសា កោសជ្ជសហគតា កោសជ្ជ-
សម្បយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិលីនា វីមំសា ។

[៥២២] កតមា ច ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតា វីមំ-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមំសា ឧទ្ធចូសហគតា ឧទ្ធចូស-
ម្បយុត្តា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អតិប្បត្តហិតា វីមំសា ។

[៥២៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សដ្ឋិត្តា វីមំ-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមំសា ជីនមិទ្ធសហគតា ជីនមិទ្ធស-
ម្បយុត្តា។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អជ្ឈត្តំ សដ្ឋិត្តា

វីមំសា ។

[៥២៤] កតមា ច ភិក្ខុវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីមំ-
សា ។ យា ភិក្ខុវេ វីមំសា ពហិទ្ធា បញ្ច កាមតុលោ
អារព្ព អនុវិក្ខិត្តា អនុវិសជា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ

បហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីមំសា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីមសា ដែលធូរថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វីមសាឯណាប្រកបដោយកោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីមសា ដែលធូរថយខ្លាំងពេក ។

[៥២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីមសាដែលផ្គង់គំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វីមសាឯណា ប្រកបដោយឧទ្ធច្នៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្នៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីមសា ដែលផ្គង់គំហុកខ្លាំងពេក ។

[៥២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីមសាដែលរួញលីបនៅខាង ក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វីមសាឯណា ប្រកបដោយ បីនមិទ្ធិៈ សម្បយុត្តដោយបីនមិទ្ធិៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីមសាដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង ។

[៥២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីមសាដែលរាយមាយទៅខាង ក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វីមសាឯណារាយមាយទៅ តាម ជាប់ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នេះហៅថា វីមសាដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។ បេ ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ

[៥២៥] ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេជន ចេតសា
អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឃុំ ភារិតា
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាហោ ឥទ្ធិចាទា ឃុំ ពហុលីកតា
មហាប្បលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។

[៥២៦] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
ឥទ្ធិចាទេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិដំ
បច្ចុនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុទា ហោតិ ពហុទាបិ
ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៥២៧] ឃុំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
ឥទ្ធិចាទេសុ ឃុំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា
អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ (ធម្មិ
អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតញ្ច) ។

បាសាទកម្មនវគ្គោ ទុតិយោ ។

បាសាទកម្មនវគ្គ

[៥២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាង ឥតមាន
កិលេសរូបវិត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ
ហើយ រមែងជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[៥២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ
ចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបានសម្រេច
នូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[៥២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុបានចម្រើន
យ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
អស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ បាសាទកម្មនវគ្គ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

តិមស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ធានំ

បុព្វេ មហាប្បសា ឆន្ទោ

មោក្កល្យាដោ ច ព្រាហ្មណោ

ទ្វេ សមណព្រាហ្មណា ភិក្ខុ^(១)

ទេសនា វិភដ្ឋេន ចាតិ ។

១ សមណព្រាហ្មណាហីតិបិ កត្តចិ ទិស្សតិ ។ ម. សមណព្រាហ្មណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ១ អំពីឥទ្ធិបាទមាន
 ផលច្រើន ១ អំពីឆន្ទៈ ១ អំពីព្រះមោគ្គល្លាន ១ អំពី
 ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ២ លើក អំពីភិក្ខុ ១
 អំពីទេសនា ១ អំពីការចែករួវឥទ្ធិបាទ ១ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥២៨] សាវត្ថិយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោទា
អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោទិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ
កោ នុ ខោ មក្កោ កា បដិបទា ឥទ្ធិទាទការាយាតិ ។
តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ សោ ភិក្ខុ ឆន្ទស-
មាទិប្បណានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិទាទំ ការេតិ ឥតិ
មេ ឆន្ទោ ន ច អតិសីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្ក-
ហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សទ្ធិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច
ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ
យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា
អនោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អនោ យថា ទិវា
តថា រត្ថិ យថា រត្ថិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន ចេតសា

អយោគុឡវគ្គ

[៥២៨] ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មុនកាល
ត្រាស់ដឹង កាលដែលតថាគត នៅជាពោធិសត្វមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅ
ឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អ្វីហ្ន៎ជាមគ្គ អ្វីហ្ន៎ជាបដិបទា ដើម្បី
ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះដូច្នោះថា ភិក្ខុនោះតែងចម្រើននូវឥន្ទ្រិយា ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនជួរថយខ្លាំងពេកផង
នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិន
រាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាល
មុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា
មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា
ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា
ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។ វិរិយស-
 មាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសម្ព័រ-
 សមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រិចាធំ កាវេតិ ឥតិ មេ វិមំសា ន ច
 អតិលីដា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា ភវិស្សតិ ន
 ច អដ្ឋត្តំ សង្ខត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា
 ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា
 បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អដោ តថា ឧទ្ធុ
 យថា ឧទ្ធុ តថា អដោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា
 រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន
 សប្បកាសំ ចិត្តំ កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ឥតមានកិលេសរូបវីត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វិរិយសមាធិ ។

ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-

សង្ខារដូច្នោះថា វិមំសារបស់អាត្មាអញ នឹងមិនធ្លុះចុះខ្វែងពេកផង

មិនផ្គងគំហុកខ្វែងពេកផង មិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយ

ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុនផង គឺ

កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង

នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង

នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ

ដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេស

រូបវីត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥២៩] ឃំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចតុសុ
 ឥទ្ធិចាទេសុ ឃំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ
 បច្ចុនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៥៣០] ឃំ ភារិតេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ច-
 តុសុ ឥទ្ធិចាទេសុ ឃំ ពហុលីកតេសុ អាសវាធំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។
 (ធម៌ អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតញ្ចា) ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥២៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ
 ចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងបានសម្រេចនូវ
 ឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

[៥៣០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ
 ចម្រើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
 ទៅនៃអាសវៈ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៥៣១] សាវត្ថិយំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ ភក្កវន្តំ ឯតទវោច អភិជាតាតិ នុ
 ខោ ភន្តេ ភក្កវា ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន
 ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាតាមិ ខ្វាហំ
 អានន្ទ ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ
 ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាតាតិ បន ភន្តេ ភក្កវា
 ឥមិណ ចាតុម្មហាក្ខតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្ម-
 លោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជាតាមិ ខ្វាហំ អានន្ទ
 ឥមិណ ចាតុម្មហាក្ខតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្ម-
 លោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារវគ្គ

[៥៣១] ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មាន
 អាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទ
 ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្លាប់ចូលទៅ
 កាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្បទ្ធិ ដោយព្រះកាលដែលសម្រេចតាមព្រះទ័យ
 ដែរឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគត
 ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្បទ្ធិ ដោយកាយដែលសម្រេចតាម
 ចិត្តមែន ទើបដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោកដោយប្បទ្ធិ ដោយ
 ព្រះកាយដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប ៤ នេះឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវ
 ព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក
 ដោយប្បទ្ធិ ដោយកាយដែលប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប ៤ នេះឯង ទើប
 ដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៣២] យំ ច ខោ ឱមាតិ^(១) ភន្តេ ភកវា ឥទ្ធិយា
 មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា^(២)
 យំ ច ខោ អភិជាតិ ភន្តេ ភកវា ឥមិណ ចាតុម្ពហា-
 ភូតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា
 តយំទំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយញោវ អព្ពតញ្ចាតិ ។
 អច្ឆរិយា ចេវ អាណន្ទ តថាភតា អច្ឆរិយធម្មសមដ្ឋា-
 ភតា ច អព្ពតា ចេវ អាណន្ទ តថាភតា អព្ពតធម្ម-
 សមដ្ឋាភតា ច ។

[៥៣៣] យស្មី អាណន្ទ សមយេ តថាភតោ
 កាយម្បិ ចិត្តេ សមាទហាតិ^(៣) ចិត្តម្បិ កាយេ សមា-
 ទហាតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កិ-
 មិត្វា វិហារតិ តស្មី អាណន្ទ សមយេ តថាភតស្ស
 កាយោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុនុតរោ ច កម្មនិ-
 យតរោ ច បកស្សរតរោ ច ។

១ ឱ. ឱបបាតិ ។ ម. ឱក្កមាតិ ។ ២ ឱ. ម. ឧបសង្កមិតុំ ។ ៣ ម. សមោទហាតិ ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូល
 ទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្បទ្ធិ ដោយព្រះកាយដែលសម្រេចតាមព្រះ
 ទ័យដោយហេតុឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្លាប់
 ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយប្បទ្ធិ ដោយព្រះកាយ ប្រកបដោយ
 មហាក្ខត្រូប ៤ នេះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុ ឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ហេតុនោះ ។ ជាអស្ចារ្យចម្លែកណាស់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ម្នាល
 អានន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអស្ចារ្យផង ប្រកបដោយធម៌ជា
 អស្ចារ្យផង ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ចម្លែកផង ប្រកប
 ដោយធម៌ដ៏ចម្លែកផង ។

[៥៣៣] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត តម្កល់កាយក្នុង
 ចិត្តផង តម្កល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញា
 ក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតស្រាលដោយ
 វិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង
 មានរស្មីដោយវិសេសផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៥៣៤] សេយ្យថាមិ អានន្ទ អយោកុដ្ឋោ ទិវសំ
 សន្តត្តោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មនិ-
 យតរោ ច បកស្សរតរោ ច ។ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ
 យស្មី សមយេ តថាភតោ កាយម្យិ ចិត្តេ សមាទ-
 ហតិ ចិត្តម្យិ កាយេ សមាទហតិ សុខសញ្ញញ្ច ល-
 ហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្តា វិហារតិ តស្មី អានន្ទ
 សមយេ តថាភតស្ស កាយោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ
 មុទុតរោ ច កម្មនិយតរោ ច បកស្សរតរោ ច ។

[៥៣៥] យស្មី អានន្ទ សមយេ តថាភតោ កា-
 យម្យិ ចិត្តេ សមាទហតិ ចិត្តម្យិ កាយេ សមាទ-
 ហតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្តា
 វិហារតិ តស្មី អានន្ទ សមយេ តថាភតស្ស កាយោ
 អប្បកសិវេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អព្ពក្កច្ឆតិ ។ សោ
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោតិ ឯកោមិ ហុត្តា
 ពហុជា ហោតិ ពហុជាមិ ហុត្តា ឯកោ ហោតិ ។ មេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[៥៣៤] ម្នាលអានន្ទ ដុំដែកដែលក្តៅសព្វ អស់មួយថ្ងៃ ជា
 ដុំដែកស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារ
 ដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្នែក ។ ដោយវិសេសផង ដូចម្តេចមិញ ។
 ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត តម្កល់កាយក្នុងចិត្តផង តម្កល់ចិត្ត
 ក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ
 សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត ស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយ
 វិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្នែក ។ ដោយ
 វិសេសផង ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៥៣៥] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត តម្កល់កាយក្នុង
 ចិត្តផង តម្កល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញា
 ក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតអណ្តែតអំពីផែន
 ដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ។ តថាគតនោះ តែងបាន
 សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើន
 នាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។
 ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៣៦] សេយ្យថាមិ អាណន្ទ តូលបិច្ច វា កប្បា-
 សបិច្ច វា លហុកោ ធាតុចាណោ អប្បកសិវេនេវ
 បបរិយា វេហាសំ អព្ពក្កច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ
 យស្មី សមយេ តថាភតោ កាយម្បិ ចិត្តេ សមា-
 ទហតិ ចិត្តម្បិ កាយេ សមាទហតិ សុខសញ្ញញ្ច
 លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្វា វិហារតិ ។ បេ ។

[៥៣៧] តស្មី អាណន្ទ សមយេ តថាភតស្ស
 កាយោ អប្បកសិវេនេវ បបរិយា វេហាសំ អព្ពក្កច្ឆតិ ។
 សោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា
 ពហុជា ហោតិ ពហុជាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតីតិ ។

[៥៣៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាណា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធសមាធិប្បធានសង្ខារ-
 សមន្នាគតំ ឥទ្ធិចាណំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តស-
 មាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិ-
 ចាណំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាណា ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥៣៦] ម្នាលអានន្ទ ប៉ុយគរឬប៉ុយកប្បាស ដ៏ស្រាលមាន
ធាតុជាដើងទ្រ អណ្តែតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាក
សោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគតតម្កល់
កាយក្នុងចិត្តផង តម្កល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ទង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុ-
សញ្ញាក្នុងកាយ ។ បេ ។ ក៏ដូច្នោះឯង ។

[៥៣៧] ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត
អណ្តែតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកនោះ ។ តថាគត
នោះតែងបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅ
ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់
ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្ម-
លោកក៏បាន ។

[៥៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិ-
បាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។
ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៣៩] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនា-
សវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។

[៥៤០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារ-
សមន្មាគតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តស-
មាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិ-
ចាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា ។

[៥៤១] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្ធិន្នំ ផលានំ អញ្ញាតវំ ផលំ
ចាទិកន្នំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧចាទិសេសេ
អនាកាមិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុត្ត

[៥៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវ
ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ៤
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិ-
បាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ១ ។ វិរិយសមាធិ១ ។
ចិត្តសមាធិ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

[៥៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាផលទាំង២ ផលណាមួយ
រមែងកើតឡើងប្រាកដ (ដល់ភិក្ខុ) គឺអរហត្តផលកើតប្រាកដក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ឬកាលបើឧបាទាននៅមានសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់អនាគាមិផល
កើតឡើងប្រាកដដែរ ព្រោះតែបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ៤
នេះឯង ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៤២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បដាន-
 សង្ខារសមញ្ញាភតំ ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។
 ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បដានសង្ខារសមញ្ញាភតំ
 ឥទ្ធិចាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
 ចាទា ។

[៥៤៣] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្តដលា សត្តានិសំសា
 ចាទិកដ្ឋា ។ កតមេ សត្តដលា សត្តានិសំសា ។
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច^(១) អញ្ញំ អារាដេតិ នោ ចេ ទិ-
 ដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាដេតិ អថ មរណាកាលេ
 អញ្ញំ អារាដេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ
 អារាដេតិ នោ ចេ មរណាកាលេ អញ្ញំ អារាដេតិ អថ

១ ឱ. បដិហច្ច ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ២ ។ ឥទ្ធិបាទ ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ២ នេះឯង ។

[៥២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ២ នេះឯង ។ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបានសម្រេច អរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ គង់បានសម្រេចអរហត្តផលក្នុងមរណកាលដែរ បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផល ក្នុងមរណកាលទេ ក៏គង់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា អន្ត-
 រាបរិទិញ្ចយី ហោតិ ឧបហាច្ចុបរិទិញ្ចយី ហោតិ អ-
 សដ្ឋារបរិទិញ្ចយី ហោតិ សសដ្ឋារបរិទិញ្ចយី ហោតិ
 ឧទ្ធុសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋកាមី ។ ឥមេសំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាណំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា
 ឥមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា ចាជិកដ្ឋាតិ ។

[៥៤៤] សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា

អានន្ទ យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្ខវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភក្ខវន្តំ ឯតទវោច
 កតមា នុ ខោ ភន្តេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិចាណោ
 កតមា ឥទ្ធិចាណការណា កតមា ឥទ្ធិចាណការណាកាមិដី
 បដិបទាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នឹងជាអន្តរាបវិនិព្វាយី ជាឧបហច្ចបវិនិព្វាយី ជាអសង្ខារបវិនិព្វាយី ជា
សសង្ខារបវិនិព្វាយី ឬជាឧទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមីមិនខាន ព្រោះអស់ទៅ
នៃសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧
ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការនេះ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចម្រើន
បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥២២] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មាន
អាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ (ឫទ្ធិ) ដូចម្តេច
ហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា
បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៤៥] ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ
 បច្ឆនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតានន្ទ ឥទ្ធិ ។

[៥៤៦] កតមោ ចានន្ទ ឥទ្ធិចានោ ។ យោ
 អានន្ទ មក្កោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បដិ-
 លាកាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតានន្ទ ឥទ្ធិចានោ ។

[៥៤៧] កតមា ចានន្ទ ឥទ្ធិចានការវោ ។ ឥធា-
 នន្ទ ភិក្ខុ ធន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាតតំ ឥទ្ធិ-
 ចានំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសា-
 សមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាតតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។
 អយំ វុច្ឆតាអានន្ទ ឥទ្ធិចានការវោ ។

អយោគុជ្ឈវគ្គ

[៥៤៥] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវ
 ឥទ្ធិវិធីៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជា
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យជាមនុស្សម្នាក់
 ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្ម-
 លោកក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ(ឫទ្ធិ) ។

[៥៤៦] ម្នាលអានន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ
 មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបាន
 ចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

[៥៤៧] ម្នាលអានន្ទ ចុះការចម្រើនឥទ្ធិបាទតើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 អានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា
 ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុក្ខោ

[៥៤៨] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាវណាភិណិ
 បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អន្ទ្រិកោ មក្កោ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាវណាភិណិ បដិបទាតិ ។

[៥៤៩] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 ភកវា ឯតទរោច កតមា នុ ខោ អានន្ទ ឥន្ទ្រិ
 កតមោ ឥន្ទ្រិចារោ កតមា ឥន្ទ្រិចារាវណា កតមា
 ឥន្ទ្រិចារាវណាភិណិ បដិបទាតិ ។ ភកវំមូលកា ទោ
 ភន្តេ ធម្មា ភកវំទេត្តិកា ។ បេ ។

៥៥០ ឥនានន្ទ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិវិទំ
 បច្ចុនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុទា ហោតិ ពហុទាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទ្រិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[៥៤៨] ម្នាលអានន្ទ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើន
ឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះ
ហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៤៩] លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលអានន្ទ ដូចម្តេចហៅថា
ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ដូច
ម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ វេ ។

[៥៥០] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវ
ឥទ្ធិវិធីៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្ស
ច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន
។ វេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោក
ក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៥១] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិចារោ ។ យោ អា-
នន្ទ មក្កោ យា បដិបទា ឥន្ទ្រិលាកាយ ឥន្ទ្រិប្បដិ-
លាកាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទ្រិចារោ ។

[៥៥២] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាភារោ ។ ឥន្ទ្រិ-
នន្ទ ភិក្ខុ ធន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រិ-
ចានំ កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាស-
មាធិប្បធានសម្ព័រសមណ្ឌកតំ ឥន្ទ្រិចានំ កាវេតិ ។ អយំ
វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាភារោ ។

[៥៥៣] កតមា ចានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាភារោកាមិដិ
បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
សេយ្យបីដំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
វុច្ចតានន្ទ ឥន្ទ្រិចារាភារោកាមិដិ បដិបទាតិ ។

អយោគុជ្យវគ្គ

[៥៥១] ម្ចាស់អានន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អានន្ទ
មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវប្បទិ ដើម្បីបាន
ចំពោះនូវប្បទិ ។ ម្ចាស់អានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥២] ម្ចាស់អានន្ទ ចុះការចម្រើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់អានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-
សមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើន
ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្ចាស់អានន្ទ
នេះហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥៣] ម្ចាស់អានន្ទ ចុះបដិបទាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើន
ឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់អានន្ទ
នេះហៅថា បដិបទាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

[៥៥៤] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទោចំ
 កតមា នុ ខោ ភន្តេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិចាទោ
 កតមា ឥទ្ធិចាទការវា កតមា ឥទ្ធិចាទការវាកា-
 មិទី បដិបទាតិ ។

[៥៥៥] ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ
 បច្ចុនុភោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុទា ហោតិ ពហុទាមិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ
 កាយេន វសំ វត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

[៥៥៦] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទោ ។ យោ
 ភិក្ខុវេ មក្កោ បដិបទា ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បដិលា-
 កាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

[៥៥៤] គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុ
 ទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា
 ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
 សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើ
 ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្ស
 ម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់
 ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

[៥៥៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ
 ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៥៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការវា ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិ-
 ចាទំ កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាស-
 មាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការវា ។

[៥៥៨] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការវាតាមិដិ
 បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចាទការវាតាមិដិ បដិបទាតិ ។

[៥៥៩] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេន ភកវា
 ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធនោ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវា ឯត-
 ទវោច កតមា នុ ខោ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិចាទោ
 កតមា ឥទ្ធិចាទការវា កតមា ឥទ្ធិចាទការវាតាមិដិ
 បដិបទាតិ ។ ភកវំមូលកា ទោ ភន្តេ ធម្មា ភកវំនេ-
 ត្តិកា ។ បេ ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចម្រើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ គឺអ៊ីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ វេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៥៩] គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ វេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ វេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៦០] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុភោតិ ឯកោមិ ហុត្វា
 ពហុជា ហោតិ ពហុធាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ មេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិ ។

[៥៦១] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចានោ ។ យោ
 ភិក្ខុវេ មក្កោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បដិ-
 លាកាយ សំវត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចានោ ។

[៥៦២] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចានការណា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ
 ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិម័-
 សាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិចានការណា ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

[៥៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធីៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយនេះហៅថាឥទ្ធិ ។

[៦៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឥទ្ធិបាទ ។

[៥៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៦៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទការណកាមិដិ-
 បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ។
 សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទការណកាមិដិបដិបទាតិ ។

[៥៦៤] តត្រ ខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ
 កី មញ្ញុច ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មានំ ការិតត្តា ពហុ-
 លីកតត្តា មោក្កល្លាដោ ភិក្ខុ វរមហិទ្ធិកោ វរមហា-
 នុកាវេតិ ។ ភកវមូលកា ដោ ភន្តេ ធម្មា ភកវនេ-
 ត្តិកា ។ បេ ។

[៥៦៥] ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាទានំ ការិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា មោក្កល្លាដោ ភិក្ខុ វរមហិទ្ធិកោ វរម-
 ហានុកាវេ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ មោក្កល្លា-
 ដោ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បដានសដ្ឋារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិ-
 បាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីដោ ភវិស្សតិ

អយោគុឡវគ្គ

[៥៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
ចម្រើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ ។

[៥៦៤] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុ
ទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច មោគ្គល្លានភិក្ខុមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាង
នេះ ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

[៥៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុមានឫទ្ធិច្រើន
យ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
សាសនានេះ មោគ្គល្លានភិក្ខុចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
នឹងបធានសង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនជួរថយខ្លាំងពេកផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុត្តោ

ន ច អតិប្បក្កហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តោ
ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ
សញ្ញំ ច វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា
តថា បុរេ យថា អដោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា
អដោ យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ
វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ កា-
វេតិ ។ វិវិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមំសាសមាធិប្ប-
ធានសម្មារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាទំ កាវេតិ ឥតិ មេ វិមំ-
សា ន ច អតិលីដា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតោ
ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា
វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិ-
យោនទ្ធន សប្បកាសំ ចិត្តំ ។ កាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ
ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាទានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា
មោក្កល្លាដោ ភិក្ខុ វិមហិទ្ធិកោ វិមហានុកាវោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិន
 រាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនិងមុនផង គឺ
 កាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាង
 នោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាង
 នោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ
 លុះមោគ្គល្លានភិក្ខុគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេស
 រូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។
 ចម្រើនឥន្ទ្រិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារដូច្នោះថា
 វិមំសារបស់អាត្មាអញនឹងមិនជួរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំង
 ពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅ
 ផង ។ បេ ។ លុះមោគ្គល្លានភិក្ខុគិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥត
 មានកិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មោគ្គល្លានភិក្ខុមានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ
 ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិបាទ ២ នេះឯង ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៥៦៦] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចាណា-
 នំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោត្តល្លាដោ ភិក្ខុ វរំ
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា
 ពហុជា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៥៦៧] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិ-
 ចាណានំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោត្តល្លាដោ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតីតិ ។

[៥៦៨] តត្រិ ខោ ភក្ខវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ កី
 មញ្ញុច ភិក្ខុវេ កតមេសំ ធម្មានំ ភារិតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា តថាគតោ វរំមហិទ្ធិកោ វរំមហានុភារោតិ ។
 ភក្ខវំមូលកា ដោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

អយោគុឡវគ្គ

[៥៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបានសម្រេចនូវឥន្ទ្រិវិធីៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការយ៉ាងនេះ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៦៨] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេចព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវធម៌ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេសំយុត្តនិកាយស្សមហាវរុគោ

[៥៦៩] ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិបាណំ ភារិតត្តា
 ពហុលីកតត្តា តថាកតោ ឯវមហិទ្ធិកោ ឯវមហានុ-
 ភារោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ តថាកតោ
 ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិបាណំ ភារេតិ
 ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីដោ ភរិស្សតិ ន ច អតិប្ប-
 ក្កហិតោ ភរិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខត្តោ ភរិស្សតិ
 ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភរិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញំ ច
 វិហារតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ
 យថា អដោ តថា ឧទ្ធុំ យថា ឧទ្ធុំ តថា អដោ
 យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ តថា ទិវា ឥតិ វិវេជន
 ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឥត្តំ ភារេតិ។
 វិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធាន-
 សង្ខារសមន្មាគតំ ឥទ្ធិបាណំ ភារេតិ ឥតិ មេ វិមសា
 ន ច អតិលីដោ ភរិស្សតិ ន ច អតិប្បក្កហិតា
 ភរិស្សតិ ។ មេ ។ ឥតិ វិវេជន ចេតសា អបរិយោនទ្ធន

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវរុត្ត

[៥៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត មានប្បទូច្រើនយ៉ាង
នេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនោះ ព្រោះតែចម្រើនធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិ-
បាទ២ ។ ឥទ្ធិបាទ ២ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនា
នេះ ព្រះតថាគត ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារដូច្នោះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនជួរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិន
ផ្គង់គំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរុញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយ
ទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនិងមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាង
ណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោម
យ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាង
ណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ លុះព្រះតថាគត
ទ្រង់គិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេសរូបវិត ចម្រើនចិត្តប្រ-
កបដោយពន្លឺ១ ។ វិរិយសមាធិ១ ។ ចិត្តសមាធិ១ ។ ចម្រើនឥទ្ធិបាទប្រ-
កបដោយវិមសាសមាធិនិងបធានសង្ខារដូច្នោះថា វិមសារបស់អាត្មាអញ
នឹងមិនជួរថយខ្លាំងពេកផងនឹងមិនផ្គង់ គំហុកខ្លាំងពេកផង ។ បេ ។ លុះ
ព្រះតថាគតទ្រង់គិតដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តស្ងាង ឥតមានកិលេសរូបវិត

អយោគុឡវគ្គោ

សប្បកាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
ចតុដ្ឋំ ឥទ្ធិចាណំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថា-
កតោ ។ វិមហិទ្ធិកោ វិមហានុភាវោ ។

[៥៧០] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុដ្ឋំ ឥទ្ធិចា-
ណំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាកតោ អនេកវិហិតំ
ឥទ្ធិវិដំ បច្ចុនុកោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ
។ មេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្ថេតិ ។

[៥៧១] ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខុវេ ចតុដ្ឋំ ឥទ្ធិចា-
ណំ ភារិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាកតោ អាសវាដំ
ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។
(ធម៌ អភិញ្ញាយោ វិត្តាវេតញ្ច) ។

អយោគុឡវគ្គោ តតិយោ ។

អយោគុឡវគ្គ

ចម្រើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមាន
ឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៥៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបាន
សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសម្តែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅ
ជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។

[៥៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះ
អស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤
នេះឯង ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ) ។

ចប់ អយោគុឡវគ្គ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

តស្សុទ្ធានំ

មក្កោ អយោគុដ្ឋោ ភិក្ខុ

សុទ្ធកញ្ច ទ្វេ ផលា អានន្ទា^(១)

ទ្វេ វុត្តា ភិក្ខុហិ អបរេ ទ្វេ

មោក្កល្លានោ តថាគតោតិ ។

១ ឱ. ម. អានន្ទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឧទ្ទាននៃអយោគុឡវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមគ្គ ១ អំពីកាយប្រៀបដូចដុំដែក ១ អំពីភិក្ខុ
ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ១ អំពីផលសុទ្ធមាន ២ លើក អំពីព្រះអានន្ទ
មាន ២ លើក អំពីពួកភិក្ខុដទៃមាន ២ លើក អំពីព្រះ
មោគ្គល្លាន ១ អំពីព្រះតថាគត ១ ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

[៥៧២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កង្កា នទី ចាថី-
ននិដ្ឋា ចាថីនចោណា ចាថីនបញ្ញា ។ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ កាវេន្តោ ចត្តារោ
ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វាន-
ចោណោ និព្វានបញ្ញារោ ។

[៥៧៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
ចានេ កាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ
និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញា-
រោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារ-
សមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។ វិយសមាធិ ។
ចិត្តសមាធិ ។ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ
ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ
ឥទ្ធិចានេ កាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិចានេ ពហុលីករោន្តោ
និព្វាននិដ្ឋោ ហោតិ និព្វានចោណោ និព្វានបញ្ញារោ-
តិ ។ (យាវ ឯសនា ចាលិ ឥទ្ធិចានេសុ វិត្តារេតញ្ច) ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

[៥៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្ទេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីសម្តែងអំពីការស្វែងរក បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចក្នុងឥទ្ធិបាទចុះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៧៤] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធក្កាតិយាណិ សញ្ញា-
ជនាណិ ។ កតមាណិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មាណោ
ឧទ្ធចំ អវិជ្ជា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធក្កាតិយាណិ
សញ្ញាជនាណិ ។

[៥៧៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធក្កាតិ-
យាណំ សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខុ-
យាយ បហាណាយ ចត្តារោ ឥទ្ធិចាណា ភាវេតព្វា ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធន្ធសមា-
ធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាណំ ភាវេតិ ។ វីរិយ-
សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីរិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារ-
សមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចាណំ ភាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចុទ្ធក្កាតិយាណំ សញ្ញាជនាណំ អភិញ្ញាយ
បរិញ្ញាយ បរិក្ខុយាយ បហាណាយ ឥមេ ចត្តារោ
ឥទ្ធិចាណា ភាវេតព្វាតិ ។ (យថា មក្កសំយុត្តំ វិត្តារិតំ
ឯវំ កង្ការិយេយ្យាលោ យាវ ឯសនា ចាសិ ឥទ្ធិ-
ចាណេសុ វិត្តារេតព្វា) ។ កង្ការិយេយ្យាលោ ចតុត្តោ ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ
នេះមាន៥ ។ សញ្ញាជនៈ ៥ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរូបរាគៈ១ អរូបរាគៈ១
មានៈ១ ឧទ្ធច្នៈ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជនៈជា
ចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[៥៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ដើម្បី
ដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញា-
ជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
ឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។
ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បី
កំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ ជាចំណែក
ខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត ដែលឱ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា
គង្គាបេយ្យាលៈក៏យ៉ាងនោះ បាលីសម្តែងអំពីការស្វែងរក បណ្ឌិតគប្បី
ឱ្យពិស្តារដូចក្នុងឥទ្ធិបាទចុះ)។ ចប់ គង្គាទិបេយ្យាលៈទី ៤ ។

ចប់ ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត ។

អនុវត្តសំយុត្តំ

រហោគតវគ្គោ

[៥៧៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
 អនុវត្តោ សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវាមេ ។ អថខោ អាយស្មតោ អនុវត្តស្ស រហោគ-
 តស្ស បដិសស្ថិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទចា-
 ទិ យេសំ កេសញិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិវាទា វិវាទោ
 តេសំ អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី យេសំ
 កេសញិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារាទ្ធា អារាទ្ធា តេសំ
 អរិយោ មក្កោ សម្មាទុក្ខក្ខយតាមីតិ ។

[៥៧៧] អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ អា-
 យស្មតោ អនុវត្តស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ
 សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ញតំ វា ពាហំ
 បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ ឯវមេវ
 អាយស្មតោ អនុវត្តស្ស សម្មុខេ ចាតុរហោសិ ។ អថ-
 ខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ អាយស្មន្តំ អនុវត្តំ
 ឯតទវេច កិក្ការតា នុ ខោ អារុសោ អនុវត្ត កិក្កុណោ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារាទ្ធា ហោន្តិតិ ។

អនុរុទ្ធសំយុត្ត

រហោគតវគ្គ

[៥៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ សម្លឹងនៅក្នុងទីស្ងាត់ កើតបរិវិតក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ បោះបង់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា បោះបង់មគ្គដ៏ប្រសើរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ ធ្វើនូវសតិប្បដ្ឋានទាំង៤ឱ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើនូវអរិយមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃឱ្យបរិបូណ៌ ។

[៥៧៧] គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹងនូវបរិវិតក្នុងចិត្តរបស់ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដោយចិត្តហើយ ក៏មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុភ្លាម ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាងដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលលាចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោអនុរុទ្ធ ចុះភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឱ្យបរិបូណ៌ដូចម្តេចទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៧៨] ឥធារុសោ ភិក្ខុ អជ្ឈតំ កាយេ សមុទ-
 យធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។ អជ្ឈតំ កាយេ វយ-
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈតំ កាយេ សមុទយវយ-
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាដោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា កាយេ
 សមុទយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា កាយេ
 វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ ពហិទ្ធា កាយេ សមុទយវ-
 យធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា
 វិនេយុយ លោកេ អភិជ្ឈាដោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា
 កាយេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា
 កាយេ វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កា-
 យេ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្ម-
 ជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាដោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥៧៨] ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញ
ធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្នុង ។ បេ ។ ពិចារណាយើញធម៌ដែល
សូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង ។ ពិចារណាយើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើង
នឹងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស
មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង
លោក ។ ពិចារណាយើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្រៅ ។ បេ ។
ពិចារណាយើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
យើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យា-
យាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់
បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញធម៌ដែល
កើតឡើងក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយើញធម៌
ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយើញ
ទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងកាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ
មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

រហោគតវគ្គោ

[៥៧៩] សោ សចេ អាភដ្ឋតិ អប្បជិត្តលេ
 បជិត្តលសញ្ញំ វិហារេយ្យន្តិ បជិត្តលសញ្ញំ តត្ថ វិហា-
 រតិ ។ សចេ អាភដ្ឋតិ បជិត្តលេ អប្បជិត្តលសញ្ញំ
 វិហារេយ្យន្តិ អប្បជិត្តលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។ សចេ
 អាភដ្ឋតិ អប្បជិត្តលេ ច បជិត្តលេ ច បជិត្តល-
 សញ្ញំ វិហារេយ្យន្តិ បជិត្តលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។ ស-
 ចេ អាភដ្ឋតិ បជិត្តលេ ច អប្បជិត្តលេ ច អប្បជិត្ត-
 លសញ្ញំ វិហារេយ្យន្តិ អប្បជិត្តលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ ។
 សចេ អាភដ្ឋតិ អប្បជិត្តលញ្ច បជិត្តលញ្ច តទុ-
 ភយំ អភិនិវេដ្ឋត្វា ឧបេក្ខកោ វិហារេយ្យំ សតោ
 សម្មជាណោតិ ឧបេក្ខកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្ម-
 ជាណោ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៧៩] បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា
 ក្នុងកាយមិនគួររបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 នោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 ដែលគួររបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយ
 នោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយមិន
 គួររបដិកូលផង ក្នុងកាយគួររបដិកូលផង ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូល-
 សញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូល-
 សញ្ញាក្នុងកាយគួររបដិកូលផង មិនគួររបដិកូលផង ដូច្នោះ ឈ្មោះថា
 មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បី
 រៀរឲ្យផុតនូវកាយទាំងពីរ គឺទាំងកាយមិនគួររបដិកូល នឹងកាយគួរ
 របដិកូលនោះចេញហើយ ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា មានឧបេក្ខាមានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងកាយនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៨០] អដ្ឋត្ថំ វេទនាសុ សមុទយធម្មានុបស្សី
 វិហារតិ ។ អដ្ឋត្ថំ វេទនាសុ វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។
 អដ្ឋត្ថំ វេទនាសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហារតិ អា-
 តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយធម្មានុបស្សី
 វិហារតិ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។
 ពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សំ ។ អដ្ឋត្ថពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយ-
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អដ្ឋត្ថពហិទ្ធា វេទនាសុ វយ-
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។ អដ្ឋត្ថពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុ-
 ទយវយធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៥៨០] ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលកើតឡើង ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ខាងក្នុង ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាង
 ក្នុង ។ ពិចារណាយើញ្ញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មាន
 សេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។
 ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលកើតឡើង ក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ។
 ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ។
 ពិចារណាយើញ្ញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណា
 យើញ្ញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាង
 ក្រៅ ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ទាំង
 ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយើញ្ញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិង
 សូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

វេហោគតវគ្គោ

[៥៨១] សោ សច អាកង្ខតិ អប្បជិក្ខុលេ បដិ-
 ក្ខុលសញ្ញិ វិហារេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ ។
 សច អាកង្ខតិ បដិក្ខុលេ អប្បជិក្ខុលសញ្ញិ វិហា-
 រេយ្យន្តិ អប្បជិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ ។ សច អា-
 កង្ខតិ អប្បជិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលសញ្ញិ
 វិហារេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ ។ សច
 អាកង្ខតិ បដិក្ខុលេ ច អប្បជិក្ខុលេ ច អប្បជិក្ខុ-
 លសញ្ញិ វិហារេយ្យន្តិ អប្បជិក្ខុលសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ ។
 សច អាកង្ខតិ អប្បជិក្ខុលញ្ច បដិក្ខុលញ្ច ត-
 ទុកយំ អភិនិវេដ្ឋត្វា ឧបេក្ខុកោ វិហារេយ្យំ សតោ
 សម្មជាណោតិ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្ម-
 ជាណោ ។

[៥៨២] អដ្ឋត្តំ ចិត្តេ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ។ បេ ។
 អដ្ឋត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។
 អដ្ឋត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ វយធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៨១] បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា ក្នុងវេទនាដែលមិនគួររបដិកូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុង វេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញា ក្នុងវេទនាដែលគួររបដិកូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុង វេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុង វេទនាមិនគួររបដិកូលផង ក្នុងវេទនាគួររបដិកូលផងដូច្នោះ ឈ្មោះថា មាន បដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បី មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាគួររបដិកូលផង ក្នុងវេទនាមិនគួររបដិកូលផង ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នា ថា អាត្មាអញគប្បីរៀរផ្តាច់នូវវេទនាទាំងពីរ គឺទាំងវេទនាមិនគួររបដិកូល ទាំងវេទនាគួររបដិកូលនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិ- សម្បជញ្ញៈដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈ ក្នុង វេទនានោះ ។

[៥៨២] ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។ បេ ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។ បេ ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគោ

អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ សមុទយវេយធម្មានុបស្សី វិហារតិ
អាតាបី ។ បេ ។ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៨៣] សោ សចេ អាកដ្ឋតិ អប្បដិក្ខុលេ
បដិក្ខុលសញ្ញំ វិហារេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហា-
រតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្ម-
ជាទោ ។

[៥៨៤] អជ្ឈត្ថំ ធម្មេសុ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ
។ បេ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ សមុទយធម្មានុបស្សី
វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ វេយធម្មានុបស្សី
វិហារតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ សមុទយវេយធម្មានុ-
បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជាទោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

ពិចារណាយើញ្ញនូវធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅ ក្នុងចិត្តទាំងខាង
ក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស ។ បេ ។
អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ។

[៥៨៣] បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូល-
សញ្ញាក្នុងចិត្តមិនគួរបដិកូលដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងចិត្ត
នោះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងចិត្តនោះ ។

[៥៨៤] ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុង ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំង-
ឡាយខាងក្រៅ ។ បេ ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាយើញ្ញធម៌ដែល
សូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
យើញ្ញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាង
ក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដី
ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

រហោគតវគ្គោ

[៥៨៥] សោ សចេ អាកដ្ឋតិ អប្បដិក្ខុលេ
 បដិក្ខុលសញ្ញំ វិហារេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញំ តត្ថ វិហារតិ
 ។ បេ ។ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្មជានោ ។
 ឯត្តារតា ខោ អារុសោ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 អារទ្ធា ហោន្តីតិ ។

[៥៨៦] សារត្តិនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មតោ អ-
 នុរុទ្ធស្ស រហោគតស្ស បដិសស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ
 បរិវិតក្កោ ឧទទាទិ យេសំ កេសញ្ចំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា វិទ្ធា វិវេទ្ធា តេសំ អរិយោ មក្កោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមី យេសំ កេសញ្ចំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ អរិយោ មក្កោ
 សម្មាទុក្ខក្ខយតាមីតិ ។

[៥៨៧] អថខោ អាយស្មា មហាមោក្កល្លានោ
 អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្ក-
 មញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិត្តិ-
 តំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ
 ឯវមេវ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សម្មុខេ ទាតុរហោសិ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៨៥] បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីមានបដិកូលសញ្ញា ក្នុងធម៌មិនគួរបដិកូល ដូច្នោះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងធម៌ នោះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានឧបេក្ខាមានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។ ម្នាលអារុសោ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបឈ្មោះថាភិក្ខុអ្នកធ្វើ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៥៨៦] សាវត្ថិនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ សម្បទៅក្នុងទីស្ងាត់ កើតបរិវិតក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯណា នីមួយៗបោះបង់សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាបោះបង់មគ្គ ដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា នីមួយៗធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាធ្វើមគ្គ ដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ឲ្យបរិបូណ៌ដែរ ។

[៥៨៧] គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹង នូវបរិវិតក្នុងចិត្តរបស់ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដោយចិត្ត (ខ្លួន) ហើយ ក៏មកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះមុខព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុភ្លាម ដូចជាបុរស មានកម្លាំងលាងដៃលបត់ចូល ឬបត់ដៃដៃលលាចេញដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៨៥] អថខោ អាយស្មា មហាមោត្តស្វាដោ
 អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធី ឯតទរោច កិត្តាវតា នុ ខោ អា-
 វុសោ អនុវុទ្ធ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា
 ហោន្តីតិ ។

[៥៨៩] ឥធាវុសោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កា-
 យានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា កាយេ
 កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី ។ បេ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា
 កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[៥៨៨] លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បាន
សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុសោអនុរុទ្ធ ដោយហេតុ
ដូចម្តេចខ្លះ ទើបឈ្មោះថា ភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៥៨៩] ម្ចាស់អារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា
ឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស
មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង
លោក ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ
ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស
មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស
ក្នុងលោក ។

រហោគតវគ្គោ

[៥៩០] អដ្ឋតំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អដ្ឋតុពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនា-
 នុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៩១] អដ្ឋតំ ចិត្តេ ។ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ។ អដ្ឋ-
 តុពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្ប-
 ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៥៩២] អដ្ឋតំ ធម្មេសុ ។ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ។
 អដ្ឋតុពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី
 សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
 មនស្សំ ។ ឯត្តារតា ខោ អារុសោ ភិក្ខុនោ ចត្តា-
 រោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា ហោន្តីតិ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៩០] ពិចារណាយើញវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាយើញវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស
 មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង
 លោក ។ ពិចារណាយើញវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង
 ទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដី
 ដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៩១] ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។ ពិចារណា
 យើញចិត្តក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិង
 ទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៩២] ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្នុង ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាង
 ក្រៅ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអារុសោ ដោយ
 ហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបឈ្មោះថាភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៩៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សា-
 វត្ថិយំ វិហារតិ សុតនុតិវេ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ
 យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា
 អាយស្មតា អនុរុទ្ធន សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ
 ឯតទរោចំ កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ការិ-
 តត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ^(១) បត្តោតិ ។

[៥៩៤] ចតុន្នំ ខ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ កត-
 មេសំ ចតុន្នំ ។ ឥនារុសោ^(២) កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

១ ឱ. មហាភិញ្ញត្តំ ។ ២ ម. ឥនាហំ អារុសោ ។ ឱ. ឥនាហមារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

[៥៧៣] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្បែរ
 ឆ្នេរស្ទឹង សុតនុ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប
 ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 រាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់
 ទាក់នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុ
 ទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា
 ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចម្រើន ធ្វើឲ្យ
 ច្រើននូវពួកធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៥៧៤] ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
 តែចម្រើនធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាយើញកាយ
 ក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួនមានស្មារតី

រហោគតវគ្គោ

វិធមយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ
 អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា
 មហាកិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ
 ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ហីនំ
 ធម្មំ ហីនតោ អព្ពញ្ញាសី មជ្ឈិមំ ធម្មំ បជ្ឈិមតោ
 អព្ពញ្ញាសី បណីតំ ធម្មំ បណីតតោ អព្ពញ្ញាសិន្និ ។

[៥៩៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធា
 អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោក្កល្លា-
 នោ សាកេតេ វិហារន្តិ កណ្តាកីរេនេ ។ អថខោ អា-
 យស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោក្កល្លានោ
 សាយណ្ណាសមយំ បទិសល្លាណា វុដ្ឋិតា យេនាយស្មា
 អនុរុទ្ធា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា
 អនុរុទ្ធនេ សទ្ធិំ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារា-
 ណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ
 ឯតទវោច សេក្ខេនារុសោ អនុរុទ្ធិ ភិក្ខុណា កតមេ
 ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចតិ ។

រហោគតវគ្គ

កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក១ ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបាន
 សម្រេចអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឱ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤
 នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀតខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវធម៌ថោកទាប
 តាមសភាពថោកទាប ដឹងច្បាស់នូវធម៌យ៉ាងកណ្តាល តាមសភាព
 យ៉ាងកណ្តាល ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដ៏ឧត្តម តាមសភាពដ៏ឧត្តម ក៏ព្រោះតែ
 ចម្រើន ធ្វើឱ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដែរ ។

[៥៩៥] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុផង ព្រះសារីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុផង គង់នៅក្នុងកណ្ត-
 កីវន (ព្រៃញាតស្សាតដោយបន្ទា) ទៀបក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ចេញអំពី
 ទិសម្ង៉ាងសាយណ្តសម័យ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូល
 ទៅដល់ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុង
 ទិសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយនៅក្នុងទិសមគួរហើយ
 បានសួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូច
 ម្តេច ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៥៩៦] សេក្ខេនារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តាហេ
 សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចា ។ កតថេ ចត្តា-
 ហេ ។ ឥនារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហា-
 រតិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អ-
 ភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ សេក្ខេនារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា
 ឥមេ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចាតិ ។

[៥៩៧] សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិ ឯតទហេ-
 ច អសេក្ខេនារុសោ អនុវុទ្ធិ ភិក្ខុនា កតថេ ធម្មា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារគ្គ

[៥៧៦] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុជា
 សេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា
 ឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។
 ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅ
 កិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោម-
 នស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ
 ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

[៥៧៧] សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាល
 អារុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូចម្តេច ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

រហោគតវគ្គោ

[៥៩៨] អសេក្ខេនារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥនារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិ-
 នេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អសេក្ខេនារុ-
 សោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាតញ្ចាតិ ។

[៥៩៩] សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ ឯតទរោច
 កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធា ធម្មានំ ការិតត្តា ពហុ-
 សីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ បត្តោតិ ។

រហោគតវគ្គ

[៥៧៨] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុជាអសេក្ខៈ
 គួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញកាយ
 ក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុជាអសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។

[៥៧៩] សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌
 ទាំងឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៦០០] ចតុន្ទំ ខ្វាបំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានំ កា-
 រិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ កតលមេសំ
 ចតុន្ទំ ។ ឥនាបំ អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាបំ
 អារុសោ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលី-
 កតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាបំ
 អារុសោ ចតុន្ទំ សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីក-
 តត្តា សហស្សលោកំ អភិជានាមីតិ ។

[៦០១] សារត្តិនិទានំ ។ តត្រិ ខោ អាយស្មា
 អនុរុទ្ធា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ។ មេ ។ ឯតទពោច ចត្តា-
 ពោមេ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុលីកតា
 តណ្ហាក្ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តាពោ ។
 ឥនារុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។
 វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៦០០] ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែ
 ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាលើញកាយក្នុងកាយ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
 ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាលើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោខ្ញុំបានសម្រេចនូវ
 អភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។
 ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ដែលខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវលោកមួយពាន់ក៏ព្រោះ
 តែចម្រើនធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦០១] សាវត្ថិនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មាន
 អាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ។ បេ ។ ពោលដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោ
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាលើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាលើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

រហោគតវគ្គោ

អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ អារុសោ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ការិតា ពហុលីកតត្តា តណ្ហាក្ខយាយ
 សំវត្តន្តីតិ ។

[៦០២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធា សារ-
 ត្តិយំ វិហារតិ សលទ្ធាការេ ។ តត្រ ខោ អាយស្មា
 អនុរុទ្ធា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ។ មេ ។ ឯតទរោច សេយ្យ-
 ថាបិ អារុសោ កដ្ឋានទី ទាចីនទិដ្ឋា ទាចីនទោណា
 ទាចីនបញ្ចារា អថ មហាជនកាយោ អាគច្ឆេយុយ
 កុទ្ធាលបិដកំ អាទាយ មយំ ឥមំ កដ្ឋានទី បច្ឆានិដ្ឋំ
 ករិស្សាម បច្ឆាទោណំ បច្ឆាបញ្ចារន្តិ ។ តំ កិ មញ្ញថ
 អារុសោ អបិ នុ សោ មហាជនកាយោ កដ្ឋា-
 នទី បច្ឆានិដ្ឋំ ករេយ្យ បច្ឆាទោណំ បច្ឆាបញ្ចារន្តិ ។
 នោ ហេតំ អារុសោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ កដ្ឋា
 អារុសោ នទី ទាចីនទិដ្ឋា ទាចីនទោណា ទាចីនបញ្ចារា

រហោគតវគ្គ

មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ សតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលកិក្ខុចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។

[៦០២] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងផ្ទះធ្វើ
ដោយឈើស្រស់ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មាន
អាយុ ហោកិក្ខុទាំងឡាយមក ។ បេ ។ ពោលដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោ
ទន្ទេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅ
ខាងកើត តែពួកមហាជន កាន់យកចបនឹងកញ្ជើ មកដោយគិតថា
យើងទាំងឡាយនឹងធ្វើទន្ទេគង្គានេះ ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមាន
ជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញ ។ ម្នាលអារុសោ
អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច ចុះពួកមហាជននោះ គប្បីធ្វើ
ទន្ទេគង្គា ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យ
ឈមទៅខាងលិចបានដែរឬ ។ ម្នាលអារុសោ ធ្វើដូច្នោះមិនបានទេ ។
ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ ជ្រិតថាទន្ទេគង្គានោះ មាន
ទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើតហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សា ន សុករា បច្ឆានិទ្ធីំ កាតំ បច្ឆាចោណំ បច្ឆា-
 បញ្ញំ យាវ ទេវ ច បន សោ មហាជនកាយោ កិ-
 លមថស្ស វិហាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 អារុសោ ភិក្ខុំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តំ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តំ រាជា វា រាជមហាមត្តា
 វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតិ វា សាលោហិតា
 វា ភោគេហិ អភិហន្តំ បវារយ្យំ ឯហម្ពោ បុរិស
 កិន្តេ ឥមេ កាសាវា អនុឧហន្តិ កិ មុណ្ណោ កថា-
 លមនុសំចរសិ ឯហិ ហីនាយាវត្តិស្វា ភោគេ ច ភុញ្ញ-
 ស្ស បុញ្ញានិ ច ករោហិតិ ។ សោ វត អារុសោ ភិក្ខុ
 ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 ពហុលីករោន្តោ សិក្ខុំ បច្ចុក្កាយ ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ ហិ
 អារុសោ^(១) ចិត្តំ ទីយវត្តំ វិវេកនិទ្ធីំ វិវេកចោណំ វិវេក-
 បញ្ញំវតថា^(២) ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

១ ឱ. ម. យញ្ជិ តំ អារុសោ ។ ២ តំ វត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

គេមិនងាយធ្វើឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច
ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញបានទេ ឯពួកមហាជននោះ គ្រាន់តែបានចំ-
ណែកសេចក្តីលំបាកនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងណាមិញ ។
ម្នាលអារុសោ ព្រះរាជាក្តី មហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាក្តី មិត្តក្តី អមាត្យក្តី
ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី នាំភោគៈទាំងឡាយមកវារណាកិក្ខុដែលកំពុង
ចម្រើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ថា
ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកមកអាយ សំពត់កាសាវៈទាំងនេះ សម្រេច
ប្រយោជន៍អ្វីដល់អ្នក អ្នកជាមនុស្សត្រឆោលកាន់អំបែងត្រាច់សុំគេ
ប្រយោជន៍អ្វី អ្នកចូរវិលត្រឡប់មករកភេទថោកទាប ចូរប្រើប្រាស់
ភោគៈទាំងឡាយផង ចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។ ម្នាលអារុសោ
កិក្ខុដែលកំពុងចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤
នោះនឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់មករកភេទថោកទាបវិញដូច្នោះ ហេតុនេះ
រមែងមិនមានឡើយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអារុសោ
ដ្បិតថាចិត្ត (របស់លោក) មានទំនាបទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មាន
ជម្រាលទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ឈមទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អស់
កាលយូរអង្វែងមកហើយ នឹងឲ្យ (លោក) ត្រឡប់ទៅរកភេទថោកទាប
ដូច្នោះ ហេតុនេះរមែងមិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

រហោគតវគ្គោ

[៦០៣] កថញ្ញារុសោ ភិក្ខុ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ
 ភាវេតិ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីកោភេតិ ។ ឥធារុ-
 សោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។ វេទនា-
 សុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ
 សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-
 នស្សំ ។ ឯវំ ខោ អារុសោ ភិក្ខុ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ
 ភាវេតិ ចត្តាហេ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីកោភេតិ ។

[៦០៤] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធា
 អាយស្មា ច សារីបុត្តោ វេសាលិយំ វិហារន្តិ អម្ពចាលី-
 វនេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ណាសមយំ
 បដិសល្លាណ រុទ្ធិតោ ។ មេ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធតំ ឯតទហេច
 វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អារុសោ អនុរុទ្ធតំ ឥន្ទ្រិយានិ
 បរិសុទ្ធា មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ ។ កតមេនាយស្មា
 អនុរុទ្ធា វិហារនេ ឯតរហិ ពហុលំ វិហារតីតិ ។

រហោគតវគ្គ

[៦០៣] ម្នាលអារុសោ ចុះភិក្ខុចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន
 នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនា-
 នេះ ពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
 ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់
 អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុចម្រើនសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៦០៤] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ និងព្រះសារីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុ នៅក្នុងអម្ពបាលិវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ។ បេ ។
 លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោអនុរុទ្ធ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់អ្នក
 ជ្រះថ្លា សម្បុរមុខរបស់អ្នកបរិសុទ្ធផ្លូវផង ។ ឥឡូវនេះ ព្រះអនុរុទ្ធ
 ដ៏មានអាយុ ច្រើននៅដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

[៦០៥] ចតុសុ ខ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សូបដ្ឋិតចិត្តោ^(១) ឯតរហិ ពហុលំ វិហារមិ ។ កតរោសុ
 ចតុសុ ។ ឥណហំ អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ខ្វាហំ
 អារុសោ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តោ ឯត-
 រហិ ពហុលំ វិហារមិ ។ យោ សោ អារុសោ ភិក្ខុ
 អរហំ ខីណាសវោ រុសិតវា កតករណីយោ ឱហិ-
 តកាវោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជនោ
 សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ សោ ឥមេសុ ចតុសុ សតិប្បដ្ឋា-
 នេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តោ ពហុលំ វិហារតីតិ ។ លាភា^(២) នោ
 អារុសោ សុលទ្ធិ^(៣)នោ អារុសោ យេ មយំ អា-
 យស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សម្មាវា អស្សម្ហ អាសភវាចំ
 ភាសមាទស្សាតិ ។

១ ម. សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ ។ ២ ឱ. ម. លាភាវត ។ ៣ សុលទ្ធិ វត ។

សុត្តន្តបិដកសំយុត្តនិកាយមហាវារគ្គ

[៦០៥] ម្នាលអារុសោ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំច្រើននៅដោយមានចិត្ត
តម្កល់ស៊ីបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
អារុសោក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយ មាន
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។
ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា
គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកម្ចាត់បង់
អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំច្រើន
នៅដោយមានចិត្តតម្កល់ស៊ីបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ
ភិក្ខុឯណា ជាព្រះអរហន្តខ្ជីណាស្រេច មានព្រហ្មចរិយៈបាននៅរួចហើយ
មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈ (ធម៌ជាគ្រឿងប្រកបសត្វឲ្យ
ជាប់នៅ) ក្នុងភពអស់ហើយរួចស្រឡះចាកកិលេស ព្រោះដឹងប្រពៃ
ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា ច្រើននៅដោយមានចិត្តតម្កល់ស៊ីបក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤
នេះ ។ ម្នាលអារុសោ ជាលាភរបស់យើងហើយ ម្នាលអារុសោ យើង
បានល្អហើយ ព្រោះយើងបានស្តាប់អាសភិវាចាចំពោះមុខ ព្រះអនុរុទ្ធ
ដ៏មានអាយុ កំពុងពោលដោយពិតនេះឯង ។

រហោគតវគ្គោ

[៦០៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធា សារត្តិ-
 យំ វិហារតិ អនុរុទ្ធស្មី អាពាធិកោ ទុក្ខតោ ពាទ្យតិ-
 លាដោ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេនាយស្មា
 អនុរុទ្ធា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មន្តំ
 អនុរុទ្ធតំ ឯតទពោចំ កតមេនាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស
 វិហារេន វិហារតោ ឧប្បន្នា សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា
 ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។

[៦០៧] ចតុសុ ខោ មេ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សូបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បន្នា សារីរិកា ទុក្ខា
 វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តី ។ កតមេសុ ច-
 តុសុ ។ ឥធាហំ អារុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារមិ អាតាបី សម្មជាដោ សតិមា វិនេយ្យ លោ-
 កេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ខោ មេ អារុសោ ច-
 តុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហារតោ ឧប្បន្នា
 សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។

រហោគតវគ្គោ បឋមោ ។

រហោគតវគ្គ

[៦០៦] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងអន្ធវេន ជិត ក្រុងសាវត្ថី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានជម្ងឺធ្ងន់ ។ គ្រា នោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅ ដល់ បានសួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុនៅ ដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

[៦០៧] ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំមានចិត្តតម្កល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំ ពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុង ចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំមានចិត្តតម្កល់ ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើង ហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

ចប់ រហោគតវគ្គ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

តិស្សុទ្ធានំ

រហោគតេន ទ្វេ វុត្តា

សុតនុកណ្តាកី តយោ

តណ្ហាក្ខយសលទ្ធាការំ

អម្ពចាលិតិលាយ^(១) នន្តិ

១ ឱ. សព្វំ ពាទ្ធុតិលាយនន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ឧទ្ទាននៃរហោគតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅក្នុងទីស្ងាត់ ត្រិះរិះសតិប្បដ្ឋាន ២
 លើក អំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅក្បែរ ឆ្នេរស្ទឹងសុតនុ ១ អំពីព្រះ
 អនុរុទ្ធជាដើមនៅក្នុងកណ្តកីវន ៣ លើក អំពីការចម្រើនសតិ-
 ប្បដ្ឋាន ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅ
 ក្នុងផ្ទះធ្វើដោយឈើស្រស់ ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធនឹងព្រះសារីបុត្ត
 នៅក្នុងអម្ពបាលិវន ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធមានអាពាធ ១ ។

ទុតិយវគ្គោ

[៦០៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុវុទ្ធា សា-
 វត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ យេនាយស្មា អនុវុទ្ធា
 តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មតា អនុវុទ្ធន
 ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋា ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្ម-
 ន្តំ អនុវុទ្ធនំ ឯតទរោចំ កតមេសំ អាយស្មា អនុវុ-
 ទ្ធា ធម្មានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ
 បត្តោតិ ។

[៦០៩] ចតុន្តំ ខ្វាហំ អារុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាកិញ្ញត្តំ បត្តោ ។ ក-
 តមេសំ ចតុន្តំ ។ ឥនាហំ អារុសោ កាយេ កា-
 យានុបស្សី វិហារមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារមិ អាតាបី សម្បជានោ

ទុតិយវគ្គ

[៦០៨] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវត្ត-
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង
ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាលនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ។ បេ ។ លុះ
ភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ
ដូច្នោះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៦០៩] ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលអារុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាយើញកាយក្នុងកាយ ១ ។
ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាយើញធម៌ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្តៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុត្តោ

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 ឥមេសំ ខ្វាហំ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញត្តំ បត្តោ ។
 ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ
 ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា កប្បសហស្សំ^(១) អនុស្ស-
 រាមីតិ ។

[៦១០] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
 តិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ
 ឥទ្ធិវិដំ បច្ចុនុកោមិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា ហោមិ
 ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកា កាយេន វសំ វត្តេមីតិ ។

[៦១១] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទិព្វាយ
 សោតនាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ
 សទ្ធេ សុណាមិ ទិព្វេ ច ហនុសេ ច យេ ទ្វេវ
 សន្និកេ ចាតិ ។

១ ម. កប្បសតសហស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

មានស្មារតី កម្ចាត់បង់អភិជ្ឈានិវេទនាមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាល
អារុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិ-
ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអារុសោ មួយវិញទៀត ខ្ញុំរលឹកបានមួយ
ពាន់កប្ប ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១០] ម្នាលអារុសោ មួយវិញទៀត ខ្ញុំបានសម្រេចឥទ្ធិវិធានៈ
ច្រើនប្រការ គឺថាខ្ញុំជាមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដ៏រាបដល់ព្រហ្មលោក
ក៏បាន ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១១] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំឮ សំឡេង ទាំងពីរយ៉ាង
បាន គឺសំឡេងទិព្វនឹងសំឡេងជារបស់មនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី
ក្នុងទីជិតក្តី ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធកន្លងសោតធាតុជារបស់
មនុស្សធម្មតា ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គោ

[៦១២] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ
 បរហុត្តលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច ជាធាមិ សរាភំ វា
 ចិត្តំ សរាភំ ចិត្តន្តិ បជាធាមិ ។ មេ ។ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ
 បជាធាមីតិ ។

[៦១៣] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
 តិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ហានញ្ច ហានតោ
 អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាក្ខតំ បជាធាមីតិ ។

[៦១៤] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
 តិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា អតីតាណក-
 តប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ហានសោ ហេតុសោ
 វិចាកំ យថាក្ខតំ បជាធាមីតិ ។

[៦១៥] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា សព្វត្ថកាមិដ្ឋិ-
 បដិបទំ យថាក្ខតំ បជាធាមីតិ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦១២] ម្នាលអារុសោ មួយទៀតខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់
សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ទោះចិត្តប្រកបដោយរាគៈ
ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួច
ស្រឡះ ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៣] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
ហេតុដ៏គួរ តាមហេតុដ៏គួរផង នូវហេតុដ៏មិនគួរ តាមហេតុដ៏មិនគួរផង
ក៏ព្រោះតែចម្រើនធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៤] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
វិបាករបស់បុគ្គលអ្នកសមាទាននូវកម្ម ដែលជាអតីតៈ អនាគតៈ បច្ចុប្បន្ន
តាមឋានៈ តាមហេតុ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤
នេះដែរ ។

[៦១៥] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារគ្គោ

[៦១៦] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកជា-
តុនាណាតុលោកំ យថាក្ខតំ បដាណមីតិ ។

[៦១៧] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្តានំ ជា-
នាធិមុត្តិកតំ យថាក្ខតំ បដាណមីតិ ។

[៦១៨] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ បរ-
បុត្តលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ បដាណមីតិ ។

[៦១៩] ឥមេសញ្ច បនាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
តិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឈានវិមោក្ខស-
មាធិសមាបត្តិំ សន្តិលេសំ វោនានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
បដាណមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុត្ត

[៦១៦] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវលោក
ដែលមានធាតុច្រើនប្រការ មានធាតុផ្សេង ៗ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យ
ច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៧] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
អធ្យាស្រ័យផ្សេង ៗ របស់សត្វទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៨] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
សេចក្តីទន់ នឹងចាស់ក្លានៃឥន្ទ្រិយ របស់ពួកសត្វដទៃ ពួកបុគ្គលដទៃ
បាន ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១៩] ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវ
ទោស អានិសង្ស នឹងការចេញចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ សមាបត្តិ
ទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គោ

[៦២០] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ សេយ្យថីទំ ។ ឯកំបិ ជាតិ
 ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមីតិ ។

[៦២១] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ ស-
 តិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទិព្វេន ចក្កុនា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សាមិ ចរមាណេ
 ឧបបដ្ឋមាណេ ។ បេ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកេន ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ សត្តេ
 បជាណមីតិ ។

[៦២២] ឥមេសញ្ច បណាហំ អារុសោ ចតុន្នំ
 សតិប្បដ្ឋានំ ការិតត្តា ពហុលីកតត្តា អាសវានំ
 ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ ។

វិគ្គោ ទុតិយោ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦២០] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។ រលឹកឃើញដូចម្តេច ។ គឺ ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវ បុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដូច្នោះ ។

[៦២១] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំមើលឃើញនូវពួកសត្វ កំពុងច្យុត កំពុងកើត ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជារបស់ មនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ចូលទៅកើតតាមយថា- កម្ម ។ បេ ។ ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ដូច្នោះ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦២២] ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដែរ ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារុគោ

តស្សុទ្ធានំ

សហស្សំ ឥទ្ធិ អថ បន

ចេតោបរិច្ចដ្ឋានមេតីណិ^(១)

បដិទោលិកោ ធានាវិមុត្តិ

ឥន្ទ្រិយំ ជានន្តិ តិស្សោ វិជ្ជាតិ^(២) ។

អនុទ្រូសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. សហស្ស ច ឥទ្ធិ អថ ច បន ចេតោបរិច្ចដ្ឋានមេតីតិ ។ ២ ឱ. នានាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយំ ជានន្តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។ ម. ឈានំ តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ឧទ្ទាននៃទុតិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរុទ្ធលើកបាន ១ ពាន់កប្ប ១ អំពីបាន
 ប្បទិ ១ អំពីកំណត់ដឹងចិត្ត ១ អំពីហេតុគួរនឹងមិនគួរ ១ អំពី
 កម្មសមាទាន ៣ យ៉ាង អំពីដឹងបដិបទា ១ អំពីដឹង
 លោក ១ អំពីដឹងអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ ១ អំពីដឹងតន្ត្រិយ ១
 អំពីដឹងត្រៃវិជ្ជា ។

ចប់ អនុរុទ្ធសំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុក្ខោ

ទេសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ
អម្ពបាលិវត្តោ

មាតិកា	អង្ក
ភគវតោ អម្ពបាលិវនេ វិហារកថា.....	១
ចិត្តស្សតិប្បដ្ឋានកថា.....	២
ភគវតោ កោសលេ ព្រាហ្មណគ្គាមេ វិហារកថា.....	១០
កុសលាកុសលរាសិកថា.....	១៤
សកុណគ្រិយា លាបស្ស សកុណស្ស អជ្ឈប្បត្តនកថា.....	១៥
បញ្ចកាមគុណកថា.....	១៧
មក្កដានំ មនុស្សានញ ទុក្ខទេសកថា.....	១៩
អកុសលសូទកថា.....	២៣
ភគវតោ ខរអាពាធឧប្បជ្ជនកថា.....	៣០
អានន្ទស្ស ភិក្ខុនូបស្សយស្ស ឧបសង្កមនកថា.....	៣៤
នាឡន្ទវត្តោ	
មហាបុរិសកថា.....	៤៤

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវរុគ្គ

ទសមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត

អម្ពបាលិវគ្គ

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន	១
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤	២
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល	១០
ពោលអំពីគំនរនៃកុសលនឹងអកុសល	១៤
ពោលអំពីសត្វខ្វែងឆាបសត្វប្រចៀច	១៥
ពោលអំពីកាមគុណ ៥	១៧
ពោលអំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានិងមនុស្សទៅបានដោយលំបាក	១៩
ពោលអំពីអ្នកចម្អិនភត្តមិនឈ្លាសវៃ	២៣
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រឈួនជាទម្ងន់	៣០
ពោលអំពីព្រះអានន្ទចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប	៣៤

នាឡិវគ្គ

ពោលអំពីមហាបុរស	៤៤
----------------	----

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

អង្កេ

ភគវតោ បារាវិកម្មវនេ នាឡន្ទាយំ វិហារកថា.....	៤៥
ចុន្ទសមណុទ្ទេសកថា.....	៥១
ភគវតោ ឧក្កចេលាយំ គង្គាតីវេ វិហារកថា.....	៥៧
ពាហិយកថា.....	៦១
ឧក្កិយកថា.....	៦៤
សតិប្បដ្ឋានវិយកថា.....	៦៦
សហម្បតិព្រហ្មកថា.....	៦៨
ភគវតោ សេទកថានិគមេ វិហារកថា.....	៧១

សីលដ្ឋិតិវត្តោ

សីលកថា.....	៧៧
សទ្ធម្មដ្ឋិតិកថា.....	៨០
សទ្ធម្មបរិហានាបរិហានកថា.....	៨២
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា.....	៨៤
អញ្ញាតរព្រាហ្មណុបសង្កមនកថា.....	៨៥
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ បទេសការវនាកថា.....	៨៨
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ សមត្តការវនាកថា.....	៨៩

សង្ខេបកថាដ្ឋកថាប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបារាវិកម្ពវនជិតក្រុងនាឡន្ទា.....	៤៥
ពេលអំពីចុន្ទសមណុទ្វេស	៥១
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ជិតក្រុងឧត្តុចេលា.....	៥៧
ពេលអំពីព្រះពហិយៈ	៦១
ពេលអំពីព្រះឧត្តិយៈ	៦៤
ពេលអំពីសតិប្បដ្ឋានជារបស់ប្រសើរ	៦៦
ពេលអំពីសហម្បតិព្រហ្ម	៦៨
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងសេទកនិគម	៧១

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ពេលអំពីសីល	៧៧
ពេលអំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម	៨០
ពេលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យនិងមិនសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម.....	៨២
ពេលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤.....	៨៤
ពេលអំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ	៨៥
ពេលអំពីបទេសភាវនា (ការចម្រើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤).....	៨៨
ពេលអំពីសមត្តភាវនា (ការចម្រើននូវសេចក្តីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤).....	៨៩

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា

អង្ក

អនុរុទ្ធស្ស លោកស្ស អភិជាននកថា.....	៩០
សិរីវិទ្យុគហបតិកថា.....	៩១

អនុស្សតវគ្គោ

អនុស្សតធម្មកថា.....	៩៧
វិរាគកថា.....	១០០
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានវិទ្ធកថា.....	១០១
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានភារិតកថា.....	១០២
សតិមកិក្ខុកថា.....	១០៣
អរហត្តផលកថា.....	១០៤
ឆន្ទប្បហានកថា.....	១០៥
កាយាទិបរិញ្ញាកថា.....	១០៧
សតិប្បដ្ឋានការវនាកថា.....	១០៨
សតិប្បដ្ឋានការវនាគាមិនីបដិបទាកថា.....	១១០

អមតវគ្គោ

សតិប្បដ្ឋានសុប្បតិដ្ឋិតិបិក្ខុកថា.....	១១២
សតិប្បដ្ឋានសមុទយត្ថង្គមកថា.....	១១៣

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីព្រះអនុរុទ្ធដឹងច្បាប់នូវលោក	៩០
ពេលអំពីសិរីវិវឌ្ឍគហបតី	៩១

អនុស្សតវគ្គ

ពេលអំពីធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់	៩៧
ពេលអំពីការប្រាសចាកតម្រេក.....	១០០
ពេលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលខ្វល់ខ្វាយហើយ.....	១០១
ពេលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ.....	១០២
ពេលអំពីភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី.....	១០៣
ពេលអំពីការលះបង់ឆន្ទៈ	១០៤
ពេលអំពីការកំណត់ដឹងនូវអារម្មណ៍មានកាយជាដើម	១០៧
ពេលអំពីសតិប្បដ្ឋានភាវនា	១០៨
ពេលអំពីបដិបទជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋានភាវនា.....	១១០

អមតវគ្គ

ពេលអំពីការតាំងចិត្តស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន	១១២
ពេលអំពីសេចក្តីកើតឡើងនិងសូន្យទៅនៃសតិប្បដ្ឋាន.....	១១៣

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា	អង្ក
សត្តានំ វិសុទ្ធិកថា.....	១១៤
សតីមភិក្ខុកថា.....	១១៧
កុសលវាសិកថា.....	១១៧
បាតិមោក្ខសំវេសំវុតកថា.....	១១៩
ទុច្ចរិតប្បហានកថា.....	១២១
មិត្តាមច្ចាទិកថា.....	១២៣
តិវេទនាកថា.....	១២៤
ត្យាសវកថា.....	១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស កង្កាទិមេយ្យាលោ

គង្កានទីបាចិននិទ្ទកថា.....	១២៧
----------------------------	-----

សត្រិយសំយុត្តំ
សុទ្ធិកវត្តោ

បញ្ជីសត្រិយកថា.....	១៣០
អរិយស្សាវកស្សោតាបន្ទកថា.....	១៣០
អរហន្តក្ខីណាសវកថា.....	១៣១
សមណព្រាហ្មណកថា.....	១៣៣

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ	១១៤
ពេលអំពីភិក្ខុមានស្មារតី	១១៧
ពេលអំពីកុសលរាសី	១១៩
ពេលអំពីភិក្ខុសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំរេ:	១២០
ពេលអំពីការលះបង់ទុច្ចរិត	១២៣
ពេលអំពីពួកជនមានមិត្តអាមាត្យជាដើម	១២៤
ពេលអំពីវេទនា ៣	១២៥
ពេលអំពីអាសវ: ៣	១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តគង្គាទិបេយ្យាល

ពេលអំពីទន្លេគង្គាហូរទៅក្នុងទិសខាងកើត	១២៧
--	-----

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត

សុទ្ធិកវគ្គ

ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៣០
ពេលអំពីអរិយស្សាវកបានដល់នូវសោត:	១៣០
ពេលអំពីអរហន្តខីណាស្រព	១៣១
ពេលអំពីសមណក្រាហ្មណ៍	១៣៣

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

អង្កេ

សោតាបត្តិយង្កើសុ ទដ្ឋព្វិទ្រ្ទិយកថា.....	១៣៦
បញ្ជីទ្រ្ទិយកថា.....	១៣៧

មុនុតរវត្តោ

បញ្ជីទ្រ្ទិយកថា.....	១៤៤
បញ្ជីទ្រ្ទិយានំ បរិបូរត្តា អរហន្តកថា.....	១៤៦
បញ្ជីទ្រ្ទិយបរសមគាមិកថា.....	១៥៤

ឆដ្ឋិទ្រ្ទិយវត្តោ

ភគវតោ បុនព្ពវានិវត្តនកថា.....	១៥៧
ឥទ្រ្ទិយកថា.....	១៥៧
បញ្ជីទ្រ្ទិយានំ ឥទ្រ្ទិយានំ បរិបូរត្តា ភិក្ខុនោ អរហន្តកថា.....	១៥៨
ឆដ្ឋិទ្រ្ទិយកថា.....	១៥៩
ភិក្ខុអរហន្តក្ខីណាសវកថា.....	១៦០
សមណាព្រាហ្មណកថា.....	១៦៣

សុខិទ្រ្ទិយវត្តោ

បញ្ជីទ្រ្ទិយកថា.....	១៦៦
ភិក្ខុអរហន្តក្ខីណាសវកថា.....	១៦៧

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតប្បីយើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គ.....	១៣៦
ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៣៧

មុទុតិវគ្គ

ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៤៤
ពេលអំពីភិក្ខុបានជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥.....	១៤៦
ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ ជាដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់	១៥៥

៤ ឡិទ្ធិយវគ្គ

ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត	១៥៧
ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៣.....	១៥៧
ពេលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥	១៥៨
ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៦	១៥៩
ពេលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តខីណាស្រព	១៦០
ពេលអំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍.....	១៦៣

សុខិទ្ធិយវគ្គ

ពេលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៦៦
ពេលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តខីណាស្រព	១៦៧

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

សមណព្រាហ្មណកថា.....	១៦៨
ភិក្ខុតំ ឥន្ទ្រិយវិភាគកថា.....	១៧១
ផស្សំ បដិច្ច សុខិន្ទ្រិយាទិឧប្បជ្ជនកថា.....	១៧៧
ភិក្ខុនោ អប្បមគ្គស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយុប្បជ្ជនកថា.....	១៨១

ជរាវត្តោ

ភគវតោ ជរាធម្មប្បជ្ជនកថា.....	១៨៨
ឧណ្ណាកព្រាហ្មណកថា.....	១៨៩
ភគវតោ សាកេគេ អញ្ជនវនេ វិហារកថា.....	១៩៣
ភគវតោ សាវត្ថិយំ បុព្វកោដ្ឋកេ វិហារកថា.....	១៩៦
ភគវតោ បុព្វារាមេ វិហារកថា.....	១៩៩
បិណ្ណាលសារទ្វាជកថា.....	២០៦
អភិប្បសន្នអរិយស្សាវកកថា.....	២០៩

សូករខាតវត្តោ

ភគវតោ កោសលរដ្ឋ ព្រាហ្មណគ្គាមេ វិហារកថា.....	២១៦
ភគវតោ មល្លកជនបទេ ឧរុវេលកប្បនិគមេ វិហារកថា.....	២១៧
ភិក្ខុអសេក្ខបុគ្គលកថា.....	២១៩

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពេលអំពីសមណក្រាហ្វណ៍	១៦៨
ពេលអំពីការចែកឥន្ទ្រិយមាន ៣ លើក	១៧០
ពេលអំពីសុខិន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ	១៧៧
ពេលអំពីទុក្ខិន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងដល់ភិក្ខុអ្នកមិនប្រមាទ	១៨១

ជរាវគ្គ

ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះរាជា	១៨៨
ពេលអំពីឧណ្ណាក្រាហ្វណ៍	១៨៩
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃអញ្ជ័នទៀតក្រុងសាកេត	១៩៣
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគមជិតក្រុងសាវត្ថី	១៩៦
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វរាម	១៩៩
ពេលអំពីព្រះបិណ្ឌាលភារទ្វាជៈ	២០៦
ពេលអំពីអរិយស្សាវកអ្នកមានសទ្ធា	២០៩

សូករខាតវគ្គ

ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រាហ្វណ៍គ្រាមក្នុងដែនកោសល ..	២១៦
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងឧរុវេលកប្បនិគមក្នុងមល្លកជនបទ	២១៧
ពេលអំពីភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល	២១៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

ហត្ថិបទកថា.....	២២២
លោហិតចន្ទនកថា.....	២២៣
ឯកធម្មប្បតិដ្ឋិតកិក្ខុនា ភារិតបញ្ជីន្រ្ទិយកថា.....	២២៤
សហម្បតិព្រហ្មកថា.....	២២៦
ភគវតោ សូករខាតាយំ វិហារកថា.....	២២៩
ទិក្ខុត្តំ ឥន្ទ្រិយុប្បជនកថា.....	២៣២

ពោធិបត្តិយវគ្គោ

សញ្ញោជនានំ បហានាយ ភារិតិន្ទ្រិយបុគ្គលកថា.....	២៣៤
អទ្ធានបរិញ្ញាយ ភារិតិន្ទ្រិយបុគ្គលកថាដ.....	២៣៥
សត្តផលបត្តានិសំសកថា.....	២៣៧
ចតុក្ខត្តំ ជម្ពូទីបរុក្ខកថា.....	២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តស្ស កង្កាទិមេយ្យាលោ

បាចិននិទ្ទគង្កានទី វិយ និព្វាននិទ្ទភោរិតិន្ទ្រិយកិក្ខុកថា.....	២៤៣
--	-----

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

ចតុស្សម្មប្បធានកថា.....	២៤៨
សីលំ និស្សាយ កិក្ខុកថា.....	២៥១

សង្ខេបចក្កុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ពេលអំពីស្នាមជើងជំរី.....	២២២
ពេលអំពីក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម.....	២២៣
ពេលអំពីភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយរមែងញ៉ាំងឥន្ទ្រិយ ៥ ឲ្យចម្រើន.....	២២៤
ពេលអំពីសហម្បតិព្រហ្ម.....	២២៦
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងស្លាករខាតគូហា.....	២២៩
ពេលអំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយមានពីរលើក.....	២៣២

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

ពេលអំពីបុគ្គលចម្រើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញាជនៈ.....	២៣៤
ពេលអំពីបុគ្គលចម្រើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ.....	២៣៥
ពេលអំពីផល ៧ អានិសង្ស ៧.....	២៣៧
ពេលអំពីដើមឈើក្នុងជម្ងឺប្រឺមាន ៤ លើក.....	២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

ពេលអំពីភិក្ខុចម្រើនឥន្ទ្រិយ រមែងមានទំនាបរកព្រះនិព្វានដូចទន្លេគង្គាមានទំនាបកថា ខាងកើត.....	២៤៣
--	-----

សម្មប្បធានសំយុត្ត

ពេលអំពីសម្មប្បធាន ៤.....	២៤៨
ពេលអំពីភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល.....	២៥១

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

អង្កេ

តឹងសនាកថា..... ២៥២

បញ្ចុទ្ធម្មាគិយសញ្ញោជនកថា..... ២៥៣

ពលសំយុត្តំ

បញ្ចពលកថា..... ២៥៥

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តំ

ចារាលវគ្គោ

ចតិទ្ធិបាទកថា..... ២៥៩

ភគវតោ ក្នុងគារសាលាយំ វិហារកថា..... ២៧១

រមណីយវេសាលីកថា..... ២៧២

ភគវតោ អានន្ទាមន្តនកថា..... ២៧៤

បាបិមមារស្ស ភគវន្តបសង្កមនំ..... ២៧៥

ភគវតោ អាយុសង្ខារោស្សជ្ជនកថា..... ២៨០

ចាសាទកម្មនវគ្គោ

ពោធិសត្តស្ស បរិវិតក្កោ..... ២៨២

ឥទ្ធិបាទភាវនាកថា..... ២៨៣

ភគវតោ មិគារមាត្យន្យាសាទេ វិហារកថា..... ២៩៤

សង្ខេបខ្លឹមសារប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាង.....	២៥២
ពេលអំពីសញ្ញាជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥.....	២៥៣

ពលសំយុត្ត

ពេលអំពីពលៈ ៥.....	២៥៥
-------------------	-----

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត

បាវាលវគ្គ

ពេលអំពីឥទ្ធិបាទ ៤.....	២៥៩
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងកូដាគារសាលា.....	២៧១
ពេលអំពីក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីករាយនិងនុ៎ង.....	២៧២
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទ.....	២៧៥
ពេលអំពីមានចិត្តបាបចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ.....	២៧៥
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារ.....	២៨០

បាសាទកម្មនវគ្គ

ពេលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះនៃព្រះពោធិសត្វ.....	២៨២
ពេលអំពីការចម្រើនឥទ្ធិបាទ.....	២៨៣
ពេលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ.....	២៩៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

មោគ្គល្លានស្ស មិគារមាតុប្បាសាទស្ស សង្កម្ពាបនកថា.....	២៩៥
អានន្ទស្ស យោសិតារាមេ វិហារកថា.....	២៩៩
ឥទ្ធិបាទការវនាគាមិនីបដិបទាកថា.....	៣១១
អតិលីនឆន្ទកថា.....	៣១៣

អយោតុឡវត្តោ

ពោធិសត្តស្ស បរិវិតក្កកថា.....	៣២៣
អានន្ទស្ស ភគវន្តបសង្កមនកថា.....	៣២៦
តថាគតស្ស ចិត្តេ កាយស្ស សមាទហនកថា.....	៣២៧
សត្តផលសត្តានិសំសានំ បាតុការកថា.....	៣៣១
ឥទ្ធិវិជស្ស បច្ចុនុកវនកថា.....	៣៣៦
មហិទ្ធិកតថាគតកថា.....	៣៤២

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តស្ស កដ្ឋានិមេយ្យាលោ

បាចិននិទ្ទគង្គានទីកថា.....	៣៤៥
----------------------------	-----

អនុរុទ្ធសំយុត្តំ រហោតតវត្តោ

អនុរុទ្ធស្ស ជេតវនេ អារាមេ វិហារកថា.....	៣៤៧
ភិក្ខុនោ បដិក្ខុលេ អាកង្ខកថា.....	៣៤៩

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីព្រះមោគ្គល្លានញ៉ាំងមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក.....	២៩៥
ពេលអំពីព្រះអានន្ទគង់ក្នុងយោសិតាវាម.....	២៩៩
ពេលអំពីបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចម្រើនឥទ្ធិបាទ	៣១១
ពេលអំពីឆន្ទៈធ្វរថយខ្លាំងពេក	៣១៣

អយោគុជ្ឈវគ្គ

ពេលអំពីសេចក្តីត្រិះរិះនៃព្រះពោធិសត្វ	៣២៣
ពេលអំពីការចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនៃព្រះអានន្ទ	៣២៦
ពេលអំពីការតម្កល់កាយក្នុងចិត្តនៃព្រះតថាគត	៣២៧
ពេលអំពីការកើតប្រាកដនៃផល ៧ ប្រការនិងអានិសង្ស ៥ ប្រការ.....	៣៣១
ពេលអំពីការសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធាន:	៣៣៦
ពេលអំពីព្រះតថាគតមានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាង.....	៣៤២

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

ពេលអំពីទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត	៣៤៥
---	-----

អនុរុទ្ធសំយុត្ត រហោគតវគ្គ

ពេលអំពីព្រះអនុរុទ្ធគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន	៣៤៧
ពេលអំពីសេចក្តីប្រាថ្នានៃភិក្ខុក្នុងបដិកូលសញ្ញា	៣៤៩

មាតិកាបន្តាទិ

មាតិកា

អង្កេ

ភិក្ខុនំ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ អារកនកថា.....	៣៥៣
មោគ្គល្លានស្ស អនុរុទ្ធស្ស បុច្ឆនកថា.....	៣៥៤

ទុតិយវគ្គោ

សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ អនុរុទ្ធបសង្កមនកថា.....	៣៦៧
អនេកវិហិតស្ស ឥទ្ធិវិធស្ស បច្ឆនុកវនកថា.....	៣៦៨

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពេលអំពីការបោះបង់នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នៃពួកភិក្ខុ	៣៥៣
ពេលអំពីព្រះមោគ្គល្លានសូរព្រះអនុរុទ្ធ	៣៥៤

ទុតិយវគ្គ

ពេលអំពីការចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធនៃពួកភិក្ខុច្រើនរូប	៣៦៧
ពេលអំពីការសម្រេចឥទ្ធិវិធីច្រើនប្រការ	៣៦៨

រៀបចំវាយអក្សរឡើងវិញនិងពិនិត្យតាមច្បាប់ដើមដោយ

គណៈកម្មការពុទ្ធិករប្បធម៌អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញា

ការវាយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាឡើងវិញនូវសៀវភៅព្រះត្រៃបិដកបាលី និងសេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ ដែលជាស្នាដៃ របស់លោកអ្នកប្រាជ្ញជំនាន់មុន គឺអាស្រ័យដោយការមើលឃើញនូវកត្តាចាំបាច់ មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានថតចម្លងច្រើនសា ធ្វើឲ្យមានលក្ខណៈមិនច្បាស់ពិបាកក្នុងការអាន
- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាជ្ញាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ដោយកុសលផលបុណ្យទាំងអម្បាលមាណ ដែលកើតអំពីធម្មទាននេះ

សូមឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាផ្សាយទៅគ្រប់ទិសទីទូទាំងសកលលោក

សូមឲ្យសព្វសត្វទាំងឡាយទាំងពួងបាននូវសេចក្តីសុខសួស្តី

សូមឲ្យមនុស្សគ្រប់ជាតិសាសន៍មានភាពរីកចម្រើន

សូមឲ្យពិភពលោកទាំងមូលមានសុខសន្តិភាព ។

MAHA PANNA VIHARA FOUNDATION ORGANIZATION

大般若寺基金會

ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានព្រឹបប្រទះនូវកំហុសឆ្គងណាមួយ ចង់ឲ្យយើងកែតម្រូវ ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម:

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធួង់ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ: (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៤២៩, (៨៥៥) ៩៧ ៥១១ ៦៧៨៨

អ៊ីមែល: maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រ: <http://www.mahapanna.org>

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

*** The Vows of Samantabhadra ***

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

*** The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra ***